Wójt Gminy Górzno

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GÓRZNO

Górzno, 2023

NAZWA OPRACOWANIA:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno

ZLECENIODAWCA:

Wójt gminy Górzno

WYKONAWCA:

BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net

ZESPÓŁ AUTORSKI:

główny projektant: **inż. Monika Nasiłowska**

zespół: **Michał Uszyński**
inż. Agnieszka Szaniawska
mgr Agata Grzelak
inż. Anna Wojtczuk
Aleksandra Chmielewska

ELEMENTY OPRACOWANIA STANOWIĄCE ZAŁĄCZNIKI DO UCHWAŁY NR …….
RADY GMINY W GÓRZNIE Z DNIA …….

załącznik nr 1 – część tekstowa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

załącznik nr 2 – część graficzna studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – rysunek w skali 1:10 000

załączniki nr 3 – część graficzna studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego: Kierunki zagospodarowania przestrzennego – rysunek w skali 1:10 000

załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

załącznik nr 5 – dane przestrzenne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ A. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 9

I. WPROWADZENIE 11

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego 11

2. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 16

3. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, przygotowana na potrzeby strategii rozwoju gminy 18

II. CHARAKTERYSTYKA I ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY GÓRZNO 21

1. Położenie i charakterystyka 21

2. Geneza i rys historyczny gminy Górzno 24

3. Struktura administracyjna gminy na przestrzeni lat 28

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY 29

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu. 29

2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony 29

3. Uzbrojenie terenu 31

4. Obecny stan planistyczny 31

4.1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiadujących z gminą Górzno 31

4.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 34

4.3. Ruch budowlany na terenie gminy 36

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY 40

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 40

1. Uwarunkowania fizjograficzne 40

2. Zasoby krajobrazowe 50

3. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna 50

4. Stan sanitarny 54

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 56

1. Zasoby dziedzictwa kulturowego 56

2. Dobra kultury współczesnej 66
3. Miejsca pamięci narodowej..... 66
VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH 67
VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIANIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM 67
1. Wsparcie dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób niepełnosprawnych..... 67
2. Usługi z zakresu infrastruktury społecznej..... 68
3. Warunki mieszkaniowe 73
4. Uwarunkowania sfery wypoczynku i rekreacji..... 75
5. Uwarunkowania sfery przemysłu 75
IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 75
1. Zagrożenie hałasem..... 75
2. Promieniowanie elektromagnetyczne 76
3. Zagrożenie powodziowe..... 77
4. Zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych..... 77
5. Zakłady stwarzające ryzyko poważnej awarii..... 77
X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY..... 78
1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne..... 78
2. Demografia i prognozy demograficzne 85
3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę 92
4. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy..... 128
5. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z realizacją nowej zabudowy 129
XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW 129
XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH..... 132
1. Ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i sanitarnych..... 132
2. Ograniczenia wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego 132
3. Ograniczenia wynikające z uwarunkowań transportowych i infrastruktury technicznej..... 132
XIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH..... 133

XIV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA 133

XV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 136

XVI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI 137

1. Sieć drogowa 137
2. Natężenie ruchu 139
3. System parkowania 139
4. Komunikacja autobusowa 139
5. Komunikacja kolejowa 139
6. Infrastruktura rowerowa 140

XVII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI 142

1. Zaopatrzenie w wodę 142
2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych 142
3. Gospodarka odpadami 143
4. Zaopatrzenie w gaz 143
5. Zaopatrzenie w energię elektryczną 144
6. Ciepłownictwo 144
7. Odnawialne źródła energii 144

XVIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 145

XIX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ 145

CZĘŚĆ B. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 147

I. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO 149

1. Cele polityki przestrzennej 149

II. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW . 151

III. TERENY Z OGRANICZENIAMI ZABUDOWY ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY 162

1. Tereny z ograniczeniami zabudowy: 162
2. Tereny wyłączone spod zabudowy: 163

IV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK 163

1. Wskazania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu 164
2. Wskazania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych: 165
3. Wskazania w zakresie ochrony gleb: 166
4. Wskazania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego: 166
5. Wskazania w zakresie ochrony klimatu akustycznego: 167
V. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 167
1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego 167
2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych 171
3. Dobra kultury współczesnej 171
4. Miejsca pamięci narodowej 171
VI. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI 171
1. Zasady kształtowania parametrów sieci drogowej 172
2. Komunikacja zbiorowa 173
3. Komunikacja kolejowa 173
4. Drogi dla rowerów 173
5. Polityka parkingowa 174
VII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 175
1. Zaopatrzenie w wodę 175
2. Odprowadzanie ścieków 176
3. Ciepłownictwo 176
4. Elektroenergetyka 176
5. Gazyfikacja 177
6. Telekomunikacja 178
7. Gospodarka odpadami 178
8. Odnawialne źródła energii 179
VIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 179
IX. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKLANYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODODROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA 180
X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ 180

XI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE 181

1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne 181

2. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 181

XII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 181

1. Wskazania w zakresie kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej 181

2. Wskazania w zakresie kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej 182

XIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 182

1. Wskazania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej 182

2. Wskazania w zakresie ochrony przeciwosuwiskowej 183

XIV. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY 183

XV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH 184

XVI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI 184

XVII. OBSZARY ZDEGRADOWANE 184

XVIII. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH, W TYM STREF OCHRONNYCH WYNIKAJĄCYCH Z DECYZJI LOKALIZACYJNYCH WYDANYCH PRZEZ KOMISJĘ PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW, W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI W ZAKRESIE OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA 184

XIX. ROZMIESZCZENIE OBSZARÓW, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW 185

XX. OGÓLNE ZASADY STOSOWANIA ZAPISÓW STUDIUM I WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 185

XXI. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM 188

CZĘŚĆ A.
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

I. WPROWADZENIE

Podstawę sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno stanowi uchwała Nr XXVIII/203/2021 podjęta przez Radę Gminy w Górznie dnia 22 października 2021 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno.

Zakres ustaleń, jaki należy zawrzeć w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego został określony w art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych, jego funkcją jest kreowanie polityki przestrzennej gminy.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno zostało przyjęte Uchwałą Nr II/14/2014 Rady Gminy w Górnie z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Górzno.

Obowiązujące Studium jako dokument określający politykę przestrzenną na obszarze całej gminy wymaga aktualnego podejścia do zasad zagospodarowania w oparciu o aktualne uwarunkowania, których analiza odnosić się będzie do całego obszaru gminy.

Ponadto uwzględnienie aktualnych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno (w tym wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę) pozwoli na ustalenie na ich podstawie kierunków rozwoju, zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa i ustaleniami zawartymi w ponadlokalnych dokumentach strategicznych. Nowe studium pozwoli na prowadzenie racjonalnej i spójnej polityki przestrzennej gminy.

Opracowanie swym zakresem obejmuje:

część A – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, zawierającą analizę stanu istniejącego (zagospodarowanie przestrzenne, dziedzictwo kulturowe, środowisko przyrodnicze, systemy komunikacji i infrastruktury technicznej), a także analizę odnoszącą się do obowiązujących planów i programów wyższych szczebli;

część B – kierunki zagospodarowania przestrzennego, zawierającą określoną politykę przestrzenną gminy, sposób kształtowania struktur przestrzennych i zasady zagospodarowania terenów, kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, a także wytyczne rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej.

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest zgodny z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Strategią rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

„Plan nie jest aktem prawa miejscowego – jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącego organy i jednostki organizacyjne samorządu województwa. Nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej decyzji administracyjnych ustalających lokalizację inwestycji. Nie narusza uprawnień gmin w zakresie miejscowego planowania przestrzennego.

Plan stanowi podstawę dla:

- uzgadniania bądź opiniowania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów i programów rewitalizacji oraz miejscowych planów odbudowy,
- opiniowania projektów dokumentów rządowych dotyczących polityki przestrzennej i regionalnej,
- zgłaszania uwag i wniosków do programów rządowych,
- współtworzenia programów operacyjnych i kontraktów terytorialnych,
- konstruowania budżetu województwa w zakresie realizacji programów i zadań wojewódzkich,
- opiniowania w zakresie problemów wspólnych z sąsiednimi województwami."

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zgodnie z KPZK 2030 i ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Górzno kwalifikuje się do wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych. Plan ustala dla takich obszarów funkcjonalnych następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego,
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

W zakresie infrastruktury transportowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Górzno wskazuje przebieg:

- drogi krajowej nr 17

W zakresie infrastruktury energetycznej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wskazuje na obszarze gminy Górzno przebieg:

- gazociągu DN 500 Wronów – Rembelszczyzna
- gazociągu DN 100 do Łaskarzewa (odgałęzienie od gazociągu Rembelszczyzna - Wronów)

W zakresie infrastruktury sieci szerokopasmowego Internetu Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego nie wskazuje na obszarze gminy Górzno lokalizacji sieci szkieletowej szerokopasmowego Internetu.

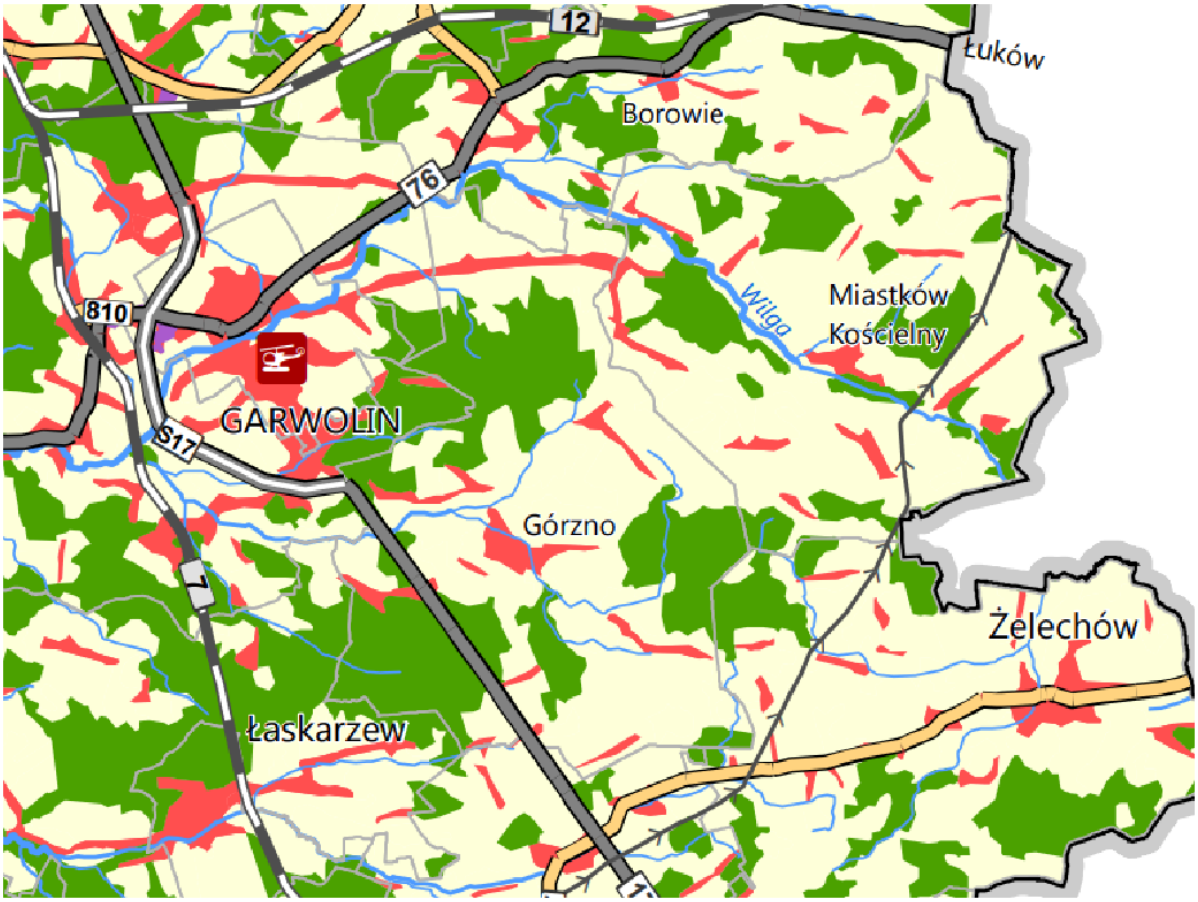
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego nie wskazuje na obszarze gminy Górzno terenów zamkniętych PKP.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Górzno nie uwzględnia występowania dóbr kultury współczesnej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na terenie gminy Górzno wskazuje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego:

- budowa drogi S17 na odcinku Garwolin - Kurów
- rozbudowa gazociągu Wronów - Rembelszczyzna

Rysunek 1 Gmina Górzno w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (źródło: PZPWM 2018 Zał. Nr 2 Stan zagospodarowania)

LEGENDA

miejscowości gminne według liczby mieszkańców

Biezuń 2 000 i poniżej

granice jednostek administracyjnych

granica województwa

granica gminy

pokrycie terenu wg BDOO

cieki

wody powierzchniowe

zabudowa

tereny leśne i zadrzewione

roślinność trawiasta i uprawy rolne

wybrane klasy pokrycia terenu wg CLC 2012

tereny przemysłowe lub handlowe

infrastruktura drogowa

drogi krajowe

klasa techniczna GP, G

drogi wojewódzkie

klasa techniczna GP, G, Z i L

infrastruktura kolejowa

linie normalnotorowe

infrastruktura lotniskowa

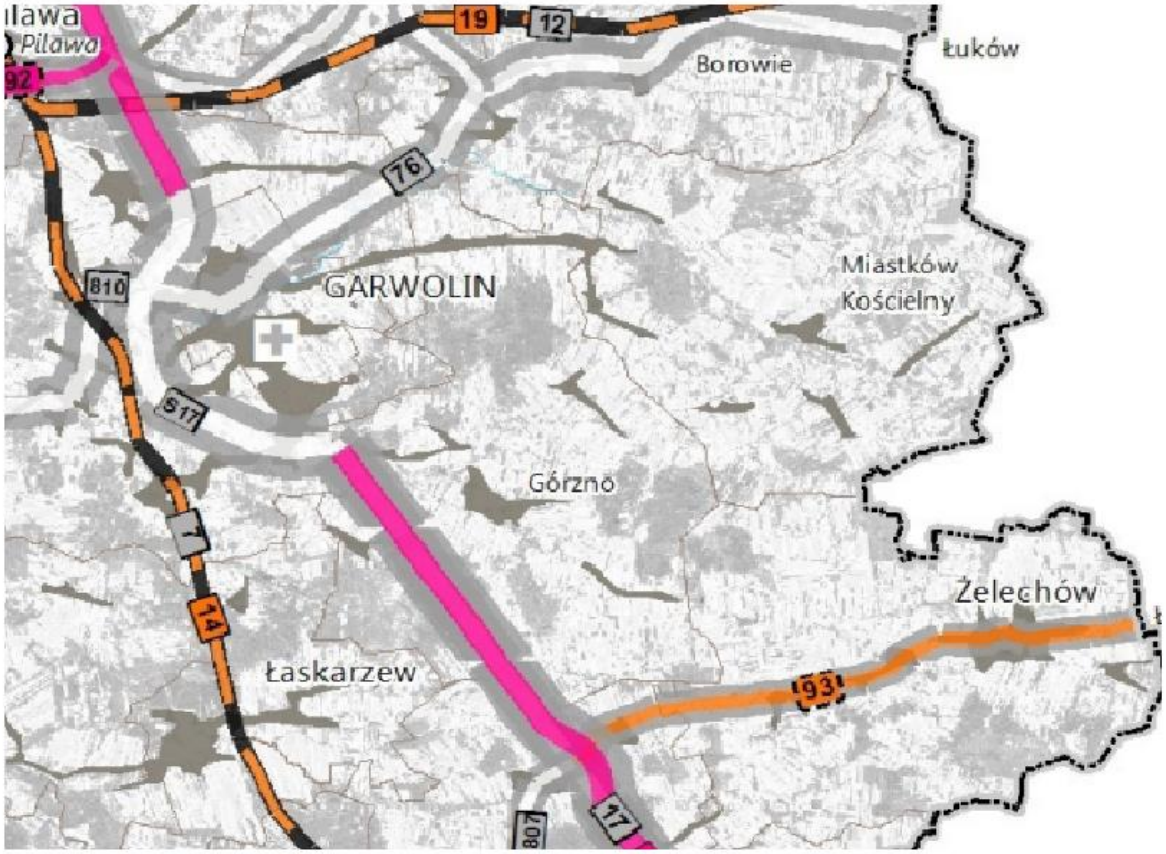
lądowiska sanitarne

system elektroenergetyczny najwyższych napięć

linie elektroenergetyczne 400 kV

linie elektroenergetyczne 220 kV

Rysunek 2 Gmina Górzno w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (źródło: PZPWM 2018 Zał. Nr 4 Planowane inwestycje)

miejscowości gminne według liczby mieszkańców

Bieżuń 2 000 i poniżej

Infrastruktura istniejąca		Inwestycje celu publicznego		Postulaty
		Przebudowa/ rozbudowa	Budowa	
Drogi krajowe				
klasa techniczna A	A1			
klasa techniczna S	S2			
klasa techniczna GP, G	2			
Drogi wojewódzkie				
klasa techniczna GP, G, Z i L	709	/		
Linie kolejowe				
normalnotorowe		/ K1	/ K1	
Lotniska				
lądowiska sanitarne				

Rysunek 3 Gmina Górzno w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (źródło: PZPWM 2018 Zał. Nr 6 Ochrona przyrody i dziedzictwa kulturowego)

LEGENDA

miejscowości gminne według liczby mieszkańców

Bieżuń — 2 000 i poniżej

granice jednostek administracyjnych

granica województwa

granica gminy

ochrona przyrody

rezerwat przyrody o powierzchni poniżej 100 ha

obszary chronionego krajobrazu

obszary predysponowane do występowania ruchów masowych

wyznaczone zgodnie z projektem System Osłony Przeciwosuwiskowej

zasoby dziedzictwa kulturowego

U_{2*} układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków

(liczba układów w miejscowości)*

infrastruktura drogowa

drogi krajowe

S2 klasa techniczna S

2 klasa techniczna GP, G

drogi wojewódzkie

539 klasa techniczna GP, G, Z i L

drogi w zarządzie miasta

klasa techniczna GP, G i Z

pokrycie terenu wg BDOO

cieki

wody powierzchniowe

tereny zainwestowane

tereny leśne i zadrzewione

roślinność trawiasta i uprawy rolne

2. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 r. została przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. Strategia ta jest dokumentem, którego zapisy mają na celu kształtowanie rozwoju województwa prowadzące do podniesienia jakości życia, ograniczenia wykluczenia społecznego oraz bezrobocia, realizowania polityki spójności terytorialnej i polityki inteligentnego, zrównoważonego rozwoju.

Wizja wyznaczona w tym dokumencie brzmi:

„Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców”

Do realizacji określnej wizji wyznaczono główny cel strategii:

„Zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie”

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego wskazano obszary strategicznej interwencji. Teren gminy Górzno został zaliczony do ostrołęcko - siedleckiego obszaru strategicznej interwencji (obszar problemowy). Dla tego obszaru zostały określone strategiczne kierunki działań:

Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru poprzez:

- modernizację połączenia kolejowego Ostrołęka – Warszawa,
- budowę autostrady A2 do wschodnich granic województwa,
- odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn w celu umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.

Rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, w tym:

- umacnianie wykształconych specjalizacji przemysłu: energetycznego, papierniczego, celulozowego, drzewnego, maszynowego, metalowego.

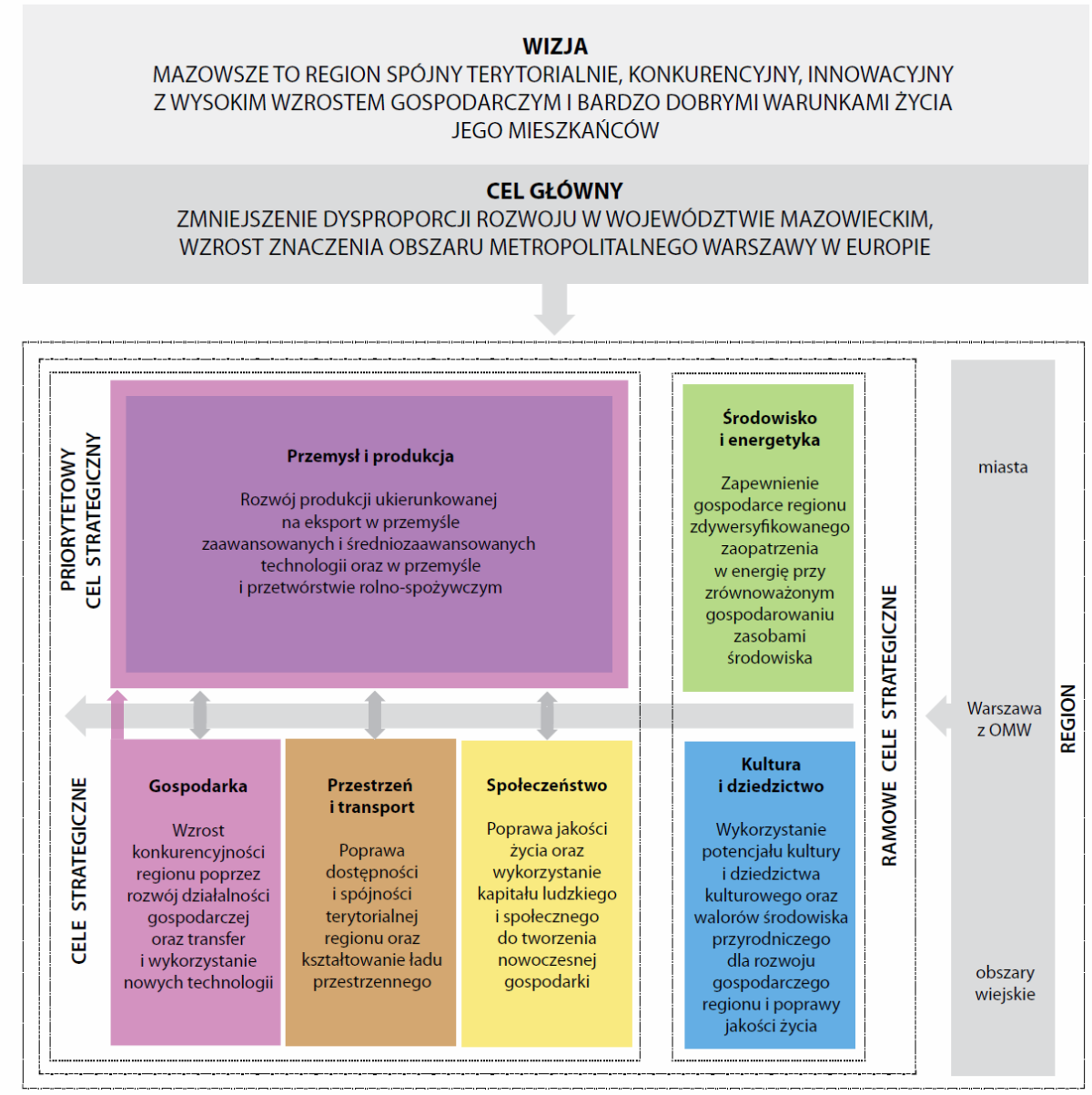
Poprawa jakości i dostępności usług publicznych poprzez:

- rozwój Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach,
- utworzenie publicznej wyższej szkoły zawodowej w Ostrołęce.

Przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:

- sprzężenie potencjału naukowego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach z sektorem rolniczym subregionu w celu zwiększenia efektywności sektora rolniczego,
- wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

Rysunek 4 Wizja i cele Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 r. (źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 r.)

3. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, przygotowana na potrzeby strategii rozwoju gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 225 ze zm.) opracowując projekt strategii rozwoju gminy należy przygotować diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych.

Aktualnie obowiązująca Strategia Rozwoju Gminy Górzno na lata 2023-2030 została przyjęta Uchwałą Nr XLIV/307/2023 Rady Gminy w Górznie z dnia 27 stycznia 2023 roku. Strategia Rozwoju Gminy Górzno składa się z diagnozy strategicznej jako punktu wyjścia do konstruowania wniosków i kierunków działań, analizy potencjału społeczno-gospodarczego gminy, uwzględniającej uwarunkowania przestrzenne analizowanego obszaru oraz części strategicznej uwzględniającej działania, które pozwolą osiągnąć zakładane cele operacyjne i strategiczne.

Rysunek 5 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Górzno wraz z wnioskami (źródło: Strategia Rozwoju Gminy Górzno na lata 2023-2030)

Kategoria	Cechy/uwarunkowania gminy Górzno
Położenie, układ komunikacyjny	Położenie komunikacyjno-geograficzne to aspekt wskazywany przez ankietowanych jako mocna strona gminy Górzno. Gmina Górzno to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim w środkowej części powiatu garwolińskiego. Powierzchnia gminy Górzno jest szóstą, co do wartości wielkości obszaru, gminą na terenie powiatu garwolińskiego i wynosi 91,24 km². Przez teren gminy przebiega droga S17, stanowiąca ciąg trasy europejskiej E372, łącząca aglomerację warszawską z aglomeracją lubelską, co stanowi o atrakcyjności komunikacyjnej gminy. Priorytetem w tym zakresie są działania z zakresu modernizacji infrastruktury drogowej oraz rozbudowy infrastruktury okołodrogowej tu w szczególności budowa chodników.
Demografia	Według danych wewnętrznymi Gminy Górzno na dzień 31.12.2021 r. gmina zamieszkiwana była przez 6631 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, co stanowiło 6,01% ludności powiatu garwolińskiego. Gęstość zaludnienia na omawianym obszarze kształtuje się na poziomie ok. 72 os./km². Problemem w tym obszarze jest migracja ujemna wynikająca z sytuacji ekonomiczno-gospodarczej (migracja zarobkowa).
Kultura, edukacja	Zarówno infrastruktura edukacyjna jak i kulturalna oceniana była dobrze i bardzo dobrze przez ankietowanych w kategorii zarówno dostępności jak i jakości świadczonych usług. Zarówno ilość placówek edukacyjnych jak również ilość bibliotek spełnia oczekiwania ankietowanych. Działaniami uzupełniającymi w tej kategorii wskazanymi przez mieszkańców gminy są: - wprowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży - dążenie do zwiększania ilości placówek przedszkolnych i liczby miejsc w przedszkolach, - wzbogacenie oferty kulturalnej.
Pomoc społeczna, ochrona zdrowia	Na terenie gminy Górzno realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie, którego działalność oceniana jest pozytywnie. Poważne zastrzeżenia budzi ocena dostępu i jakości do infrastruktury opieki zdrowotnej - ponad 31,43% ankietowanych udzieliło negatywnej oceny w tym zakresie. Głównymi problemami wskazanymi przez mieszkańców są: - niedostępność usług z zakresu opieki zdrowotnej: za mało lekarzy, brak lekarzy specjalistów tj.: kardiologa, stomatologa, okulisty, ginekologa; - problemy z rejestracją do lekarza rodzinnego.
Bezpieczeństwo publiczne	Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Górzno oceniane jest przez ankietowanych wysoko. Obszar ten jest wskazywany jako mocna strona gminy.

Gospodarka, rolnictwo, aktywność społeczna	Porównując dane statystyczne dotyczące liczebności podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na obszarze Gminy Górzno z lat 2020-2022 zauważalny jest sukcesywny wzrost ich liczebności. Na terenie gminy funkcjonują 1654 gospodarstwa rolne w blisko 81% do 5 ha wielkości. Do głównych problemów w obszarze gospodarki, rolnictwa i aktywności społecznej należą: - brak wsparcia dla małej przedsiębiorczości, - niemożność znalezienia pracy na terenie gminy, - brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie, - niska aktywność społeczna, - niska konkurencyjność na rynku lokalnym, - wysoki poziom bezrobocia.
Sport, turystyka i rekreacja	Do głównych aspektów ocenianych negatywnie w tym obszarze należą: - poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej - 42,86% ankietowanych udzieliło negatywnej oceny, - promocja gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów - 25,71% negatywnych opinii.
Środowisko	Na terenie Gminy znajdują się następujące systemy rzeczne: - zlewnia II rzędu – rzeki Wilgi, - zlewnia III rzędu – rzeka Mierżączka – lewy dopływ Wilgi, - zlewnia III rzędu – ciek o nazwie Śliz - prawy dopływ Promnika. Obszary leśne zajmują ponad ¼ część powierzchni gminy. Szczególne duże znaczenie dla podtrzymywania bioróżnorodności mają 4 kompleksy leśne: „Reducin", „Antonin", „Piaski" oraz kompleks leśny o powierzchni 150 ha położony na południe od Górzna. Ponadto występują tu zwarte kompleksy leśne na obszarach sołectw: Unin, Goździk, Łąki, Samorządki, Józefów i Mierzączka. Zgodnie z opinią ankietowanych kwestią problemową jest malejąca świadomość ekologiczna mieszkańców gminy i brak przemysłu przyjaznego środowisku.
Infrastruktura techniczna	Na obszarze gminy znajduje się sieć wodociągowa o łącznej długości czynnej sieci wodociągowej 111,19 km, z której korzysta 5 900 użytkowników oraz sieć kanalizacyjna o długości czynnej 24,5 km, z której korzysta 2 400 osób. Zgodnie z opinią ankietowanych dostęp do sieci wodociągowej oceniany jest bardzo dobrze. Jedynym zastrzeżeniem w tym obszarze jest jakość wody – wysokie zakamienienie wody. Obszary interwencyjne w kategorii infrastruktury technicznej to: - mus rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni przydomowych, - rozbudowa sieci gazowej.
Zasoby komunalne	W perspektywie lat 2018-2021 r. gmina Górzno posiadała w swoich zasobach 4 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 213m².

W Strategii Rozwoju Gminy Górzno na lata 2023-2030 zdefiniowano wizję rozwoju jako opis pożądanego stanu rozwoju gminy Górzno w perspektywie długookresowej, którą jest Górzno jako gmina o szerokim pakiecie usług publicznych i rozbudowanej infrastrukturze przyjaznej środowisku, warunkujących wysoką jakość życia mieszkańców.

Sformułowaną w dokumencie misją jest stworzenie warunków dla ogólnego rozwoju i wysokiego standardu bytowego mieszkańców gminy Górzno z poszanowaniem zasobów przyrodniczo-kulturowych gminy.

W Strategii wyznaczano dwa obszary interwencji tj. Kapitał ludzi i Infrastruktura i Środowisko, dla których określono cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki oraz działania.

II. CHARAKTERYSTYKA I ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY GÓRZNO

1. Położenie i charakterystyka

Położenie gminy

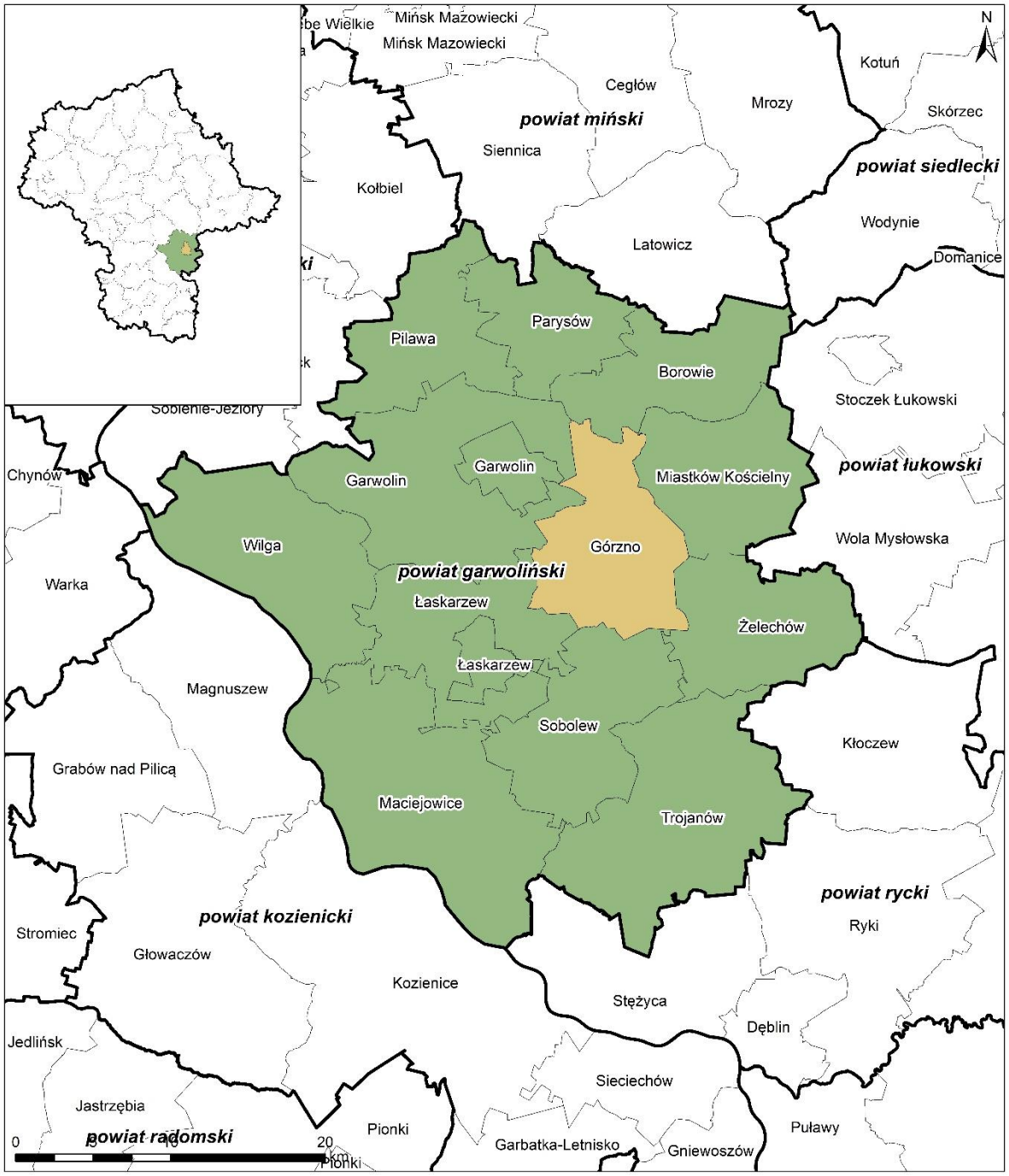
Gmina Górzno położona jest województwie mazowieckim, w środkowej części powiatu garwolińskiego. Górzno jest gminą wiejską, w której skład wchodzi 16 miejscowości: Chęciny, Goździk, Górzno, Górzno Kolonia, Gąsów, Józefów, Kobyla Wola, Łąki, Mierżączka, Piaski, Potaszniki, Reducin, Samorząd Kolonia, Samorządki, Unin, Wólka Ostrożeńska. Gmina Górzno sąsiaduje z gminami: od wschodu graniczy z gminą Miastków Kościelny i Żelechów, od południa z gminą Sobolew, od północy z gminą Borowie, od zachodu z gminą i miastem Garwolin, od południowego zachodu z gminą Łaskarzew. Lokalizacja gminy jest korzystna ze względu na bliskie sąsiedztwo ośrodka powiatowego i dobry dojazd do stolicy kraju. Górzno położone jest w odległości ok. 70 km, od Warszawy.

Gmina Górzno jest typową gminą wiejską, z przewagą użytków rolnych i wyróżniającymi się czterema kompleksami leśnymi. Zabudowa rozmieszczona jest równomiernie na terenie całej gminy. W przestrzeni gminy tereny użytków rolnych wynoszą ok. 6021 ha, co stanowi 66,02% powierzchni gminy, tereny lasów i zadrzewień ok. 2818 ha, co stanowi 30,90% powierzchni gminy, a tereny zurbanizowane ok. 245 ha, co stanowi 2,69% powierzchni gminy. Pozostałe tereny, w tym tereny wód powierzchniowych oraz nieużytki wynoszą ok. 36 ha, co stanowi 0,39% powierzchni gminy. Na obszarze gminy przeważa teren płaski, ale występuje też teren lekko falisty i rozciąga się na wysokości od 132 m n.p.m. w dolinie Wilgi w północnej części gminy, od ok. 190 m n.p.m. w rejonie wsi Wólka Ostrożeńska. Gmina cechuje się rzeźbą płaską, falistą i pagórkowatą o spadkach dochodzących miejscami powyżej 5-10% w strefie krawędziowej wzdłuż dolin rozciągających się na wysoczyznę. Teren wysoczyzny rozcięty jest kilkoma ciekami wodnymi: doliną Wilgi w północnej części gminy, doliną Mierżączki w centralnej części gminy, będącej lewym dopływem Wilgi oraz doliną Ślizu - prawego dopływu Promnika.

Dostępność komunikacyjna gminy

Przez gminę Górzno przebiega droga krajowa nr 17 Warszawa – Lublin o łącznej długości 6,8 km. Droga jest częścią drogi ekspresowej S17, która stanowi ważny ciąg komunikacyjny łączący północ z południowo-wschodnią częścią kraju. Położenie w niedalekiej odległości od Lublina i Warszawy, na przecięciu ważnego szlaku komunikacyjnego stanowi znaczący atut gminy. Gminę obsługuje węzeł drogi ekspresowej w Józefowie. W bliskim sąsiedztwie gminy znajduje się również droga wojewódzka nr 76 relacji Wilga – Łuków, droga wojewódzka nr 807 relacji Łuków-Żelechów-Maciejowice oraz linia kolejowa nr 7 (E28) relacji Warszawa – Dęblin – Lublin – Chełm – Dorohusk.

Rysunek 6 Lokalizacja gminy Górzno na tle powiatu garwolińskiego i województwa mazowieckiego

OZNACZENIA

- granice administracyjne powiatów
- granice administracyjne gmin
- powiat garwoliński
- gmina Górzno

Ponadto przez obszar gminy przebiega 10 dróg powiatowych o łącznej długości ok 47,87 km, 35 dróg zaliczonych do kategorii drogi gminnej o łącznej długości 49,97 km, z czego 36,45 km posiada nawierzchnię asfaltową. Pozostałe drogi gminne posiadają nawierzchnię tłuczniową. Wójt Gminy jest również zarządcą 47 dróg wewnętrznych o długości 33,77 km, z czego 8,5 km posiada nawierzchnię asfaltową. Pozostałe odcinki są utwardzone tłuczniem oraz posiadają nawierzchnię gruntową ulepszoną.

Gmina Górzno leży w odległości 70 km (ok. 1 h jazdy samochodem) od stolicy województwa mazowieckiego – Warszawy, ponadto w odległości 100 km (ok. 1 h jazdy samochodem) od gminy w kierunku południowo-wschodnim znajduje się Lublin – stolica województwa lubelskiego. Inny pobliski ośrodek o randze krajowej to Kielce – oddalony o 160 km (ok. 2 h 20 min jazdy samochodem). W niedalekiej odległości (70 km) położony jest ośrodek o znaczeniu regionalnym Radom (ok. 1 h 30 min jazdy samochodem). Górzno jest również dobrze skomunikowane z pobliskimi międzynarodowymi portami lotniczymi, odległość do lotniska w Warszawie wynosi 70 km, zaś do lotniska w Radomiu – 80 km.

Pozycja gminy w sieci osadniczej regionu

Powierzchnia gminy wynosi ok. 90,84 km², co stanowi ok. 7% powierzchni powiatu garwolińskiego. Gmina liczy 6593 mieszkańców (stan na 30.06. 2021 r.), co stawia je na ósmym miejscu pod względem liczby ludności w powiecie garwolińskim, który liczy 14 gmin.

Największym pod względem ludności ośrodkiem w powiecie garwolińskim jest Garwolin, które liczy ponad dwa razy więcej mieszkańców niż Górzno - 17 548 osób[1]. W najbliższej odległości od Górzna innymi miastami powiatowymi w województwie mazowieckim są Kozienice (16 877 mieszkańców), Białobrzegi (6 853 mieszkańców), Otwock (44 317 mieszkańców) i Mińsk Mazowiecki (40 916 mieszkańców)[2].

Największym ośrodkiem w regionie, jak i kraju, jest miasto Warszawa, które stanowi metropolitalny ośrodek o randze europejskiej według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego. W pobliżu innym dużym miastem o znaczeniu regionalnym w województwie mazowieckim jest Radom, który liczy 209 296 mieszkańców. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wyróżnione zostały również ośrodki miejskie o znaczeniu lokalnym, do których należą miasta znajdujące się w bliskim sąsiedztwie Górzna: miasto Łaskarzew (4 809 mieszkańców), miasto Żelechów (3 895 mieszkańców), Pilawa (4 564 mieszkańców) i Warka (11 926 mieszkańców)[3]. Ponadto bliskie sąsiedztwo ośrodków miejskich z województwa lubelskiego powoduje również oddziaływanie na gminę Górzno. Plan Zagospodarowania Województwa Lubelskiego określa położone w pobliżu miasto Puławy jako ośrodek subregionalny, który liczy 46 965 mieszkańców. Natomiast pobliski Lublin określany jako ośrodek wojewódzki metropolitalny liczy 338 586 mieszkańców[4].

[1] Dane GUS (stan na 31 XII 2020 r.)
[2] Dane GUS (stan na 31 XII 2020 r.)
[3] Dane GUS (stan na 31 XII 2020 r.)
[4] Dane GUS (stan na 31 XII 2020 r.)

Podział administracyjny gminy

Obszar gminy Górzno podzielony jest na 16 jednostek pomocniczych gminy – sołectwa[5]:

- Chęciny,
- Górzno,
- Górzno Kolonia,
- Gąsów,
- Goździk,
- Józefów,
- Kobyla Wola,
- Łąki,
- Mierżączka,
- Piaski,
- Potaszniki,
- Reducin,
- Samorządki,
- Samorządki Kolonia,
- Unin,
- Wólka Ostrożeńska.

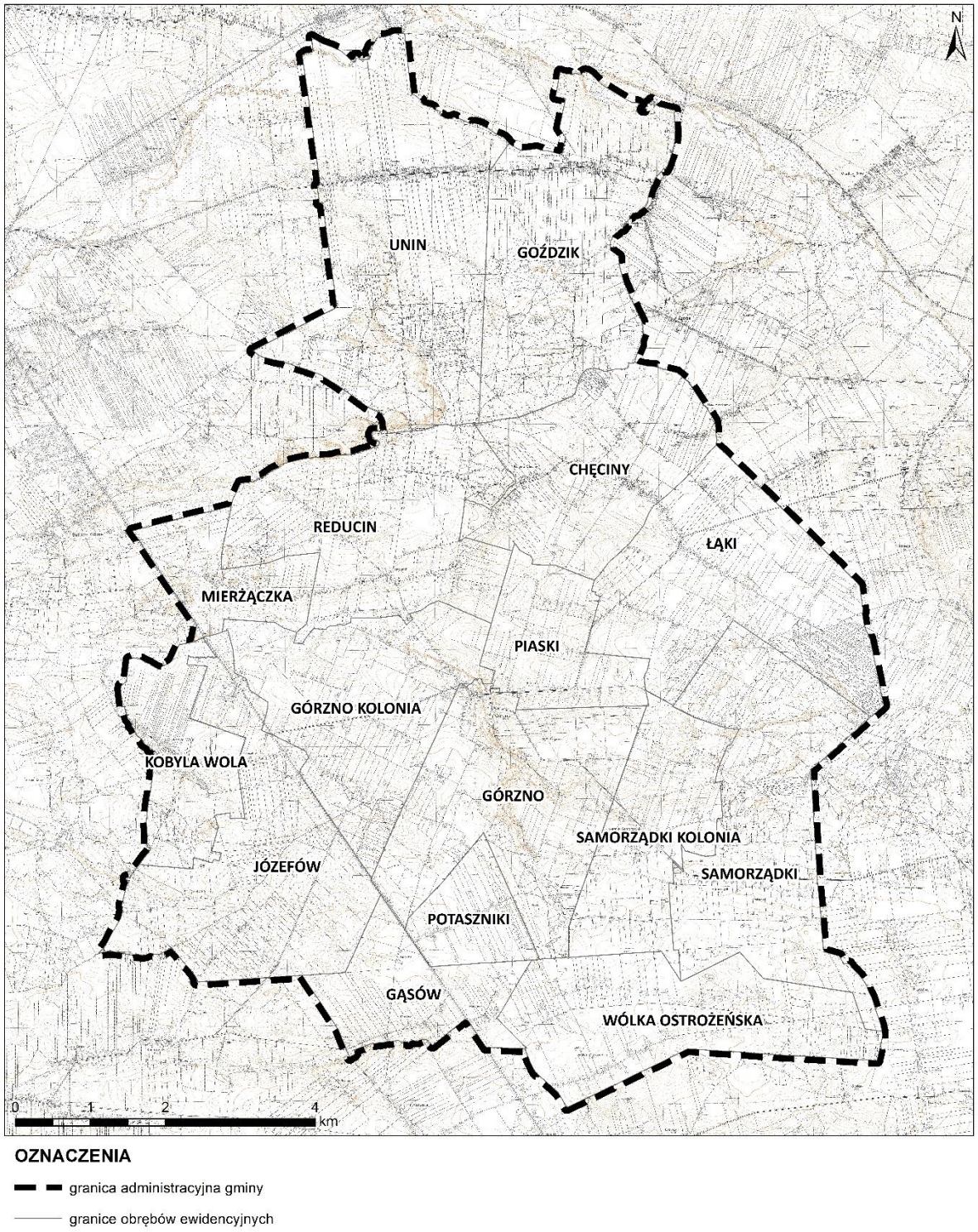
2. Geneza i rys historyczny gminy Górzno[6]

Badania archeologiczne na terenie Górzna wykazały, iż we wczesnym średniowieczu istniało na terenie gminy grodzisko, jednak pierwsze pisemne informacje na ten temat pochodzą z XV wieku, kiedy to właściciele ziem położonych na tych terenach erygowali parafię należącą do diecezji krakowskiej. W 1867 roku powstał powiat garwoliński, a w zgodzie z postanowieniem z 10 stycznia 1868 roku w jego skład weszła gmina wiejska Unin obejmująca tereny Górzna. Z czasem siedziba gminy została przeniesiona właśnie do Górzna, a teren gminy obejmował dużo większy obszar niż obecnie. W 1878 roku w skład gminy Górzno wchodziło bowiem 31 miejscowości. Nazwa Górzno pochodzi najpewniej od słowa „górny", gdyż miejscowość położona jest właśnie na pięciu pagórkach.

[5] Raport o stanie gminy Górzno za 2020 rok

[6] Genezę opracowano na podstawie: Zbigniew Gnat-Wieteska, *Dzieje Gminy Górzno*, Pruszków 2010.

Rysunek 7 Podział gminy Górzno na obręby ewidencyjne

Początki osadnictwa

Według badań archeologicznych pierwsze ślady osadnictwa na tych terenach pochodzą ze średniowiecza. Na terenie Górzna istniało bowiem grodzisko, jednak nie ma na jego temat żadnych pisemnych informacji. Prawdopodobnie zostało ono zniszczone w XI wieku, a okręg grodowy przeniesiono do innych miejscowości.

W 1664 r. w miejscowości Górzno żyło 150 mieszkańców w 26 domach. W 1862 roku dobra Górzna zostały podzielone na dwie części. Oddział pierwszy obejmował folwark Górzno Wyższe, folwark Górzno Niższe, wsie: Górzno, Reducin, Mierzączka, Ceranówka, uroczyska Piasek i Ujmanów, część Zameczek alias Minostowszczyzna, część Kamieńszczyzny, dwa obręby leśne Górzno i Reducin oraz realność po Proboszczowską Górzno niższe. Oddział drugi obejmował zaś folwark Samorządki, folwark Łąki, wsie: Samorządki, Łąki, Budki Popiekarskie vel Paliszew, uroczysko Golendzinów oraz dwa obręby lasów Samorządki i Łąki. W 1827 r. w Górznie było 61 domów i 512 mieszkańców. W 1880 r. liczba ludności zmalała do 230 (w 60 domach). W tym czasie folwark Górzno Niższe liczył 4 budynki murowane i 35 drewnianych, a folwark Górzno Wyższe 10 budynków drewnianych. Wieś Górzno miała osad 42. W Katalogu Zabytków z połowy XX wieku zamieszczono opis dworu (powstałego w XVII wieku) i spichlerza (z XVIII w., najstarszy na Mazowszu) w Górznie.

Gmina w okresie rewolucji i I Wojny Światowej

W latach 1905 – 1907 gmina Górzno wraz z parafią aktywnie uczestniczyły w wydarzeniach rewolucyjnych. W sierpniu 1915 roku wojsko rosyjskie pod wpływem nacisków ze strony Niemiec opuściło tereny Królestwa Polskiego, a wraz z ich odejściem swoje stanowiska opuściły m.in. władze administracyjne. Rosjanie odchodzili niszcząc za sobą zasiewy i zbiory rolne. Działalność administracji uległa dezorientacji co spowodowały rozmowy Powiatowego Komitetu Obywatelskiego oraz podjęcie postanowienia mówiącego o nowym wyborze osób wchodzących w skład administracji gminnej oraz o zakresie obowiązków gminy. W myśl postanowienia do gminy należały wtedy czynności administracyjno-sanitarne i policyjno-sądowe oraz sprawy szkolne. W okresie I wojny światowej na terenie gminy Górzno istniały struktury Polskiej Organizacji Wojskowej. Działania wojenne w czasie I Wojny Światowej oraz najazdu bolszewickiego przyczyniły się do upadku gospodarczego Oddziału pierwszego co spowodowało wykup większości ziem z rąk właściciela przez Powiatową Komisję Ziemską.

Gmina w okresie II RP

W 1919 roku swoją działalność rozpoczęła Rada Gminna gminy Górzno oraz na wójta wybrano Bartłomieja Trzpila. W okresie II RP funkcję wójta sprawował jeszcze Jan Zając oraz Piotr Michalak. Odbudowane w 1918 roku Państwo Polskie przyjęło dawny podział administracyjny na powiaty i gminy. W 1934 roku gmina Górzno liczyła 12 205 mieszkańców, a w jej skład wchodziły 23 gromady. W tym okresie w gminie znajdowało się 2878 gospodarstw mniejszej własności oraz 15 folwarków. W okresie II RP stale rosła długość dróg bitych i brukowanych. W związku z rozwojem gminy w 1928 roku przystąpiono do budowy dużej publicznej szkoły powszechnej w Górznie. W roku 1930 na terenie gminy działało 8 publicznych szkół podstawowych.

Gmina w okresie wojny i okupacji

Wojna w 1939 roku miała duży wpływ na sytuację ludności. Spowodowała spadek liczebności mieszkańców gminy oraz wiele strat majątkowych. Klęska państwa we wrześniu 1939 roku nie przerwała jednak walki o suwerenność. Zaczęły powstawać struktury Placówki Górzno. W grudniu 1943 roku żandarmeria aresztowała w Górznie sześć osób w tym ówczesnego wójta – Piotra Michalaka, jednak wkrótce został on zwolniony z aresztu i dalej pełnił swoją funkcję. W 1944 roku nasiliły się represje w całym powiecie. W okresie okupacji duże zmiany zaszły także w systemie szkolnictwa w Gminie. W roku 1943 gminę zamieszkiwało 12 370 osób, a w jej skład wchodziły 24 wsie.

Gmina po II Wojnie Światowej

W 1946 roku aktywne działania w rejonie Górzna prowadziło podziemie niepodległościowe. 22 sierpnia 1944 roku powstała Gminna Rada Narodowa. Dzień później wybrała ona Jana Zająca z Mierzączki na urząd wójta gminy Górzno. W grudniu 1947 roku gmina liczyła 13 396 mieszkańców i dzieliła się na 30 gromad, a na terenie gminy funkcjonowało 12 placówek oświatowych. W 1954 roku po reformie podziału administracyjnego wsi zlikwidowano gminy a wprowadzono Gromadzkie Rady Narodowe. Na terenie byłej gminy Górzno powstało 6 gromad. W listopadzie 1972 roku zlikwidowano podział terenów wiejskich na gromady, a 1 grudnia 1972 roku na nowo utworzono gminę Górzno, składającą się z 14 sołectw. Organem władzy państwowej i podstawowym organem samorządu społecznego na terenie gminy stała się gminna rada narodowa, a jej organem wykonawczym i zarządczym – naczelnik gminy.

Gmina w okresie przemian społeczno-politycznych i w III RP

W marcu 1990 roku Sejm uchwalił ustawę o samorządzie terytorialnym i nową, demokratyczną ordynację wyborczą do rad gmin, a w czerwcu miała miejsce pierwsza sesja nowo wybranej rady gminy. W pierwszym roku kadencji gmina miała problemy z budżetem, co miało wpływ na chwilowe ograniczenie inwestycji na terenie Górzna w tym okresie, jednak kolejne lata były obfite w ich realizację, a w 2003 roku gmina Górzno została wyróżniona za działalność inwestycyjną. We wrześniu 2004 roku Rada Gminy uchwaliła Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Górzno na lata 2004-2006, który był niezbędny do pozyskania środków finansowych z Unii i funduszy krajowych. W 2007 roku powstał kolejny Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013. Rada Gminy w 2006 roku ustanowiła herb, flagę i pieczęcie gminy. Ich elementy nawiązują do zabytków w gminie czyli XVIII wiecznego spichlerza oraz pomnika przyrody – dębu „Dziadek”.

Gmina obecnie

Obecnie gmina Górzno obejmuje dużo mniejszy obszar niż dawniej, a jej terenie zamieszkuje około 6,5 tysiąca osób. Gmina podzielona jest na 16 sołectw: Chęciny, Gąsów, Goździk, Górzno, Górzno Kolonia, Józefów, Kobyla Wola, Łąki, Mierżączka, Piaski, Potaszniki, Reducin, Samorządki, Samorządki Kolonia, Unin i Wólka Ostrożeńska. Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do potrzebnej infrastruktury i usług (gaz, kanalizacja, przedszkole i szkoły, opieka lekarska, kościół), co sprzyja osiedlaniu się w miejscowościach położonych na tym terenie. Na terenie gminy działają podmioty gospodarcze, które dają zatrudnienie okolicznym mieszkańcom. Natomiast charakter rolniczy gminy

nie zmienił się od początku historii Górzna. Na obszarze gminy nadal dominują gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą, a większość obszaru zajmują użytki rolne i lasy.

3. Struktura administracyjna gminy na przestrzeni lat[7]

Gmina Górzno jako jednostka administracyjna, utworzona została w 1864 r. Można stwierdzić, że do XXI wieku administracyjnie Górzno niewiele się zmieniło.

Struktura administracyjna przed 1864 r.

W 1664 r. Górzno należało do powiatu w pow. Stężyckiego (w województwie sandomierskim), a majątek należał w częściach do: Magnuszewskiego, Sułowskiego, Leżeńskiego, Ochockiej (wcześniej Bogusza) i Krzeskich.

Struktura administracyjna w 1864 r.

W okresie procesu zespolenia administracji cywilnej Królestwa Polskiego z systemem organów w Cesarstwa Rosyjskiego zostały podjęte działania reorganizacyjne w administracji, na skutek czego w 1864 roku utworzono gminę wiejską Górzno, która w tym czasie obejmowała dużo większy obszar niż obecnie.

Struktura administracyjna w 1867 r.

W 1867 roku powstał powiat garwoliński, a w jego składzie gmina Górzno, z siedzibą w Garwolinie, składająca się z 29 wsi. Dawna siedziba dziedziców usytuowana jest w Górznie-Kolonii.

Struktura administracyjna w 1918 r.

Po odzyskaniu niepodległości, w sierpniu 1919 roku na mocy ustawy sejmowej powstało województwo lubelskie, a w jej składzie znajdował się powiat garwoliński, do którego należało Górzno.

Struktura administracyjna obecnie.

Obecnie gmina Górzno podzielona jest na 16 sołectw: Chęciny, Gąsów, Goździk, Górzno, Górzno Kolonia, Józefów, Kobyla Wola, Łąki, Mierżączka, Piaski, Potaszniki, Reducin, Samorządki, Samorządki Kolonia, Unin i Wólka Ostrożeńska.

[7] Rozdział opracowano na podstawie: Paciorek K., *Parafia Gończyce*, Gończyce 2007.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Gmina Górzno jest gminą wiejską, której siedzibą jest miejscowość Górzno. W skład gminy wchodzi 16 sołectw: Chęciny, Gąsów, Goździk, Górzno, Górzno Kolonia, Józefów, Kobyla Wola, Łąki, Mierżączka, Piaski, Potaszniki, Reducin, Samorządki, Samorządki Kolonia, Unin i Wólka Ostrożeńska. Struktura przestrzenna gminy Górzno jest typowa dla gmin wiejskich w powiecie Garwolińskim. Większość powierzchni gminy (ponad 90%) stanowią grunty rolne oraz leśne. Układ przestrzenny gminy opiera się na jednym najbardziej wykształconym ośrodku – miejscowości Górzno, który pełni funkcję centrum usługowego dla pozostałych miejscowości, które mają charakter rolniczo-mieszkaniowy. W poszczególnych miejscowościach dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z zabudową zagrodową. Struktura zabudowy większości miejscowości w gminie Górzno jest niejednorodna – miejscowości mają charakter typowych ulicówek z zabudowaniami zgrupowanymi wzdłuż najważniejszych dróg lub drogi przebiegających przez miejscowość. Jednakże nie na całej długości wsi zabudowa jest zwarta, w ramach jednej miejscowości występują długie przerwy w zabudowie po obu stronach drogi, a zwarta zabudowa jest kontynuowana dopiero po kilkuset metrach. Jednocześnie na terenie gminy występuje bardzo dużo rozproszonej zabudowy, którą stanowią w większości zabudowania siedliskowe otoczone rozległymi polami uprawnymi.

Znaczący wpływ ma obecny układ przestrzenny gminy Górzno ma ważny ciąg komunikacyjny przebiegający przez gminy, którym jest droga ekspresowa S17, przebiegająca przez zachodnią część gminy. Sąsiedztwo gminy z miastem powiatowym Garwolin ma istotny wpływ na rozwój zabudowy mieszkaniowej na terenach bezpośrednio z nim graniczących.

Miejscowości Górzno oraz Górzno Kolonia stanowią najbardziej rozwinięty ośrodek w gminie Górzno, który cechuje się na tle całej gminy większą gęstością oraz zwartością zabudowy. Przez ośrodek ten przebiegają drogi powiatowe, które prowadzą do miasta powiatowego Garwolin oraz do drogi ekspresowej S17. Miejscowości te cechują się zróżnicowanym charakterem zabudowy. Górzno jest typem wielodrożnicówki o nieregularnym układzie zabudowy, zaś w Górznie Kolonia ponadto występują wykształcone układy ulic i kwartałów zabudowy. W Górznie zlokalizowana jest także większość usług publicznych dostępnych w gminie. W związku z powyższym Górzno stanowi gminne centrum usług komercyjnych i publicznych, które zapewnia obsługę potrzeb mieszkańców nie tylko Górzna, ale także innych wsi, które są w bardzo skromnym stopniu wyposażone w usługi.

2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Podstawą sporządzenia Studium powinno być planowanie przestrzenni w sposób respektujący ład przestrzenny w celu podniesienia atrakcyjności obszarów. Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie miejscowym „określa się obowiązkowo zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego”. W związku z tym, że plan miejscowy nie może

naruszać ustaleń Studium, również w Studium należy uwzględnić uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony[8].

Poprawa ładu przestrzennego jest jednym z priorytetów zagospodarowania przestrzennego gminy. W planowaniu przestrzennym należy przestrzegać określonych zasad, gwarantujących poprawę ładu przestrzennego, wśród których jest:

- ograniczanie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania, ze szczególnym uwzględnieniem centrum;
- rozwój terenów mieszkaniowych poza obszar zwartej zabudowy miejscowości w pierwszej kolejności na tereny już silnie obciążone zabudową rozproszoną;
- ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych, głównie dróg wyższych rangą w celu umożliwienia ich rozbudowy i modernizacji;
- rozszerzanie terenów mieszkaniowych poza obszar zwartej zabudowy miejscowości w pierwszej kolejności na tereny już silnie obciążone zabudową rozproszoną oraz rezygnacja z wprowadzania nowej i utrwalania istniejącej zabudowy w terenach otwartych,
- ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych (głównie dróg wyższych rangą) w celu umożliwienia rozbudowy i modernizacji dróg,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i podniesienie atrakcyjności obszarów poprzez uwzględnienie ustaleń konserwatorskich i dostosowanie nowej architektury do tradycji i charakteru substancji zabytkowej,
- ochrona walorów środowiska przyrodniczego, polegająca na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów i składników przyrody, szczególną opieką powinny zostać objęte obszary objęte formami ochrony przyrody,
- nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów, zachowywanie regionalnego krajobrazu kulturowego.

W celu widocznego podniesienia poziomu ładu przestrzennego i estetyki realizowane inwestycje wymagają przestrzegania:

- określonych wskaźników urbanistycznych tj. wysokości zabudowy, powierzchni zabudowy, powierzchni biologicznie czynnej itp.
- ustaleń dotyczących parametrów technicznych dróg,
- wytycznych dotyczących wyznaczenia centrum gminnego i centrów lokalnych.

Ogólne wytyczne dla kształtowania ładu przestrzennego zawarte zostały również w poszczególnych rozdziałach dotyczących kształtowania środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej oraz w ustaleniach dla poszczególnych terenów wskazanych na rysunkach studium do części Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

[8] Mały Słownik Języka Polskiego podaje, że ład to „harmonijny porządek, uregulowany układ" Natomiast ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje ład przestrzenny jako „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne".

3. Uzbrojenie terenu

Uzbrojenie terenu gminy Górzno zostało szczegółowo opisane w rozdziale „Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami”.

4. Obecny stan planistyczny

4.1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiadujących z gminą Górzno

Gmina Górzno sąsiaduje z 7 gminami, w tym z 5 gminami wiejskimi (Borowie, Garwolin, Łaskarzew, Miastków Kościelny, Sobolew), 1 gmina miejsko-wiejską (Żelechów) oraz 1 gminą miejską (Garwolin). Obowiązującymi dokumentami planistycznymi są studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla każdej z gmin:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Borowie przyjęte Uchwałą Nr XXXVII/220/2021 Rady Gminy Borowie z dnia 30 listopada 2021 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Garwolin przyjęte Uchwałą Nr XIV/137/2000 Rady Gminy w Garwolinie z dnia 28 grudnia 2000 r.
- Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łaskarzew przyjęte Uchwałą Nr XXXIV/130/10 Rady Gminy Łaskarzew dnia 02 lutego 2010 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miastków Kościelny przyjęte Uchwałą Nr III/12/2014 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 29 grudnia 2014 r.
- Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobolew przyjęta Uchwałą Nr XXII/173/2020 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 26 listopada 2020 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żelechów przyjęte Uchwałą Nr XXXIII/219/2017 Rady Gminy w Żelechowie z dnia 22 czerwca 2017 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Garwolin przyjęte Uchwałą Nr LIX/333/2018 Rady Miasta Garwolin z dnia 24 maja 2018 r.

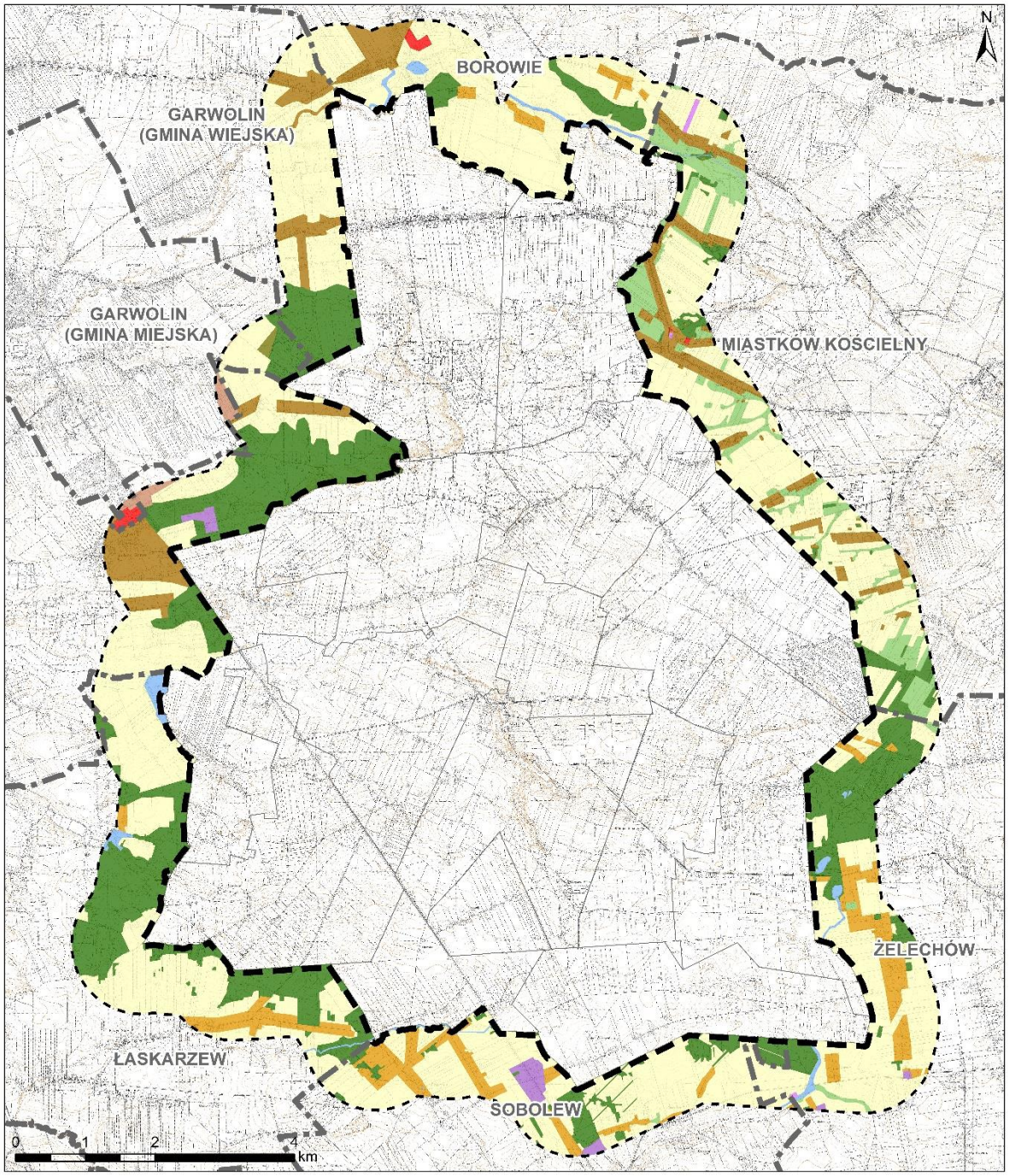
W studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ustalono kierunki polityki przestrzennej w obszarze analizy – 1 km od granicy gminy Górzno:

- od strony gminy Borowie wskazano tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny zabudowy zagrodowej, tereny usług, tereny rolnicze, tereny lasów oraz tereny wód powierzchniowych,
- od strony gminy Miastków Kościelny wskazano tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny usług, tereny produkcyjno-usługowe, tereny rolnicze, tereny lasów, tereny zieleni naturalnej,
- od strony gminy Żelechów wskazano tereny zabudowy zagrodowej, tereny produkcyjne, tereny produkcyjno-usługowe, tereny rolnicze, tereny lasów, tereny zieleni naturalnej, tereny wód powierzchniowych,
- od strony gminy Sobolew wskazano tereny zabudowy zagrodowej, tereny produkcyjne, tereny rolnicze, tereny lasów, tereny zieleni naturalnej,
- od strony gminy Łaskarzew wskazano tereny zabudowy zagrodowej, tereny rolnicze, tereny lasów, tereny wód powierzchniowych,
- od strony gminy wiejskiej Garwolin wskazano tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny produkcyjne, tereny rolnicze, tereny lasów,

- od strony gminy miejskiej Garwolin wskazano tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny usług, tereny rolnicze, tereny lasów, teren cmentarza.

Na poniższym schemacie przedstawiono zgeneralizowane nazewnictwo przeznaczenia terenów.

Rysunek 8 Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiadujących z gminą Górzno

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- granice administracyjne gmin sąsiednich
- granica analizy - 1km od granicy gminy Górzno
- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny zabudowy zagrodowej
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- tereny usług
- tereny produkcyjne
- tereny produkcyjno-usługowe
- tereny rolnicze
- tereny lasów
- tereny zieleni naturalnej
- tereny wód powierzchniowych
- teren cmentarza

4.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W granicach gminy Górzno obowiązuje 11 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, które swoim zasięgiem obejmują 100% powierzchni gminy. Plany miejscowe przeznaczają tereny między innymi pod funkcje zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej, usług nieuciążliwych, usług publicznych, zabudowę letniskową oraz tereny rolnicze i tereny lasów.

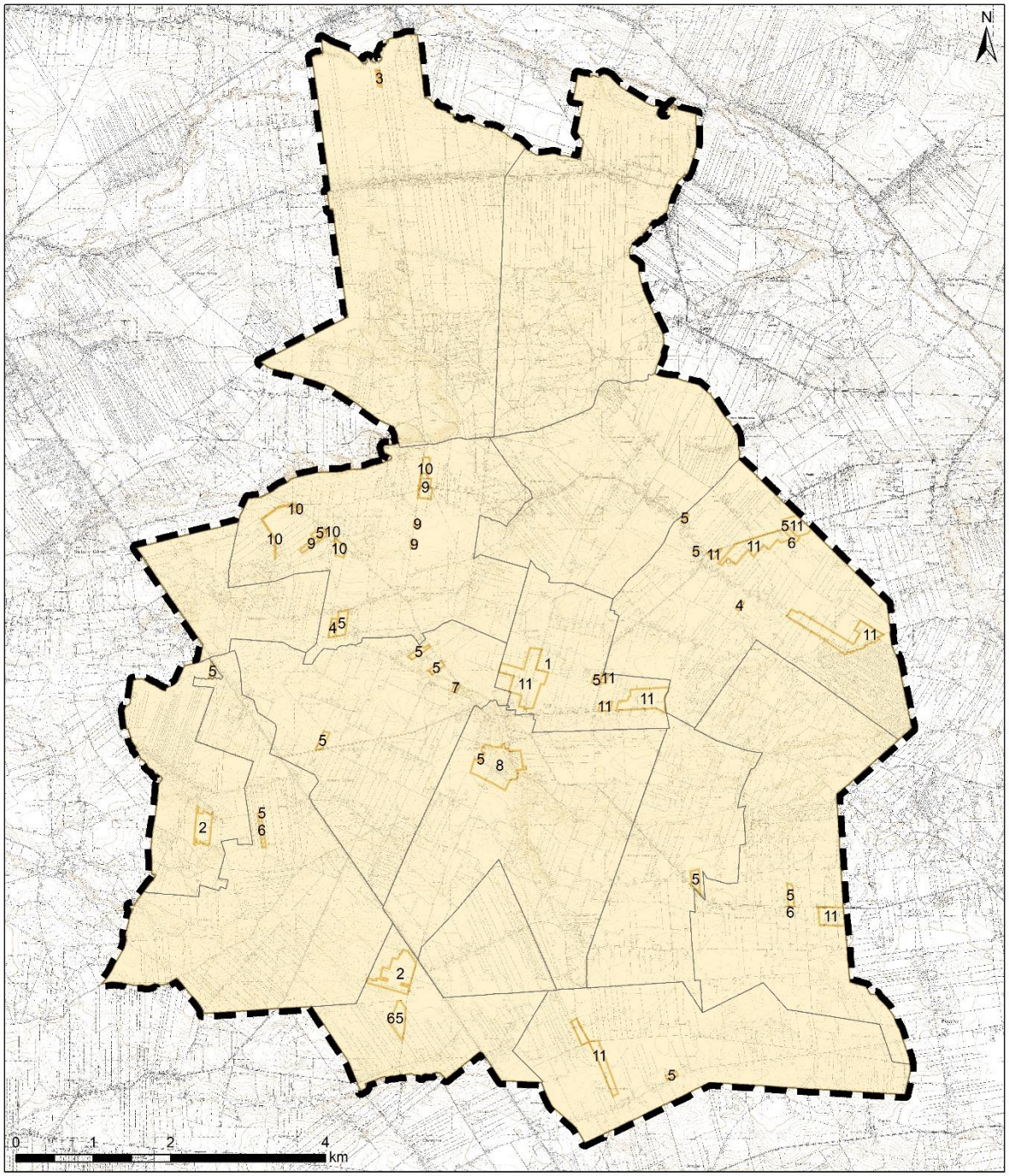
Tabela 1 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Górzno

L.p.	Plan miejscowy
1	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XII/62/2003 z dnia 29.12.2003 r.
2	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno we wsiach Gąsów i Kobyla Wola uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XIII/90/07 z dnia 16 listopada 2007 r.
3	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno we wsi Unin uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XIII/91/07 z dnia 16 listopada 2007 r.
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno we wsiach Reducin i Łąki uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XXXIII/178/2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r.
5	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno –część 1 uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XIV/84/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r.
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XXII/127/2016 z dnia 22 lipca 2016 r.
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno dla części wsi Górzno obręb Górzno Kolonia uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XLI/267/2018 z dnia 27 lipca 2018 r.
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu cmentarza przy ul. Mazowieckiej w obrębie geodezyjnym Górzno w gminie Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą XVI/99/2020 z dnia 28 lutego 2020 r.
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 9 terenów w obrębie geodezyjnym Reducin w gminie Górzno – część A uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XXV/179/2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r.
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 9 terenów w obrębie geodezyjnym Reducin w gminie Górzno – część B uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XLVI/316/2023 z dnia 24 marca 2023 r.
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 8 terenów w obrębach geodezyjnych Łąki, Piaski, Samorządki i Wólka Ostrożeńska w gminie Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XLVII/321/2023 z dnia 14 kwietnia 2023 r.

W trakcie sporządzania są następujące plany miejscowe:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 9 terenów w obrębie geodezyjnym Reducin w gminie Górzno – część C sporządzany na podstawie Uchwały Nr XIII/74/2019 Rady Gminy Górzno z dnia 8 listopada 2019 r., zmienionej Uchwałą Nr XXI/151/2020 Rady Gminy Górzno z dnia 6 listopada 2020 r. i Uchwałą Nr XXXIX/269/2022 Rady Gminy Górzno z dnia 23 września 2022 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 7 terenów w obrębach geodezyjnych Gąsów, Górzno, Górzno Kolonia i Józefów w gminie Górzno sporządzany na podstawie Uchwały Nr XXI/149/2020 Rady Gminy Górzno z dnia 6 listopada 2020 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Górzno Kolonia - tereny inwestycyjne w rejonie węzła trasy S17 sporządzany na podstawie Uchwały Nr XXXIX/272/2022 Rady Gminy Górzno z dnia 23 września 2022 r.

Rysunek 9 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

4.3. Ruch budowlany na terenie gminy

Decyzje o warunkach zabudowy

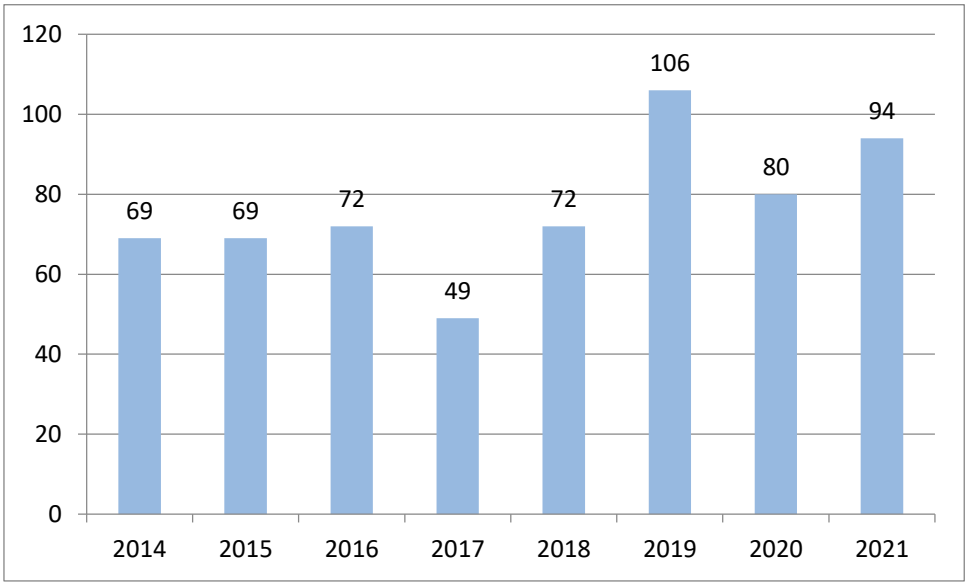
Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W gminie Górzno miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego występuje na całym obszarze, w związku z czym, nie wydaje się decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Pozwolenia na budowę

Wydane pozwolenia na budowę świadczą o rzeczywistym ruchu budowlanym na danym obszarze. W związku z tym na podstawie ich analizy można wskazać główne kierunki w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

W gminie Górzno w latach 2014 - 2021 wydano łącznie 611 decyzji o pozwoleniu na budowę. Jest to łączna suma decyzji wszystkich rodzajów: na budowę, rozbudowę, przebudowę, remonty i rozbiórki. Na poniższym wykresie przedstawiono ilość wydanych pozwoleń na budowę na przestrzeni lat.

Wykres 1 Liczba pozwoleń na budowę wydanych w gminie Górzno w okresie 2014-2021.

Na podstawie wykresu można zauważyć, że intensywność ruchu budowlanego w latach 2014-2021 była zróżnicowana. Najwięcej decyzji wydano w roku 2019 (106), najmniej zaś w roku 2017 (49). Na podstawie liczby wydanych decyzji nie da się wyznaczyć jednoznacznego trendu, jednak widoczne są tendencje wzrostowe.

Tabela 2 Zestawienie wydanych pozwoleń na budowę w latach 2014-2021 w podziale na rodzaj zabudowy.

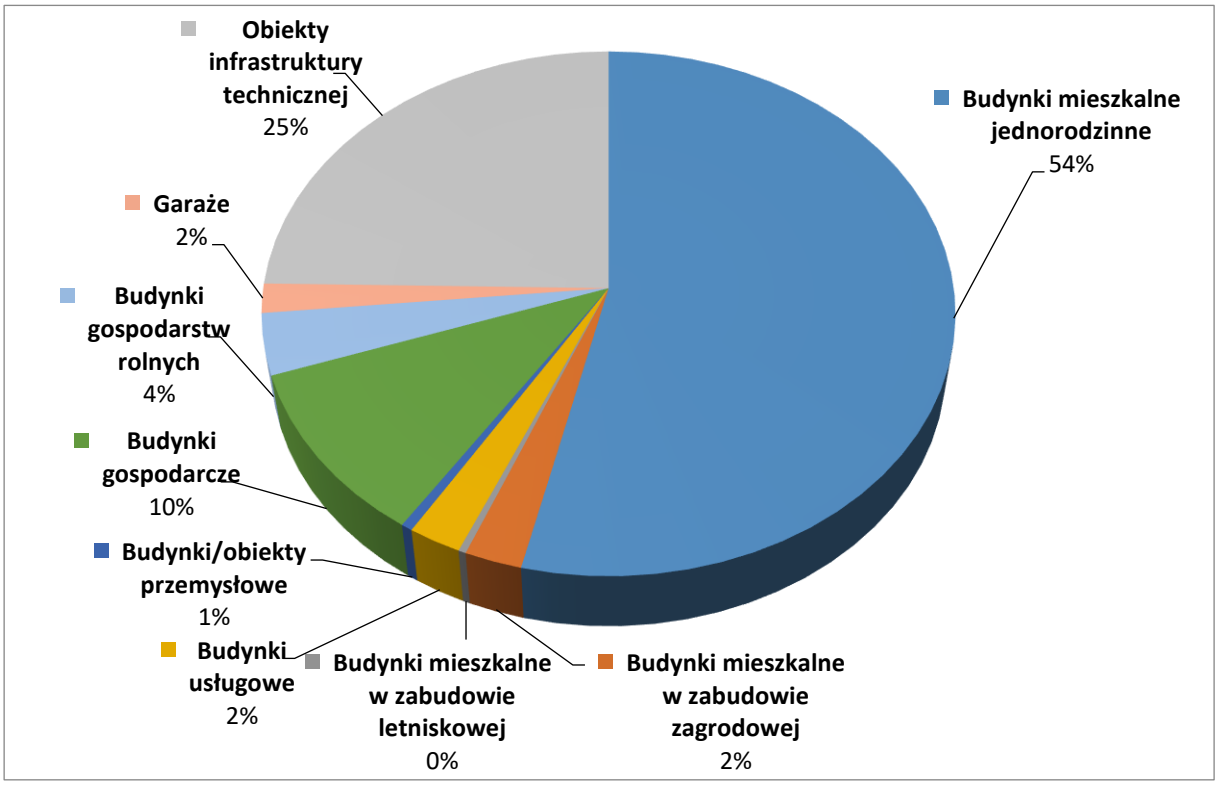
Rodzaj zabudowy	Liczba pozwoleń
Budynki mieszkalne jednorodzinne	328
Budynki mieszkalne w zabudowie zagrodowej	15
Budynki mieszkalne w zabudowie letniskowej	2
Budynki usługowe	13
Budynki/obiekty przemysłowe	3

Budynki gospodarcze	64
Budynki gospodarstw rolnych	23
Garaże	11
Obiekty infrastruktury technicznej	152

Największą część wydanych pozwoleń na budowę stanowią pozwolenia na budynki mieszkalne. Decyzje te dotyczą obszarów w całej gminie Górzno, nie da się jednoznacznie wyróżnić miejsc koncentracji wydawanych decyzji o pozwoleniu na budowę dla tego typu obiektów, jednak największą ich ilość można zaobserwować w obrębie Górzno Kolonia. Duży udział wśród wszystkich decyzji mają także decyzje na obiekty infrastruktury oraz budynki gospodarcze.

W ujęciu całościowym największy ruch budowlany (liczba wydanych pozwoleń na budowę) na obszarze gminy występuje w obrębach: Górzno Kolonia, Goździk oraz Górzno. W obrębach ewidencyjnych Józefów, Gąsów oraz Samorządki, wydano najmniej pozwoleń na budowę.

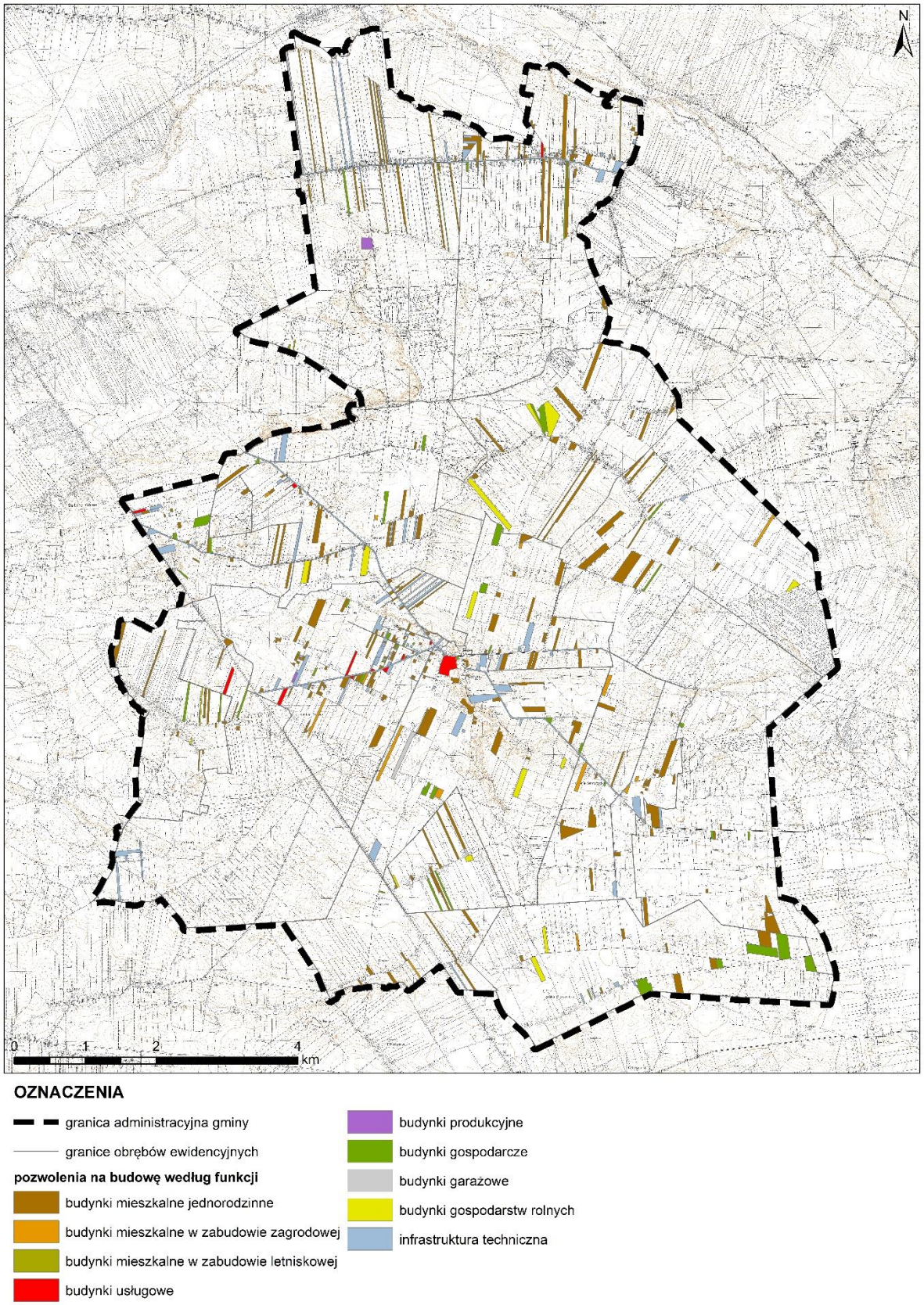
Wykres 2 Pozwolenia na budowę wg przedmiotu w latach 2014-2021.

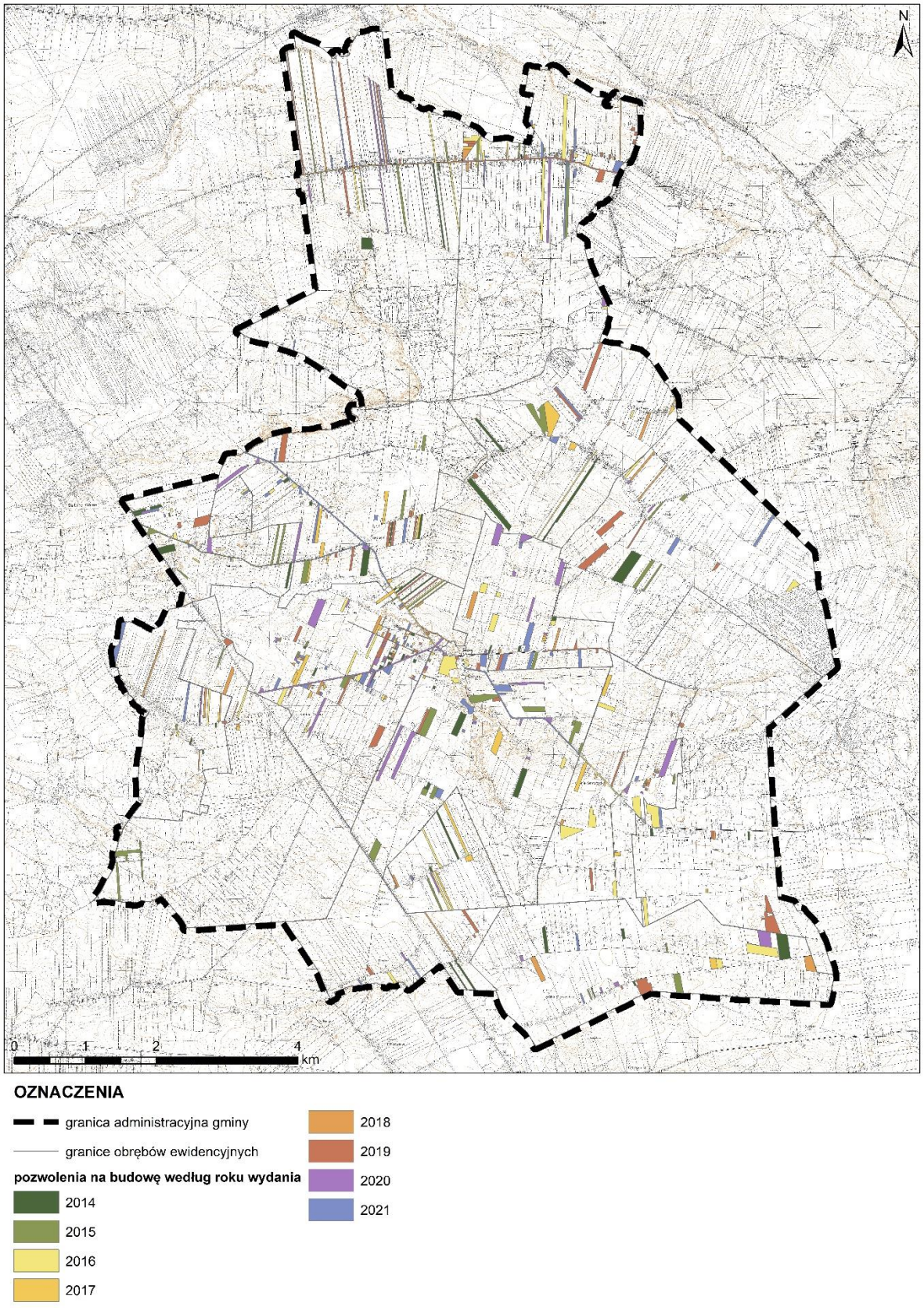
Na obszarze gminy Górzno wydano także pozwolenia na budowę obiektów usługowych. Pozwolenia na budowę obiektów usługowych stanowią ok. 2% wszystkich decyzji.

Z przeprowadzonej analizy pozwoleń na budowę wynika, że największy ruch budowlany występuje w obrębie ewidencyjnym Górzno Kolonia.

Rysunek 10 Pozwolenia na budowę w podziale według funkcji

Rysunek 11 Pozwolenia na budowę w podziale na rok wydania

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

Strategia Rozwoju Gminy Górzno na lata 2023-2030 została przyjęta Uchwałą Nr XLIV/307/2023 Rady Gminy w Górznie z dnia 27 stycznia 2023 roku.

Uwarunkowania wynikające z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy zostały opisane w rozdziale Wprowadzenie - Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, przygotowana na potrzeby strategii rozwoju gminy.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Uwarunkowania fizjograficzne

Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski Kondrackiego gmina Górzno położona jest w przeważającej części w mezoregionie Wysoczyzna Żelechowska (318.95). Północna część gminy oraz niewielki fragment w zachodniej części znajdują się w granicach mezoregionu Równina Garwolińska (318.79).

Wysoczyzna Żelechowska[9] sąsiaduje z Wysoczyzną Siedlecką, Obniżeniem Węgrowskim, Równiną Garwolińską i Doliną Środkowej Wisły (na północy i zachodzie), Pradoliną Wieprza (na południu) i Równiną Łukowską (na wschodzie). Jest to południkowo zorientowany, wysoko położony (do 205,8 m n.p.m. – okolice Stoczka Łukowskiego) garb polodowcowy ukształtowany podczas maksymalnego postoju i zaniku lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego – z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową (nadbudowaną lokalnie piaskami i żwirami moren czołowych – głównie okolice Stoczka Łukowskiego, Puznówki) oraz piaskami i żwirami wodnolodowcowymi. Rozcinają go liczne, promieniście układające się cieki, w tym m.in.: górne odcinki Bystrzycy, uchodzącej do Tyśmienicy, oraz Świdra i Wilgi – bezpośrednich dopływów Wisły. Ich dna budują głównie holoceńskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy).

Równina Garwolińska[9] położona jest we wschodniej części Niziny Środkowomazowieckiej. Zachodnią granicę wyznacza wyraźna krawędź doliny Wisły, natomiast wschodnią stanowi krawędź Wysoczyzny Kałuszyńskiej i Wysoczyzny Żelechowskiej. Rzeźba mezoregionu ma charakter równiny denudacyjnej zbudowanej z utworów piaszczysto-gliniastych. W północnej części dominują piaski rzeczne i eoliczne, natomiast w centralnej i południowej gliny polodowcowe. W obniżeniach terenu

[9] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

oraz dolinach rzecznych występują utwory torfowe. Na obszarze mezoregionu dominują gleby brunatne wykształcone na piaskach gliniastych i glinach zwałowych. We wschodniej części, na wyższych terasach Wisły, występują również gleby rdzawe, a w dolinach rzek mady właściwe i brunatne oraz gleby gruntowo-glejowe i murszowe. Największymi ciekami przepływającymi przez mezoregion są Świder i Wilga. Nie występują tutaj żadne naturalne zbiorniki wodne. Stawy, podobnie jak podmokłości, znajdują się w sąsiedztwie cieków wodnych.

Rzeźba terenu

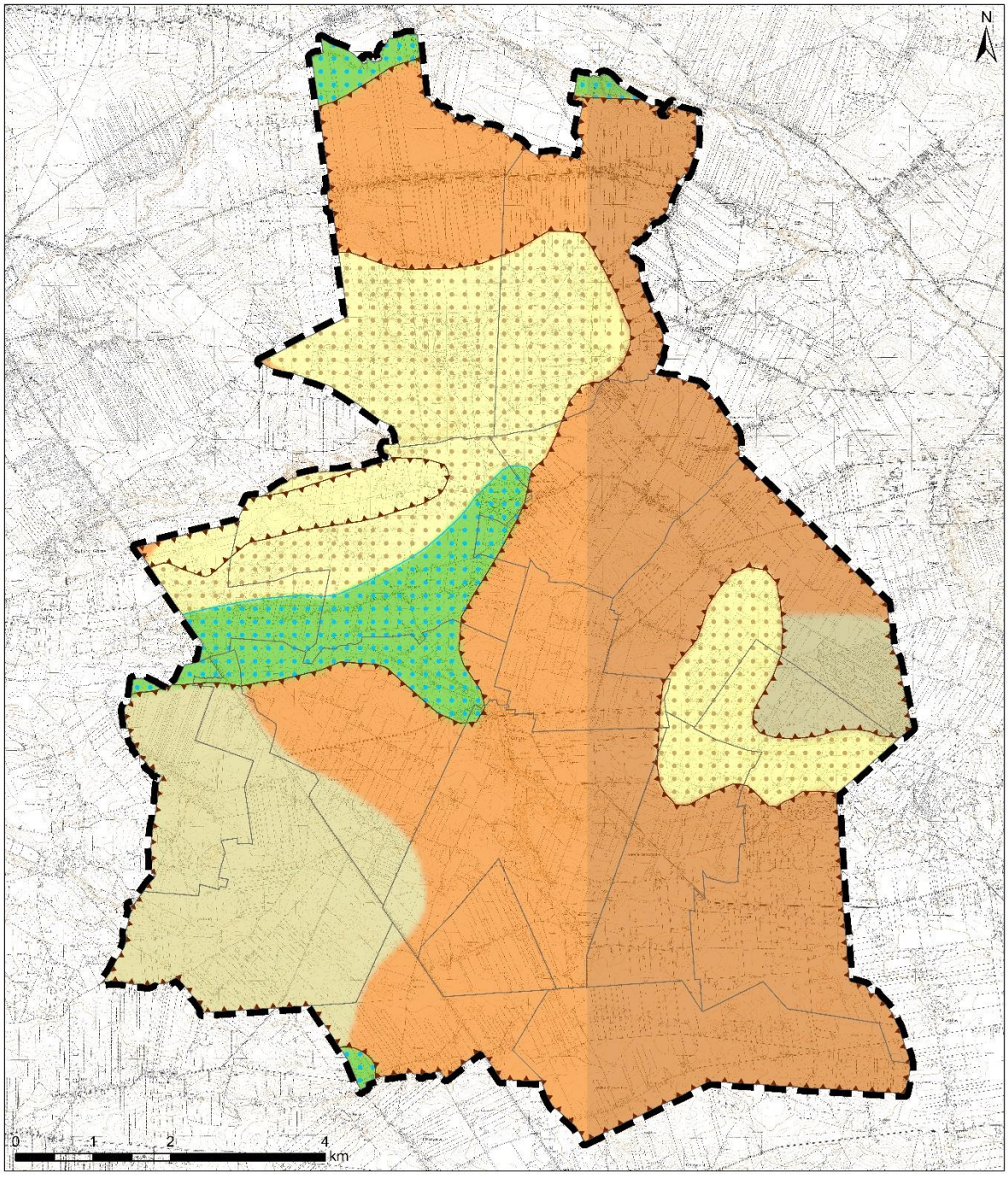
Obszar gminy Górzno charakteryzuje się płaską, falistą i pagórkowatą rzeźbą terenu o spadkach dochodzących do 5%, miejscami powyżej 5-10% w strefie krawędziowej wzdłuż dolin rozcinających wysoczyznę. Teren wysoczyznowy rozcięty jest kilkoma ciekami wodnymi: doliną Wilgi w północnej części gminy, doliną Dopływu spod Łąk w centralnej części gminy, będącego lewym dopływem Wilgi oraz doliną Dopływu spod Gąsowa - prawy dopływ Promnika. W rzeźbie terenu gminy obecne są również formy eoliczne – wydmy, wykształcone w postaci parabolicznych i wydłużonych wałów wysokości do kilku metrów w miejscowościach Unin oraz Samorządki.

Geologia

Zgodnie z Mapą Geologiczną Polski obszar gminy Górzno położony jest w obrębie osadów zlodowacenia środkowopolskiego oraz osadów holoceńskich. Wśród osadów lodowcowych na znacznych powierzchniach gminy zalegają dwa poziomy gliny zwałowej oraz płaty osadów stadiału mazowiecko-podlaskiego - piaski i żwiry wodnolodowcowe (południowo-zachodnia oraz wschodnia części gminy).

Ponadto, w północno-zachodniej oraz wschodniej części gminy, między Reducinem a Uninem i Łąkami a Kolonią Samorządki znajdują się piaski eoliczne, na których miejscami zalegają piaski eoliczne wydmowe tworzące ciągi wydmowe w lasach na północ od Reducina i na południe od wsi Łąki. Najmłodsze utwory powstałe po cofnięciu się lądolodu z terenu Polski powstały w holocenie. Znajdowane są one w dolinie Wilgi i innych rzek. W dnie występujących na terenie gminy rzek uwidoczniają się plejstoceńskie piaski i żwiry oraz holoceńskie namuły i torfy, na których występują typowo holoceńskie gleby - mady rzeczne.

Rysunek 12 Budowa geologiczna gminy Górzno wraz z geomorfologią (źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Geologicznej Polski w skali 1:500 000 oraz Mapy geologiczno-inżynierskiej Polski w skali 1:500 000, PIG)

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

wydzielenia geologiczne

gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe

piaski eoliczne, lokalnie w wydmach

piaski i żwiry sandrowe

piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły

geomorfologia

wysoczyzny morenowe i równiny denudacyjne

obszary piasków przewianych

dna dolin rzecznych

Klimat

Pod względem klimatycznym obszar gminy Górzno znajduje się w strefie klimatu kontynentalnego i morskiego. Przeważa tu zachodnia cyrkulacja powietrza. Amplitudy temperatur są większe od przeciętnych w Polsce, lato jest długie i wczesne, zimy zaś chłodniejsze i dłuższe. Nasłonecznienie w tym rejonie szacunkowo w ciągu roku wynosi około 120 dni i należy do największych w Polsce, zaś zachmurzenie jest niższe od średniego. Średnia roczna amplituda temperatury wynosi około 7,5°C. Opady przeważają w półroczu letnim. Suma średnich rocznych opadów z wielolecia wynosi 550 mm. Średnia liczba dni z opadem śnieżnym wynosi około 40. Wysokość pokrywy śnieżnej w sezonie średnio wynosi 8 cm, a utrzymuje się ona średnio 55 dni. Okres wegetacyjny trwa od końca marca do końca września i wynosi około 210 dni, średnia temperatura w tym okresie to 14°C[10].

W granicach gminy lokalne warunki klimatyczne są zależne od ukształtowania terenu, a także jego pokrycia. Ze względu na rzeźbę możemy wyróżnić klimat dolin i obszarów płaskich, wysoczyznowych. Pod względem zagospodarowania terenu największy wpływ mają duże kompleksy leśne i tereny zabudowane. Lokalne warunki przedstawiają się następująco:

- obszary doliny Wilgi oraz Dopływu spod Łąk, w mniejszym stopniu również pozostałych dolin i obniżeń, charakteryzują się niekorzystnymi warunkami – narażone są one na występowanie wysokich dobowych amplitud temperatury w okresie lata oraz znacznych spadków temperatury zimą – z formowaniem się zastoisk mroźnego powietrza (w dolinach chłodne powietrze spływa grawitacyjne). Na obszarach tych często notowane są przymrozki, a także inwersje temperatury utrudniające samooczyszczanie się atmosfery.
- niezalesione wysoczyzny o mało zróżnicowanej rzeźbie charakteryzują się również niebezpieczeństwem wystąpienia przymrozków o lokalnym zasięgu, co warunkowane jest możliwościami wymiany ciepła między powietrzem a glebami, z drugiej strony możliwości przewietrzania są tu na ogół korzystne.
- duże obszary zadrzewione powoli wypromieniowują ciepło podłoża ze względu na osłonięcie przez okap drzewostanu. Las wiosną i jesienią zmniejsza częstotliwość przymrozków, wpływa również na wzrost wilgotności powietrza. Zwarte kompleksy leśne modyfikują prędkość i kierunek wiatru.
- obszary zabudowane charakteryzują się na ogół wyższą temperaturą z uwagi na duże ilości sztucznego ciepła pochodzącego z ogrzewania, klimatyzacji, procesów produkcyjnych, ruchu ulicznego itp., większe pochłanianie promieniowania słonecznego oraz mniejsze niż na terenach otwartych działanie procesów chłodzących – głównie wiatru. Zmniejszenie prędkości wiatru powoduje również zagrożenie wysokimi stężeniami zanieczyszczeń – przemysłowych, komunikacyjnych, a przede wszystkim z niskiej emisji.

Wody powierzchniowe

Gmina Górzno położona jest w zlewni rzeki Wilgi oraz rzeki Promnik, które są bezpośrednimi dopływami rzeki Wisły. Dział wodny II-rzędu między zlewniami Wilgi i Promnika przebiega w południowej części gminy. W granicach gminy przebiegają również działy wodne dopływów Wilgi (III-rzędu i IV-rzędu) – Dopływ z Unina, Dopływ spod Łąk, Dopływ spod Mierzączki, Dopływ z Kol. Chęciny, Dopływ spod Kol. Łąki, Dopływ spod Samorządek, Dopływ spod Kobylej Woli, Dopływ spod Antonina,

[10] Lorenc H. (red.), 2005, Atlas klimatu Polski, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa

Dopływ z Sulbin. Ponadto na terenie gminy występują niewielkie oczka wodne oraz stawy zarówno naturalne jak i antropogeniczne, często na nieużytkach.

Rzeka Wilga stanowi prawy dopływ Wisły, jej długość wynosi 67 km. Gmina Górzno położona jest w środkowym biegu rzeki i stanowi lewobrzeżną część zlewni rzeki. Wilga odwadnia bezpośrednio północną części gminy, gdzie wody spływają w sposób naturalny z północnych stoków kilku rozległych wzniesień. Rzeka Wilga posiada średni spadek wody wynoszący 109 cm/km, prędkość nurtu jest średnio szybka i wnosi 0,5 m/s, średni roczny przepływ wynosi 3,2 m^3/s. Wilga płynie przez Wysoczyznę Żelechowską, Równinę Garwolińską, Dolinę Środkowej Wisły. Przepływa w większości, bo aż 83% przez łąki i pola, a przez lasy tylko w 12%, w jej dolnym biegu, głównie na terenie gminy Wilga.

Rzeka Promnik również stanowi prawy dopływ Wisły o długości 32,48 km i powierzchni zlewni 143,47 km². Źródła rzeki znajdują się na Wysoczyźnie Żelechowskiej niedaleko miejscowości Stefanów na wysokości ok. 178 m n.p.m., rzeka uchodzi do Wisły koło miejscowości Ruda Tarnowska na wysokości ok. 98 m n.p.m. Rzeka odwadnia południowo-wschodnią część gminy Górzno.

Wody podziemne

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi są:

- wody gruntowe, które występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji), intensywnie zasilane przez infiltrujące opady atmosferyczne;
- wody wgłębne, znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi, związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia;
- wody głębinowe, czyli wody izolowane od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Na terenie gminy Górzno wyróżniono dwa piętra wodonośne: trzeciorzędowe i czwartorzędowe.

Podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę stanowią wody podziemne z utworów czwartorzędu. W obrębie piętra czwartorzędowego występuje kilka poziomów wodonośnych, o zróżnicowanym zasięgu przestrzennym i stopniu odizolowania wkładkami słabo przepuszczalnych utworów. Warstwami zbiornikowymi dla wód są piaszczyste i piaszczysto-żwirowe osady akumulacji rzecznej i wodnolodowcowej poszczególnych faz zlodowaceń i okresów interglacjalnych. Czwartorzędowe warstwy wodonośne występują na różnych głębokościach, najczęściej od kilku do dwudziestu kilku metrów, głębokość ich przekracza nawet 40 m. Ich zasilanie w wodę odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych. Poszczególne poziomy wodonośne piętra czwartorzędowego, w zależności od parametrów hydrogeologicznych, odgrywają główną lub podrzędną rolę użytkową na różnych obszarach. Wody głównego poziomu użytkowego występują zwykle pod ciśnieniem.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne jest bardzo słabo rozpoznane hydrogeologicznie. Jako poziom użytkowy wód odgrywa ono podrzędną rolę. Trzeciorzędowe piętro wodonośne zostało zaliczone do GZWP: 215 – Subniecka warszawska i 2151 – Subniecka warszawska (część centralna). W obrębie tego piętra występują dwa poziomy wodonośne, związane z piaszczystymi utworami oligocenu i miocenu. Poziom oligoceński występuje w drobnoziarnistych i pylastych piaskach kwarcowych, miejscami przewarstwiony wkładkami piasków gruboziarnistych i żwirów. Mioceński poziom wodonośny tworzą drobnoziarniste piaski, miejscami przewarstwione utworami pylastymi, mułkami i iłami.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Gmina Górzno położona jest w granicach dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 215 Subniecka warszawska i GZWP nr 2151 (pierwotnie: 215A) Subniecka warszawska (część centralna). Oba GZWP nie zostały udokumentowane, w związku z czym nie wyznacza się specjalnych stref ochrony a zasoby GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Tabela 3 Wykaz GZWP w granicach gminy Górzno. (źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG PIG-PIB: Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych)

nr	nazwa	powierzchnia km² (całość GZWP)	stan dokumentacji	stratygrafia warstw wodonośnych	typ ośrodka
215	Subniecka warszawska	51 000	nieudokumentowany	Pg-Ng	porowy
2151	Subniecka warszawska (część centralna)	17 500	nieudokumentowany	Pg-Ng	porowy

System przyrodniczy gminy

System przyrodniczy gminy Górzno jest zróżnicowany i obejmuje zarówno tereny o wysokich walorach przyrodniczych, mało przekształcone przez człowieka, otwarte lub ekstensywnie zagospodarowane tereny rolne, a także zabytkowe tereny zieleni.

Główny trzon systemu przyrodniczego gminy tworzą rzeka Wilga oraz Promnik, które wraz z dolinami stanowią regionalne korytarze ekologiczne. Zarówno doliny, na które składają się zbiorowiska łąkowe i leśne, jak i same koryta rzeczne stanowią szlaki migracyjne wielu gatunków zwierząt wodnych i lądowych. Doliny rzeczne są siedliskiem zbiorowisk wodnych, szuwarowych i torfowych. W dolinie Wilgi spotykane są szuwary trzcinowe (*Phragmitetum australis*), szuwary pałki wąskolistnej (*Typhetum angustifoliae*) i szuwary pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*). Z innych zbiorowisk spotykane są szuwar oczertowy (*Scirpetum lacustris*), szuwar tatarakowy (*Acoretum calami*), szuwar kropidła wodnego i rzepichy ziemnowodnej (*Oenantho-Rorippetum*), skrzyp bagienny (*Equisetum fluviatile*), przęstka pospolita (*Hippuridetum vulgaris*), szuwar kosaćcowy (*Iridetum pseudacori*). W otwartych dolinach cieków dominują zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe, tj. łąka rajgrasowa (*Arrhenatheretum medioeuropaeum*), kłosówka wełnista (*Holcus lantus*), zespół życicy i grzebienicy pospolitej (*Lolio-Cynosuretum*), zbiorowiska bliźniczki psiej trawki (*Nardus stricta*). Lokalnie i tylko na niewielkich powierzchniach występują szuwary wielkoturzycowe, torfotwórcze (*Caricetum rostrate, Caricetum elatae, Caricetum acutiformis, Caricetum gracilis*). W sąsiedztwie turzycowisk często występują zbiorowiska sitów.

Uzupełnieniem dolin rzecznych Wilgi i Promnika są mniej lub bardziej drożne doliny mniejszych cieków stanowiące lokalne korytarze ekologiczne. Powiązania lokalne kształtowane są również przez tereny leśne, przy czym największe znaczenie mają zwarte kompleksy leśne występujące w północnej, południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy.

Ekosystemy leśne stanowią ostoję dla licznych gatunków zwierząt. Najliczniejsze są ptaki, znacznie mniej liczne ssaki oraz gady i płazy. Te ostatnie zasiedlają głównie zbiorniki wodne i cieki przepływające przez tereny leśne, ale niektóre gatunki spotykane są w lasach także poza wodami,

szczególnie w okresie poza rozrodczym. Fauna obszarów leśnych gminy Górzno nie wyróżnia się niczym szczególnym na tle innych gmin południowo-wschodniej części woj. mazowieckiego. Z ssaków łownych na terenie gminy dosyć licznie występuje łoś, jeleń, sarna i dzik. Ponadto występują: lis, borsuk, kuna leśna, zając, kret, jeż, ryjówka aksamitna i wiewiórka. W lasach gniazduje wiele gatunków ptaków tj. grzywacz, kukułka, dzięcioł duży, świergotek drzewny, strzyżyk, rudzik, słowik szary, kos, drozd śpiewak, kwiczoł, zaganiacz, gajówka, kapturka, świstunka leśna, piecuszek, pierwiosnek, muchołówka szara, sikora czarnogłowa, modraszka, bogatka, szpak, sroka, gawron, kawka, sójka, wilga, zięba, dzwoniec, wróbel, trznadel.

Ważne dla zachowania ciągłości systemu przyrodniczego gminy są również ekstensywnie użytkowane zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe (użytki zielone) jako ostoja bioróżnorodności w agroekosystemie oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, które pełnią istotne funkcje ochronne związane z ochroną gleby przed erozją, retencją wody oraz ułatwiają migrację gatunków. Fauna agroekosystemów nie jest liczna w gatunki, ale charakterystyczna, gdyż niektóre z nich występują tylko w ww. siedliskach. Ze ssaków należy tu wymienić: zająca, kreta, ryjówkę aksamitną, kilka gatunków gryzoni (mysz polna, nornik zwyczajny), sarnę. Najbardziej typowe dla pól i łąk gatunki ptaków to: skowronek polny, kuropatwa, bażant, pliszka siwa, pliszka żółta, pokląskwa, potrzeszcz, mazurek i inne. Z rzadszych gatunków może występować błotniak łąkowy, srokosz, przepiórka. Najczęściej występującym płazem jest żaba trawna. Gady w tym środowisku są bardzo nieliczne. Dotyczy to przede wszystkim jaszczurki zwinki, która najchętniej zasiedla suche ugory, w sąsiedztwie lasów lub zadrzewień.

System przyrodniczy gminy uzupełnia zieleń towarzysząca zabudowie i ciągom komunikacyjnym oraz zieleń zabytkowego parku w Górznie wraz z prowadzącą do niego Aleją Kasztanową. Dwa pojedyncze drzewa na terenie parku oraz Aleja Kasztanowa zostały objęte ochroną w postaci pomnika przyrody.

Formy ochrony przyrody na terenie gminy

W granicach gminy Górzno ani w bezpośrednim sąsiedztwie, nie występują wielkoobszarowe formy ochrony przyrody, takie jak obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu itp. W gminie znajdują się jedynie pomniki przyrody – ochroną w postaci pomnika przyrody objęto 3 obiekty – dwa pojedyncze drzewa oraz Aleję drzew.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to ograniczenia związane głównie z zakazem niszczenia lub przekształcenia obiektu, zmianą stosunków wodnych czy zmianą sposobu użytkowania ziemi.

Tabela 4 Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Górzno. (źródło: opracowanie własne na podstawie http://crfop.gdos.gov.pl/)

lp.	rodzaj	opis	lokalizacja	akt prawny ustanawiający
1	drzewo	dąb szypułkowy „Dziadek” *(Quercus robur)* wysokość: 23 m obwód: 625 cm	Górzno Kolonia – na południe od spichlerza w zabytkowym parku, dz. ewid. 156/15	Zarządzenie Nr 38/88 Wojewody Siedleckiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 30.12.1988 r. Nr 18, poz.135)
2	drzewo	wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis)* wysokość: 20 m obwód: 576 cm	Górzno Kolonia – na terenie zabytkowego parku obok dworu, dz. ewid. 159/1	Orzeczenie Nr 405 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 26.09.1973 r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 27.12.1973 r. Nr 21, poz. 498)
3	Aleja	Kasztanowiec biały (*Aesculus hippocastanum*) 94 szt.: 85 szt. o obwodzie 93-300 cm i wysokości 8-12 m;	Górzno Kolonia – przy drodze prowadzącej do zabytkowego dworku i spichlerza	Rozporządzenie Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15.12.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238)

		9 szt. o obwodzie 5-10 cm i wysokości 1,5-2,0 m Grusza pospolita (*Pyrus communis*) 3 szt. o obwodzie 88-116 cm i wysokości 16 m		

Powiązania ekologiczne

Głównymi powiązaniami ekologicznymi są korytarze ekologiczne w postaci pasa terenu, po jakim przemieszczają się organizmy na daleki dystans, w którym panuje dla nich odpowiednie środowisko i warunki bezpieczeństwa. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi są m.in. rzeki i doliny rzek. Korytarze mogą mieć zasięg krajowy lub międzynarodowy; tymi ostatnimi są np. trasy wędrówek ptaków. Korytarz nie zawsze jest strukturą liniową, jak np. rzeka, występują też korytarze, które nie mają ciągłości strukturalnej, ale zachowują ciągłość funkcjonalną, np. wyspy leśne stanowiące ostoje ptaków wędrownych. Miejsca krzyżowania się korytarzy ekologicznych lub obszary o dużym stopniu naturalności i nagromadzenia się organizmów, skąd podejmują one ekspansje na zewnątrz, nazywane są węzłami ekologicznymi lub, jeżeli obejmują duży obszar ekologicznie zróżnicowany, obszarami węzłowymi[11].

Gmina Górzno położona jest poza siecią korytarzy ekologicznych wyznaczonych w ramach projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce, opracowanego w 2005 r. i zaktualizowanego w 2011 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska, pod redakcją Jędrzejewskiego.

Należy jednak nadmienić, że rzeka Wilga oraz Promnik wraz z dolinami stanowią regionalne korytarze ekologiczne. Zarówno doliny, na które składają się zbiorowiska łąkowe i leśne, jak i same koryta rzeczne stanowią szlaki migracyjne wielu gatunków zwierząt wodnych i lądowych.

Rzeka Wilga w miejscach, gdzie nie została uregulowana, płynie naturalnym korytem tworząc jednocześnie liczne zakola. Wśród roślinności występującej wzdłuż rzeki zarówno na rozległych użytkach jak i nieużytkach spotkać można wiele gatunków podlegających ochronie np. naparstnicę zwyczajną, pierwiosnka, przetacznika ożankowego, zawilca czy przytulinkę wiosenną. Rzeka stanowi siedlisko bytowania bobrów, ponadto przelotnie na żerowiska pojawiają się żurawie.

Koryto rzeki Promnik wraz z otaczającym je starodrzewem sosnowym stanowi wyjątkowo malowniczy i naturalnie zachowany teren, zasiedlany m.in. przez wydrę i bobra europejskiego. Ponadto stwierdzono gniazdowanie zimorodka i brodźca piskliwego – ptaków charakterystycznych dla rzek z piaszczystymi skarpami i naturalnie meandrującym, nieregulowanym korytem. W nadrzecznych starych lasach łęgowych występuje kilka gatunków dzięciołów: dzięcioł czarny, dzięcioł zielony, dzięcioł duży i dzięciołek[12].

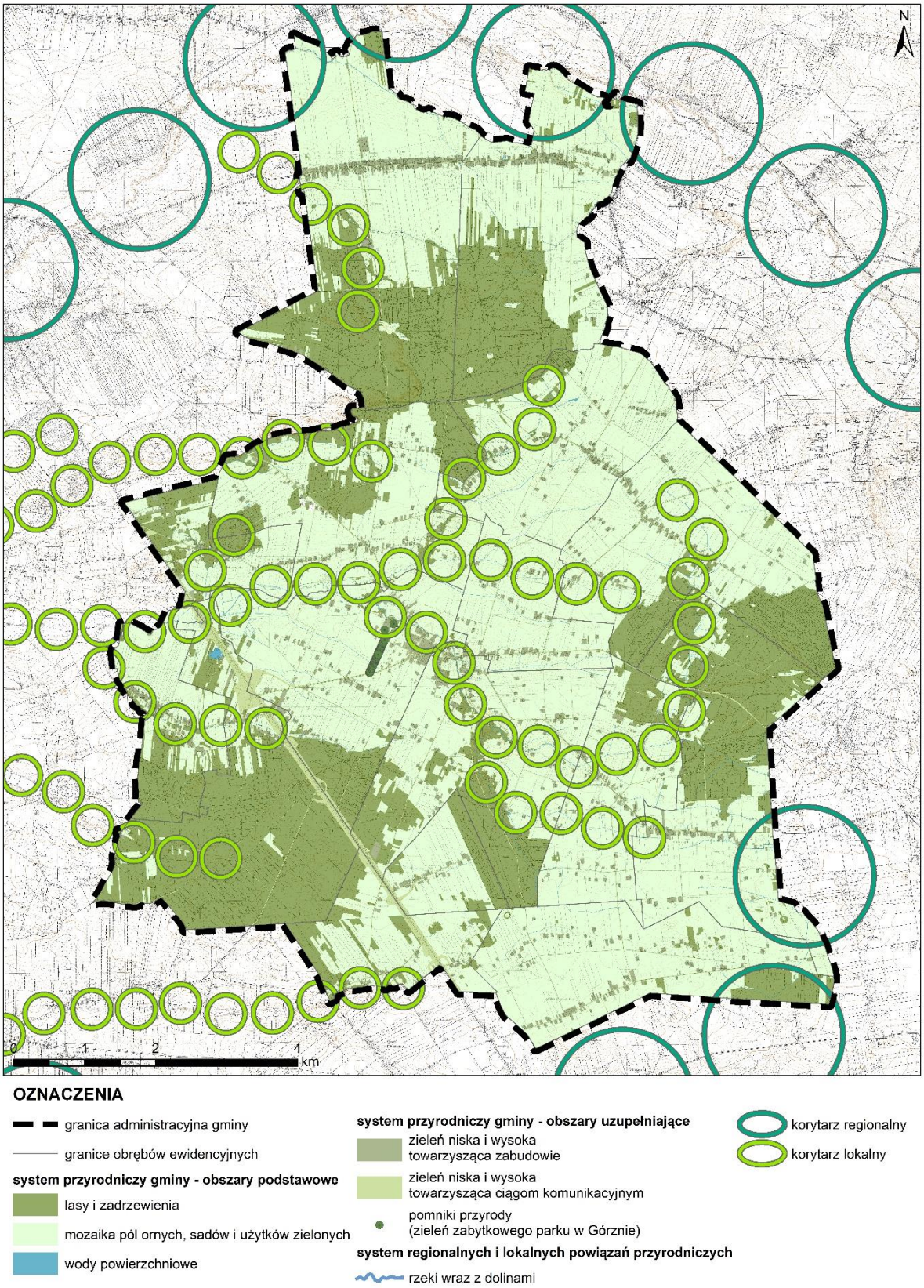
Dopływy Wilgi oraz Promnika, a także tereny leśne pełnią rolę lokalnych korytarzy ekologicznych.

Leśne korytarze ekologiczne opierają się o system kompleksów leśnych. Obszary leśne w południowej części gminy leżą w jednej linii, jednakże są ze sobą oddzielone zarówno terenami rolnymi wraz z rozproszoną zabudową oraz ciągami komunikacyjnymi. To samo dotyczy lasów w północnej części gminy, gdzie zaznacza się rozczłonkowanie terenów leśnych w miejscowości

[11] Plan ochrony parku krajobrazowego. Poradnik metodyczny, Dyrekcja ZJPK w Krakowie, Kraków 1999
[12] MAZOWSZE. Analizy i studia: Zeszyt 3(11)/2007 Koncepcja szlaków turystyczno-kulturowych Pasmo Wilgi, MBPR

Mierżączka oraz Reducin ze zwartym płatem leśnym w miejscowościach Chęciny, Goździk, Unin. Leśne korytarze ekologiczne pełnią funkcję tras przemieszczania się zwierząt związanych z tego typu środowiskiem. W pierwszym rzędzie należy tu wymienić gatunki z gromady ssaków i ptaków.

Rysunek 13 System przyrodniczy gminy Górzno (źródło: opracowanie własne na podstawie SWDE, danych GDOŚ)

2. Zasoby krajobrazowe

Na terenie gminy dominuje krajobraz typowo rolniczy. Przeważają pola uprawne, gdzieniegdzie przeplatane terenami zadrzewionymi. Zabudowa ma charakter rozproszony, jednak koncentruje się wzdłuż głównych dróg.

Kolejnym krajobrazem, atrakcyjnym przyrodniczo, jest krajobraz leśny, dominujący w północnej, południowo-zachodniej oraz południowo-wschodniej części gminy. Krajobraz leśny obejmuje zarówno lasy prywatne, jak i państwowe. Tereny leśne stanowią atrakcyjne zaplecze rekreacyjne dla mieszkańców gminy.

Krajobraz dolinny związany jest przede wszystkim z doliną rzeki Wilgi oraz jej dopływów odwadniających gminę w centralnej części. Odcinek rzeki Wilgi, który przepływa przez gminę nie został uregulowanych – rzeka przepływa naturalnym korytem tworząc jednocześnie liczne zakola. Wraz z niezabudowanymi terenami rolnymi, zadrzewionymi i zakrzewionymi oraz leśnymi tworzy malowniczy krajobraz.

3. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Na możliwości rozwoju rolnictwa i leśnictwa mają wpływ warunki przyrodnicze (głównie jakość gleb) oraz struktura rolnicza użytkowania ziemi.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna, gleby

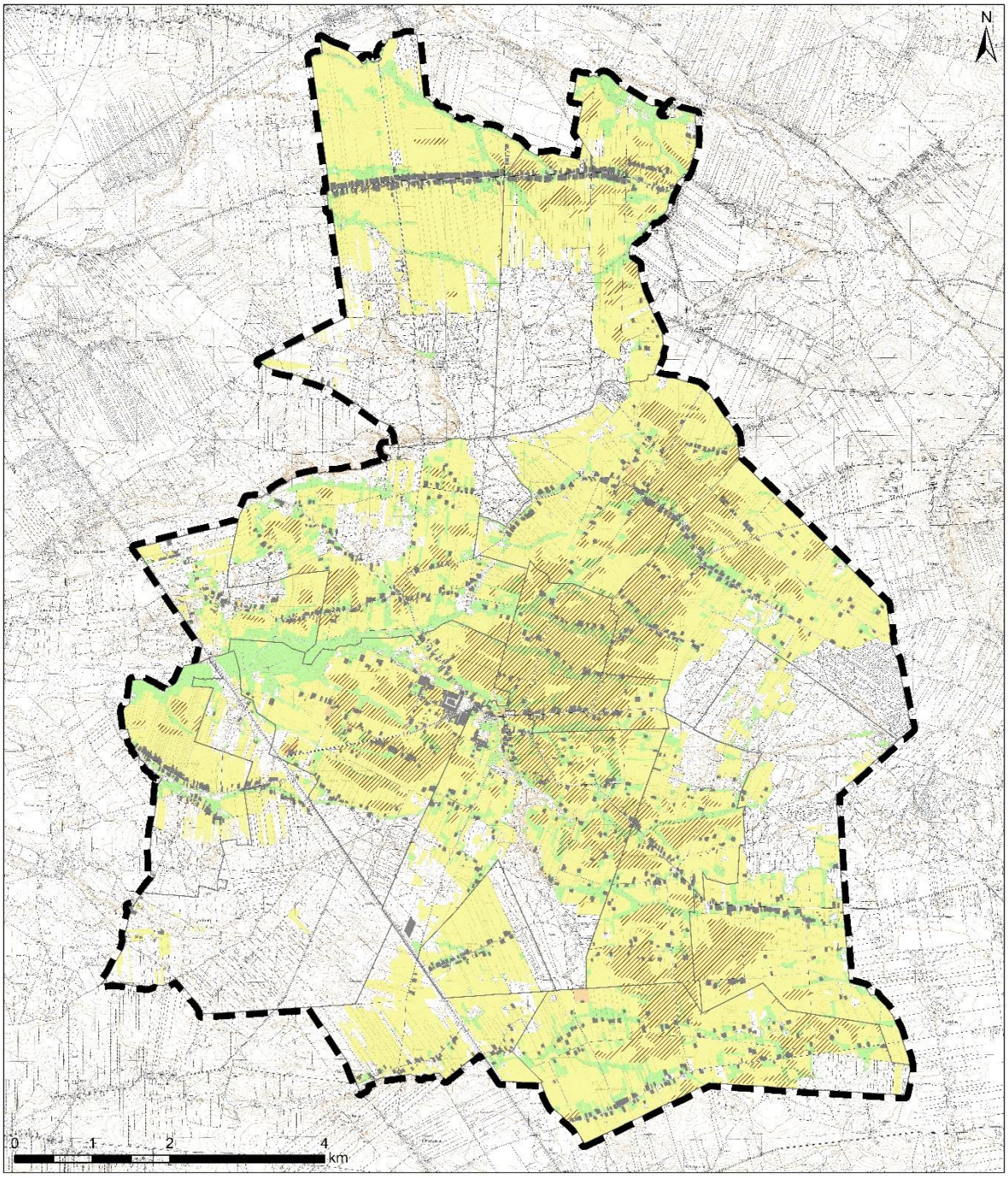
Rodzaj gleby zależy przede wszystkim od skały macierzystej (utworów budujących podłoże), a także od innych czynników, takich jak: ukształtowanie terenu, warunki klimatyczne, szata roślinna oraz działalność człowieka.

Gmina Górzno jest typową gminą rolniczą, grunty rolne stanowią ok. 66% jej powierzchni. Większość stanowią grunty orne (ok. 80% gruntów rolnych). Gleby wykazują na ogół dobrą jakość do produkcji rolniczej. Dominują gleby IV klasy bonitacyjnej, które stanowią ok. 47% powierzchni użytków rolnych, gleby najsłabsze, tj. V i VI klasy bonitacyjnej, stanowią ok. 32%. Gleb najlepszych, klas chronionych III, IIIa i IIIb, jest ok. 21% - największe płaty gleb chronionych znajdują się w centralnej części gminy.

Wśród gleb jakie dominują w gminie Górzno przede wszystkim można wyróżnić gleby bielicowe i płowe (pseudobielicowe) oraz gleby brunatne wyługowane i kwaśne. Mniejszy udział mają czarne ziemie właściwe, a także czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie. W dolinach rzecznych występują mady.

Najczęściej występującymi kompleksami glebowo-rolniczymi są: żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby, zbożowo-pastewny mocny. W skali gminy powyższe kompleksy stwarzają najdogodniejsze warunki do produkcji rolniczej z możliwością upraw prawie wszystkich gatunków roślin oraz warzyw. Mniejszy udział mają kompleksy: żytni bardzo słaby, zbożowo-pastewny słaby, pszenny dobry.

Rysunek 14 Rolnicza przestrzeń produkcyjna, gleby chronione. (źródło: opracowanie własne na podstawie SWDE)

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

gleby chronione

III klasy bonitacyjnej

użytki

zabudowa

użytki zielone

rola

sady

Leśna przestrzeń produkcyjna

Obszar gminy w podziale przyrodniczo-leśnym należy do dzielnicy Wysoczyzny Siedlecko-Łukowskiej, będącej częścią Krainy Mazowiecko-Podlaskiej. Lesistość krainy jest niska – wynosi zaledwie 19%. Spośród siedlisk leśnych przeważają bory (bór świeży, bór mieszany świeży oraz bór suchy), lasy liściaste są rzadko spotykane, a ich udział ogranicza się do siedlisk wilgotnych, podmokłych, położonych w dolinach rzek.

Lesistość gminy Górzno wynosi ok. 29,7%, lasy zajmują ponad ¼ powierzchni gminy[13]. Największe kompleksy leśne występują w obrębach ewidencyjnych Unin, Goździk, Kobyla Wola, Józefów, Samorządki, Łąki. Mniejsze, gdzieniegdzie porozrywane, kompleksy leśne znajdują się również we wsiach Chęciny, Reducin, Mierżączka, Górzno-Kolonia, Górzno, Potaszniki, Gąsów, Wólka Ostrożeńska, Samorządki-Kolonia.

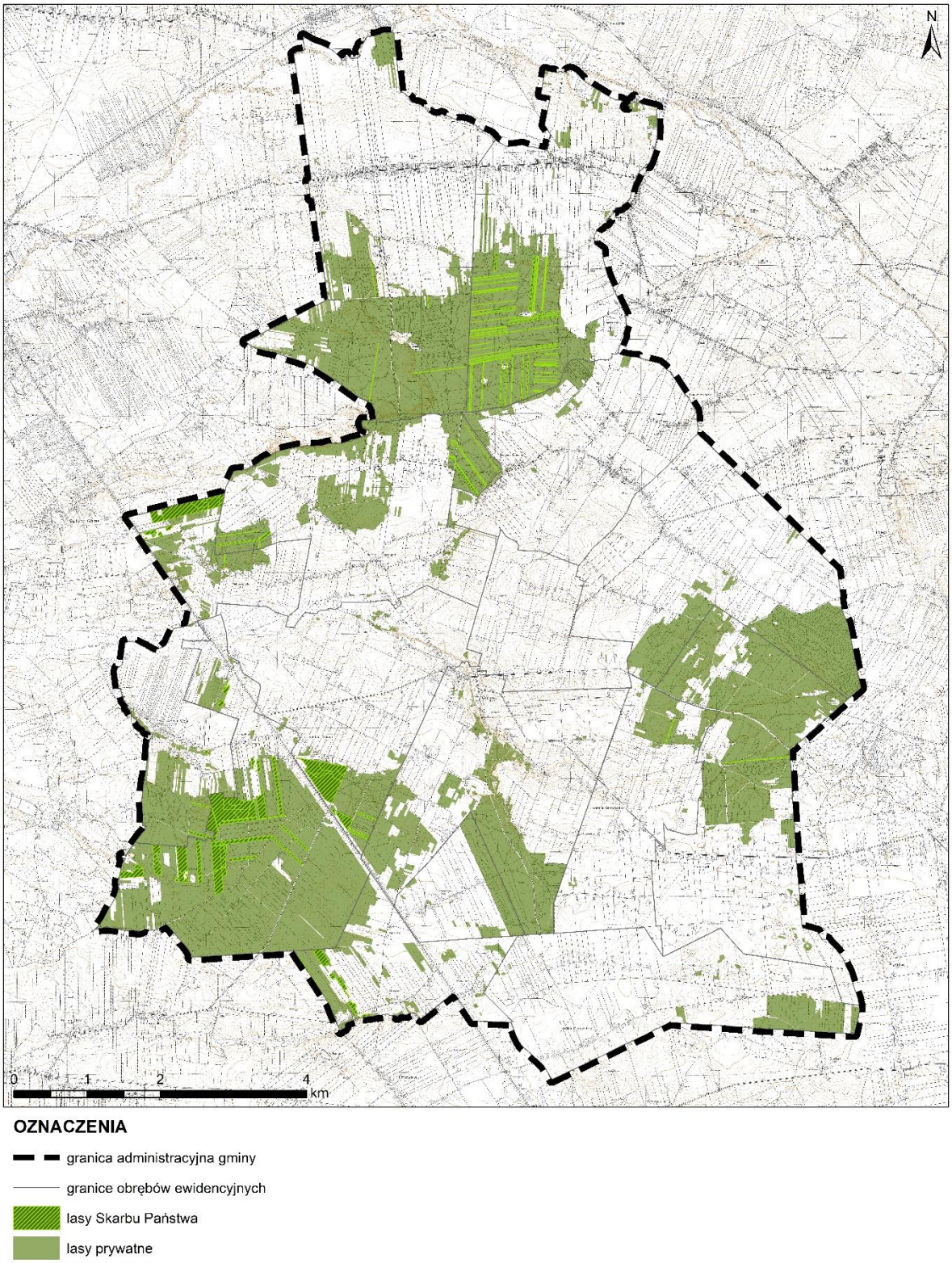
Lasy prywatne charakteryzują się dość dużym zróżnicowaniem siedlisk – najczęściej występującymi siedliskami są bór mieszany świeży, las mieszany świeży, las mieszany wilgotny, ols. Nielicznie występują siedliska boru mieszanego wilgotnego, boru świeżego, lasu świeżego, boru górskiego świeżego oraz boru mieszanego bagiennego. Dominują takie gatunki jak sosna zwyczajna, dąb, brzoza brodawkowata, olsza czarna. Mniejszy udział ma świerk pospolity, jesion wyniosły, grab pospolity, robinia akacjowa, topola biała oraz topola osika. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Uproszczonych Planach Urządzenia Lasu dla gminy Górzno, powiat garwoliński, województwo mazowieckie na okres 01.01.2018 r. – 31.12.2027 r. lasy gminy Górzno są siedliskiem wielu gatunków roślin, w tym rzadkich i chronionych. Inwentaryzacja wykonana na potrzeby sporządzenia UPUL wykazała występowanie gatunków tj. borówka bagienna, borówka czarna, chmiel zwyczajny, glistnik jaskółcze ziele, jeżyna, niecierpek, nawłoć, orlica pospolita, pokrzywa zwyczajna, pszeniec, śmiałek pogięty, świerząbek, trzcinnik, torfowiec błotny, turzyca bagienna, trzęślica modra, widłak goździsty, wrzos pospolity, żurawina błotna.

Lasy Państwowe obejmują kompleksy w Goździku, Uninie, Reducinie, Mierżączce, Kobylej Woli, Józefowie, Górznie-Kolonii, Gąsowie, Samorządkach-Kolonii oraz w Samorządkach. Najczęściej występującym siedliskiem jest bór świeży oraz bór mieszany świeży, gdzie dominującym gatunkiem jest sosna. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany – średnia wieku drzew wynosi 62 lata. Najmniejszy udział mają siedliska lasu świeżego, lasu wilgotnego, lasu mieszanego wilgotnego oraz olsu i olsu jesionowego. Lasy Państwowe na terenie gminy poza pełnioną funkcją produkcyjną oraz społeczną nie pełnią istotnych funkcji przyrodniczych – nie posiadają statusu lasów ochronnych.

[13] GUS, 2021

Rysunek 15 Leśna przestrzeń produkcyjna. (źródło: opracowanie własne na podstawie SWDE, danych BDL – Nadleśnictwo Garwolin)

4. Stan sanitarny

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej oraz zanieczyszczenia powietrza. Podobnie jest w przypadku ekosystemów - podstawowe znaczenie dla ich prawidłowego funkcjonowania mają zanieczyszczenia powietrza lub zanieczyszczenia wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim[14] wykonaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie gmina Górzno została zaliczona do strefy mazowieckiej. Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa. Zgodnie z wynikami ww. modelowania, na terenie strefy mazowieckiej stwierdzono przekroczenia benzo(a)pirenu oraz ozonu.

Wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). Główną przyczyną przekroczeń była emisja pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz w odniesieniu do kryterium ochrony roślin związane jest z warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się tego zanieczyszczenia w atmosferze.

Wody powierzchniowe

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Badania prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

Zgodnie z wynikami monitoringu GIOŚ stan ogólny rzek przepływających przez gminę Górzno jest zły.

[14] Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckiem – raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ Warszawa 2023

Tabela 5 Ocena stanu wód powierzchniowych. (źródło: Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej, GIOŚ)

nazwa JCWP	stan ekologiczny	wskaźniki determinujące stan ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan ogólny
Wilga do Dopływu z Brzegów RW200010253631	umiarkowany	BZT5, azot ogólny; fitobentos	brak danych	nie dotyczy	**zły**
Wilga od Dopływu z Brzegów do ujścia RW200011253699	słaby	BZT5, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, fluoranten; benzo(a)piren	**zły**
Dopływ spod Łąk RW200010253689	umiarkowany	azot ogólny	poniżej dobrego	nikiel, ołów	**zły**
Promnik RW20001125349	słaby	BZT5, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, rtęć	**zły**

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro, sztuczny zbiornik wodny, ciek a także fragment morskich wód wewnętrznych itp. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.) obszar gminy Górzno położony jest w granicach czterech jednolitych części wód powierzchniowych.

Tabela 6 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Górzno. (źródło: rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły)

lp.	nazwa i kod JCWP	status	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	odstępstwo
1	Wilga do Dopływu z Brzegów RW200010253631	naturalna część wód	zły	niezagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.
2	Wilga od Dopływu z Brzegów do ujścia RW200011253699	naturalna część wód	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.
3	Dopływ spod Łąk RW200010253689	naturalna część wód	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.
4	Promnik RW20001125349	naturalna część wód	zły	zagrożona	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Wody podziemne

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są jednostkami hydrogeologicznymi. Zostały one wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego.

Gmina Górzno położona jest w zasięgu JCWPd nr 66 (kod GW200066). Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.) wody JCWPd nr 66 mają dobry stan chemiczny i ilościowy oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Tabela 7 Charakterystyka JCWPd. (źródło: rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły)

JCWPd	ocena stanu		ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
	ilościowego	chemicznego	
66	dobry	dobry	niezagrożona

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Rejestr zabytków nieruchomych oraz gminna ewidencja zabytków

Na terenie gminy Górzno znajduje się 6 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego, które jednocześnie ujęte zostały w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Górzno. Są to:

- **Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela** wybudowany w 1787 r., konserwowany w 1808 r. i który przetrwał do 1907 r. Budowę obecnego kościoła rozpoczęta w 1908 r., następnie budowę przerwano i została ona dokończona w latach 1912-1920. Kościół został gruntownie przebudowa w latach 1945-1951. Jest to kościół jednonawowy, z transeptem, prezbiterium, kaplicami, zakrystiami i wieżami. Posiada rozczłonkowaną, dwuwieżową bryłę. Nawa kościoła połączona jest z wydzielonym w bryle masywem wieżowym i nakryta dwuspadowym dachem. Wieże kościoła ustawione są narożnie.
- Zespół dworski, w którego skład wchodzi **dwór, oficyna, spichlerz, park oraz aleja dojazdowa**. Dwór został wybudowany w 2 poł. XVII w. i w niezmienionym stanie przetrwał do XIX w. W latach 1959-1960 przeprowadzono remont, który doprowadził do utraty cech stylowych obiektu, w tym także wnętrza. Dwór został wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta, jest dwutraktowy, pięciodziałowy, dziesięciopomieszczeniowy, a na osi od frontu ganek łączy się bezpośrednio z sienią. Obok dworu zlokalizowana jest oficyna, która została wybudowana w połowie XIX w. Plan oficyny złożony jest z korpusu, ganku i skrzydła zachodniego. W skład zespołu wchodzi również spichlerz wybudowany w I poł. XVIII wieku, który przetrwał w niezmienionym stanie. Spichlerz jest drewniany o konstrukcji zrębowej, wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta. Górna kondygnacji spichlerza charakteryzuje się arkadowymi podcieniami. Park dworski pochodzi z XVII w. i jest to fragment zbiorowiska grądowego ze starymi lipami i klonami. Do zespołu dworskiego prowadzi aleja kasztanowa.

Poza obiektami wpisanym do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego na obszarze gminy zlokalizowanych jest 79 obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, do których należą układy przestrzenne miejscowości, cmentarze, domy, kapliczki i figury, organistówka, plebania, dwór wraz z pozostałościami parku oraz pomniki.

Tabela 8 Zestawienie zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego oraz gminnej ewidencji zabytków gminy Górzno

L.p.	Obiekt	Obręb	Datowanie	Numer i data wpisu do rejestru
Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków				
1.	dwór	Górzno - Kolonia	XVII-XIX w.	438/62 z 22.03.1962
2.	oficyna	Górzno - Kolonia	XVII-XIX w.	A-438 z 12.10.1984
3.	spichlerz	Górzno - Kolonia	XVII-XIX w.	94/20/57 z 28.09.1957
4.	park	Górzno - Kolonia	XVII-XIX w.	A-310 z 29.12.1983, A-438 z 12.10.1994
5.	aleja dojazdowa	Górzno - Kolonia	XVII-XIX w.	A-438 z 12.10.1994
6.	kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela	Górzno	1787 r.	437 z 22.03.1962
L.p.	**Obiekt**	**Obręb**	**Numer i data wpisu do rejestru**	
Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków				
1.	dom nr 13	Chęciny	l. 30-XX w.	
2.	dom nr 33a	Chęciny	pocz. XX w.	
3.	pomnik Upamiętniający Odzyskanie Niepodległości Polski	Chęciny	1928 r.	
4.	dom nr 27	Gąsów	l. 30 - XX w.	
5.	dwór	Goździk	pocz. XX w.	
6.	pozostałości parku w zespole dworskim	Goździk	pocz. XX w.	
7.	dom nr 31	Goździk	l. 30 - XX w.	
8.	kapliczka przydrożna	Górzno - Kolonia	pocz. XX w.	
9.	dom nr 117	Górzno - Kolonia	l. 30-XX w.	
10.	układ przestrzenny miejscowości	Górzno	XV-XIX w.	
11.	plebania w zespole kościoła par. p.w. św. Jana Chrzciciela	Górzno	l. 30-XX w.	
12.	organistówka w zespole kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela	Górzno	pocz. XX w.	
13.	figura Chrystusa w zespole kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela	Górzno	1934 r.	
14.	pomnik upamiętniający ważne wydarzenia w historii chrześcijaństwa w zespole kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela	Górzno	pomnik współczesny	
15.	cmentarz parafialny	Górzno	XV-XIX w.	
16.	cmentarz parafialny, mogiła Żołnierzy AK poległych w 1944 r.	Górzno	1944 r., pomnik współczesny	
17.	cmentarz parafialny "Stary"	Górzno	pocz. XIX w.	
18.	cmentarz parafialny "Stary", mogiły żołnierskie: 1. Żołnierzy polskich poległych w 1939 r., 2.	Górzno	pomniki na mogiłach współczesne	

	Pawła Szweda poległego w Afganistanie w 2008 r.		
19.	cmentarz "Księża Górka"	Górzno	XVIII w.
20.	dom nr 88	Górzno	l. 20-XX w.
21.	dom nr 110	Górzno	l. 30 - XX w.
22.	dom nr 143a	Górzno	1 poł. XX w.
23.	kapliczka przydrożna	Górzno	pocz. XX w.
24.	kapliczka przydrożna	Górzno	1 poł. XX w.
25.	pomnik upamiętniający poległych w II Wojnie Światowej	Górzno	pomnik współczesny
26.	pomnik upamiętniający katastrofę samolotu prezydenckiego	Górzno	2012 r.
27.	kapliczka przydrożna	Kobyla Wola	pocz. XX w.
28.	dom nr 48	Łąki	l. 30 - XX w.
29.	dom nr 55	Łąki	l. 30 - XX w.
30.	dom nr 58	Łąki	l. 30 - XX w.
31.	dom nr 59	Łąki	l. 30 - XX w.
32.	dom nr 61	Łąki	l. 30 - XX w.
33.	dom nr 62	Łąki	l. 30 - XX w.
34.	dom nr 66	Łąki	l. 30 - XX w.
35.	dom nr 72	Łąki	l. 30 - XX w.
36.	dom nr 78	Łąki	l. 30 - XX w.
37.	dom nr 93	Łąki	l. 30 - XX w.
38.	dom nr 109	Łąki	l. 20 - XX w.
39.	dom nr 6	Piaski	l. 30 - XX w.
40.	dom nr 12	Piaski	l. 30 - XX w.
41.	dom nr 13	Piaski	l. 30 - XX w.
42.	dom nr 14	Piaski	1936 r.
43.	dom nr 15	Piaski	l. 30 - XX w.
44.	dom nr 25	Piaski	l. 20 - XX w.
45.	kapliczka przydrożna	Potaszniki	pocz. XX w.
46.	dom nr 25	Samorządki	l. 30 - XX w.
47.	dom nr 40	Samorządki	l. 30 - XX w.
48.	dom nr 41	Samorządki	l. 30 - XX w.
49.	układ przestrzenny miejscowości	Unin	XV-XIX w.
50.	kapliczka przydrożna	Unin	pocz. XX w.
51.	dom nr 33	Unin	l. 30 - XX w.
52.	dom nr 34	Unin	l. 30 - XX w.
53.	dom nr 34a	Unin	l. 30 - XX w.
54.	dom nr 47	Unin	l. 30 - XX w.
55.	dom nr 49	Unin	l. 30 - XX w.
56.	dom nr 51	Unin	l. 30 - XX w.
57.	dom nr 52	Unin	l. 30 - XX w.
58.	dom nr 56	Unin	pocz. XX w.
59.	dom nr 64	Unin	l. 30 - XX w.
60.	dom nr 72	Unin	l. 20 - XX w.
61.	dom nr 73	Unin	1 poł. XX w.

62.	dom nr 75	Unin	pocz. XX w.
63.	dom nr 82	Unin	l. 30 - XX w.
64.	dom nr 86	Unin	l. 30 - XX w.
65.	dom nr 94	Unin	l. 20 - XX w.
66.	dom nr 99	Unin	l. 20 - XX w.
67.	dom nr 103	Unin	l. 30 - XX w.
68.	dom nr 109	Unin	1 poł. XX w.
69.	dom nr 115	Unin	l. 30 - XX w.
70.	dom nr 119	Unin	l. 30 - XX w.
71.	dom nr 121	Unin	l. 30 - XX w.
72.	dom nr 133	Unin	l. 20 - XX w.
73.	dom nr 136	Unin	l. 20 - XX w.
74.	figura Chrystusa Gorejące Serce	Unin	1934 r.
75.	pomnik poświęcony Żołnierzom WP poległym w 1939 r.	Unin	pomnik współczesny
76.	pomnik poświęcony Żołnierzom AK biorącym udział w akcji "Burza"	Unin	2004 r.
77.	dom nr 17	Wólka Ostrożeńska	l. 20 - XX w.
78.	kapliczka przydrożna	Wólka Ostrożeńska	pocz. XX w.
79.	pomnik-kapliczka, poświęcony poległym w II Wojnie Światowej	Wólka Ostrożeńska	1984 r.

W granicach gminy Górzno w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski zewidencjonowano łączenie 111 zabytków archeologicznych, w tym jeden wpisany do rejestru zabytków archeologicznych województwa mazowieckiego.

Zabytkiem archeologicznym wpisanym do rejestru zabytków jest wczesnośredniowieczne grodzisko, położone na południowym krańcu wsi Górzno. Grodzisko tzw. „Księża Górka” jest pozostałością po dworze obronnym z XIV-XVII w. Jest to jeden z nielicznych, do tej pory zachowanych reliktów średniowiecznych założeń obronnych z obszaru Mazowsza.

Zabytki archeologiczne na terenie gminy cechują się zróżnicowanym charakterem i czasem powstania. Znajdują się tu obiekty, których datowanie określa się od epoki paleolitu po XX wiek. Dominują zabytki archeologiczne powstałe w okresie epoki średniowiecza, epoki żelaza oraz w starożytności. Zabytki archeologiczne rozmieszczone są głównie północnej oraz środkowej części gminy.

Tabela 9 Zestawienie zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych województwa mazowieckiego oraz gminnej ewidencji zabytków gminy Górzno

L.p.	Miejscowość	Funkcja obiektu	Chronologia	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze
Zabytek wpisany do rejestru zabytków						
1.	Górzno	grodzisko	średniowiecze	65-73	6	6
Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków						
1.	Chęciny	wieś historyczna	XVI-XX w.	64-73	1	1
2.	Chęciny - Kolonia	ślady osadnictwa	starożytność	64-73	1	8
3.	Chęciny - Kolonia	ślad osadnictwa	paleolit - mezolit	64-73	2	9
4.	Chęciny - Kolonia	ślad osadnictwa	neolit-epoka brązu	64-73	3	10
5.	Gąsów	ślad osadnictwa	późne średniowiecze/nowożytność	66-73	1	1
6.	Goździk	1. osada 2. osada 3. cmentarzysko kurhanowe i płaskie	1. koniec epoki brązu - okres halsztacki 2. B1-B2 3. B2/C1 - C2	63-73	1	127
7.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	10	114
8.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność	63-73	11	115
9.	Goździk	ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich?	63-73	12	117
10.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność	63-73	13	118
11.	Goździk	ślad osadnictwa	epoka brązu? - wczesna epoka żelaza?	63-73	14	119
12.	Goździk	ślad osadnictwa	mezolit?	63-73	15	120
13.	Goździk	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza?	63-73	16	121
14.	Goździk	1. osada? 2. ślad osadnictwa 3. ślad osadnictwa	1. wczesna epoka żelaza? 2. starożytność 3. wczesne średniowiecze?	63-73	17	122
15.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	18	123
16.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	19	124
17.	Goździk	1. cmentarzysko 2. kurhan? krąg kamienny? 3. grób szkieletowy	1. B1-B2/C1 2. okres wpływów rzymskich? 3.-	63-73	2	116
18.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	20	125
19.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność	63-73	21	126
20.	Goździk	miejsce produkcji żelaza	okres wpływów rzymskich?	63-73	22	128
21.	Goździk	1. ślad osadnictwa 2. osada 3. ślad osadnictwa	1. starożytność 2. okres późnolateńsko? - okres wpływów rzymskich? 3. średniowiecze	63-73	23	129

22.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	24	130
23.	Goździk	osada	okres wpływów rzymskich	63-73	25	131
24.	Goździk	1. osada 2. ślad osadnictwa	1. okres wpływów rzymskich 2. wczesne średniowiecze	63-73	26	132
25.	Goździk	ślad osadnictwa	epoka brązu?	63-73	4	108
26.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność	63-73	5	109
27.	Goździk	1. osada 2. ślad osadnictwa 3. ślad osadnictwa	1. wczesna epoka żelaza 2. epoka brązu - wczesna epoka żelaza 3. XV w.	63-73	6	110
28.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	7	111
29.	Goździk	ślad osadnictwa	neolit	63-73	8	112
30.	Goździk	ślad osadnictwa	starożytność	63-73	9	113
31.	Goździk	wieś historyczna folwark majorat rządowy	XV-XX w.	64-73	25	2
32.	Goździk	ślady osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	26	14
33.	Goździk	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	27	19
34.	Górzno	ślad osadnictwa	XII-XIII w.	65-72	23	6
35.	Górzno	1. osada jednodw. 2. ślad osadnictwa	1. XVI-poł. XVII w. 2. XVII w.	65-72	24	7
36.	Górzno	osada	wczesne średniowiecze, średniowiecze, okres nowożytny	65-73	1	1
37.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	10	15
38.	Górzno	osada	średniowiecze/okres nowożytny	65-73	11	16
39.	Górzno	1. osada 2. ślad osadnictwa	1. średniowiecze/okres nowożytny 2. wczesne średniowiecze	65-73	12	17
40.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	13	18
41.	Górzno	osada	średniowiecze/okres nowożytny	65-73	14	19
42.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	15	20
43.	Górzno	osada	średniowiecze	65-73	16	21
44.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	17	22
45.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	18	23
46.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	19	24
47.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	2	2
48.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	20	25
49.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	21	26
50.	Górzno	osada	średniowiecze/nowożytność	65-73	22	27
51.	Górzno	1. osada 2. osada	1. wczesne średniowiecze 2. średniowiecze	65-73	3	3
52.	Górzno	2 kurhany	neolit	65-73	4	4
53.	Górzno	grodzisko	średniowiecze	65-73	5	5
54.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	7	10
55.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	8	11

56.	Górzno	osada	okres nowożytny	65-73	9	12
57.	Józefów	1. osada 2. ślad osadnictwa 3. ślad osadnictwa 4. ślad osadnictwa	1. epoka kamienia 2. epoka brązu-żelaza 3. starożytność 4. X-XI w.	65-72	1	16
58.	Józefów	ślad osadnictwa	XII-XIII w.	65-72	2	19
59.	Józefów	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa 3. ślad osadnictwa 4. ślad osadnictwa	1. późny paleolit 2. neolit 3. XII-XIII w. 4. XV-poł. XVII w.	65-72	3	20
60.	Józefów	1. ślad osadnictwa 2. punkt osadniczy	1. XII-XIII w. 2. XV-XVI w.	65-72	4	21
61.	Józefów	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza	65-72	5	32
62.	Kobyla Wola	punkt osadniczy	paleolit	65-72	1	39
63.	Kobyla Wola	ślad osadnictwa	XII-XIII w.	65-72	10	28
64.	Kobyla Wola	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. XII-XIII w. 2. XV w.	65-72	2	17
65.	Kobyla Wola	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. wczesna epoka brązu 2. ?	65-72	3	18
66.	Kobyla Wola	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. XII-XIII w. 2. XVI-poł. XVII w.	65-72	4	22
67.	Kobyla Wola	osada	XII-XIII w.	65-72	5	23
68.	Kobyla Wola	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. starożytność 2. epoka brązu - wczesna epoka żelaza	65-72	6	24
69.	Kobyla Wola	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. XI-XII w. 2. XV-poł. XVII w.	65-72	7	25
70.	Kobyla Wola	ślad osadnictwa	XII-XIII w.	65-72	8	26
71.	Kobyla Wola	ślad osadnictwa	starożytność	65-72	9	27
72.	Kolonia Samorządki	osada	późne średniowiecze	65-73	1	8
73.	Łąki	wieś historyczna	XIX-XX w.	64-73	1	4
74.	Łąki	osada	okres nowożytny	65-73	1	13
75.	Mierżączka	ślad osadnictwa	epoka kamienia - wczesna epoka żelaza	65-72	1	1
76.	Mierżączka	punkt osadniczy	XVI-poł. XVII w.	65-72	2	2
77.	Mierżączka	1. ślad osadnictwa 2. osada 3. osada jednodw.	1.wczesna epoka żelaza 2. XI-XIII w. 3. XVI-poł. XVII w.	65-72	3	3
78.	Mierżączka	1. osada 2. ślad osadnictwa	1. XII-XIII w. 2. nieokreślone	65-72	4	4
79.	Mierżączka	osada ?	XII-XIII w.	65-72	5	5
80.	Piaski	osada	okres nowożytny	65-73	1	14
81.	Reducin	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	1	33
82.	Samorządki	punkt osadniczy	schyłek neolitu	65-73	1	7
83.	Samorządki	osada	średniowiecze/okres nowożytny	65-73	2	9
84.	Unin	ślad osadnictwa	koniec młodszej epoki kamienia	63-73	1	1

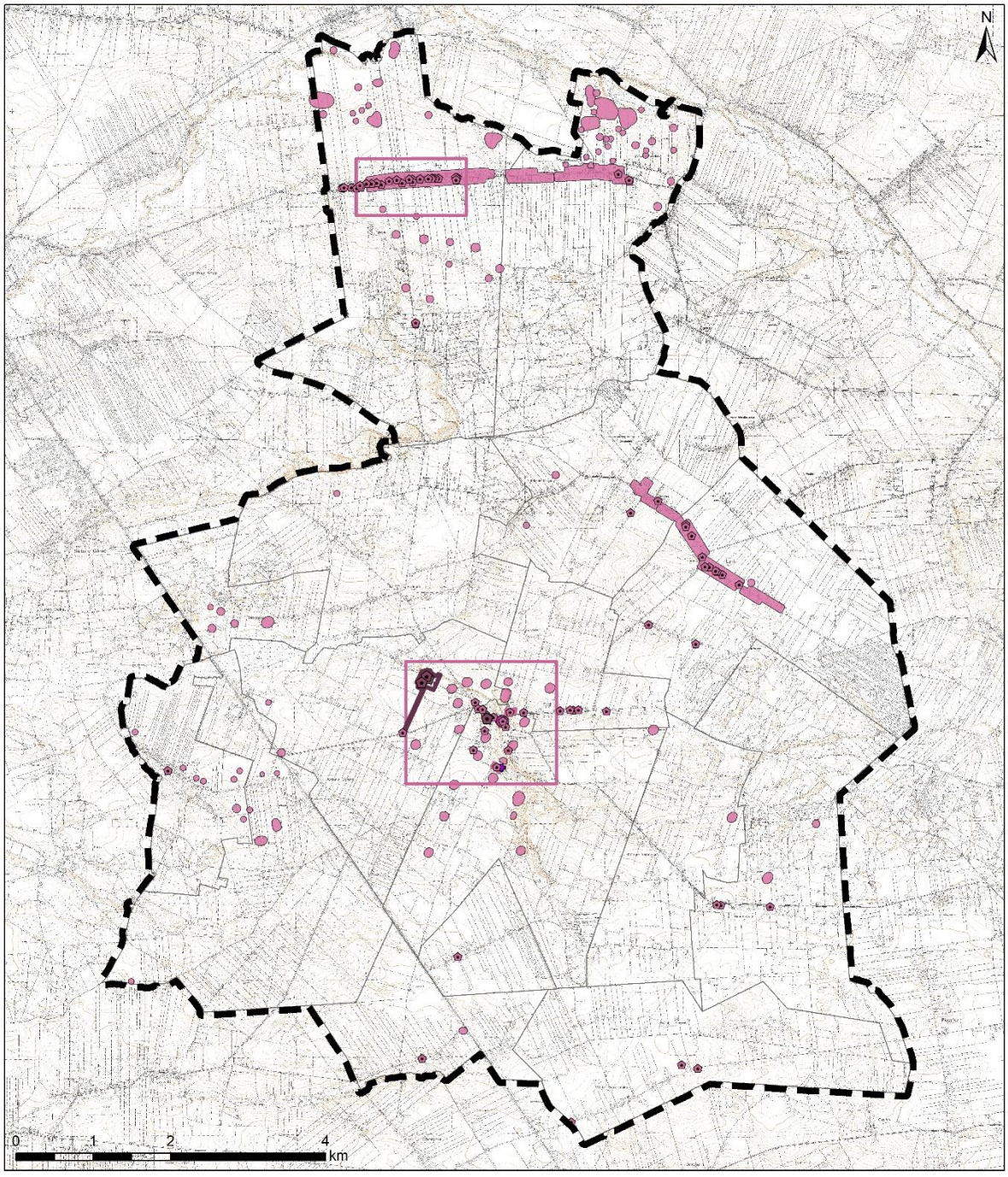
85.	Unin	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa 3. ślad osadnictwa	1. starożytność? wczesne średniowiecze? 2. okres wpływów rzymskich? 3. wczesne średniowiecze?	63-73	10	139
86.	Unin	1. osada 2. ślad osadnictwa	1. epoka brązu 2. okres późnolateński - okres wpływów rzymskich	63-73	11	140
87.	Unin	obozowisko	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	12	141
88.	Unin	1. ślad osadnictwa 2. osada 3. ślad osadnictwa	1. mezolit 2. wczesne średniowiecze /XII-XIII w./ 3. XV w.	63-73	13	142
89.	Unin	1. osada? 2. osada?	1. okres późnolateński? - okres wpływów rzymskich? 2. wczesne średniowiecze /XIII w./	63-73	15	147
90.	Unin	ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich	63-73	2	2
91.	Unin	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1 epoka brązu, 2. strarożytność	63-73	3	5
92.	Unin	1. osada? 2. ślad osadnictwa	1. okres późnolateński? - okres wpływów rzymskich 2. starożytność	63-73	4	133
93.	Unin	1. osada 2. ślad osadnictwa	1. starożytność 2. okres wpływów rzymskich	63-73	5	134
94.	Unin	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	6	135
95.	Unin	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. starożytność? wczesne średniowiecze? 2. wczesne średniowiecze /XI w.?/	63-73	7	136
96.	Unin	1. ślad osadnictwa 2. ślad osadnictwa	1. starożytność? wczesne średniowiecze? 2. wczesne średniowiecze	63-73	8	137
97.	Unin	ślad osadnictwa	starożytność? wczesne średniowiecze?	63-73	9	138
98.	Unin	wieś historyczna folwark majorat rządowy	XVI-XX w.	64-73	22	7
99.	Unin	ślady osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	23	20
100.	Unin	osada/obozowisko	epoka brązu/wczesna epoka żelaza	64-73	24	21
101.	Unin	osada/obozowisko	epoka brązu/wczesna epoka żelaza	64-73	25	22
102.	Unin	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	28	25
103.	Unin	ślady osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	29	26
104.	Unin	ślady osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	30	27
105.	Unin	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	31	28
106.	Unin	ślady osadnictwa	epoka brązu/wczesna epoka żelaza	64-73	32	29

107.	Unin	ślady osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	33	30
108.	Unin	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	34	31
109.	Unin	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza	64-73	35	32
110.	Unin/Kolonia Unin	1. osada 2. ślad osadnictwa	1. okres późnolateński? - okres wpływów rzymskich? 2. XV w.	63-73	14	143

Pozostałe obiekty

Obok obiektów i obszarów, które objęto ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków województwa mazowieckiego lub poprzez umieszczenie w gminnej ewidencji zabytków, istnieją również inne obiekty, które świadczą o historii gminy. Do obiektów tych zaliczane są m.in. relikty murowanego kościoła z XV w. zlokalizowane w rejonie cmentarza przy ul. Mazowieckiej.

Rysunek 16 Zabytki nieruchome oraz zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków - lokalizacja punktowa
- zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków - lokalizacja punktowa
- zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków - lokalizacja powierzchniowa
- zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków - lokalizacja powierzchniowa
- zabytek archeologiczny wpisany do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków
- zabytek archeologiczny wpisany do gminnej ewidencji zabytków
- relikty murowanego kościoła z XV w.

2. Dobra kultury współczesnej

Na obszarze gminy Górznie nie występują obiekty uznawane za dobra kultury współczesnej.

3. Miejsca pamięci narodowej

Na terenie gminy znajdują się obiekty upamiętniające historyczno-patriotyczne wydarzenia w historii gminy Górzno, które ze względu na swoje wartości historyczne uznawane są za miejsca pamięci narodowej. Są to:

1. mogiła zbiorowa - grobowiec żołnierzy Armii Krajowej - mogiła na Cmentarzu Parafialnym w Górznie (Nowy cmentarz),
2. mogiła zbiorowa żołnierzy - mogiła na Cmentarzu Parafialnym w Górznie (Stary cmentarz),
3. pomnik poświęcony Żołnierzom WP poległym w 1939 r. oraz pomnik poświęcony Żołnierzom AK biorącym udział w akcji "Burza" w lesie unińskim,
4. kapliczka na mogile powstańców z 1863 r. w Uninie,
5. pomnik-kapliczka w Wólce Ostrożeńskiej upamiętniająca poległych Polaków w czasie okupacji hitlerowskiej,
6. pomnik ku czci pilotów 2-go Pułku Nocnych Bombowców Kraków – obelisk w miejscowości Kobyla Wola,
7. pamiątkowy kamień i 3 dęby na placu szkolnym Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Łąkach upamiętniające obchody 10-lecia Niepodległości Polski,
8. pomnik w „Uroczysku Dębczyna” upamiętniający miejsce ukrywania się żołnierzy i partyzantów w czasie II wojny światowej,
9. obelisk kamienny przed Urzędem Gminy w Górznie upamiętniający poległych i pomordowanych w 1939-1945 z terenu Gminy Górzno,
10. Izba Patriotyczna w PSP im. Władysława Jóźwickiego w Górznie,
11. grobowiec rodziny Wilkońskich z 1866 r., zarządców Górzna w latach 1864-1920,
12. mogiła Bronisława Rojka, wielkiego patrioty z osady „Dębczyna”, zamordowanego w obozie sowieckim tzw. zespole łagrów Borowicze,
13. nagrobek księdza Augustyna Balcewicza z 1869 r. na Cmentarzu Parafialnym w Górznie (Nowy cmentarz),
14. tablica pamiątkowa w kościele parafialnym w Górznie poświęcona poległym, pomordowanym i żołnierzom AK placówki „Górzno”,
15. tablica pamiątkowa w Kaplicy parafialnej w Uninie poświęcona poległym i pomordowanym żołnierzom Armii Krajowej,
16. kropielnica ze starej kaplicy w Uninie z 1941 r., umieszczona w nowym kościele w Uninie,
17. tablica pamiątkowa poświęcona Piotrowi Michalakowi wójtowi Gminy w latach 1936-1943, znajdująca się przy wejściu do Urzędu Gminy w Górznie,
18. tablica pamiątkowa w Szkole Podstawowej w Górznie poświęcona Władysławowi Jóźwickiemu ps. „Sęp” żołnierzowi AK,
19. pomnik pamięci ks. kan. dr Władysława Zwierza, proboszcza parafii Górzno w latach 1973-1995, znajdujący się przed kaplicą w Łąkach,
20. kamień pamiątkowy na tyłach kościoła ustawiony w 2000 r. Obelisk poświęcony jubileuszowi 1000-lecia chrztu Polski, wizycie Ojca Świętego Jana Pawła II w Siedlcach w 1999 i Misjom Ewangelizacyjnym w parafii Górzno.

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Na dzień sporządzania Studium audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego nie został przeprowadzony.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIANIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM

1. Wsparcie dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób niepełnosprawnych

Na obszarze gminy Górzno pomoc osobom niepełnosprawnym i ze szczególnymi potrzebami w myśl ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym zapewnia Powiat Garwoliński.

Przy Staroście Powiatu Garwolińskiego została powołana Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Garwolinie (Zarządzenie Starosty Powiatu Garwolińskiego Nr 12 z dnia 20 marca 2020 r.). Ponadto zadania w zakresie wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w części dotyczącej rehabilitacji społecznej oraz Powiatowy Urząd Pracy w części dotyczącej rehabilitacji zawodowej. Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym jak również udzielanie informacji w zakresie przepisów prawnych, rehabilitacji, zatrudnienia, szkolenia, przysługujących ulgach i uprawnieniach. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udziela także dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- rehabilitacji dzieci i młodzieży (w zakresie zadań wymienionych powyżej),
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika.

Zadaniem Powiatu jest również:

- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,

- podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa również Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Pomoc w zakresie realizacji programów rządowych zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górznie.

2. Usługi z zakresu infrastruktury społecznej

Na terenie gminy Górzno znajduje się 1 żłobek, 2 przedszkola oraz 4 szkoły podstawowe. Placówki oświaty zlokalizowane są w Górznie, Łąkach, Samorządkach oraz Uninie. W granicach obszaru gminy można wskazać szkoły podstawowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Jóźwickiego w Górznie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Łąkach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Samorządkach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Uninie w Zespole Szkół w Uninie,

Gmina jest organem prowadzącym dla dwóch przedszkoli: Przedszkola w Uninie (w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Uninie) oraz Przedszkola w Górznie, przy którym funkcjonuje żłobek. W gminie znajdują się również 4 Oddziały przedszkolne przy każdej ze szkół podstawowych.

Tabela 10 Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych przypadających na 1 oddział w latach 2015-2021

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba dzieci	461	407	491	571	572	596	627
Liczba oddziałów	31	29	34	39	39	40	40
Liczba dzieci na 1 oddział	15	14	14	15	15	15	16

W gminie funkcjonują trzy kluby sportowe — Gminny Ludowy Klub Sportowy Orzeł Unin, Gminny Klub Sportowy Górzno oraz ATOM Chęciny. Obiekty tworzące bazę sportowo — rekreacyjną w gminie zlokalizowane są w miejscowościach: Górzno, Łąki i Unin. Należą do nich:

- hala sportowa wraz z zespołem boisk,
- boisko przy SP w Uninie,
- boisko przy SP w Łąkach.

Za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców w gminie Górzno w zakresie ochrony przeciwpożarowej odpowiadają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Chęciny, Goździk, Górzno, Kobyla Wola, Łąki, Samorządki, Unin i Wólka Ostrożeńska. Do Krajowego Systemu Ratowniczo — Gaśniczego wpisane są 3 z nich: OSP Unin, OSP Górzno i OSP Samorządki. W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w Górznie funkcjonuje Zespół ds. Prewencji w Górznie podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Garwolinie.

W miejscowości Górzno zlokalizowana jest Gminna Biblioteka Publiczna. Według danych z 2020 r. znajduje się w niej łącznie 27 344 pozycji literackich, a z biblioteki w ciągu roku skorzystało 957 czytelników. Gminna Biblioteka Publiczna w Górznie organizuje również różnego rodzaju wydarzenia kulturalne na terenie gminy takie jak: ferie z teatrem, wakacyjne ognisko, konkursy plastyczne czy różnego rodzaju warsztaty i wycieczki.

Opiekę zdrowotną w gminie Górzno zapewnia SPZOZ w Górznie (Górzno, ul. Kard. Wyszyńskiego 6) oraz Prywatny Gabinet Dentystyczny Elżbieta Garbula (Górzno, ul. Urocza 6).

Poza tym na terenie gminy Górzno znajdują się:

- Równowaga Gabinet Psychologiczny, Emilia Gałązka (Gąsów 26),
- Klinika rehabilitacyjna OSTROWIA - Grupa ORPEA (Wólka Ostrożeńska 15a),
- Dom opieki OSTROWIA - Grupa ORPEA (Wólka Ostrożeńska 15a),

Według danych GUS z 2021 r. w granicach gminy funkcjonują 2 apteki w miejscowości Górzno. Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Jana Pawła II 10).

W ramach administracji publicznej w Górznie pod adresem ul. Jana Pawła II 10 stacjonuje Urząd Gminy, natomiast przy ul. Bankowa 2, 08-404 Górzno znajduje się Urząd Pocztowy.

Rysunek 17 Rozmieszczenie obiektów z zakresu infrastruktury społecznej – administracji i bezpieczeństwa

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

obiekty administracji i bezpieczeństwa

- Urząd Gminy
- Ochotnicza Straż Pożarna
- siedziba zespołu ds. prewencji
- placówka Pocztowa

Rysunek 18 Rozmieszczenie obiektów z zakresu infrastruktury społecznej – edukacji i sportu

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

boisko

biblioteka

obiekty edukacji i sportu

szkoła podstawowa

przedszkole

żłobek

hala sportowa

Rysunek 19 Rozmieszczenie obiektów z zakresu infrastruktury społecznej – ochrony zdrowia

3. Warunki mieszkaniowe

Według danych GUS w 2021 roku w gminie Górzno istniało 1898 budynków mieszkalnych w których łącznie znajdowało się 1909 mieszkań. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 201 181 m^2. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 105,4 m^2, a średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę została oszacowana na 30,2 m^2.

Podstawowe wskaźniki opisujące zasoby mieszkaniowe w latach 2015 – 2021 na terenie gminy Górzno sukcesywnie poprawiały się. Świadczy o tym wzrost liczby budynków mieszkalnych, liczby mieszkań wraz z ich łączną powierzchnią użytkową, jak również rosnąca średnia powierzchnia użytkowa mieszkań. Ostatni wskaźnik szczególnie obrazuje tę poprawę i wskazuje na korzystną różnicę w powierzchni użytkowej mieszkań w nowopowstałych budynkach w gminie.

Tabela 11 Podstawowe wskaźniki charakteryzujące zasoby mieszkaniowe w gminie Górzno (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba budynków mieszkalnych	1 720	1 740	1763	1 787	1 848	1 832	1898
liczba mieszkań	1 769	1 791	1 814	1 839	1 861	1 872	1 909
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań [m^2]	181 238	184 040	187 187	190 984	194 178	196 114	201 181
średnia powierzchnia użytkowa mieszkania [m^2]	102,5	102,8	103,2	103,9	104,3	104,8	105,4

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wyniosła w 2021 r. 30,2 m^2, zaś na 1 000 mieszkańców przypadało średnio 286,7 mieszkania. W przeciętnym mieszkaniu w Górznie znajduje się średnio 4,58 izby mieszkalnej, a na jedno mieszkanie przypada średnio 3,5 osoby. Podobnie jak zasoby mieszkaniowe, warunki mieszkaniowe w gminie Górzno polepszały się z biegiem lat. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wzrosła z 28,3 m^2 do 30,2m^2, nieznacznie zwiększyła się również średnia liczba izb w 1 mieszkaniu z 4,23 na 4,58 przy jednoczesnym spadku średniej liczby osób na 1 mieszkanie. Świadczy to o poprawie standardu życia mieszkańców gminy spowodowanemu budowaniem nowych budynków mieszkalnych o wyższym standardzie. Wzrosła również liczba mieszkań na 1000 mieszkańców.

Tabela 12 Podstawowe wskaźniki charakteryzujące zasoby mieszkaniowe w gminie Górzno (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 os. [m2]	28,3	28,5	28,7	29,3	29,7	29,6	30,2
liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	276,4	277,1	278,6	281,8	284,5	282,7	286,7
średnia liczba izb w 1 mieszkaniu	4,23	4,24	4,26	4,28	4,30	4,56	4,58
średnia liczba osób na 1 mieszkanie	3,62	3,61	3,59	3,55	3,51	3,54	3,49

Zasób mieszkań komunalnych (we własności gminy) wyniósł w 2020 r. 4 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 213 m^2. Wynika z tego, że średnia powierzchnia mieszkań komunalnych

w Górznie jest znacznie mniejsza niż ogólna średnia powierzchnia mieszkań w gminie i wynosi około 53,25 m^2 podczas gdy ogólna średnia to 194,9 m^2. Wskazuje to na zdecydowanie niższy standard mieszkań komunalnych. Zasób komunalny stanowił w 2020 r. jedynie ok. 0,002% wszystkich mieszkań oraz 0,001 % powierzchni użytkowej mieszkań w gminie.

W latach 2015 - 2020 liczba oraz łączna powierzchnia mieszkań komunalnych, nie ulegała zmianie.

Gmina nie dysponuje lokalami socjalnymi.

Tabela 13 Zasób mieszkań komunalnych i lokali socjalnych w gminie Górzno (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba mieszkań w zasobie komunalnym	4	4	brak danych	4	brak danych	4	brak danych
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w zasobie komunalnym [m2]	213	213	brak danych	213	brak danych	213	brak danych
średnia powierzchnia mieszkania komunalnego [m2]	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
liczba lokali socjalnych	0	0	0	0	0	brak danych	brak danych
łączna powierzchnia użytkowa lokali socjalnych [m2]	0	0	0	0	0	brak danych	brak danych
średnia powierzchnia lokalu socjalnego [m2]	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych

Procent mieszkań z dostępem do bieżącej wody w 2020 r. w gminie wyniósł 83,0% ogółu mieszkań w tej gminie, mieszkania wyposażone w łazienkę stanowią 75,9%, a te z centralnym ogrzewaniem 68,8%. Wszystkie te wartości sukcesywnie zwiększają się w latach 2015 – 2020. Stan ten obrazuje ogólną poprawę standardu życia mieszkańców.

Tabela 14 Zaopatrzenie mieszkań w gminie Górzno w instalacje sanitarne i techniczne (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
% mieszkań z dostępem do bieżącej wody	80,9	81,2	81,4	81,7	81,9	83,0	brak danych
% mieszkań wyposażonych w łazienkę	73,4	73,8	74,1	74,4	74,7	75,9	brak danych
% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	65,9	66,3	66,8	67,2	67,6	68,8	brak danych

4. Uwarunkowania sfery wypoczynku i rekreacji

Gmina odznacza się walorami turystycznymi uwarunkowanymi między innymi jej zasobami przyrodniczymi. Rozległe lasy występujące na terenach miejscowości Józefów, Samorządki, Goździk czy Unin zachęcają do spędzania czasu na świeżym powietrzu.

Zaletą gminy jest występowanie w jej granicach obiektów zabytkowych, które przyciągają pasjonatów architektury. Dużą popularnością cieszy się najstarszy na Mazowszu spichlerz drewniany z początku XVIII w. Jest on pięknym przykładem kunsztu budowlanego z tego okresu. W tym samym zespole dworskim znajduje się dworek z końca XVII w. W gminie można podziwiać również zabytki drewnianej architektury sakralnej – kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela z 1787 r. prezentujący styl ubogiego baroku. W kościele tym znajdują się dwie chrzcielnice z piaskowca z XVI i XVII w. oraz barokowe ołtarze.

Sferę rekreacji wzbogaca również wspominana wcześniej Biblioteka Publiczna w Górznie, która oprócz tradycyjnej działalności bibliotecznej zajmuje się organizacją wydarzeń kulturowych, artystycznych i rekreacyjnych oraz warsztatów i konkursów dla okolicznych mieszkańców.

Warto również wspomnieć o atrakcjach zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie gminy Górzno. W położonym na południowym wschodzie od Górzna, w Żelechowie zlokalizowany jest cieszący się popularnością hotel Pałac Żelechów, w którym znajduje się spa, restauracja i browar. Na południe od gminy Górzno zlokalizowana jest natomiast Farma Iluzji – park o charakterze rozrywkowo – edukacyjnym.

5. Uwarunkowania sfery przemysłu

Gmina Górzno jest typową gminą wiejską, z przewagą użytków rolnych i leśnych. W przestrzeni gminy tereny użytków rolnych wynoszą ok. 6021 ha, co stanowi 66,02% powierzchni gminy, tereny lasów i zadrzewień ok. 2818 ha, co stanowi 30,90% powierzchni gminy, co daje łączną powierzchnię użytków rolnych wynoszącą prawie 97% powierzchni gminy. Z tego względu sfera przemysłowa jest tu bardzo ograniczona. Występujące w granicach gminy przedsiębiorstwa przemysłowe to głównie niewielkie firmy zatrudniające okolicznych mieszkańców.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

1. Zagrożenie hałasem

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Klimat akustyczny na terenie gminy warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy, występowanie pojedynczych zakładów produkcyjnych.

Największe obciążenie ruchem w gminie ma droga ekspresowa S17, która przebiega przez południowo-zachodnią część gminy. Ilość pojazdów silnikowych na tej drodze przekracza 22 tyś. na dobę[15]. Warto tu zaznaczyć, że po przedmiotowym szlaku komunikacyjnym poruszają się także pojazdy ciężarowe, których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość w porównaniu do samochodów osobowych.

Zgodnie z Mapami akustycznymi dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie – III edycja sporządzonymi przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad (2018 r.) stan warunków akustycznych w sąsiedztwie drogi ekspresowej S17 ocenia się jako zły – odnotowuje się przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Zabudowa położona w sąsiedztwie S17 narażona jest na hałas na poziomie do 70 dB – wskaźnik LDWN[16].

Pozostałe drogi na terenie gminy obsługują ruch lokalny, nie są one źródłem nadmiernie uciążliwego hałasu.

Zakłady produkcyjne znajdujące się na terenie gminy mogą stanowić punktowe źródła zwiększonego hałasu, przy czym należy podkreślić, że na terenie gminy nie występują zwarte kompleksy zabudowy przemysłowej a jedynie pojedyncze zakłady produkcyjne w różnych częściach gminy. W przypadku zakładów położonych w sąsiedztwie zabudowy podlegającej ochronie akustycznej (zabudowa zagrodowa, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna), emitowany hałas nie może przekraczać dopuszczalnych poziomów.

Hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika on z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

2. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie gminy Górzno w ostatnich latach nie przeprowadzano badań poziomów pól elektromagnetycznych.

Sposób zagospodarowania terenów pod liniami elektroenergetycznymi i w ich pobliżu musi uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych tj.:

- rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym polega przede wszystkim na izolacji przestrzennej ludzi od pola elektromagnetycznego o ponadnormatywnym natężeniu. Zgodnie z

[15] Odcinki: W. Garwolin Płd. – W. Górzno, W. Górzno – W. Gończyce /DW807/, Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021, GDDKiA
[16] przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku

przepisami wzdłuż linii elektroenergetycznych wyznacza się pasy technologiczne, gdzie występują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu m.in. zakaz lokalizacji budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

3. Zagrożenie powodziowe

W gminie Górzno zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Wilga oraz rzeka Promnik. Aktualna ocena ryzyka powodziowego została przedstawiona na mapach zagrożenia powodziowego (MZP) i mapach ryzyka powodziowego (MRP)[17]. Na MZP wskazano obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=10%, tzw. wody dziesięcioletnie), o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=1%, tzw. wody stuletnie) oraz o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=0,2%, tzw. wody pięćsetletnie). Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, tj. Q=1% i Q=10%, występują ograniczenia dla zagospodarowania terenu, które wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi.

W zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q=1% (tzw. wody stuletnie) znajdują się grunty w dolinach rzek – są to grunty niezabudowane. Zarówno rzeka Wilga jak i rzeka Promnik w granicach gminy Górzno nie została obwałowana.

4. Zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych

Ruchy masowe ziemi są zjawiskami geologicznymi, najczęściej indukowanym przez gwałtowne opady deszczu, topnienie śniegu, wezbrania rzek i potoków, często również przez działalność człowieka. Powodują one liczne materialne szkody w infrastrukturze oraz budownictwie, są też zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska konieczność zapobiegania masowym ruchom ziemi uwzględniana jest już na etapie planowania przestrzennego – przepisy nakładają obowiązek uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium określa się w szczególności obszary osuwania się mas ziemnych (art. 10 ust. 2 pkt 11).

W granicach gminy Górzno nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, tj. nie wskazano udokumentowanych osuwisk[18].

5. Zakłady stwarzające ryzyko poważnej awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do

[17] Warstwy tematyczne Map zagrożenia powodziowego i Map ryzyka powodziowego, PGW WP 2020
[18] SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej, portal PIG

natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś poważna awaria przemysłowa to poważna awaria w zakładzie.

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie podaje do publicznej wiadomości wykazy zakładów o dużym ryzyku (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego. Zgodnie z ww. wykazami na terenie gminy Górzno nie występują zakłady ZDR i ZZR[19].

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Na kierunki rozwoju gminy wpływają zróżnicowane czynniki zewnętrzne (stanowiące powiązania krajowe, regionalne i ponadregionalne), jak i wewnętrzne (aspekty ekonomiczne, społeczne oraz środowiskowe). Szczegółowe ich przeanalizowanie stanowi zatem niezbędną podstawę kształtowania potrzeb i możliwości rozwoju gminy, związanych z poziomem jej rozwoju społeczno-gospodarczego oraz uwarunkowaniami środowiskowymi.

Analizy ekonomiczne

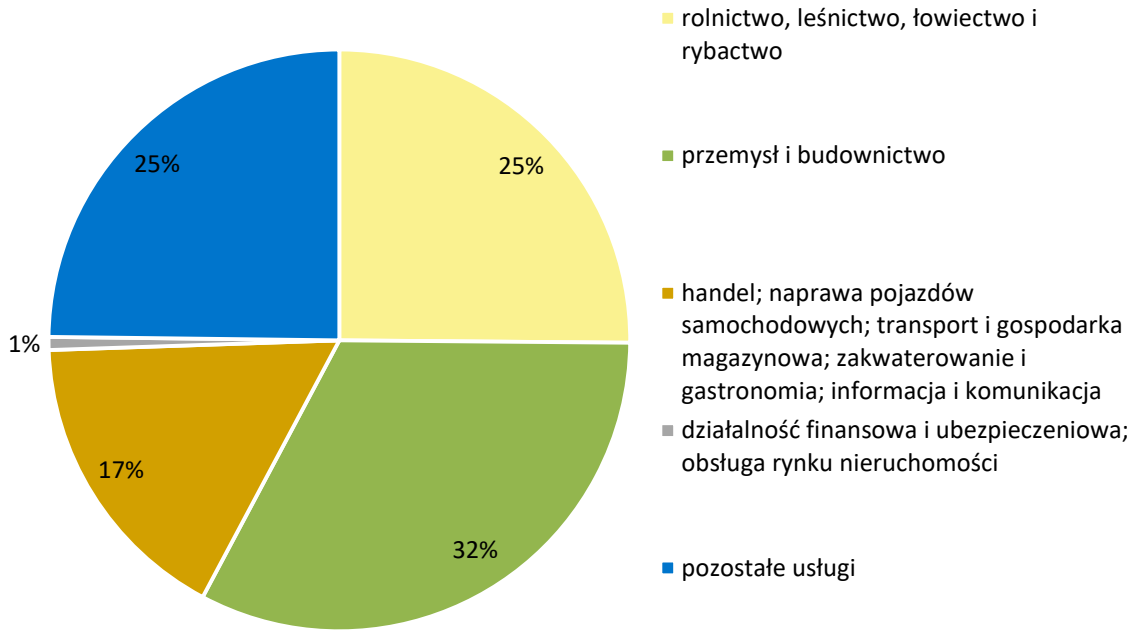
Gmina Górzno jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie Garwolińskim. Gmina Górzno sąsiaduje z gminami wiejskimi: od wschodu graniczy z gminą Miastków Kościelny i Żelechów, od południa z gminą Sobolew, od północy z gminą Borowie, od zachodu z gminą i miastem Garwolin, od południowego zachodu z gmina Łaskarzew. Powierzchnia gminy wynosi ok. 90,84 km², co stanowi ok. 7% powierzchni powiatu garwolińskiego. Gmina liczy 6593 mieszkańców (stan na 30.06. 2021r.), co stawia je na ósmym miejscu pod względem liczby ludności w powiecie garwolińskim, który liczy 14 gmin.

Górzno położone jest w odległości ok. 70 km, od Warszawy. W odległości 10 km od wsi znajduje się ośrodek powiatowy Garwolin. Inne położone w pobliżu miasta to Żelechów, Okrzeja, Łukaszew, Pilawa i Kozienice.

Położenie w niedalekiej odległości od Lublina i Warszawy, na przecięciu ważnego szlaku komunikacyjnego stanowi znaczący atut gminy. Przez gminę Górzno przebiega bowiem droga krajowa nr 17 Warszawa – Lublin. Droga jest częścią drogi ekspresowej S17, która stanowi ważny ciąg komunikacyjny łączący północ z południowo-wschodnią częścią kraju. W bliskim sąsiedztwie gminy znajduje się również droga krajowa nr 76 relacji Wilga – Łuków, droga wojewódzka nr 807 relacji Łuków-Żelechów-Maciejowice oraz linia kolejowa nr 7 (E28) relacji Warszawa – Dęblin – Lublin – Chełm – Dorohusk. Teren gminy rozcięty jest kilkoma ciekami wodnymi: doliną Wilgi w północnej części gminy, doliną Mierżączki w centralnej części gminy, będącej lewym dopływem Wilgi oraz doliną Ślizu - prawego dopływu Promnika.

[19] Wykazy zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku występowanie poważnej awarii przemysłowej na terenie województwa mazowieckiego: https://www.gov.pl/web/kwpsp-warszawa/zaklady-o-duzym-i-zwiekszonym-ryzyku

Wykres 3 Odsetek pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki w powiecie garwolińskim w 2021 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Ponadto na terenie gminy rozwijają się usługi z zakresu m.in. transportu, logistyki i spedycji, przetwórstwa spożywczego oraz obsługi rolnictwa. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w tym zakresie są najczęściej lokalnymi firmami rodzinnymi lub jednoosobowymi.

Według danych GUS w powiecie garwolińskim około 25% ludności jest zatrudnionych w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, około 32% w sektorze przemysłu i budownictwa i około 43% w sektorze usługowym.

Tabela 15 Wybrane dane o rynku w gminie Górzno i w powiecie garwolińskim w 2021 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych)

Rok 2021		
	powiat garwoliński	**gmina Górzno**
Pracujący	18 762	496
Bezrobotni zarejestrowani	3856	229
w tym kobiety w %	45,2	40,6
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	6,3	5,9
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	6,2	5,2

W 2021 r. w gminie Górzno było 496 osób pracujących. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 229 osób, w tym kobiety stanowiły 40,6 %. Wskaźnik ten jest mniejszy niż dla powiatu garwolińskiego. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Górzno w 2021 roku wynosił 5,9%, a udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym 5,2%.

Tabela 16 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2021 r. (źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020 r.)

2021 rok		
	powiat garwoliński	**gmina Górzno**
Ogółem	8 746	478
w tym w sektorze: • **rolniczym** • **przemysłowym i budowlanym** • **pozostałych działalności** **na 10 tys. ludności**	106 2 715 5 925 825	7 176 295 718
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	677	637

W 2021 roku w gminie Górzno w rejestrze REGON zarejestrowanych było 478 podmiotów gospodarki narodowej, w tym: 7 w sektorze rolniczym, 176 w sektorze przemysłowym i budowlanym oraz 295 w sektorze pozostałych działalności. W gminie na 10 tys. ludności przypada 718 podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON oraz 637 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wartości tych współczynników dla gminy Górzno są niższe niż wartości dla powiatu garwolińskiego.

Tabela 17 Podmioty gospodarcze w gminie Górzno w latach 2015-2021 (źródło: Bank Danych Lokalnych)

Rok	**Podmioty gospodarki narodowej ogółem**	**Sektor publiczny**	**Sektor prywatny**				
		państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	**osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą**	**spółki handlowe**	**spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego**	**spółdzielnie**	**stowarzyszenia i organizacje społeczne**
2015	379	11	333	10	1	1	13
2016	391	11	344	10	1	1	13
2017	399	9	357	7	1	1	13
2018	419	12	377	3	0	1	14
2019	436	10	387	4	0	1	15
2020	455	10	401	7	0	1	15
2021	478	10	424	7	0	1	15

Obecnie w gminie Górzno liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego, zdecydowanie przeważa liczbę podmiotów sektora publicznego, których liczba w analizowanych latach utrzymywała się na stałym poziomie. Natomiast liczba przedsiębiorstw sektora prywatnego, w zwłaszcza liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wykazywała tendencję wzrostową.

Na przestrzeni lat 2015-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej cały czas rosła i w roku 2021 wyniosła 478 co stanowi wartość najwyższą w badanym okresie.

Tabela 18 Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości zatrudnienia w gminie Górzno w latach 2015-2021 (źródło: Bank Danych Lokalnych)

Klasy wielkości	Rok						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	379	391	399	419	436	455	478
0-9	365	377	388	408	427	447	469
10-49	13	13	10	10	8	7	7
50-249	1	1	1	1	1	1	2
250-999	0	0	0	0	0	0	0
1000 i więcej	0	0	0	0	0	0	0

Obecnie na terenie gminy występują mikroprzedsiębiorstwa (0-9 zatrudnionych), małe przedsiębiorstwa (10-49 zatrudnionych) i średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych). Najwięcej przedsiębiorstw należy do klasy mikroprzedsiębiorstw – ich liczba na przestrzeni badanych lat stale rośnie, w 2021 roku osiągając wartość maksymalną (469).

Na przestrzeni ostatnich lat liczba małych przedsiębiorstw maleje. Od roku 2015 nie zaobserwowano wahań liczby przedsiębiorstw średnich. Na terenie gminy nie funkcjonują żadne duże, ani bardzo duże przedsiębiorstwa.

Tabela 19 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w gminie Górzno w latach 2015-2021 (źródło: Bank Danych Lokalnych)

	Rok						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	36	39	46	43	43	39	43
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	1	0	0	0	0	0
przemysł i budownictwo	12	12	19	16	9	18	21
pozostała działalność	24	26	27	27	34	21	22

W roku 2021 w gminie Górzno zanotowano 43 nowe podmioty gospodarcze z tego 21 z sektora przemysłu i budownictwa oraz 22 z sektora pozostałej działalności. W roku 2021 nie zarejestrowano żadnego podmiotu z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa. W badanych latach liczba rejestrowanych podmiotów podlegała wahaniom. Swoją wartość maksymalną (46) osiągnęła w roku 2017, zaś wartość minimalną (36) w roku 2015.

Tabela 20 Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON w gminie Górzno w latach 2015-2020 (źródło: Bank Danych Lokalnych)

	Rok						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	27	25	33	24	23	17	15
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	1	0	2	0	0	1
przemysł i budownictwo	11	7	12	5	9	6	8
pozostała działalność	15	17	21	17	14	11	6

W roku 2021 zostało wyrejestrowanych 15 podmiotów gospodarczych, w tym 8 z sektora przemysłu i budownictwa, 6 z sektora pozostałej działalności oraz 1 z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Porównując dane z ostatnich można zauważyć ogólny spadek, liczby podmiotów wyrejestrowywanych z rejestru REGON. Jedynym odstępem od tego trendu jest rok 2017, kiedy to liczba podmiotów wyrejestrowywanych z rejestru REGON była rekordowo wysoka i wyniosła 33.

Można stwierdzić, że na przestrzeni badanych lat liczba nowo zarejestrowanych podmiotów jest większa niż liczba wyrejestrowywanych podmiotów, co świadczy o dobrej sytuacji rynkowej w gminie i rozwoju lokalnej gospodarki.

Tabela 21 Dochody i wydatki ogółem budżetu gminy Górzno w latach 2017-2021 i powiatu garwolińskiego w 2021 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych)

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020	2021 r.	
					gmina Górzno	powiat garwoliński
dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca	4 604	4 666	4 962	5 872	5 992	6 334
wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca	4 377	5 413	4 576	5 147	5 874	5 968

W 2021 roku dochód budżetu gminy Górzno na 1 mieszkańca wynosił 5 992 zł, a wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca 5 874 zł. Zarówno dochody jak i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż w przypadku całego powiatu. W latach 2017-2021 dochody budżetu były wyższe niż wydatki. W analizowanym okresie można zauważyć wzrost zarówno dochodów jak i wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Analizy środowiskowe

Analizy środowiskowe przeprowadzone na potrzeby analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy Górzno opierają się głównie na określeniu predyspozycji przestrzennych dla sytuowania zabudowy oraz określeniu ewentualnych ograniczeń lub wykluczenia możliwości zabudowy terenów.

Obszar gminy Górzno charakteryzuje się następującymi predyspozycjami przyrodniczymi, pozwalającymi na kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych:

- położenie w obszarach o dobrych cechach predysponujących do pełnienia funkcji mieszkaniowej (walory krajobrazowe, klimatyczne);
- łagodna rzeźba terenu i warunki geologiczne na ogół nie stwarzają problemów dla rozwoju osadnictwa;
- położenie w obszarach o walorach przyrodniczych, na które składają się zachowane naturalne, nieuregulowane koryto rzeki Wilgi oraz koryto rzeki Promnik, a także tereny leśne wraz z wzniesieniami wydmowymi sprzyjające rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi mieszkańców.

Ograniczenia dla zabudowy w gminie Górzno wynikają między innymi z istniejących zagrożeń naturalnych – dotyczą obszarów zagrożonych powodzią. W gminie zagrożenie powodziowe stanowi

rzeka Wilga oraz rzeka Promnik. W zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q=1% (tzw. wody stuletnie) znajdują się grunty w dolinach rzek – są to grunty niezabudowane. Zarówno rzeka Wilga jak i rzeka Promnik w granicach gminy Górzno nie została obwałowana.

W granicach gminy Górzno nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, tj. nie wskazano udokumentowanych osuwisk.

Pozostałe ograniczenia możliwości zabudowy na terenie gminy wynikają z:

- występowania gleb ornych III klasy bonitacyjnej, które podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia – zajmują powierzchnię ok. 21% użytków rolnych, największe płaty gleb chronionych znajdują się w centralnej części gminy;
- występowania zwartych terenów leśnych, w tym lasów Skarbu Państwa;
- zróżnicowanych warunków dla posadowienia budynków – nieodpowiednimi warunkami dla posadowienia budynków cechują się doliny rzeczne oraz miejsca występowania piasków luźnych oraz wydm;
- udokumentowanych złóż kopalin: Gąsów (KN 10511), Gąsów II (KN 18515), Józefów (KN 20007), Kobyla Wola (KN 11720), Kobyla Wola I (KN 15604), Kobyla Wola II (KN 18713), Unin (KN 10126), Unin (IB 4890), Unin I (KN 19137), Wólka Ostrożeńska (KN 18591);
- prawnej ochrony przyrody – na terenie gminy występują trzy pomniki przyrody (dwa pojedyncze drzewa oraz Aleja drzew);
- ochrony konserwatorskiej zabytków, obiektów zabytkowych i stanowisk archeologicznych znajdujących się na terenie gminy.

Analizy społeczne

Niezbędną infrastrukturę społeczną na terenie gminy Górzno stanowią usługi oświaty, ochrony zdrowia i usługi kultury. Na terenie gminy we wsi Górzno znajdują się: Urząd Gminy oraz Urząd Pocztowy. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada Zespół ds. Prewencji w Górznie. Poza tym, w bliskim sąsiedztwie gminy znajduje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie. Nad bezpieczeństwem gminy czuwają także jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W gminie Górzno znajduje się 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Chęciny, OSP Goździk, OSP Górzno, OSP Kobyla Wola, OSP Łąki, OSP Samorządki, OSP Unin, OSP Wólka Ostrożeńska.

Na obszarze gminy w 2021 roku zlokalizowanych było 5 placówek oświatowych, na które składają się: 2 przedszkola (Przedszkole w Górznie i Przedszkole w Uninie wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego), 4 Szkoły Podstawowe (Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Jóźwickiego w Górznie, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Łąkach, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Samorządkach, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Uninie wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Uninie). Przy każdej ze szkół podstawowych działają także oddziały przedszkolne.

W 2021 r. z usług przedszkola korzystało 282 dzieci, a z oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych 100 dzieci. W związku z tym, łącznie wychowaniem przedszkolnym w gminie Górzno w 2021 roku objętych było 382 dzieci. W gminie Górzno działa także 1 żłobek (Publiczny Żłobek w Górznie) zapewniający opiekę dla 40 dzieci (od 01.09.2022 r.). Na terenie gminy Górzno nie funkcjonują placówki oświatowe na poziomie ponadpodstawowym. Usługi oświaty w zakresie ponadpodstawowym mieszkańcom gminy Górzno zapewniają placówki zlokalizowane poza gminą: w mieście Garwolin, Żelechów, Sobolew i Łaskarzew. Najbliższymi ośrodkami kształcenia akademickiego jest Warszawa, Lublin, Radom oraz Siedlce.

Tabela 22 Liczba uczniów w szkołach podstawowych wg oddziałów w poszczególnych placówkach w gminie Górzno (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Górzno)

Nazwa placówki oświatowej	Liczba uczniów	
	Klasy I-III	Klasy IV-VIII
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Jóźwickiego w Górznie	163	234
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Łąkach	14	32
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Samorządkach	19	38
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Uninie	46	81
Suma:	242	385

Zgodnie z danymi na dzień 30.09.2021 r. do szkół podstawowych w gminie Górzno uczęszczało 627 dzieci.

Tabela 23 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Górzno na przestrzeni lat 2015-2021 (źródło: Bank Danych Lokalnych)

Rodzaj placówki oświatowej	Rok						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Szkoły podstawowe	461	407	491	571	572	596	627
Przedszkola i oddziały przedszkolne	197	242	268	304	337	345	382
Łącznie	658	649	759	875	909	941	1 009

Z powyższej tabeli wynika, że liczba uczniów szkół podstawowych oraz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych ciągle rośnie. Należy zauważyć, że wzrost liczby uczniów wiąże się z reformą systemu szkolnictwa, a więc likwidacją gimnazjów i utworzeniu 8-mio klasowych szkół podstawowych. Obecna oferta edukacyjna gminy Górzno spełnia zapotrzebowanie mieszkańców. Niemniej jednak w miarę postępujących zmian struktury demograficznej ludności konieczne będzie dostosowanie liczby miejsc dla uczniów w ww. placówkach.

Mieszkańcy gminy mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki lekarskiej. Na terenie gminy Górzno zgodnie z danymi GUS w roku 2021 funkcjonowała 1 przychodnia. Na terenie gminy w 2021 roku działały także 2 apteki. Opieka lekarska jest uzupełniana ponadto przez prywatny gabinet stomatologiczny oraz Klinikę Rehabilitacyjną OSTROWIA. Opiekę szpitalną mieszkańcom gminy zapewniają oddziały szpitalne zlokalizowane w Garwolinie.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Górznie wpisana do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonym przez j.s.t. Organizowane są różnego rodzaju wydarzenia kulturalne takie jak np. coroczne kolędowanie w Gminie Górzno, Obchody Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych" czy obchody rocznicy śmierci Papieża Polaka oraz różnego rodzaju konkursy. Na terenie gminy działają również trzy kluby sportowe Gminny Ludowy Klub Sportowy Orzeł Unin, Gminny Klub Sportowy Górzno oraz ATOM Chęciny. Na terenie gminy Górzno funkcjonuje 9 Kół Gospodyń Wiejskich zgłoszonych do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich: Koło Gospodyń Wiejskich w Łąkach, Koło Gospodyń Wiejskich „Goździczanki" w Goździku, Koło Gospodyń Wiejskich w Chęcinach „Chęcinianki", Koło Gospodyń Wiejskich w Samorządkach „Zgrane Babki", Koło Gospodyń Wiejskich w Górznie „Górznianeczki", Koło Gospodyń Wiejskich w Uninie „Uninianki", Koło Gospodyń Wiejskich w Kobylej Woli „Kobylanki", Koło Gospodyń Wiejskich w Mierżączce i Koło Gospodyń Wiejskich w Reducinie.

2. Demografia i prognozy demograficzne

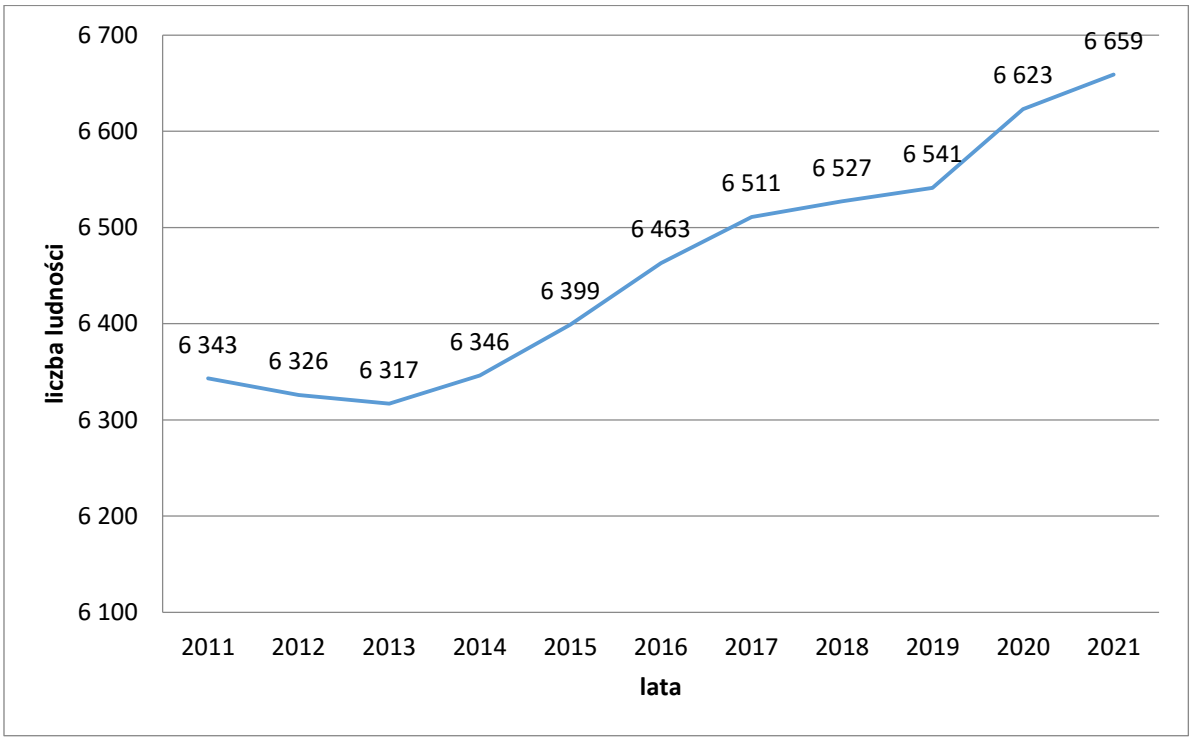
Prognozowanie demograficzne to jeden z elementów planowania potrzeb i możliwości rozwoju gminy w aspekcie realizacji zadań publicznych, dotyczących zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Ocena aktualnej sytuacji demograficznej, a także prognoza przyszłego stanu i struktury ludności w granicach gminy Górzno daje możliwość określenia potrzeb mieszkaniowych, a co za tym idzie również potrzeb rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej w gminie.

Na potrzeby projektu studium prognoza obejmuje zmiany liczby ludności w gminie na okres do 30 lat. Analizę sytuacji demograficznej wykonano w oparciu o wskaźniki dotyczące gminy Górzno, zgodnie z danymi GUS wg stanu na koniec 2021 r.

Stan i dynamika zmian ludności gminy

Liczba ludności gminy Górzno na koniec 2021 r. według faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła 6 659 osób. Od 2011 r. liczba ludności wzrosła o 316 osób. Na przestrzeni lat odnotowano wzrost ogólnej liczby mieszkańców gminy (od roku 2011 liczba ludności spadła tylko dwa razy w latach 2012 i 2013). Największy wzrost liczby ludności odnotowano w roku 2020, kiedy liczba ludności wzrosła o 82 osoby. Największy spadek zaś odnotowano w roku 2012, kiedy liczba ludności zmalała o 17 osób.

Wykres 4 Liczba ludności w gminie Górzno według zameldowania na pobyt stały w latach 2011– 2021 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych)

Szczegółowa analiza sytuacji demograficznej pozwala na określenie rocznego tempa zmian liczby ludności w gminie Górzno. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2021 r. gmina charakteryzuje się dodatnim przyrostem bezwzględnym zarówno w stosunku do roku poprzedniego (2020), jak i do roku bazowego (2011). W badanym okresie zarejestrowano ogólny wzrost liczby ludności. Średnie roczne tempo zmiany liczby ludności (wzrostu) wynosi ok. 0,49%.

Tabela 24 Zmiany liczby ludności w gminie Górzno na przestrzeni lat 2011-2021 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych)

Rok	Liczba ludności	Przyrost bezwzględny	Przyrost bezwzględny w stosunku do liczby ludności w roku poprzednim [%]	Liczba ludności w stosunku do liczby ludności w roku poprzednim [%]	Liczba ludności w stosunku do liczby ludności w roku bazowym (2007) [%]
2011	6343	x	x	x	100,00
2012	6326	-17	-0,2680	99,73	99,73
2013	6317	-9	-0,1423	99,86	99,59
2014	6346	29	0,4591	100,46	100,05
2015	6399	53	0,8352	100,84	100,88
2016	6463	64	1,0002	101,00	101,89
2017	6511	48	0,7427	100,74	102,65
2018	6527	16	0,2457	100,25	102,90
2019	6541	14	0,2145	100,21	103,12
2020	6 623	82	1,254	101,25	104,41
2021	6 659	36	0,544	100,54	104,98

Ruch naturalny ludności

Ruch naturalny obejmuje szereg zjawisk, które powodują zmiany w stanie liczebnym oraz strukturze ludności. Liczba urodzeń i zgonów wpływa bezpośrednio na zmiany liczby ludności. Stosunek tych dwóch wskaźników, wyrażany przez przyrost naturalny, daje ogólny pogląd na sytuację demograficzną w gminie.

W przeciągu lat wskaźnik urodzeń charakteryzował się licznymi wahaniami. W 2021 r. w gminie Górzno urodziło się 94 dzieci. W badanym okresie najmniejszą liczbę urodzeń zanotowano w roku 2012 i wynosiła ona 69, największą zaś w roku 2019, kiedy wyniosła ona 113. Od 2015 do 2019 roku liczba urodzeń wrastała bądź utrzymywała się na stałym poziomie. W 2021 r. liczba urodzeń wzrosła o 11 w porównaniu z rokiem 2011.

Wskaźnik zgonów w gminie również ulegał wahaniom. W badanym okresie największą liczbę zgonów odnotowano w 2013 r. – 77, najmniejszą z kolei w roku 2011, kiedy wynosiła ona 46. W porównaniu z rokiem 2011 liczba zgonów wzrosła w 2011 r. o 30.

Wartość przyrostu naturalnego ludności, stanowiącego różnicę pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów, także zmieniała się w czasie. Przez większość badanego okresu wskaźnik był dodatni, zaś jego wartość była ujemna jedynie w 2012 roku. Przyrost naturalny w gminie Górzno był największy w roku 2017, kiedy jego wartość wyniosła 47, zaś najmniejszy w roku 2012, kiedy wynosił -17.

Tabela 25 Zmiany przyrostu naturalnego w gminie Górzno w latach 2011-2021 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
urodzenia żywe	83	69	93	92	94	94	103	107	113	92	94
zgony ogółem	46	86	77	60	50	71	56	70	76	71	76
przyrost naturalny	37	-17	16	32	44	23	47	37	37	21	18

Migracje

Istotnym czynnikiem kształtującym strukturę demograficzną ludności w gminie Górzno są ruchy migracyjne. Biorąc pod uwagę przepływy ludności w ciągu badanego okresu należy stwierdzić, że czynnik migracji ma większy wpływ na stan populacji w gminie niż przyrost naturalny.

W latach 2011-2021 z gminy Górzno napłynęło łącznie 615 osób, przy jednoczesnym odpływie ludności na poziomie 643 osób. Największą liczbę zameldowań zanotowano w 2016 r. – 102 osoby, a największą liczbę wymeldowań w latach 2018 i 2019, kiedy liczba ta wyniosła 86 osób. Wartość salda migracji podlega nieustannym wahaniom. Najmniejszą wartość miało w 2019 r. i wynosiło -30 osób, natomiast najwyższą w 2016 r. – było to 49 osób. Trzeba zwrócić również uwagę na brak danych dotyczących migracji z roku 2015. Większą mobilność, zarówno w ruchu odpływowym, jak i napływowym, wykazywały kobiety.

Tabela 26 Migracje wewnętrzne wg płci w gminie Górzno w latach 2011-2021 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania ogółem	47	56	51	60	-	102	67	61	56	44	71
mężczyźni	18	26	18	30	-	52	35	28	27	26	33
kobiety	29	30	33	30	-	50	32	33	29	18	38
wymeldowania ogółem	53	60	80	62	-	53	62	86	86	45	56
mężczyźni	16	23	37	20	-	20	26	39	46	17	26
kobiety	37	37	43	42	-	33	36	47	40	28	30
saldo migracji ogółem	-6	-4	-29	-2	-	49	5	-25	-30	-1	15
mężczyźni	2	3	-19	10	-	32	9	-11	-19	9	7
kobiety	-8	-7	-10	-12	-	17	-4	-14	-11	-10	8

Analiza migracji na pobyt stały w zależności od kierunku ruchu ludności wykazuje, że do gminy napływają zarówno mieszkańcy innych wsi jak i miast. Na przestrzeni analizowanych lat nieco większa jest liczba zameldowań ze wsi niż z miast. Tak samo jest w przypadku wymeldowań – nieco większe wartości odnotowano w przypadku wymeldowań na wieś niż do miast. W gminie Górzno w badanym okresie ruch zewnętrzny był wręcz znikomy. Z zebranych danych wynika, że w przeciągu ostatnich 10 lat za granicę wymeldowały się 3 osoby, zaś zameldowała się jedynie 1 osoba przybywająca z zagranicy kraju.

Tabela 27 Migracje na pobyt stały w gminie Górzno w ruchu wewnętrznym i zagranicznym wg kierunku w latach 2011-2021 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania z miast	20	19	26	28	22	36	20	36	12	21	33
zameldowania ze wsi	26	37	25	32	36	66	47	25	44	23	38
zameldowania z zagranicy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
wymeldowania do miast	24	27	38	29	21	31	36	46	38	21	21
wymeldowania na wieś	29	33	42	30	32	22	26	40	48	24	35
wymeldowania za granicę	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0

Do badania tendencji zmian demograficznych wykorzystuje się typologię przyrostu rzeczywistego według Webba. W metodzie badany jest wzajemny związek pomiędzy dwoma komponentami przyrostu, jakimi są przyrost naturalny oraz saldo migracji. Na podstawie oceny relacji obu zmiennych określa się typ przyrostu rzeczywistego ludności poprzez klasyfikację jednostki osadniczej do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności:

- Typ A – kiedy dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,

- Typ B – kiedy dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji,
- Typ C – kiedy dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji,
- Typ D – kiedy dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny,
- Typ E – kiedy ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji,
- Typ F – kiedy ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie mniejszym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji,
- Typ G – ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie większym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji,
- Typ H – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

Według typologii przyrostu rzeczywistego według Webba, na podstawie danych dla lat 2011-2021 r., gminę Górzno można zaliczyć do jednostki typu A. Jest to jednostka cechująca się dość niskim, ale dodatnim przyrostem naturalnym, który rekompensuje niższe, zazwyczaj ujemne saldo migracji.

Struktura płci i wieku

Ważną charakterystyką społeczeństwa z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest podział ludności na ekonomiczne grupy wieku. Im większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, tym większe możliwości wzrostu demograficznego posiada dane społeczeństwo. W gminie Górzno ludność w wieku przedprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią ok. 60% wszystkich mieszkańców gminy.

W podziale na płeć, liczba mężczyzn w gminie Górzno bardzo nieznacznie przewyższa liczbę kobiet – wskaźnik feminizacji w 2021 r. był równy 99. W grupach wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego więcej jest mężczyzn niż kobiet, zaś w grupie wieku poprodukcyjnego przeważa liczba kobiet.

Tabela 28 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Górzno wg stanu na dzień 31.12.2021 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych)

	ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	ludność w wieku produkcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym	ludność łącznie
ogółem	1597	3877	1185	6659
mężczyźni	842	2095	408	3345
kobiety	755	1782	777	3314

Z podziałem ludności wg ekonomicznych grup wieku związany jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Informuje on jaki jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik ten powolnie wzrastał, bądź utrzymywał się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. W 2011 r. był równy 62,8, a w 2021 r. osiągnął wartość 71,8. Równocześnie powolnie wzrasta stosunek ludności w wieku

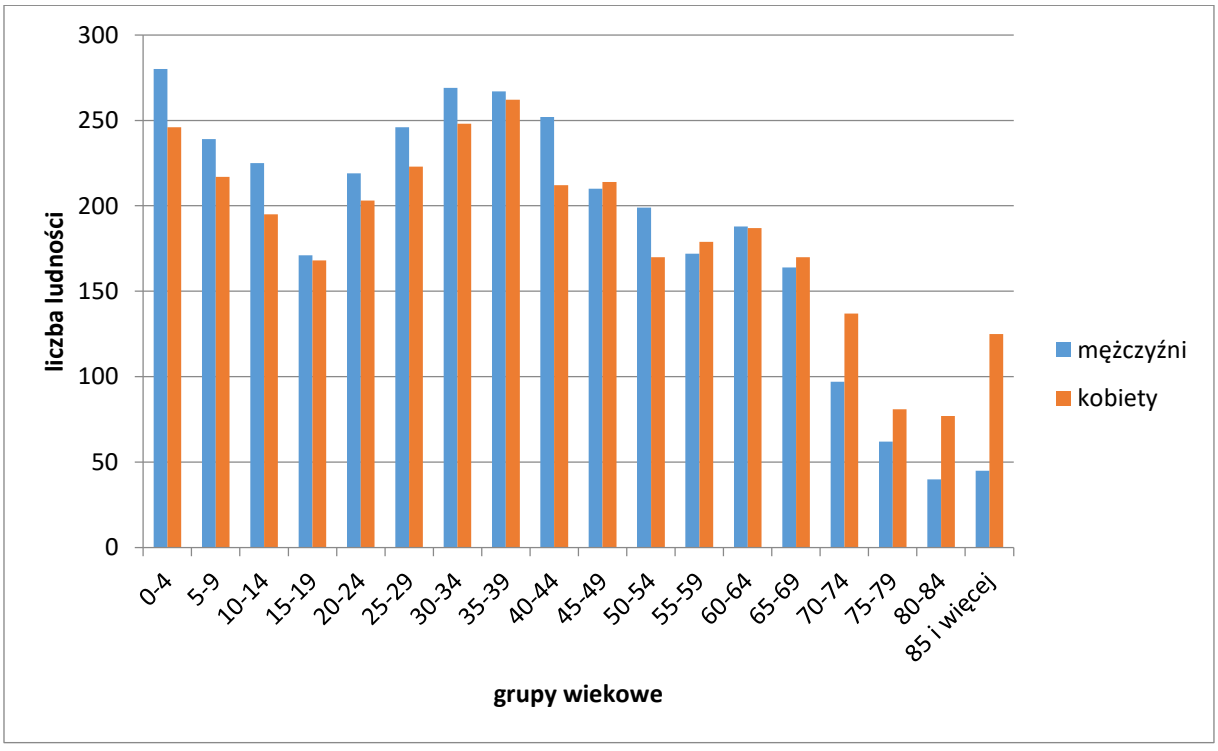
poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem ogólnych trendów panujących w Polsce, świadczących o postępującym starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 29 Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Górzno w latach 2011-2021 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
wskaźnik obciążenia demograficznego	62,8	60,7	60,9	61,8	62,0	61,7	63,2	64,3	65,5	70,3	71,8

Rozkład ludności wg płci w poszczególnych przedziałach wiekowych w gminie Górzno obrazuje jak kształtuje się sytuacja ludnościowa gminy i jakie procesy temu towarzyszą. Można stwierdzić, że liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet w większości grup wiekowych do 54 lat. Odwrotna sytuacja ma miejsce w grupie ludności w wieku 45-49 lat. Przewagę liczby kobiet nad mężczyznami zanotowano w większości grup wiekowych po 54 roku życia. Wyjątek stanowi grupa ludności w wieku 60-64 lata. Szczególnie widoczna jest ona od 69 roku życia, liczba kobiet w wieku powyżej 85 lat jest prawie 3 razy większa niż mężczyzn. Zjawisko wydłużania czasu trwania życia ma przełożenie na wzrastającą liczbę osób w wieku 60 lat i więcej.

Wykres 5 Ludność wg płci w gminie Górzno wg stanu na dzień 31.12.2020 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych)

Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna liczby mieszkańców gminy Górzno do roku 2053 została opracowana na podstawie dostępnych danych statystycznych z lat 2011-2021.

Dokonując prognozy liczby ludności przeanalizowano zmiany liczby ludności gminy Górzno w latach 2011-2021. Ogólny trend zmiany liczby ludności gminy Górzno jest rosnący. W analizowanym okresie jedynie w roku 2013 zdarzyło się, że liczba ludności gminy zmalała w porównaniu do roku poprzedniego. Liczba ludności wzrosła z 6343 osób w roku 2011 do 6659 osób

w roku 2021. Na potrzeby prognozy demograficznej założono, że tendencja wzrostowa utrzyma się w kolejnych latach. W celu oszacowania liczby ludności gminy Górzna w latach 2022-2053 wyliczono średnią zmianę liczby ludności w okresie analizowanym (2011-2021) oraz przyjęto, że ta średnia utrzyma się w kolejnych latach. Obliczono, że liczba ludności gminy Górzno rosła średniorocznie o 0,49%. Zgodnie z prognozą liczba ludności gminy Górzno w 2053 r. będzie wynosiła 7863 osób.

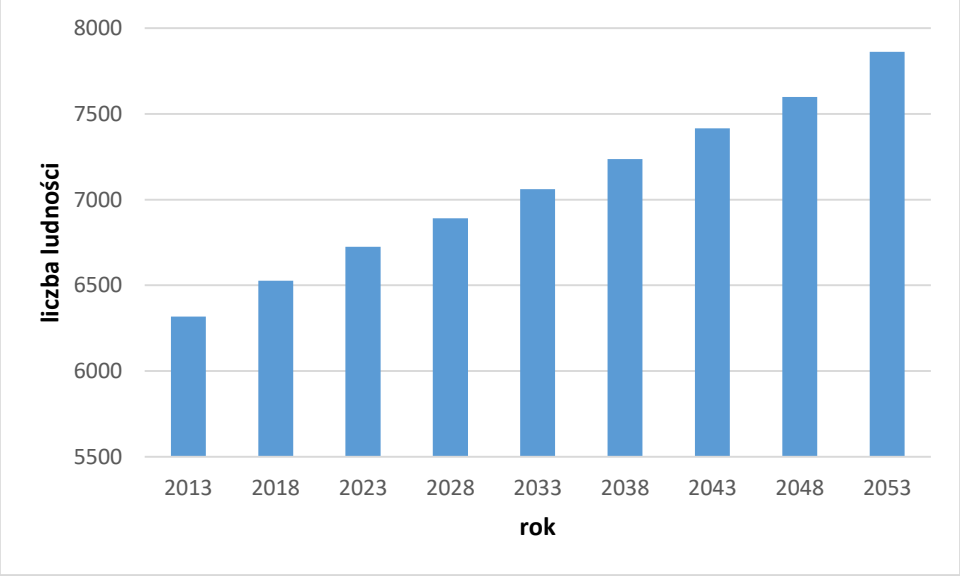
Wyliczenia opisane powyżej zostały przedstawione w poniższej tabeli oraz na poniższym wykresie.

Tabela 30 Prognoza liczby ludności w gminie Górzno do roku 2052 (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	Rok	Liczba ludności gminy Górzno
Dane statystyczne	2011	6343
	2012	6326
	2013	6317
	2014	6346
	2015	6399
	2016	6463
	2017	6511
	2018	6527
	2019	6541
	2020	6623
	2021	6659
Prognoza	2022	6692
	2023	6725
	2024	6758
	2025	6791
	2026	6824
	2027	6857
	2028	6891
	2029	6925
	2030	6959
	2031	6993
	2032	7027
	2033	7061
	2034	7096
	2035	7131
	2036	7166
	2037	7201
	2038	7236
	2039	7271
	2040	7307
	2041	7343
	2042	7379
	2043	7415
	2044	7451
	2045	7488

	2046	7525
	2047	7562
	2048	7599
	2049	7636
	2050	7673
	2049	7711
	2050	7749
	2051	7787
	2052	7825
	2053	7863

Wykres 6 Prognozowana liczba ludności w gminie Górzno w latach 2022-2052 (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Metodyka

Metodyka sporządzanego bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę została opracowana na podstawie art. 10 ust. 5-7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977). Ustawa nie określa jednoznacznie metod sporządzania bilansu ani niezbędnych materiałów wyjściowych, ograniczając się jedynie do sprecyzowania procedury sporządzania opracowania i sposobu interpretowania wyników analizy. Ze względu na zróżnicowany zasób materiałów, jakimi dysponują poszczególne gminy, sposób opracowywania bilansu powinien być dostosowany do dostępnych materiałów. Założeniem jest taki dobór materiałów, aby uzyskać jak najbardziej rzetelny obraz potrzeb i możliwości rozwoju gminy. Sposób obliczania danych wskaźników przedstawiono w poszczególnych rozdziałach opracowania.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje zabudowy

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę formułuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę oraz szacuje się chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze

funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej i chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Zarówno zapotrzebowanie, jak i chłonność wyraża się w powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy.

W analizie zapotrzebowania na nową zabudowę wykorzystano dane udostępnione przed Główny Urząd Statystyczny, przedstawiające łączną powierzchnię użytkową budynków w podziale na funkcje. Na potrzeby bilansu łączną powierzchnię użytkową budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy oraz łączną powierzchnię użytkową budynków niemieszkalnych, nowych oraz rozbudowywanych, oddanych do użytkowania w latach 2011-2021.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jednorodzinną

W roku 2021 liczba mieszkańców gminy Górzno wynosiła 6659 osób. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę w tym samym roku wyniosła 30,2 m^2, co jest wartością niższą od średniej krajowej (30,4 m^2) oraz od średniej powiatowej (31,5 m^2). Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Górzno wg GUS w 2021 r. wyniosła 105,4 m^2, co jest wartością wyższą od średniej krajowej – 75,1 m^2 oraz średniej powiatowej – 92,3 m^2.

Powyższe dane świadczą o tym, że zasób mieszkaniowy gminy Górzno jest niewystarczający. Pomimo tego, że średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Górzno jest wyższa od średniej krajowej to średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę jest niższa zarówno od średniej krajowej, jak i powiatowej. Wynika to z tego, że większość budynków w gminie ma dość wysoką powierzchnię zabudowy (domy wiejskie), ale mieszkają w nich całe, wielopokoleniowe rodziny.

Ponadto trzeba zauważyć, że warunki mieszkaniowe w Polsce na tle innych Europejskich krajów są bardzo słabe. Średnia powierzchnia użytkowa przypadająca na mieszkańca w Polsce należy do najniższych w Europie. Według danych Eurostatu w Polsce aż 41,2 proc. osób mieszka w nieruchomości, którą według standardów europejskich należałoby uznać za przeludnioną. W oszacowanym przez Europejski Urząd Statystyczny rankingu przeciętnego wskaźnika przeludnienia dla 31 krajów Polska zajmuje 29. miejsce[20].

Statystyczna powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca ulega ciągłym zmianom, z zachowaniem wyraźnej tendencji wzrostowej. Jest to związane z bogaceniem się polskiego społeczeństwa oraz ze zmianą trybu życia, odchodzi się od wielopokoleniowych gospodarstw domowych. Także w gminie Górzno te tendencje znajdują swoje potwierdzenie. Analiza danych statystycznych za ostatnie lata wskazuje, że średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Górzno nieustannie rośnie. Na ten wzrost składają się dwa główne czynniki.

Pierwszym z nich jest to, że dotychczasowa, często historyczna, zabudowa mieszkaniowa w gminie Górzno jest w odniesieniu do dzisiejszych wymagań substandardowa tzn. duża część zabudowań mieszkalnych gminy, która powstała wiele lat temu, charakteryzuje się bardzo niską powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę. Zabudowa taka nie spełnia dzisiejszych wymagań co do jakości życia. Biorąc pod uwagę, iż dotyczy to dużej części istniejącej zabudowy mieszkaniowej

[20] Eurostat Statistics Explained – Dane statystyczne dotyczące mieszkalnictwa; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Housing_statistics/pl

w gminie to tym samym wskaźnik średniej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę jest wyraźnie zaniżany. Zabudowania takie są obecnie powoli zastępowane przez nowe budynki, budowane w miejsce starych.

Drugim czynnikiem powodującym wzrost średniej powierzchni użytkowej mieszkania jest charakter nowej zabudowy mieszkaniowej powstającej w gminie. Nowa zabudowa mieszkaniowa w gminie Górzno cechuje się bardzo wysokim standardem pod względem powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę. Nowa zabudowa mieszkalna powstaje głównie w formie wolnostojących domów jednorodzinnych o dużej powierzchni. Ponadto często domy te są zamieszkiwane przez mniej liczne rodziny niż dawniej.

Na potrzeby bilansu zakłada się, że duża część historycznej zabudowy mieszkaniowej w gminie Górzno zostanie w przyszłości wymieniona na nową oraz, że nowa zabudowa mieszkaniowa będzie charakteryzować się wysokim wskaźnikiem powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę. Powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wzrosła z 100,5 m^2 w roku 2011 do 105,4 m^2 w roku 2021. Na potrzeby prognozy demograficznej założono, że tendencja wzrostowa utrzyma się w kolejnych latach. W celu oszacowania powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę w gminie Górzna w latach 2022-2053 wyliczono średnią zmianę powierzchni w okresie analizowanym (2011-2021) oraz przyjęto, że ta średnia utrzyma się w kolejnych latach. Obliczono, że powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Górzno rosła średniorocznie o 0,48% i w 2053 r. osiągnie wartość 122,7 m^2.

W tym samym czasie wzrośnie liczba mieszkańców – do roku 2053 przewiduje się wzrost liczby mieszkańców gminy Górzno do 7863 osób (przy oparciu o dotychczas występujące czynniki ekonomiczno-społeczne). Przy uwzględnieniu prognozowanej powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego przypadającej na jednego mieszkańca, w roku 2053 szacowane zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową wyniesie 965 176 m^2.

Biorąc pod uwagę, że istniejący zasób mieszkaniowy w gminie Górzno wynosi (dane za rok 2021) 201 181 m^2 to zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, czyli różnica pomiędzy istniejącą, a szacowaną powierzchnią użytkową wynosi 763 995 m^2.

Oprócz powyższych szacunków określających ilościowe zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jednorodzinna w gminie Górzno należy także zwrócić szczególną uwagę na kwestię terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dwóch miejscowościach: Unin i Goździk. W dotychczas obowiązującej zmianie nr 2 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno przyjętej uchwałą nr XI/62/2019 Rady Gminy Górzno z dnia 10 września 2019 r. wzdłuż drogi powiatowej nr 1330W ustalono rozległe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Tereny te zostały ustalone jako tzw. druga linia zabudowy miejscowości – wskazano je za istniejącymi zabudowaniami. Niestety z perspektywy lat należy stwierdzić, że takie rozwiązanie wywołało znaczący konflikt przestrzenny. Wynika on z faktu, iż obie przedmiotowe miejscowości charakteryzują się bardzo zwartą zabudową – droga powiatowa nr 1330W jest obustronnie, gęsto zabudowana zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz zagrodową. W związku z powyższym realizacja zabudowy na terenach wyznaczonych w dotychczasowym studium wymagałby wprowadzenia nowych dróg równoległych do drogi powiatowej położonych na tyłach istniejących siedlisk (za budynkami gospodarczymi i inwentarskimi). Mieszkańcy Unina i Goździka uznają takie rozwiązanie za niedopuszczalne i niewłaściwe z wielu

względów, ale przede wszystkim zwracają uwagę na fakt, że nowe drogi odcięłyby ich siedliska od gruntów rolnych, które użytkują. Ponadto istnieją obawy o zachowanie prywatności oraz negatywne oddziaływanie wywołane poprzez otoczenie ich siedlisk drogami z dwóch stron. W związku z istniejącym oporem społecznym przez cały czas obowiązywania dotychczasowego studium nie było możliwości skonsumowania ustaleń studium planem miejscowym, który uregulowałby powstawanie nowej zabudowy w „drugiej linii zabudowy" miejscowości Goździk i Unin. W praktyce nie ma możliwości realizacji układu miejscowości przewidzianego w dotychczasowym studium.

Mieszkańcy miejscowości Unin i Goździk podnosili powyższą kwestię wielokrotnie na zebraniach sołeckich oraz poprzez radnych i bezpośrednie wnioski do Wójta Gminy Górzno. Podkreślano, iż jednocześnie w rejonie tych miejscowości występuje bardzo duże zapotrzebowanie na nowe działki budowlane, ponieważ jest to preferowane miejsce osiedlania się migrantów z miasta i gminy Garwolin ze względu na dobre skomunikowanie i bliskość tego ośrodka miejskiego. W związku z tym konflikt przestrzenny spowodowany ustaleniami dotychczasowego studium wywołuje także konflikt społeczny polegający na różnicy interesów osób chcących osiedlić się w tym rejonie gminy, właścicieli nieruchomości chcących je zainwestować lub zbyć oraz przeważającej części lokalnej społeczności, która sprzeciwia się lokalizowaniu nowej zabudowy w układzie ustalonym w dotychczasowym studium.

Powyższa kwestia stanowiła także przedmiot spotkań Wójta Gminy Górzno z radnymi i sołtysami wspomnianych obrębów podczas procedury sporządzania niniejszego dokumentu. Przedstawiciele społeczności miejscowości Unin i Goździk określili opisany konflikt przestrzenny jako problem, który priorytetowo powinien zostać rozwiązany w Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego Studium. Jako jedyne akceptowalne społecznie rozwiązanie zostało zaproponowane, aby w Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego odstąpić od układu miejscowości Goździk i Unin ustalonego w dotychczas obowiązującym studium tj. usunąć niezainwestowane i nieposiadające planu miejscowego dopuszczającego zabudowę tereny budowlane stanowiące „drugą linię zabudowy" i przeniesienie ich w akceptowalne przez lokalną społeczność miejsce – część obrębu ewidencyjnego Unin położoną najbliżej gminy Garwolin. Jednocześnie zaproponowano, żeby takie tereny zostały ustalone w nowych Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego jako jednolity, zwarty obszar inwestycyjny, który będzie posiadać własny układ drogowy minimalizujący oddziaływanie terenów inwestycyjnych na obecnych mieszkańców miejscowości Unin i Goździk.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę zagrodową

Gmina Górzno była dotychczas gminą typowo rolniczą tzn. miejscowości inne niż Górzno miały układ typowych wsi rolniczych wschodniego Mazowsza i były zamieszkiwane głównie przez rolników prowadzących gospodarstwa rolne (hodowlane oraz uprawowe). Obecnie w gminie zachodzą procesy deagraryzacji oraz komasacji produkcji rolniczej co przejawia się także w charakterze i układzie zabudowy wsi. Coraz częściej poszczególne wsie stanowią mieszkankę zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tradycyjnej zabudowy zagrodowej. Jest to jednak proces, który o ile działalność rolnicza prowadzona w zabudowie zagrodowej nie przekraczaj skali tradycyjnej działalności, który nie powoduje znaczących konfliktów przestrzennych i społecznych w gminie Górzno.

Jednocześnie z układu przestrzennego wsi w gminie Górzno wyróżniają się zabudowania zagrodowe, które powstały i istnieją w znacznym oddaleniu do zgrupowanych zabudowań wiejskich.

Najczęściej są to zabudowania gospodarstw rolnych otoczonych uprawami rolnymi, do których prowadzi pojedyncza droga często wyznaczona na gruntach danego rolnika. Co więcej da się zauważyć, że w ostatnich latach tego typu zabudowa zagrodowa ulega rozbudowie (w ramach istniejących gospodarstw powstają nowe budynki mieszkaniowe, gospodarcze i inwentarskie), a ponadto budynki rolnicze powstają także w nowych, dotychczas niezainwestowanych miejscach.

Tego rodzaju rozwój zabudowy był wspierany także przez politykę przestrzenną gminy Górzno wyrażoną w dotychczas obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy oraz obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Obowiązująca zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno, przyjęta w 2003 r. dopuszcza na terenach rolnych oznaczonych symbolem R, adaptację, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej zabudowy rozproszonej mieszkaniowej siedliskowej oraz w uzasadnionych przypadkach nową zabudowę zagrodową. W ten sposób praktycznie na wszystkich (za wyjątkiem tych podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych i tych dla których konkretnie określono w studium inne przeznaczenie) gruntach rolniczych gminy Górzno była dopuszczona realizacja nowej zabudowy zagrodowej.

Aktualnie ze względów wymagań formalnych oraz funkcjonalnych koniecznym jest, żeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jasno dzieliło tereny na budowlane oraz niebudowlane. W przypadku terenów rolniczych taki podział polega na wyznaczeniu terenów zabudowy zagrodowej oraz terenów rolniczych - terenów upraw rolnych. W związku z sytuacją opisaną powyżej na etapie sporządzania projektu studium zdecydowano się, iż w ramach bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę należy zbadać i określić rzeczywiste zapotrzebowanie na nową zabudowę zagrodową. W tym celu skonsultowano się lokalnymi rolnikami. Podczas spotkań z mieszkańcami wsi okazało się, iż istnieją dość duże potrzeby na wyznaczenie terenów zabudowy zagrodowej zarówno jako powiększenie już istniejących gospodarstw oraz jako nowe tereny budowlane. W celu określenia konkretnych lokalizacji oraz powierzchni potrzebnych terenów zabudowy zagrodowej przeanalizowano wnioski i uwagi zgłoszone do projektu studium. Przy zastosowaniu opisanych powyżej założeń oszacowano, że w perspektywie do roku 2053 maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę zagrodową wyniesie 50 000 m^2 powierzchni użytkowej budynków.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną oraz zabudowę usługową komercyjną

Standardy projektowe nie określają maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę produkcyjną oraz usługową (komercyjną), zaś wskaźniki urbanistyczne nie pozwalają określić maksymalnego zapotrzebowania dla tych rodzajów zabudowy. Ilość zabudowy usługowej oraz produkcyjnej uzależniona jest od uwarunkowań lokalnych, w tym od potrzeb mieszkańców i polityki rozwoju gminy, a także od dostępności komunikacyjnej - duże obiekty usługowe koncentrują się zwykle w miejscach dobrze skomunikowanych (węzłach komunikacyjnych).

Ze względu na różnice lokalnych uwarunkowań zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną oraz zabudowę usługową komercyjną jest nierównomierne dla różnych gmin w Polsce. Ponadto zapotrzebowanie na zabudowę tych funkcji jest niestałe i szybkozmienne, ponieważ nawet pojedyncze wydarzenie (np. lokalizacja znaczącej inwestycji) może nagle, skokowo wygenerować bardzo duże zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową oraz produkcyjną. Co więcej zapotrzebowanie na jeden z tych rodzajów zabudowy może indukować zapotrzebowanie na drugi tj.

zabudowa produkcyjna i magazynowa wymaga powstania także towarzyszącej zabudowy usługowej np. fabryka wymaga powstania usługowych obiektów biurowych, które będą stanowić jej zaplecze administracyjne. To zjawisko zachodzi także w drugą stronę np. rozwój licznych obiektów handlowych (usługi) wymusza zapotrzebowanie na nową zabudowę magazynową w okolicy.

W związku z powyższym szacując zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną oraz zabudowę usługową komercyjną istotnym jest poprawne określenie uwarunkowań lokalnych warunkujących zapotrzebowanie na nową zabudowę oraz zbadanie w jaki sposób w danej gminie oddziaływają ze sobą przedmiotowe dwa rodzaje zabudowy. Na potrzeby oszacowania zapotrzebowania na zabudowę usługową komercyjną oraz produkcyjną ustalono czynniki, które będą mieć w badanej przyszłości największy wpływ na zapotrzebowanie na nową zabudowę tych funkcji w gminie Górzno.

Głównym bodźcem kształtującym przyszłe zapotrzebowanie na zabudowę usługową w gminie Górzno będzie wzrost liczby mieszkańców gminy, który następuje m.in. w związku z suburbanizacją najbliższego gminie ośrodka miejskiego tj. Garwolina. Obecnie widoczny jest trend przeprowadzania się dotychczasowych mieszkańców Garwolina na tereny podmiejskie także leżące w granicach gminy Górzno. Świadczą o tym statystyki migracji oraz sposób zagospodarowywania obrębów ewidencyjnych gminy Górzno położonych w sąsiedztwie Garwolina z dogodnym dojazdem do miast np. Unin, Reducin, Mierżączka. Ponadto od momentu zakończenia budowy trasy ekspresowej S17 w gminie Górzno zaczęto obserwować nowy trend osiedlania się osób, które dotychczas związane były z aglomeracją warszawską. Jest to związane z drastycznym polepszeniem dostępności komunikacyjnej gminy, a przede wszystkim skróceniem czasu dojazdu do Warszawy. Przewiduje się, iż w kolejnych latach opisywane trendy jeszcze bardziej przyśpieszą, co przełoży się na wzrastającą liczbę mieszkańców gminy Górzno, ale także spowoduje sytuację, w której obecnie istniejące usługi komercyjne przestaną być wystarczające dla napływowych mieszkańców. Dotyczy to zarówno ilości dostępnych usług podstawowych takich jak np. sklepy, ale także zakresu i jakości usług – zakłada się, że wraz z przybywaniem do gminy Górzno dużych liczb byłych mieszkańców ośrodka miejskiego, w gminie pojawi się zapotrzebowanie na nowe rodzaje usług, które dotąd nie były niezbędne w tradycyjnie rolniczej gminie np. biura, gastronomia, usługi rzemieślnicze. Realizacja tych usług będzie wymagać nowej zabudowy usługowej.

Głównym bodźcem kształtującym przyszłe zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną w gminie Górzno jest fakt, że w ostatnim czasie na obszarze gminy została zrealizowana bardzo duża inwestycja infrastrukturalna tj. budowa drogi ekspresowej S17, co spowodowało przyłączenie gminy do krajowej sieci dróg szybkiego ruchu znacząco polepszając dostępność komunikacyjną gminy. Co ważne wybudowana droga S17 posiada węzeł drogowy na terenie gminy Górzno. Przewiduje się, że powyższa inwestycja pociągnie za sobą gwałtowny rozwój przedsiębiorstw z zakresu magazynowania, przetwórstwa, produkcji i przemysłu. Oprócz rozwoju już istniejących w gminie przedsiębiorstw przewiduje się, że inwestycja drogowa przyciągnie wiele firm zewnętrznych, które będą chciały zlokalizować swoje nowe obiekty w pobliżu węzła drogowego w gminie Górzno oraz wzdłuż drogi ekspresowej S17. Dodatkowym czynnikiem jest fakt, iż przyjęta przez gminę Górzno polityka przestrzenna i rozwojowa opiera się na zachęcaniu do inwestowania na terenie gminy także poprzez lokalizowanie nowych inwestycji z zakresu produkcji.

Zlokalizowanie węzła drogi szybkiego ruchu na terenie gminy jest wydarzeniem definiującym przyszły rozwój funkcji przemysłowych. Sytuacja taka wystąpiła już wcześniej w innych gminach w kraju, w których powstały ważne węzły drogowe. W celu wyliczenia konkretnego zapotrzebowania na tereny przemysłowe w gminie Górzno przeprowadzono szczegółową analizę jak wybudowanie nowej drogi szybkiego ruchu wraz z węzłem wpływa na rozwój funkcji przemysłowej. Ze względu na fakt, że oddziaływanie takiej inwestycji jest rozłożone na wiele lat od realizacji, do analizy zostało wybranych 5 lokalizacji z różnych części Polski, w których tego typu inwestycja została zrealizowana wystarczająco dawno temu, aby na jej podstawie móc określić jej długotrwały wpływ.

Do analizy wybrano następujące lokalizacje (dla ułatwienia nazywane nazwami węzłów drogowych):

- Komorniki,
- Krzesiny,
- Swadzim,
- Stryków,
- Rusocin.

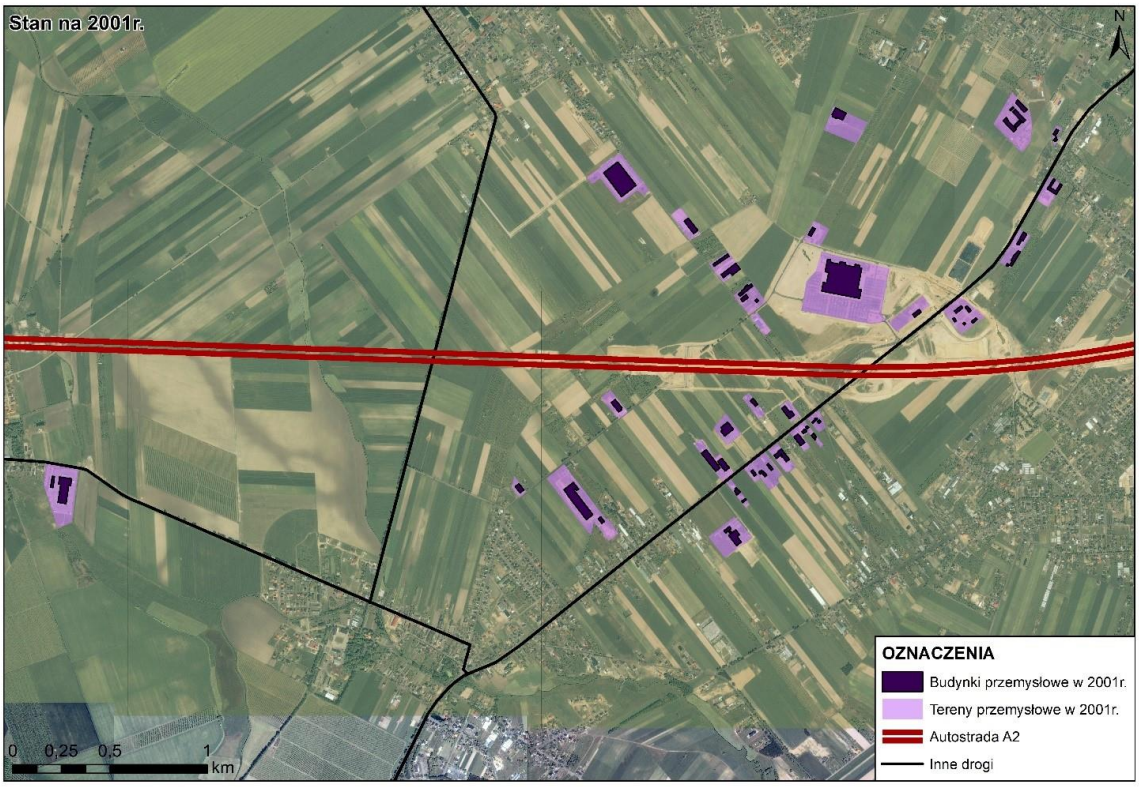
W ramach analizy dla każdej z tych lokalizacji zbadano sposób zagospodarowania terenów przed powstaniem drogi oraz w obecnym stanie. Zasięgi terenów przemysłowych oraz powierzchnie budynków przemysłowych wyznaczono w ramach inwentaryzacji urbanistycznej na podstawie archiwalnych ortofotomap z 2001 i 2004 roku, natomiast stan obecny na podstawie ortofotomap z 2021 roku. Przygotowano wyliczenia, które przedstawiają sumę powierzchni terenów przemysłowych i budynków przemysłowych przed powstaniem drogi oraz stan obecny. Obliczono różnicę tych powierzchni, przedstawiono średni roczny przyrost tych terenów w analizowanych latach, również w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym dane tereny zostały zlokalizowane.

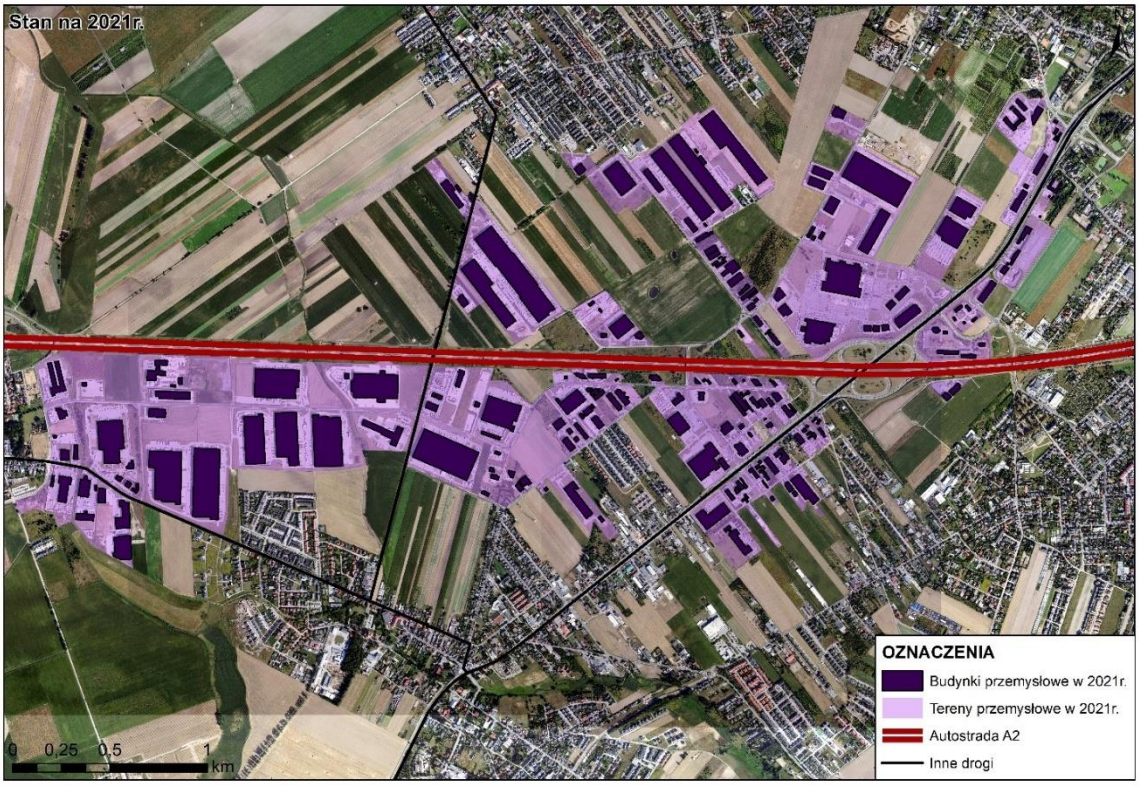
Poprzez sformułowanie „tereny przemysłowe” rozumie się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej i logistyce (bazy transportowe oraz magazyny i składy) wraz z całą niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (parkingi, zbiorniki na wodę, stacje transformatorowe itp.).

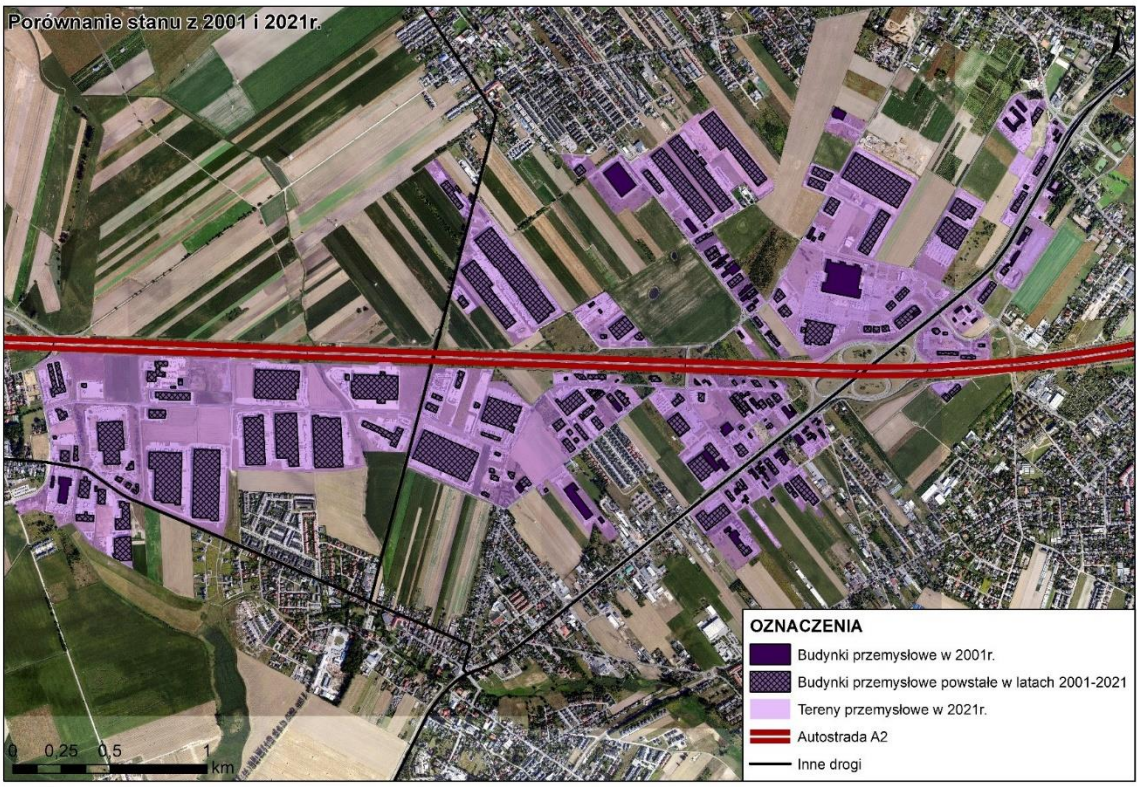
Poprzez sformułowanie „budynki przemysłowe” rozumie się budynki służące produkcji (np. hale fabryk) i magazyny oraz budynki administracyjne i socjalne im towarzyszące.

- **Węzeł Komorniki**

Węzeł Komorniki położony jest na trasie autostrady A2 relacji Berlin – Warszawa. Znajduje się w odległości ok. 9 km od centrum miasta Poznań.

Stan na 2001r.
N
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2001r.
Tereny przemysłowe w 2001r.
Autostrada A2
Inne drogi
0 0,25 0,5 1
km

Stan na 2021r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2021r.
Tereny przemysłowe w 2021r.
Autostrada A2
Inne drogi
0 0,25 0,5 1
km

Węzeł Komorniki – Bilans terenów przemysłowych		
Powierzchnia terenu przemysłowego [m²]	2001	2021
	544 194,28	4 056 564,02
Różnica powierzchni terenów przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	3 512 369,74	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	175 618,49	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2001 – 2021 [m²]	31 930,63	

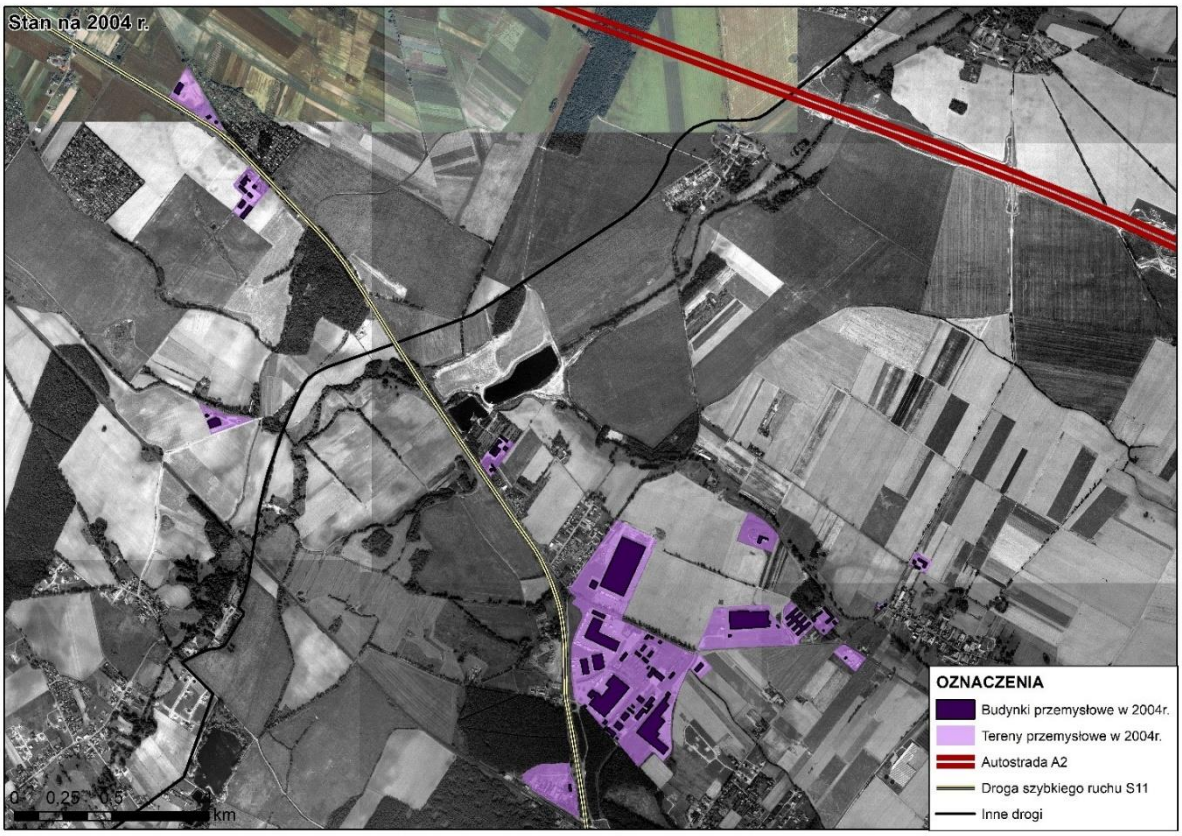
Powierzchnia terenu przemysłowego przed powstaniem trasy, czyli w roku 2001 wynosiła 544 194,28 m², a w 2021 roku 4 056 564,02 m². Na podstawie tych danych obliczono różnicę między tymi terenami w latach 2001 – 2021, wynoszącą 3 512 369,74 m² oraz wyznaczono średnioroczny przyrost tych powierzchni w latach 2001 – 2021 równy 175 618,49 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny liczba ta w latach 2001 – 2021 wynosi 31 930,63 m².

Węzeł Komorniki – Bilans budynków przemysłowych		
Powierzchnia budynków przemysłowych [m²]	2001	2021
	106 052,60	996 027,54
Różnica powierzchni budynków przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	889 974,94	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	44 498,75	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2001 – 2021 [m²]	8 090,68	

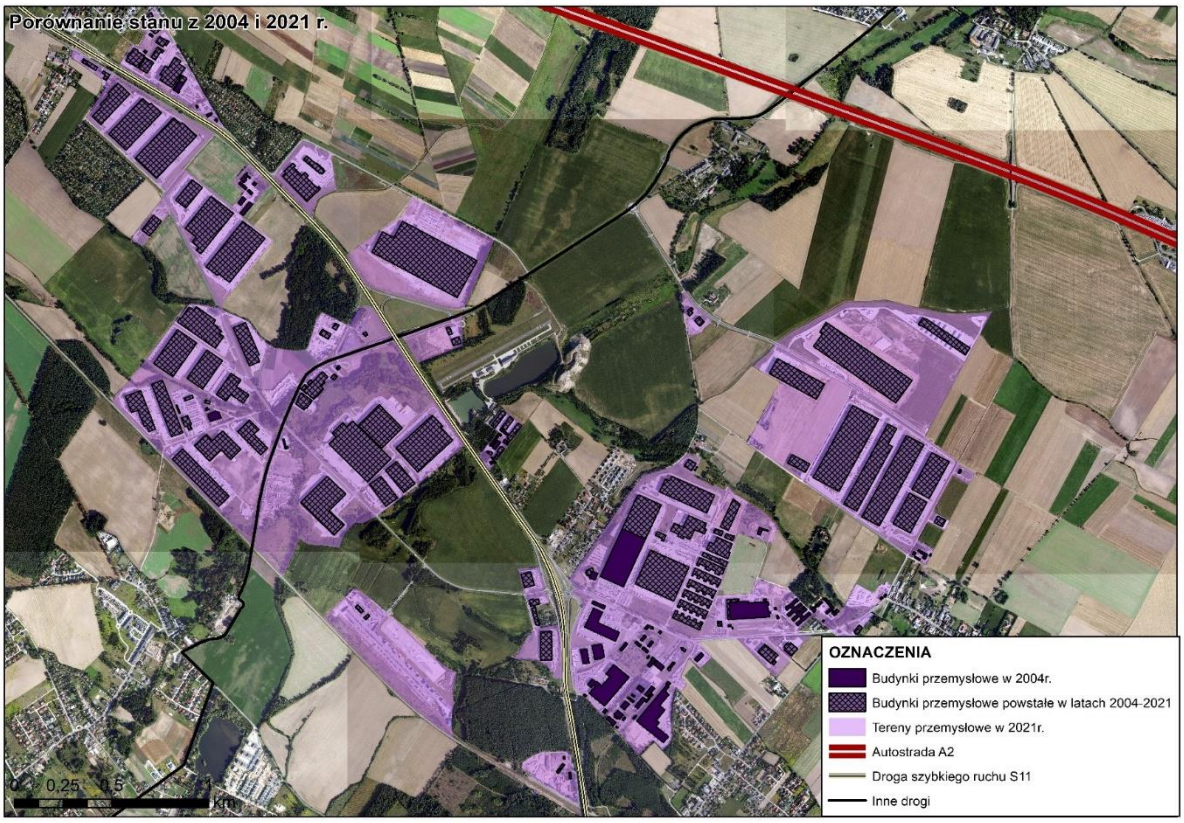
Powierzchnia budynków przemysłowych w 2001 roku wynosiła 106 052,60 m², a w 2021 roku 996 027,54 m². Obliczono różnicę między powierzchniami zabudowy przemysłowej w latach 2001 – 2021 wynoszącą 889 974,94 m², co przekłada się na różnicę średnioroczną w latach 2001 – 2021 równą 44 498,75 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym się dane tereny liczba ta w latach 2001 – 2021 wynosi 8 090,68 m².

- **Węzeł Krzesiny**

Węzeł Krzesiny położony jest na przecięciu trasy autostrady A2 relacji Berlin - Warszawa oraz trasy szybkiego ruchu S11 relacji Kołobrzeg – Pyrzowice/Piekary Śląskie. Znajduje się w odległości ok. 8,5 km od centrum miasta Poznań.

Stan na 2021 r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2021r.
Tereny przemysłowe w 2021r.
Autostrada A2
Droga szybkiego ruchu S11
Inne drogi
0 0.25 0.5 km

Porównanie stanu z 2004 i 2021 r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2004r.
Budynki przemysłowe powstałe w latach 2004-2021
Tereny przemysłowe w 2021r.
Autostrada A2
Droga szybkiego ruchu S11
Inne drogi
0 0.25 0.5 km

Węzeł Krzesiny – Bilans terenów przemysłowych		
Powierzchnia terenu przemysłowego [m²]	2004	2021
	759 277,34	4 897 675,08
Różnica powierzchni terenów przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	4 138 397,74	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	243 435,16	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2004 – 2021 [m²]	43 470,56	

Powierzchnia terenu przemysłowego przed powstaniem trasy, czyli w roku 2004 wynosiła 759 277,34 m², a w 2021 roku 4 897 675,08 m². Na podstawie tych danych obliczono różnicę między tymi terenami w latach 2004 – 2021, wynoszącą 4 138 397,74 m² oraz wyznaczono średnioroczny przyrost tych powierzchni w latach 2004 – 2021 równy 243 435,16 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2004 – 2021 liczba ta wynosi 43 470,56 m².

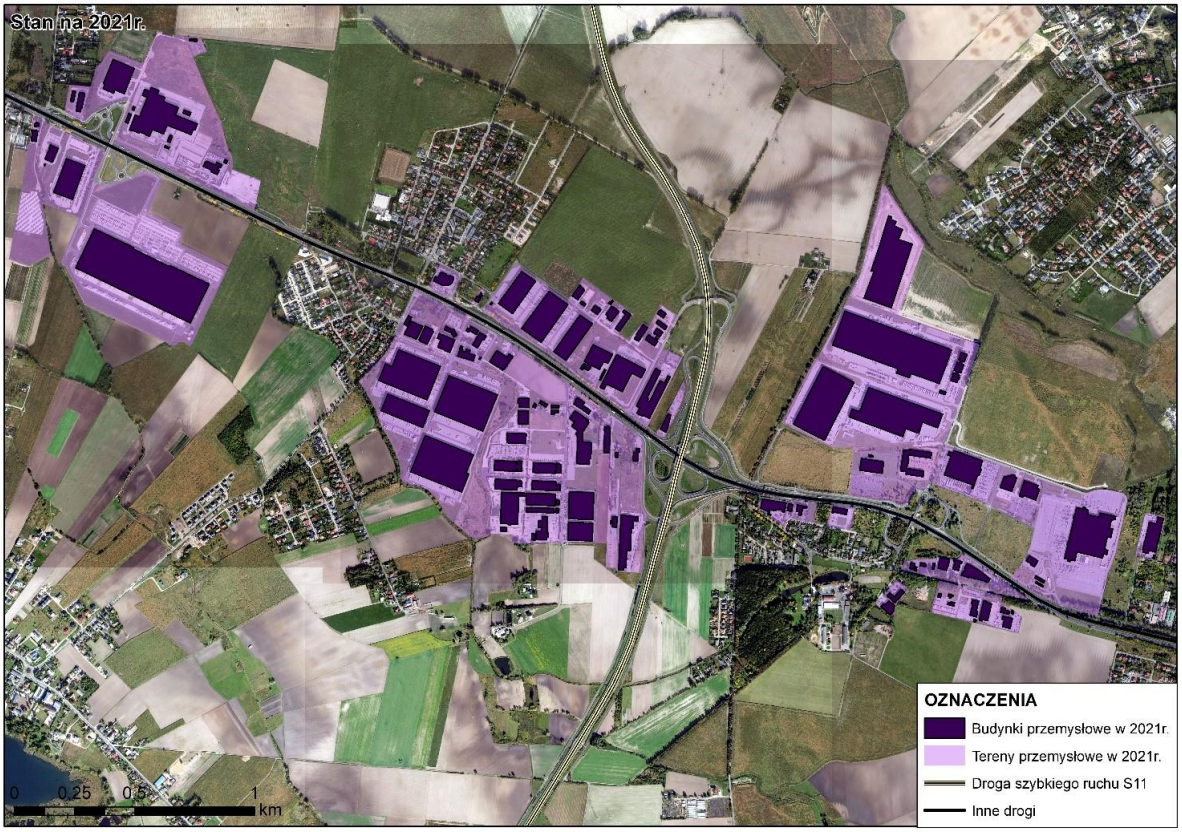
Węzeł Krzesiny – Bilans budynków przemysłowych		
Powierzchnia budynków przemysłowych [m²]	2004	2021
	148 654,44	1 368 354,22
Różnica powierzchni budynków przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	1 219 699,78	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	71 747,05	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2004 – 2021 [m²]	12 811,97	

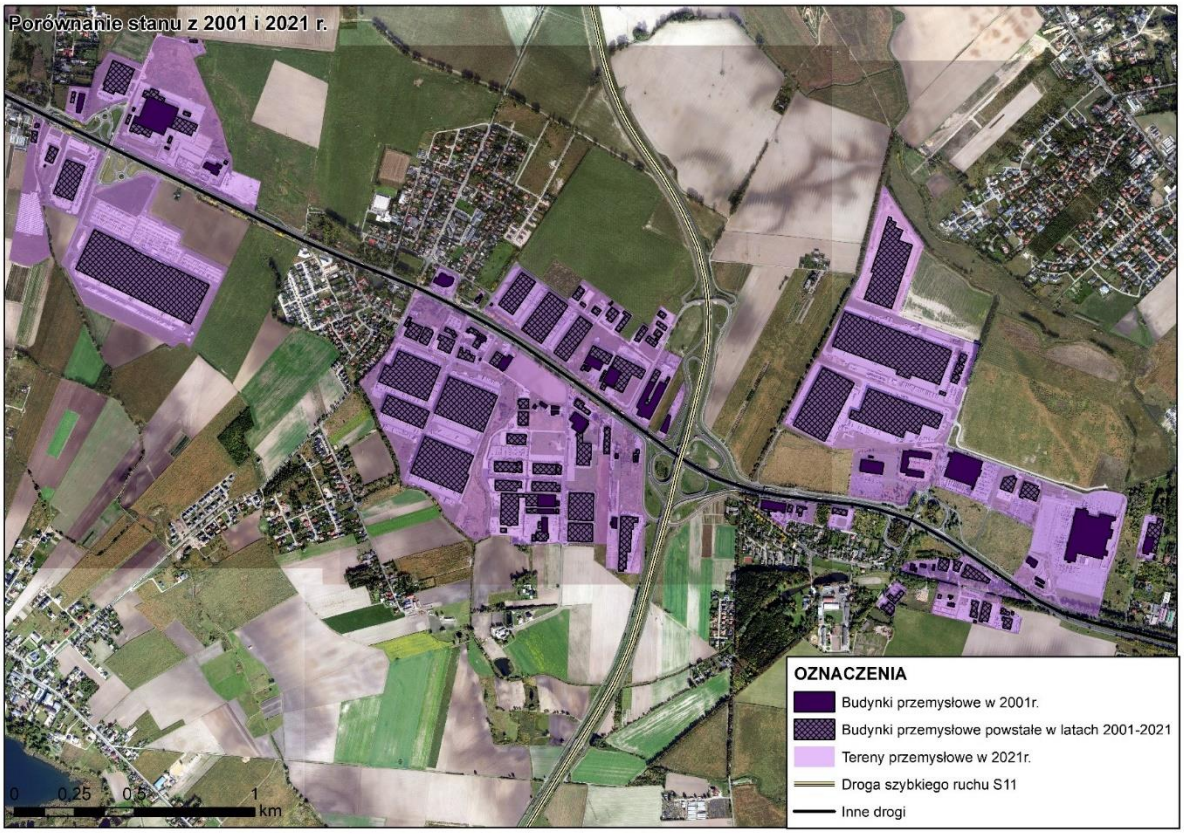
Powierzchnia budynków przemysłowych w 2004 roku wynosiła 148 654,44 m², a w 2021 roku 1 368 354,22 m². Obliczono różnicę między powierzchniami zabudowy przemysłowej w latach 2004 – 2021 wynoszącą 1 219 699,78 m², co przekłada się na różnicę średnioroczną w latach 2004 – 2021 równą 71 747,05 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2004 – 2021 liczba ta wynosi 12 811,97 m².

- **Węzeł Swadzim**

Węzeł Swadzim położony jest na przecięciu trasy autostrady A2 relacji Berlin - Warszawa oraz trasy szybkiego ruchu S11 Kołobrzeg – Pyrzowice/Piekary Śląskie. Znajduje się w odległości ok. 13 km od centrum miasta Poznań.

Stan na 2001r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2001r.
Tereny przemysłowe w 2001r.
Droga szybkiego ruchu S11
Inne drogi
0 0,25 0,5 1
km

Stan na 2021r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2021r.
Tereny przemysłowe w 2021r.
Droga szybkiego ruchu S11
Inne drogi
0 0,25 0,5 1
km

Węzeł Swadzim – Bilans terenów przemysłowych		
Powierzchnia terenu przemysłowego [m²]	2001	2021
	600 605,91	2 659 510,19
Różnica powierzchni terenów przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	2 058 904,28	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	102 945,21	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2001 – 2021 [m²]	54 181,69	

Powierzchnia terenu przemysłowego przed powstaniem trasy, czyli w roku 2001 wynosiła 600 605,91 m², a w 2021 roku 2 659 510,19 m². Na podstawie tych danych obliczono różnicę między tymi terenami w latach 2001 – 2021, wynoszącą 2 058 904,28 m² oraz wyznaczono średnioroczny przyrost tych powierzchni w latach 2001 – 2021 równy 102 945,21 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2001 – 2021 liczba ta wynosi 54 181,69 m².

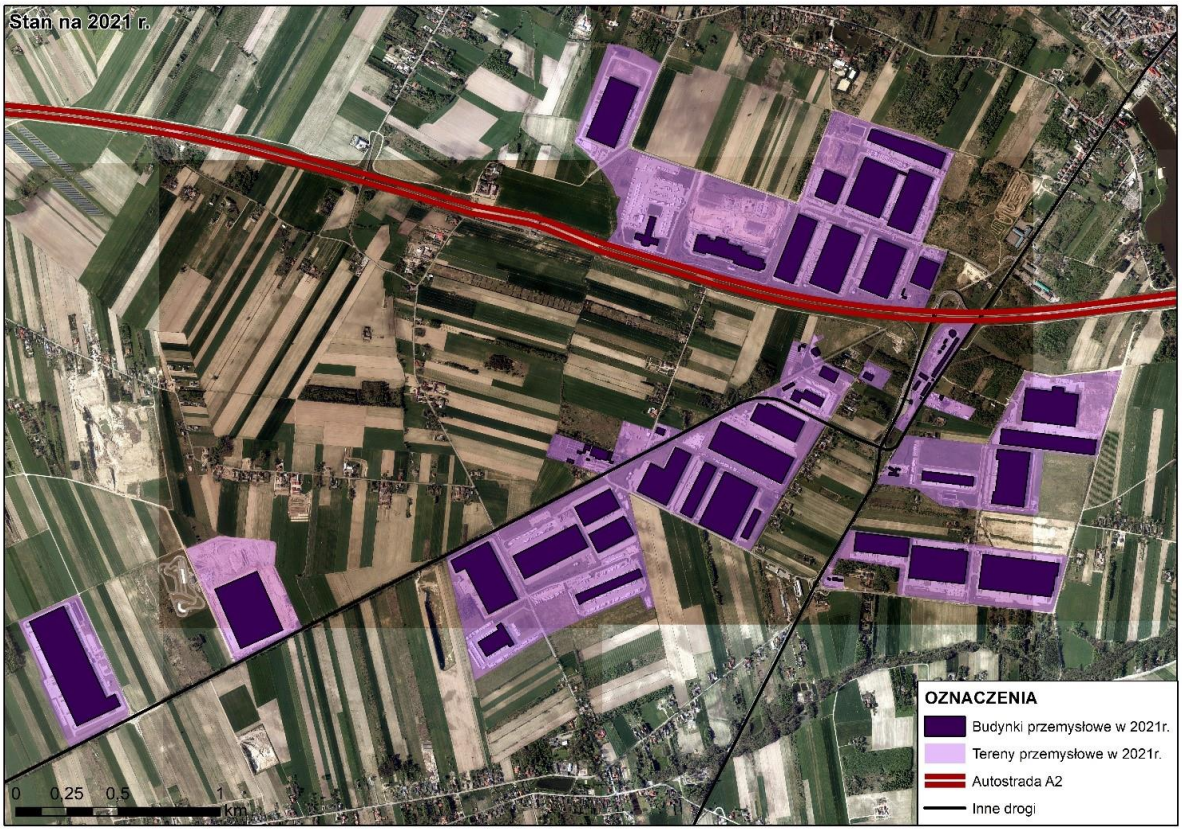
Węzeł Swadzim – Bilans budynków przemysłowych		
Powierzchnia budynków przemysłowych [m²]	2001	2021
	122 038,63	771 485,31
Różnica powierzchni budynków przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	649 446,68	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w latach 2001 – 2021 [m²]	32 472,33	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2001 – 2021 [m²]	17 090,70	

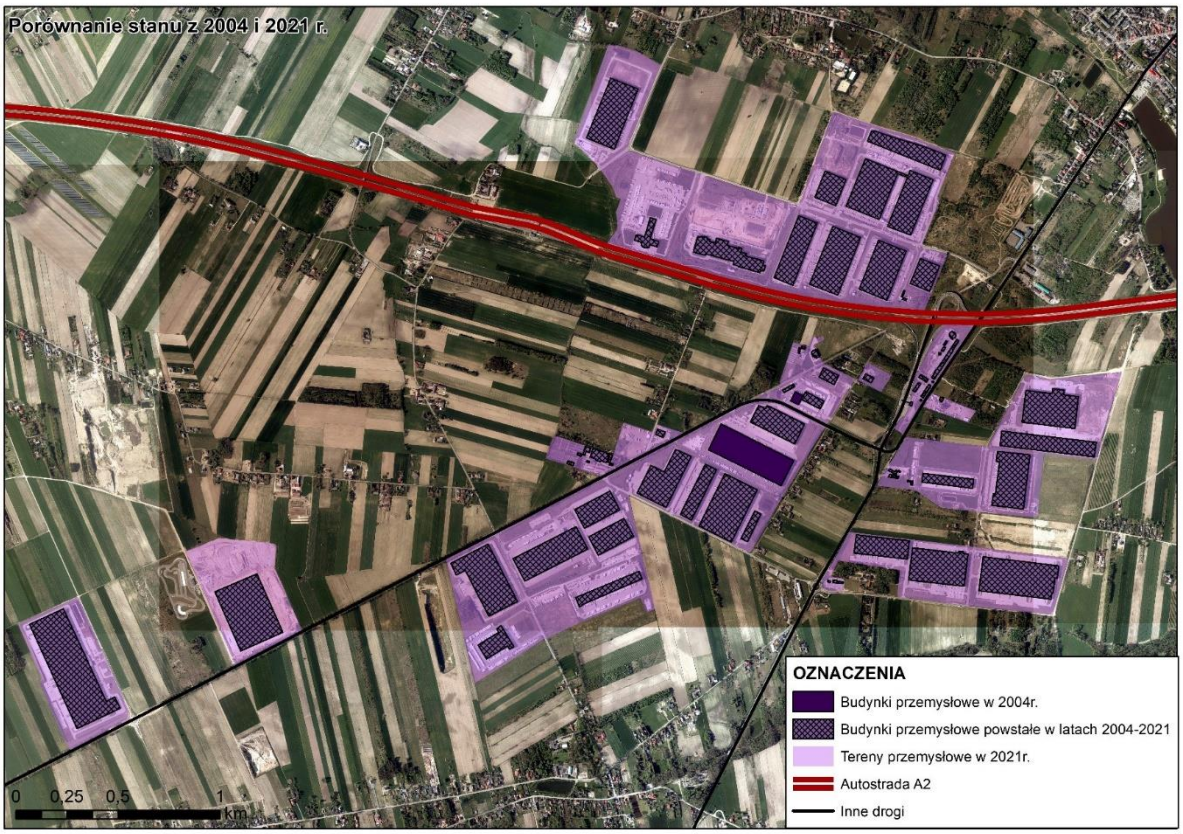
Powierzchnia budynków przemysłowych w 2001 roku wynosiła 122 038,63 m², a w 2021 roku 771 485,31 m². Obliczono różnicę między powierzchniami zabudowy przemysłowej w latach 2001 – 2021 wynoszącą 649 446,68 m², co przekłada się na różnicę średnioroczną w latach 2001 – 2021 równą 32 472,33 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2001 – 2021 liczba ta wynosi 17 090,70 m².

- **Węzeł Stryków**

Węzeł Stryków położony jest na trasie autostrady A2 relacji Berlin – Warszawa. Znajduje się w odległości ok. 17 km od centrum miasta Łódź.

Węzeł Stryków – Bilans terenów przemysłowych

Powierzchnia terenu przemysłowego [m²]	2004	2021
	264 929,54	3 538 664,97
Różnica powierzchni terenów przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	3 273 735,43	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	192 572,67	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2001 – 2021 [m²]	33 784,68	

Powierzchnia terenu przemysłowego przed powstaniem trasy, czyli w roku 2001 wynosiła 264 929,54 m², a w 2021 roku 3 538 664,97 m². Na podstawie tych danych obliczono różnicę między tymi terenami w latach 2004 – 2021, wynoszącą 3 273 735,43 m² oraz wyznaczono średnioroczny przyrost tych powierzchni w latach 2004 – 2021 równy 192 572,67 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2004 – 2021 liczba ta wynosi 33 784,68 m².

Węzeł Stryków – Bilans budynków przemysłowych		
Powierzchnia budynków przemysłowych [m²]	2004	2021
	58 919,71	1 147 241,20
Różnica powierzchni budynków przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	1 088 321,49	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	64 018,91	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2004 – 2021 [m²]	11 231,39	

Powierzchnia budynków przemysłowych w 2001 roku wynosiła 58 919,71 m², a w 2021 roku 1 147 241,20 m². Obliczono różnicę między powierzchniami zabudowy przemysłowej w latach 2004 – 2021 wynoszącą 1 088 321,49 m², co przekłada się na różnicę średnioroczną w latach 2004 – 2021 równą 64 018,91 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2004 – 2021 liczba ta wynosi 11 231,39 m².

- **Węzeł Rusocin**

Węzeł Rusocin znajduje się w miejscu, gdzie autostrada A1 relacji Rusocin - Gorzyczki przekształca się w trasę szybkiego ruchu S6 relacji Rusocin – Szczecin. Znajduje się w odległości ok. 13,5 km od centrum miasta Gdańsk.

Stan na 2004 r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2004r.
Tereny przemysłowe w 2004r.
Autostrada A1
Droga szybkiego ruchu S6
Inne drogi
0
0,25
0,5
1
km

Stan na 2021 r.
OZNACZENIA
Budynki przemysłowe w 2021r.
Tereny przemysłowe w 2021r.
Autostrada A1
Droga szybkiego ruchu S6
Inne drogi
0
0,25
0,5
1
km

Węzeł Rusocin – Bilans terenów przemysłowych		
Powierzchnia terenu przemysłowego [m²]	2004	2021
	646 936,83	2 553 413,33
Różnica powierzchni terenów przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	1 906 476,50	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	112 145,68	
Średni roczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2004 – 2021 [m²]	53 402,70	

Powierzchnia terenu przemysłowego przed powstaniem trasy, czyli w roku 2004 wynosiła 646 936,83 m², a w 2021 roku 2 553 413,33 m². Na podstawie tych danych obliczono różnicę między tymi terenami w latach 2004 – 2021, wynoszącą 1 906 476,50 m² oraz wyznaczono średnioroczny przyrost tych powierzchni w latach 2004 – 2021 równy 112 145,68 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2004 – 2021 liczba ta wynosi 53 402,70 m².

Węzeł Rusocin – Bilans budynków przemysłowych		
Powierzchnia budynków przemysłowych [m²]	2004	2021
	124 353,47	549 426,11
Różnica powierzchni budynków przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	425 072,64	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w latach 2004 – 2021 [m²]	25 004,27	
Średni roczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km drogi szybkiego ruchu w latach 2004 – 2021 [m²]	11 906,80	

Powierzchnia budynków przemysłowych w 2004 roku wynosiła 124 353,47 m², a w 2021 roku 549 426,11 m². Obliczono różnicę między powierzchniami zabudowy przemysłowej w latach 2004 – 2021 wynoszącą 425 072,64 m², co przekłada się na różnicę średnioroczną w latach 2004 – 2021 równą 25 004,27 m². W przeliczeniu na 1 km odcinka trasy, przy którym znajdują się dane tereny w latach 2004 – 2021 liczba ta wynosi 11 906,80 m².

Podsumowując analiza wykazała, że realizacja inwestycji z zakresu drogi szybkiego ruchu wraz z węzłem powoduje w dłuższym okresie wygenerowanie dużego zapotrzebowania na tereny i budynki przemysłowe. To zapotrzebowanie jest zlokalizowane w dużej mierze w bezpośrednim sąsiedztwie drogi szybkiego ruchu, jej węzłów i dróg serwisowych trasy. Budowa trasy szybkiego ruchu znacząco zwiększa atrakcyjność inwestycyjną terenów poprzez polepszenie skomunikowania z głównymi ośrodkami populacyjnymi kraju. Jednoznacznie można stwierdzić, że powstanie drogi szybkiego ruchu inicjuje powstawanie nowych terenów poprzemysłowych i magazynowych.

W ramach dalszej analizy określono średnioroczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych oraz średnioroczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu biorąc pod uwagę wszystkie lokalizacje.

Średnioroczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych		
Lokalizacja	**Powierzchnia [m²]**	**Średnia wszystkich lokalizacji [m²]**
Komorniki	175 618,49	**165 343,44**
Krzesiny	243 435,16	
Swadzim	102 945,21	
Węzeł Stryków	192 572,67	
Węzeł Rusocin	112 145,68	

Średnioroczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu		
Lokalizacja	**Powierzchnia [m²]**	**Średnia wszystkich lokalizacji [m²]**
Komorniki	31 930,63	**43 354,05**
Krzesiny	43 470,56	
Swadzim	54 181,69	
Stryków	33 784,68	
Rusocin	53 402,70	

Średnioroczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w uśrednieniu dla wszystkich badanych lokalizacji wyniósł 159 566,26 m^2, zaś średnioroczny przyrost powierzchni terenów przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu w uśrednieniu dla wszystkich badanych lokalizacji wyniósł 42 340,51 m^2.

Wyliczono także średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych oraz średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu biorąc pod uwagę wszystkie lokalizacje.

Średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych		
Lokalizacja	**Powierzchnia [m²]**	**Średnia [m²]**
Komorniki	44 498,75	**47 548,26**
Krzesiny	71 747,05	
Swadzim	32 472,33	
Stryków	64 018,91	
Rusocin	25 004,27	

Średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu		
Węzeł	**Powierzchnia [m²]**	**Średnia [m²]**
Komorniki	8 090,68	**12 226,31**
Krzesiny	12 811,97	
Swadzim	17 090,70	
Stryków	11 231,39	
Rusocin	11 906,80	

Średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w uśrednieniu dla wszystkich badanych lokalizacji wyniósł 47 548,26 m^2, zaś średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu w uśrednieniu dla wszystkich badanych lokalizacji wyniósł 12 226,31 m^2.

Na potrzeby wyliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę produkcyjną w gminie Górzno założono, że lokalizacja na jej terenie trasy S17 oraz węzła spowoduje skutki analogiczne do tych, które wystąpiły w badanych lokalizacjach tj. wygenerowania zapotrzebowania na nową zabudowę przemysłową.

Na podstawie tego założenia, biorąc pod uwagę fakt, iż przez teren gminy Górzno przebiega około 6,4 km długości trasy S17 i korzystając z uśrednionej dla wszystkich badanych lokalizacji wartości średnioroczny przyrost powierzchni budynków przemysłowych w przeliczeniu na 1 km odcinka trasy szybkiego ruchu wynoszącego 12 226,31 m^2/rok, wyliczono iż zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną w perspektywie do roku 2053 wyniesie 2 346 876,5 m^2 powierzchni całkowitej, co przekłada się (przyjmując współczynnik 0,8) na 1 877 500,4 m^2 powierzchni użytkowej.

W celu oszacowania zapotrzebowania na zabudowę usługową komercyjną wzięto pod uwagę opisane wcześniej uwarunkowania związane z wzrostem liczby ludności gminy, a co za tym idzie również zapotrzebowaniem na nowe, niewystępujące dotychczas w gminie rolniczej, rodzaje usług, a także konieczność zapewnienia pełnej obsługi „usługowej" przewidywanym, przyszłym inwestycjom przemysłowym i magazynowym. W związku z powyższym przyjęto, że w celu zagwarantowania społeczności gminy Górzno w perspektywie roku 2053 odpowiedniej ilości, jakości i różnorodności dostępnych na obszarze gminy usług zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkowa zabudowy usługowej komercyjnej będzie dążyć do wartości wynoszącej 1,3 wartości wyliczonej dla zabudowy produkcyjnej tj. 2 440 750,5 m^2.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową publiczną

Do zabudowy usługowej publicznej zaliczane są różnego rodzaju obiekty związane m.in. z oświatą, nauką, kulturą, opieką zdrowotną, kultem religijnym, administracją i inne. Standardy projektowe nie określają maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę usługową tego typu. Wskaźniki urbanistyczne pozwalają jednak określić szacunkowe zapotrzebowanie na niektóre z rodzajów usług publicznych.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na usługi oświaty oraz usługi zdrowia określono na podstawie wskaźników urbanistycznych przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 31 Wskaźniki urbanistyczne, oraz zapotrzebowanie na zabudowę usługową publiczną (oświata i zdrowie) (Źródło: opracowanie własne)

Rodzaj placówki	Wskaźniki urbanistyczne (wartości wg „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia" dr hab. inż. arch. Grażyna Dąbrowska – Milewska, Politechnika Białostocka)	Zapotrzebowanie
szkoły podstawowe	4 miejsca na 2 500 m^2 całkowitej powierzchni mieszkań	1930 miejsc
przedszkola	1 miejsca na 2 500 m^2 całkowitej powierzchni mieszkań	483 miejsca
żłobki	60 miejsc na 20 000 mieszkańców	24 miejsca
podstawowa opieka zdrowotna	5 m^2 powierzchni użytkowej dla pomieszczeń POZ, powyżej 2500 m^2 całkowitej powierzchni mieszkań, na każde kolejne 2500 m^2	2420 m^2 powierzchni użytkowej na pomieszczenia POZ

We wcześniejszych rozdziałach oszacowano, że w roku 2053 powierzchnia użytkowa mieszkań powinna wynosić 965 176 m^2, czyli zakładając stosunek powierzchni użytkowej do powierzchni całkowitej wynoszący 0,8, należy stwierdzić, że wartość ta odpowiada powierzchni całkowitej budynków mieszkalnych równej około 1 206 470 m^2.

Przy wykorzystaniu wskaźników zawartych w powyższej tabeli, zgodnie z prognozowaną liczbą ludności oraz powierzchnią mieszkań w roku 2053, minimalna liczba miejsc w szkołach podstawowych powinna wynosić łącznie 1930 miejsc, natomiast w przedszkolach – 483 miejsca.

W roku 2021 r. wg danych GUS działały 4 szkoły podstawowe (627 uczniów) i 2 przedszkola (282 dzieci). W gminie Górzno działa także 1 żłobek (Publiczny Żłobek w Górznie) zapewniający opiekę dla 40 dzieci.

Z porównania docelowego zapotrzebowania na miejsca w szkołach podstawowych (1930) z liczbą miejsc istniejących (627) wynika, że w perspektywie do roku 2053 wystąpi zapotrzebowanie na 1303 miejsca w szkołach podstawowych. Biorąc pod uwagę, iż część uczniów uczęszczać będzie do placówek w okolicznych gminach to nadal występować będzie zapotrzebowanie na powiększenie oferty oświatowej szkół podstawowych dla około 1000 uczniów. Zgodnie z „Podręcznikiem projektowania architektoniczno-budowlanego" P. Neuferta przyjęto 25 m^2 powierzchni działki budowlanej na 1 ucznia. W związku z powyższym oraz założeniem wskaźnika powierzchni zabudowy na działce równego 0,5 i przyjętych 2 kondygnacjach, a także założeniem że zostanie wykorzystanie 50% założonego wskaźnika, zapotrzebowanie na usługi oświaty wynosić będzie 6 250 m^2 powierzchni użytkowej.

W przypadku miejsc w przedszkolach – przy docelowym zapotrzebowaniu na miejsca w przedszkolach równym 483 miejsca, obecnie przedszkola zapewniają opiekę 282 dzieciom. Oznacza to, że w perspektywie do roku 2053 wystąpi zapotrzebowanie na 201 nowych miejsc w przedszkolach. Przyjęto zgodnie z „Podręcznikiem projektowania architektoniczno-budowlanego" P. Neuferta 2-3 m^2 powierzchni sali dla grup na 1 dziecko oraz dodatkową powierzchnię na zaplecze techniczne oraz części wspólne obiektu. Zgodnie z tym założeniem przyjęto, że w gminie Górzno istnieje zapotrzebowanie na około 1000 m^2 powierzchni użytkowej przedszkoli.

Brak jest zapotrzebowania na nowe budynki usług publicznych w przypadku żłobków. Istniejące żłobki zapewnią wystarczającą liczbę miejsc w perspektywie do roku 2053.

W zakresie usług zdrowia, minimalna powierzchnia użytkowa przeznaczona dla pomieszczeń POZ, zgodnie ze wskaźnikami urbanistycznymi, w 2053 r. powinna wynosić minimum 2420 m^2. Powierzchnia obecnie istniejących budynków i lokali świadczących usługi medyczne wynoszą ok. 500 m^2, w związku z tym w perspektywie do 2053 roku występuje zapotrzebowanie na nowe budynki opieki zdrowotnej o powierzchni użytkowej ok. 1920 m^2.

W przypadku pozostałych usług publicznych wskaźniki urbanistyczne nie pozwalają na dokładne określenie przyszłych potrzeb mieszkańców. Na podstawie przeprowadzonych analiz przewiduje się, iż przy zachowaniu aktualnych standardów, w perspektywie roku 2053 wystąpi zapotrzebowanie nowy teren usług publicznych, który będzie mógł stanowić obszar zlokalizowania przedszkola.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę rekreacji indywidualnej

Standardy projektowe nie określają maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę rekreacji indywidualnej. Ilość terenów przeznaczonych pod tę zabudowę nie wiąże się bezpośrednio z liczbą mieszkańców. Wpływ na rozwój funkcji rekreacji indywidualnej ma występowanie w gminie obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz położenie w bliskim sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich, których mieszkańcy szukają miejsc odpoczynku poza miastem.

Gmina Górzno charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, Wynikają one z występowania dużych zwartych kompleksów leśnych, które sprzyjają rekreacji i wypoczynkowi.

W ostatnich latach inwestycje o charakterze rekreacji indywidualnej nie były zbyt liczne. Jednakże w związku ze znacznym polepszeniem się dostępności komunikacyjnej prognozuje się, że w perspektywie kolejnych 30 lat wystąpi zapotrzebowanie na nową zabudowę rekreacji indywidualnej. Będzie to spowodowane głównie poprzez polepszenie skomunikowania gminy z dużymi ośrodkami miejskimi jak np. Warszawa. W związku z powyższym przewiduje się, że w perspektywie do roku 2053 maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę rekreacji indywidualnej wyniesie 10 000 m^2 powierzchni użytkowej.

Podsumowanie

Tabela 32 Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (Źródło: opracowanie własne)

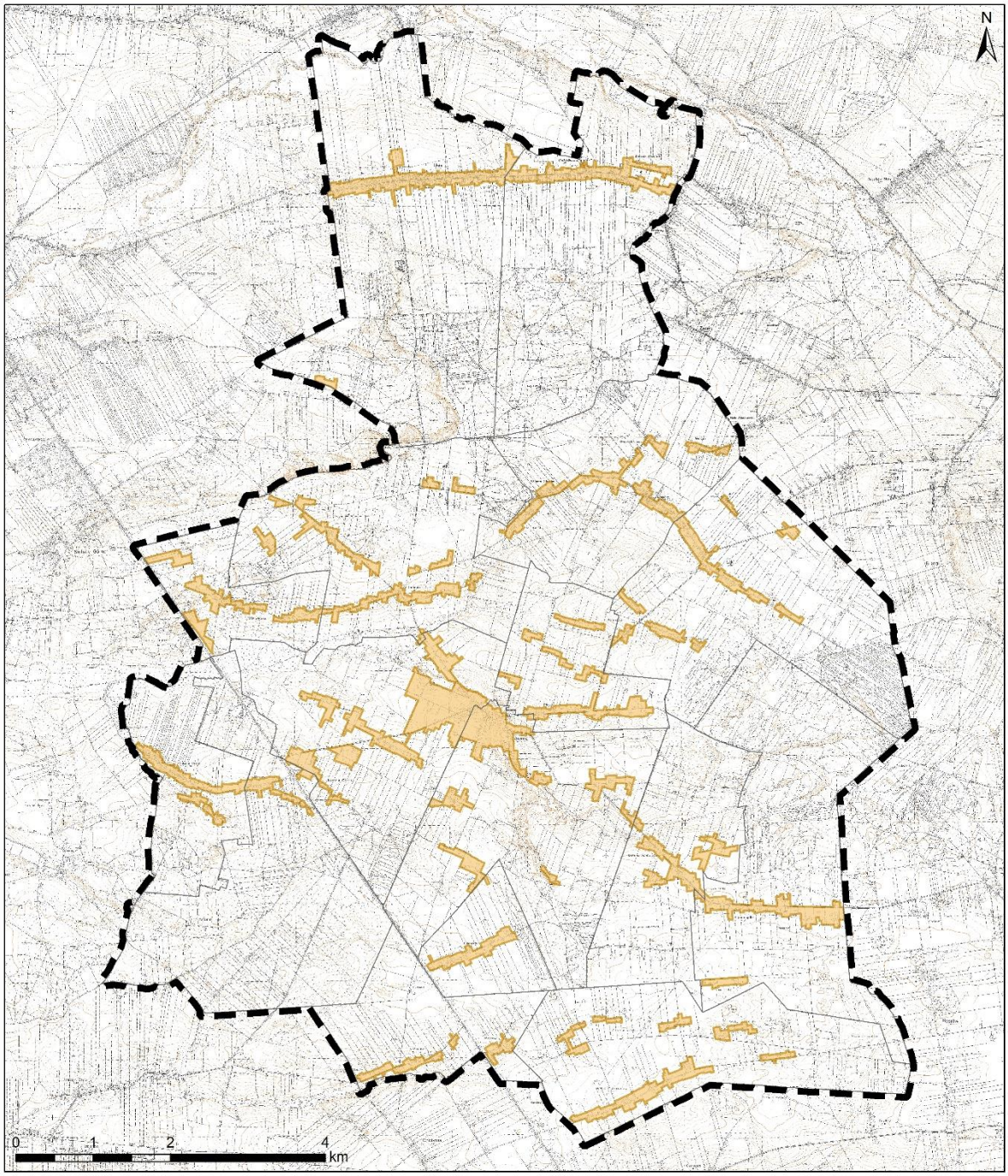
Funkcja zabudowy	Zapotrzebowanie na nową zabudowę [powierzchnia użytkowa w m^2]
mieszkaniowa jednorodzinna	763995,0
zagrodowa	50000,0
usługowa komercyjna	2440750,5
usługowa publiczna	9170,0
produkcyjna	1877500,4
rekreacji indywidualnej	10000,0

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy w perspektywie następnych 30 lat jest jedynie wartością szacunkową, opartą na analizach ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, opisanych w poprzednich rozdziałach. W przypadku istotnych zmian społeczno-gospodarczych wartości te wymagałyby aktualizacji.

Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Na potrzeby wyliczenia chłonności na terenie gminy wyznaczono obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zostały wyznaczone w ramach analizy urbanistycznej, w ramach której kierowano się zagęszczeniem istniejących budynków (gęstością oraz zwartością zabudowy) oraz stopniem wykształcenia struktury funkcjonalno-przestrzennej terenu oraz stopniem zagospodarowania danego terenu. Wyznaczone obszary zostały przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 20 Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w gminie Górzno

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Następnym etapem wyliczania chłonności było znalezienie terenów znajdujących się w tych obszarach, aktualnie będących niezabudowanymi oraz możliwymi do zabudowania w przyszłości. Ponadto sprawdzono czy kształt oraz powierzchnia wyznaczonych terenów umożliwia ich zabudowanie. Działki o zbyt małej powierzchni oraz kształcie uniemożliwiającym zlokalizowanie budynku zostały odrzucone z dalszych analiz.

Do wyliczenia chłonności działek o poszczególnych funkcjach posłużono się przeznaczeniami oraz wartościami wskaźników urbanistycznych określonych w planach. Gmina Górzno jest w 100% pokryta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na różny czas powstania plany posługują się stosowanymi przeznaczeniami oraz wskaźnikami.

Część z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza lokalizowanie zabudowy zagrodowej na terenach rolnych (w uzasadnionych przypadkach). Jednakże w obliczu wyznaczenia rozległych terenów zabudowy zagrodowej wzdłuż większości dróg, możliwość lokalizowania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo jest stosowana wyjątkowo rzadko. Większość zabudowy zagrodowej jest lokalizowana na terenach wyznaczonych w planie jako tereny zabudowy zagrodowej. Jedynie pojedyncze budynki są lokalizowane na terenach rolnych. W związku z powyższym na potrzeby wyznaczania chłonności uznano wszystkie tereny rolne w gminie jako niechłonne, mimo formalnego dopuszczenia w planach sytuowania zabudowy zagrodowej na terenach rolnych. Ponadto biorąc pod uwagę, że tereny rolne mają największy udział w powierzchni gminy, uznanie ich za chłonne spowodowałoby zafałszowanie ostatecznego wyniku.

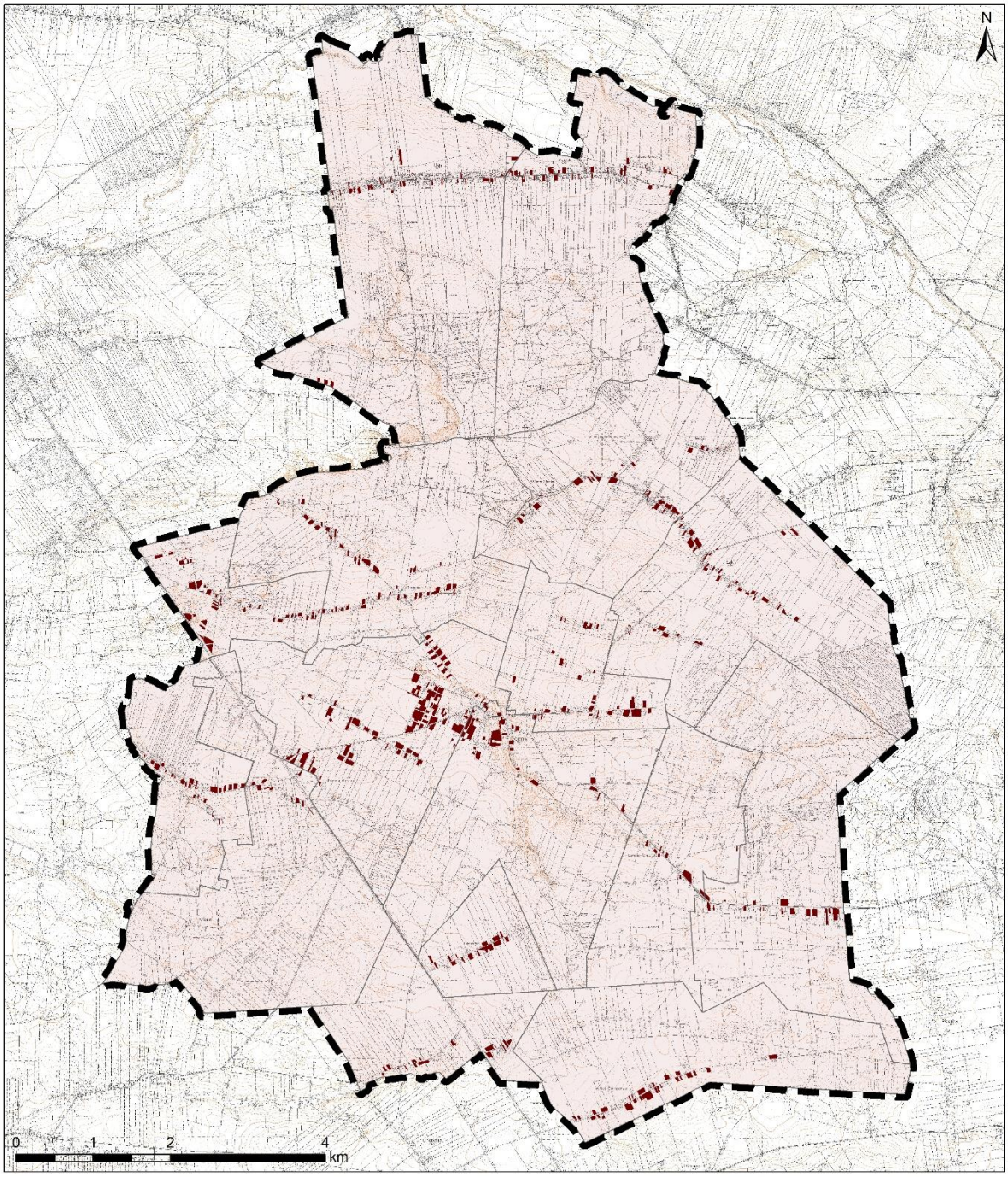
Do obliczeń chłonności przyjęto, że w przypadku kiedy plan ma kilka różnych wskaźników umożliwiających wyliczenie chłonności, priorytetowa jest wartość wskaźnika intensywności zabudowy. W przypadku, gdy wskaźnik ten jest nieokreślony użyto wartości wskaźnika maksymalnej powierzchni zabudowy. W przypadku, gdy ten wskaźnik również nie został określony użyto wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Uwzględniono zachowanie powierzchni niezbędnej do komunikacji wewnętrznej. Przyjęto wartość 10% powierzchni terenu na komunikację. W ten sposób otrzymano szacunkową wartość maksymalnej możliwej powierzchni zabudowy (powierzchnia terenu minus powierzchnia biologicznie czynna, minus powierzchnia na komunikację).

Na podstawie tak użytych wskaźników obliczono powierzchnię zabudowy. W celu uzyskania powierzchni użytkowej zabudowy przyjęto wskaźnik określający ją jako 0,8 powierzchni całkowitej. W przypadku funkcji mieszanych (np. RM/MN – tereny zabudowy zagrodowej i zabudowy jednorodzinnej) przyjęto równorzędny rozkład funkcji po 50%.

W związku, z tym że gmina Górzna pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 100%, brak jest obszarów chłonnych zlokalizowanych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i nie objętych planami miejscowymi.

Lokalizację i łączną powierzchnię terenów możliwych do zabudowania oraz wyliczoną dla tych terenów chłonność z podziałem na przeznaczenie zapisane w planie przedstawia poniższy rysunek i tabela.

Rysunek 21 Działki chłonne zlokalizowane w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

działki chłonne zlokalizowane w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, które są objęte planami miejscowymi

tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Tabela 33 Chłonność terenów objętych mpzp i położonych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych

Plan	Symbol przeznaczenia terenu	Przeznaczenie terenu	Powierzchnia całkowita terenu [m²]	Minimalna intensywność zabudowy	Maksymalna intensywność zabudowy	Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy [%]	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]	Maksymalna wysokość budynków [m]	Maksymalna liczba kondygnacji	Powierzchnia zabudowy [m²]	Powierzchnia całkowita zabudowy [m²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy [m²]	Chłonność danej funkcji zabudowy [m²]						
													mieszkaniowa jednorodzinna	wielorodzinna	zagrodowa	usługowa komercyjna	usługowa publiczna	produkcyjna	rekreacji indywidualnej
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XII/62/2003 z dnia 29.12.2003 r.	ML	tereny zabudowy letniskowej	14989	-	-	-	60	-	2	4497	8993	7195	0	0	0	0	0	0	7195
	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	113849	-	-	-	40	-	2	56925	113849	91079	91079	0	0	0	0	0	0
	MN/ML	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej	36912	-	-	-	40	-	2	18456	36912	29530	14765	0	0	0	0	0	14765
	MN/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług komercyjnych	396166	-	-	-	35	-	2	217891	435783	348626	174313	0	0	174313	0	0	0
	MR/MN	tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej	533712	-	-	-	40	-	2	266856	533712	426969	213485	0	213485		0	0	0
	P/U	tereny działalności produkcyjnej, składowania, magazynowania oraz usług komercyjnych	4097	-	-	-	15	-	2	3073	6145	4916	0	0	0	2458	0	2458	0
	U	tereny usług komercyjnych	7506	-	-	-	20	-	2	5254	10509	8407	0	0	0	8407	0	0	0
	U/KS	tereny usług komunikacyjnych	6789	-	-	-	15	-	2	5092	10183	8147	0	0	0	8147	0	0	0
	U/MN	tereny usług komercyjnych z budynkiem mieszkalnym dla właściciela	27847	-	-	-	25	-	2	18100	36201	28961	0	0	0	28961	0	0	0
	UP	tereny usług publicznych	12684	-	-	-	20	-	3	8879	26636	21309	0	0	0		21309	0	0
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno –część 1 uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XIV/84/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r.	MNU	tereny zabudowy jednorodzinnej i usługowej	2007	0,1	1,0	60	20	12	3	-	2007	1605	803	0	0	803	0	0	0
	U	tereny zabudowy usługowej	2314	0,1	1,5	70	10	12	3	-	3471	2777	0	0	0	2777	0	0	0
	UMN	tereny zabudowy usługowej i jednorodzinnej	1162	0,1	1	60	10	12	3	-	1162	930	465	0	0	465	0	0	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu cmentarza przy ul. Mazowieckiej w obrębie geodezyjnym Górzno w gminie Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą XVI/99/2020 z dnia 28 lutego 2020 r.	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1256	0,1	0,9	60	30	12	-	-	1130	904	904	0	0	0	0	0	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 9 terenów w obrębie geodezyjnym Reducin w gminie Górzno – część B uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XLVI/316/2023 z dnia 24 marca 2023 r.	MNU	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług	2240	0,1	1,2	40	40	12	-	-	2688	2150	1075	0	0	1075	0	0	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 8 terenów w obrębach geodezyjnych Łąki, Piaski, Samorządki i Wólka Ostrożeńska w gminie Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XLVII/321/2023 z dnia 14 kwietnia 2023 r.	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	5792	0,01	0,6	30	40	12	-	-	3475	2780	2780	0	0	0	0	0	0
	RM	tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych	34992	0,001	0,5	25	50	12	-	-	17496	13997	0	0	13997	0	0	0	0
												Suma	499669	0	227482	227406	21309	2458	21960

Chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż położonych na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

W gminie Górzno obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują swoim zasięgiem 100% powierzchni gminy. Wyliczenia chłonności położonych na terenie gminy Górzno obszarów przeznaczonych w planach pod zabudowę innych niż położonych na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, dokonano podobnie jak w przypadku obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej objętych planami. Plany ściśle określają przeznaczenie oraz wskaźniki urbanistyczne definiujące możliwość przyszłego zabudowania danych obszarów. Obliczenia chłonności dokonano poprzez porównanie terenów określanych przez mpzp jako możliwe do zabudowania z terenami obecnie zabudowanymi. Wyznaczono niezabudowane działki leżące w obszarach objętych planami oraz sprawdzono na jakich zasadach (określone wskaźniki urbanistyczne) plany dopuszczają ich zabudowanie. Ponadto sprawdzono czy kształt oraz powierzchnia wyznaczonych terenów umożliwia ich zabudowanie. Działki o zbyt małej powierzchni oraz kształcie uniemożliwiającym zlokalizowanie budynku zostały odrzucone z dalszych analiz.

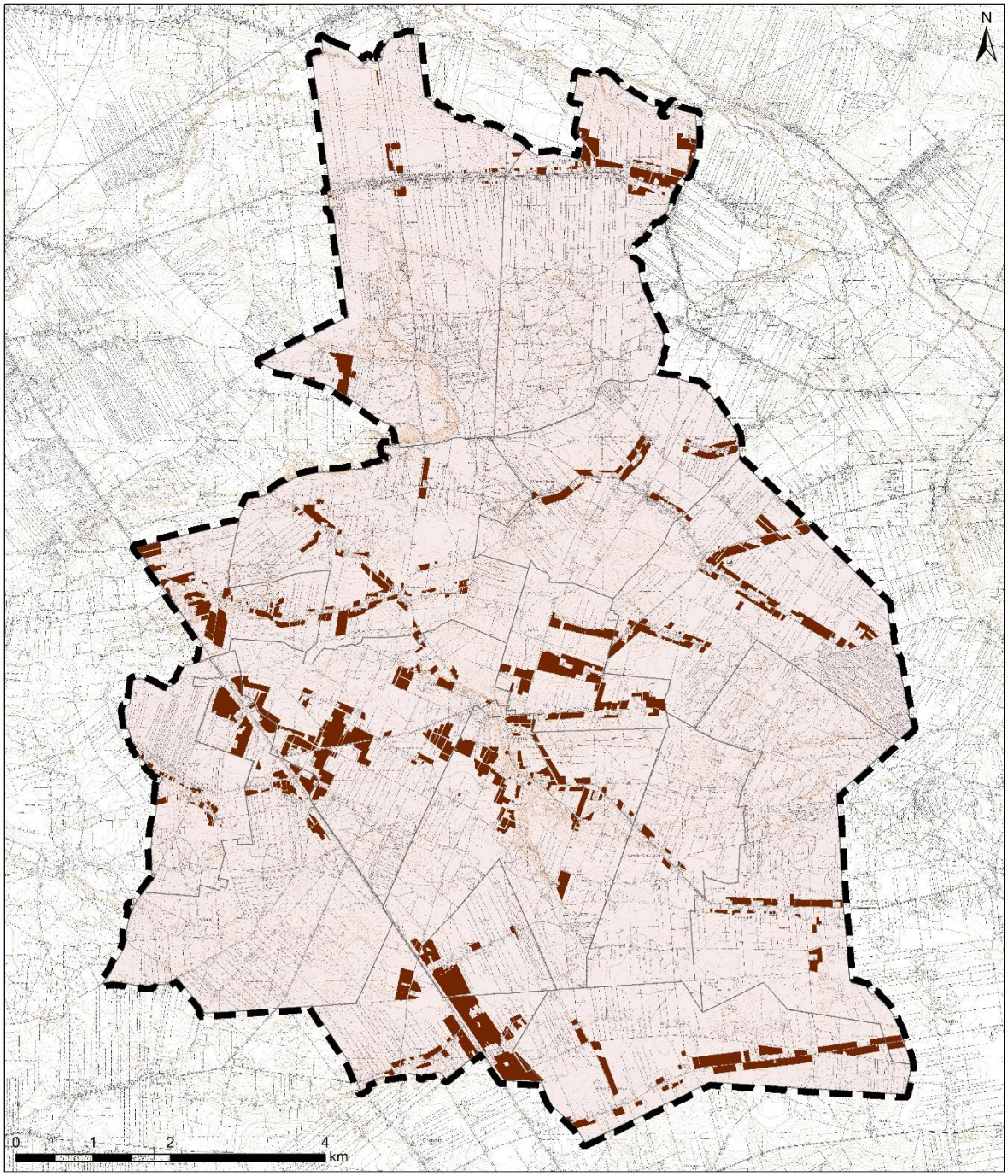
Część z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza lokalizowanie zabudowy zagrodowej na terenach rolnych (w uzasadnionych przypadkach). Jednakże w obliczu wyznaczenia rozległych terenów zabudowy zagrodowej wzdłuż większości dróg, możliwość lokalizowania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo jest stosowana wyjątkowo rzadko. Większość zabudowy zagrodowej jest lokalizowana na terenach wyznaczonych w planie jako tereny zabudowy zagrodowej. Jedynie pojedyncze budynki są lokalizowane na terenach rolnych. W związku z powyższym na potrzeby wyznaczania chłonności uznano wszystkie tereny rolne w gminie jako niechłonne, mimo formalnego dopuszczenia w planach sytuowania zabudowy zagrodowej na terenach rolnych. Ponadto biorąc pod uwagę, że tereny rolne mają największy udział w powierzchni gminy, uznanie ich za chłonne spowodowałoby zafałszowanie ostatecznego wyniku.

Do obliczeń chłonności przyjęto, że w przypadku kiedy plan ma kilka różnych wskaźników umożliwiających wyliczenie chłonności, priorytetowa jest wartość wskaźnika intensywności zabudowy. W przypadku, gdy wskaźnik ten jest nieokreślony użyto wartości wskaźnika maksymalnej powierzchni zabudowy. W przypadku, gdy ten wskaźnik również nie został określony użyto wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Uwzględniono zachowanie powierzchni niezbędnej do komunikacji wewnętrznej. Przyjęto wartość 10% powierzchni terenu na komunikację. W ten sposób otrzymano szacunkową wartość maksymalnej możliwej powierzchni zabudowy (powierzchnia terenu minus powierzchnia biologicznie czynna, minus powierzchnia na komunikację).

Na podstawie tak użytych wskaźników obliczono powierzchnię zabudowy. W celu uzyskania powierzchni użytkowej zabudowy przyjęto wskaźnik określający ją jako 0,8 powierzchni całkowitej. W przypadku funkcji mieszanych (np. RM/MN – tereny zabudowy zagrodowej i zabudowy jednorodzinnej) przyjęto równorzędny rozkład funkcji po 50%.

Lokalizację i łączną powierzchnię terenów możliwych do zabudowania oraz wyliczoną dla tych terenów chłonność z podziałem na przeznaczenie zapisane w planie przedstawia poniższy rysunek i tabela.

Rysunek 22 Działki chłonne położone w terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego z wyłączeniem obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- działki chłonne położone w terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego z wyłączeniem obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej
- tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Tabela 34 Chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę z wyłączeniem obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Plan	Symbol przeznaczenia terenu	Przeznaczenie terenu	Powierzchnia całkowita terenu [m²]	Minimalna intensywność zabudowy	Maksymalna intensywność zabudowy	Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy [%]	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]	Maksymalna wysokość budynków [m]	Maksymalna liczba kondygnacji	Powierzchnia zabudowy [m²]	Powierzchnia całkowita zabudowy [m²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy [m²]	Chłonność danej funkcji zabudowy [m²]						
													mieszkaniowa jednorodzinna	wielorodzinna	zagrodowa	usługowa komercyjna	usługowa publiczna	produkcyjna	rekreacji indywidualnej
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XII/62/2003 z dnia 29.12.2003 r.	ML	tereny zabudowy letniskowej	140716	-	-	-	60	-	2	42215	84430	67544	0	0	0	0	0	0	67544
	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	399604	-	-	-	40	-	2	199802	399604	319684	319684	0	0	0	0	0	
	MN/ML	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej	207117	-	-	-	40	-	2	103558	207117	165693	82847	0	0	0	0	0	82847
	MN/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług komercyjnych	1119481	-	-	-	35	-	2	615715	1231429	985144	492572	0	0	492572	0	0	0
	MR/MN	tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej	1711604	-	-	-	40	-	2	855802	1711604	1369283	684642	0	684642	0	0	0	0
	P/U	tereny działalności produkcyjnej, składowania, magazynowania oraz usług komercyjnych	143774	-	-	-	15	-	2	107831	215662	172529	0	0	0	86265	0	86265	0
	U	tereny usług komercyjnych	4534	-	-	-	20	-	2	3174	6348	5079	0	0	0	5079	0	0	0
	U/KS/MN	tereny usług komunikacyjnych z budynkiem mieszkalnym dla właściciela	183888	-	-	-	15	-	2	137916	275832	220665	0	0	0	220665	0	0	0
	U/MN	tereny usług komercyjnych z budynkiem mieszkalnym dla właściciela	807327	-	-	-	25	-	2	524763	1049526	839621	0	0	0	839621	0	0	0
	UP	tereny usług publicznych	22123	-	-	-	20	-	3	15486	46459	37167	0	0	0	0	37167	0	0
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno we wsiach Reducin i Łąki uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XXXIII/178/2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r.	U/MN	teren usług komercyjnych lub publicznych z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej	5755	-	-	-	25	-	2	3741	7481	5985	2992	0	0	2992	0	0	0
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno –część 1 uchwalona przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XIV/84/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r.	MNU	tereny zabudowy jednorodzinnej i usługowej	24712	0,1	1	60	20	12	3	-	24712	19770	9885	0	0	9885	0	0	0
	PU	tereny zabudowy produkcyjnej, usług, magazynowania i składowania	56806	0,2	1,5	70	15	14	-	-	85209	68167	0	0	0	34083	0	34083	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XXII/127/2016 z dnia 22 lipca 2016 r.	MNU	tereny zabudowy jednorodzinnej i usługowej	7098	0,1	1	60	20	12	3	-	7098	5679	2839	0	0	2839	0	0	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu cmentarza przy ul. Mazowieckiej w obrębie geodezyjnym Górzno w gminie Górzno	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	60337	0,1	0,9	30	60	12	-	-	54303	43443	43443	0	0	0	0	0	0
	MNU	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług	725	0,1	1,2	40	40	12	-	-	870	696	348	0	0	348	0	0	0

uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą XVI/99/2020 z dnia 28 lutego 2020 r.	U	tereny usług	36858	0,1	1,5	50	35	12	-	-	55286	44229	0	0	0	44229	0	0	0
	U	tereny usług	2739	0,1	1,5	50	35	8	-	-	4108	3287	0	0	0	3287	0	0	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 9 terenów w obrębie geodezyjnym Reducin w gminie Górzno – część A uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XXV/179/2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r.	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	9168	0,1	0,9	30	60	12	-	-	8252	6601	6601	0	0	0	0	0	0
	RM	tereny zabudowy zagrodowej	10971	0,1	1,5	50	30	12	-	-	16457	13166	0	0	13166	0	0	0	0
	U	teren usług	15663	0,1	1,8	60	20	11	-	-	28193	22555	0	0	0	22555	0	0	0
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 8 terenów w obrębach geodezyjnych Łąki, Piaski, Samorządki i Wólka Ostrożeńska w gminie Górzno uchwalony przez Radę Gminy Górzno Uchwałą Nr XLVII/321/2023 z dnia 14 kwietnia 2023 r.	MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	99360	0,1	0,6	30	40	12	-	-	59616	47693	47693	0	0	0	0	0	0
	MN/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług	32688	0,1	0,6	40	30	12	-	-	19613	15690	7845	0	0	7845	0	0	0
	RM	tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych	311018	0,001	0,5	25	50	12	-	-	155509	124407	0	0	124407	0	0	0	0
	U	teren zabudowy usługowej	2514	0,01	0,8	40	25	12	-	-	2011	1609	0	0	0	1609	0	0	0
	U/MN	teren zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	6904	0,1	0,6	30	40	12	-	-	4142	3314	1657	0	0	1657	0	0	0
												Suma	1703047	0	822215	1775530	37167	120348	150391

Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Tabela 35 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej i chłonnością obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Funkcja	maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę w 2053 r.	chłonność obszarów			możliwość zlokalizowania nowej zabudowy
		z ust. 5 pkt. 2 u.o.p.z.p	z ust. 5 pkt. 3 u.o.p.z.p	z ust. 5 pkt. 2 i 3 u.o.p.z.p	
	[m^2]	[m^2]	[m^2]	[m^2]	[m^2]
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	763995,0	499669	1703047	2202716	-1438721,1
Zabudowa zagrodowa	100000,0	227482	822215	1049696	-949696,4
Zabudowa usługowa komercyjna	2440750,5	227406	1775530	2002936	437815,0
Zabudowa usługowa publiczna	9170,0	21309	37167	58476	-49305,7
Zabudowa produkcyjna	1877500,4	2458	120348	122806	1754694,2
Zabudowa rekreacji indywidualnej	10000,0	21960	150391	172350	-162350,2

Porównując maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę o danej funkcji z łączną chłonnością obszarów stwierdzono, że zapotrzebowanie przekracza chłonność w przypadku dwóch badanych w bilansie funkcji zabudowy tj. zabudowy usługowej komercyjnej i produkcyjnej. W związku z powyższym w kierunkach studium poza obszarami o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej istnieje możliwość wskazania nowych terenów budowlanych, które pozwolą na lokalizację około 437815 m^2 powierzchni użytkowej nowej zabudowy usług komercyjnych oraz około 1754694 m^2 powierzchni użytkowej nowej zabudowy produkcyjnej.

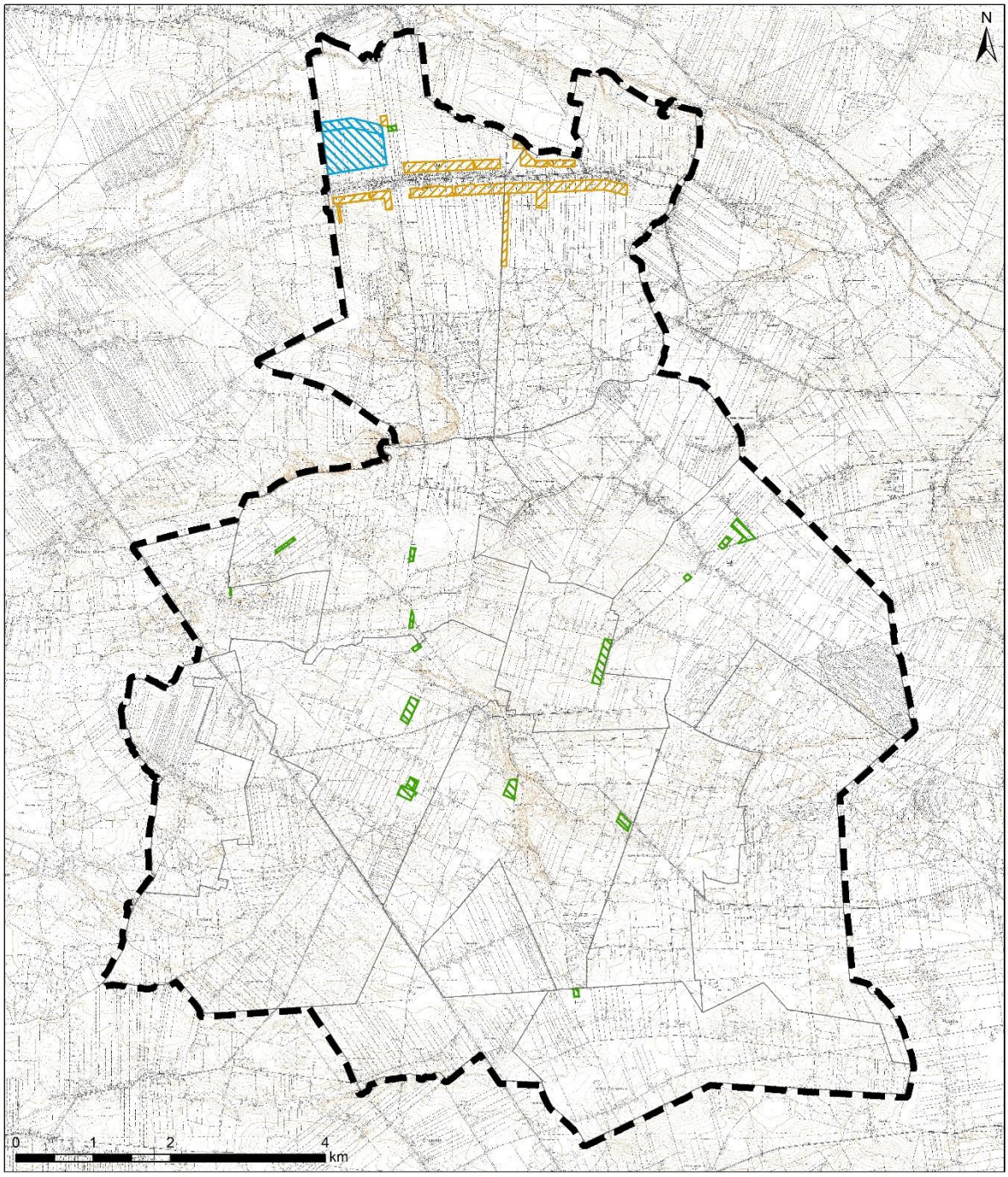
W rozdziale zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jednorodzinną opisano kwestię konfliktu przestrzennego występującego w miejscowościach Unin i Goździk. W ramach podsumowania wyników bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę należy stwierdzić, że konflikt ten jest rzeczywisty i musi zostać rozwiązany poprzez dokonanie odpowiednich ustaleń w Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Górzno. W związku z powyższym jako rekomendacje do Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przyjmuje się zastosowanie rozwiązania zaproponowanego przez społeczność mieszkańców miejscowości Unin i Goździk tj. zmianę układu terenu budowlanych w tych miejscowościach polegającą na likwidacji drugiej linii zabudowy i wyznaczeniu zwartego, jednolitego obszaru nowej zabudowy o skali i zasięgu ustalonym z mieszkańcami Unina i Goździka w innej lokalizacji tj. w części obrębu Unin przylegającej do gminy Garwolin. Takie rozwiązanie zakończy istniejący konflikt przestrzenny i społeczny oraz pozwoli na zrównoważony rozwój przedmiotowych miejscowości. Co ważne takie rozwiązanie nie stoi w sprzeczności z przedstawionymi powyżej wynikami porównania zapotrzebowania i chłonności, ponieważ jego zastosowanie nie powoduje wyznaczenia żadnych nowych terenów budowlanych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. W przedmiotowych obszarach ustalonych w dotychczasowym studium jako „druga linia zabudowy" miejscowości Unin i Goździk mogło powstać około 1195427 m^2 powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W wyniku zmiany lokalizacji tych terenów budowlanych na miejsce zaproponowane przez lokalną społeczność w tym miejscu będzie mogło powstać 468033,7

m^2 powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W praktyce oznacza to, że rozwiązanie zaproponowane przez mieszkańców skutkuje znaczącym zmniejszeniem potencjalnej powierzchni użytkowej nowej zabudowy. Jednocześnie urealnia powstanie tej zabudowy co nie jest w praktyce możliwe w dotychczasowej lokalizacji ze względu na konflikt interesów i opór społeczny. W związku z tym, że przeniesienie lokalizacji przedmiotowego terenu powoduje zmniejszenie potencjalnej powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wskazuje się za zasadne użycie tego deficytu w 17 kluczowych, punktowych lokalizacjach na obszarze gminy Górzno, które są położone poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej zabudowie, ale zostały uzbrojone w infrastrukturę techniczną (media) i komunikacyjną (dostęp do dróg). Miejsca te zaznaczono na poniższym schemacie. Poniższa tabela przedstawia oszacowaną ilość powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, która mogłaby by powstać w dotychczasowej lokalizacji oraz w nowej, uzgodnionej z lokalną społecznością lokalizacji w obrębie ewidencyjnym Unin i punktowych obszarach w pozostałej części Gminy Górzno. Zastosowanie takiego rozwiązania jest rekomendacją Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę do Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jako sposób rozwiązania konfliktu przestrzennego, który jest neutralny dla porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej i chłonnością obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Rozwiązanie to nie powoduje wyznaczenia nowych terenów budowlanych poza obszarami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, ponieważ polega jedynie na zmianie lokalizacji już ustalonych w dotychczasowym studium terenów budowlanych.

Tabela 36 Porównanie terenów zlokalizowanych w drugiej linii zabudowy miejscowości Unin i Goździk z terenami zwartego kompleksu zabudowy w miejscowości Unin, w lokalizacji ustalonej z mieszkańcami oraz 17 punktowymi terenami na terenie gminy, będącymi rekomendacją Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę do wskazania jako tereny budowlane

Obszar	Powierzchnia całkowita obszaru [m^2]	Potencjalna powierzchnia użytkowa zabudowy [m^2]
Tereny zlokalizowane w drugiej linii zabudowy miejscowości Unin i Goździk	763339,1	1195426,8
Tereny zwartego kompleksu zabudowy w miejscowości Unin, w lokalizacji zaproponowanej przez mieszkańców	487535,1	468033,7
17 kluczowych, punktowych terenów na terenie gminy, będących rekomendacją Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę do wskazania jako tereny budowlane	288817,4	289768,0

Rysunek 23 Tereny, dla których zrezygnowano z lokalizacji zabudowy oraz tereny, dla których wskazano nową zabudowę

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy

granice obrębów ewidencyjnych

tereny zlokalizowane w drugiej linii zabudowy miejscowości Unin i Goździk

tereny zwartego kompleksu zabudowy w miejscowości Unin, w lokalizacji zaproponowanej przez mieszkańców

17 kluczowych, punktowych terenów na terenie gminy, będących rekomendacją Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę do wskazania jako tereny budowlane

4. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Realizacja inwestycji z zakresu komunikacji miejskiej, infrastruktury technicznej, oraz pozostałych zadań własnych gminy przebiegać będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami, m.in. w zakresie prawa budowlanego i prawa zamówień publicznych. Sposób realizacji inwestycji infrastrukturalnych określą uchwalone przez Radę Gminy strategie, plany i programy, w tym m.in wieloletnie programy inwestycyjne.

Gmina Górzno może się ubiegać o uzyskanie finansowania wybranych inwestycji z budżetu Państwa, programów Rządu RP oraz z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 i programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027. Istnieje także możliwość pozyskania finansowania ze środków unijnej perspektywy 2021-2027 w tym: programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Gmina może również korzystać ze środków z fundacji zagranicznych w tym Szwajcarskich i Norweskich Instrumentów Finansowych.

Analiza dochodów i wydatków gminy wykazała stabilną sytuację finansową gminy.

Nakłady związane z infrastrukturą komunikacyjną i techniczną stanowią główne koszty realizacji dokumentów planistycznych. Nakłady te stanowią obowiązek samorządu terytorialnego i służą rozwojowi gminy. Wydatki mogą być rozłożone w czasie, nie muszą więc obciążać budżetu gminy od razu po uchwaleniu planu miejscowego. Realizacja wielu inwestycji może stanowić duże obciążenie dla budżetu, dlatego istotne jest planowanie perspektywiczne i pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz.

Środki finansowe na cele związane z poprawą atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wspieraniem lokalnej przedsiębiorczości, poprawą warunków życia mieszkańców gminy poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej oraz społecznej będą pochodziły w całości lub w części z budżetu gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, takich jak m.in. środki strukturalne, fundusze unijne, kredyty i pożyczki oraz inne, w oparciu o obowiązujące przepisy i zawarte umowy. Omawiane nakłady inwestycyjne mogą być zrównoważone częściowo poprzez wzrost wpływów do budżetu w wyniku realizacji ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Finansowanie realizacji ww. inwestycji, które należą do zadań własnych gminy, będzie określone w uchwałach budżetowych, odbywać się będzie zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, poprzez wydatki inwestycyjne z budżetu gminy.

Zakłada się więc, iż Górzno posiada możliwości finansowania rozwoju sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej. Gmina w całości pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, kwestia rozwoju komunikacji i infrastruktury jest już więc przeanalizowana w prognozach skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów. Dzięki prognozom finansowym możliwe jest kontrolowanie kosztów i dopasowanie rozwiązań przestrzennych do możliwości finansowych gminy.

5. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z realizacją nowej zabudowy

Potrzeby inwestycyjne gminy Górzno, wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, będą związane głównie z lokalizacją nowej zabudowy usług publicznych i zabudowy produkcyjnej poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową i niedostatecznie rozwiniętą sieć kanalizacyjną. Mieszkańcy korzystają z bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe. Wprowadzenie nowej zabudowy będzie wiązać się rozbudową sieci o brakujące odcinki w terenach dotychczas nieuzbrojonych. Lokalizacja nowej zabudowy może wiązać się także z potrzebą rozbudowy sieci infrastruktury komunikacyjnej poprzez budowę nowych dróg lub poprawę stanu istniejących.

Jako priorytetowe do zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną (sieci wodociągowe i kanalizacyjne) wskazane są obszary o już istniejącej zwartej zabudowie. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną nowo wyznaczonych terenów zabudowy będzie zależne od tempa ich zabudowywania.

Podsumowując, biorąc pod uwagę potrzeby inwestycyjne gminy wynikające ze realizacji zadań własnych oraz możliwości finansowania inwestycji gminnych związanych z zakresu sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej należy stwierdzić, że gmina posiada wystarczające możliwości finansowania przyszłych zamierzeń inwestycyjnych. Realizacja kolejnych inwestycji będzie rozłożona w czasie i przeprowadzana etapowo zgodnie z przyjętymi przez władze gminy wieloletnimi prognozami finansowymi oraz corocznymi uchwałami budżetowymi.

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Stan własności gruntów na obszarze gminy Górzno przedstawiono na podstawie informacji Urzędu Gminy Górzno, w podziale na grunty Skarbu Państwa, województwa, powiatu i gminy.

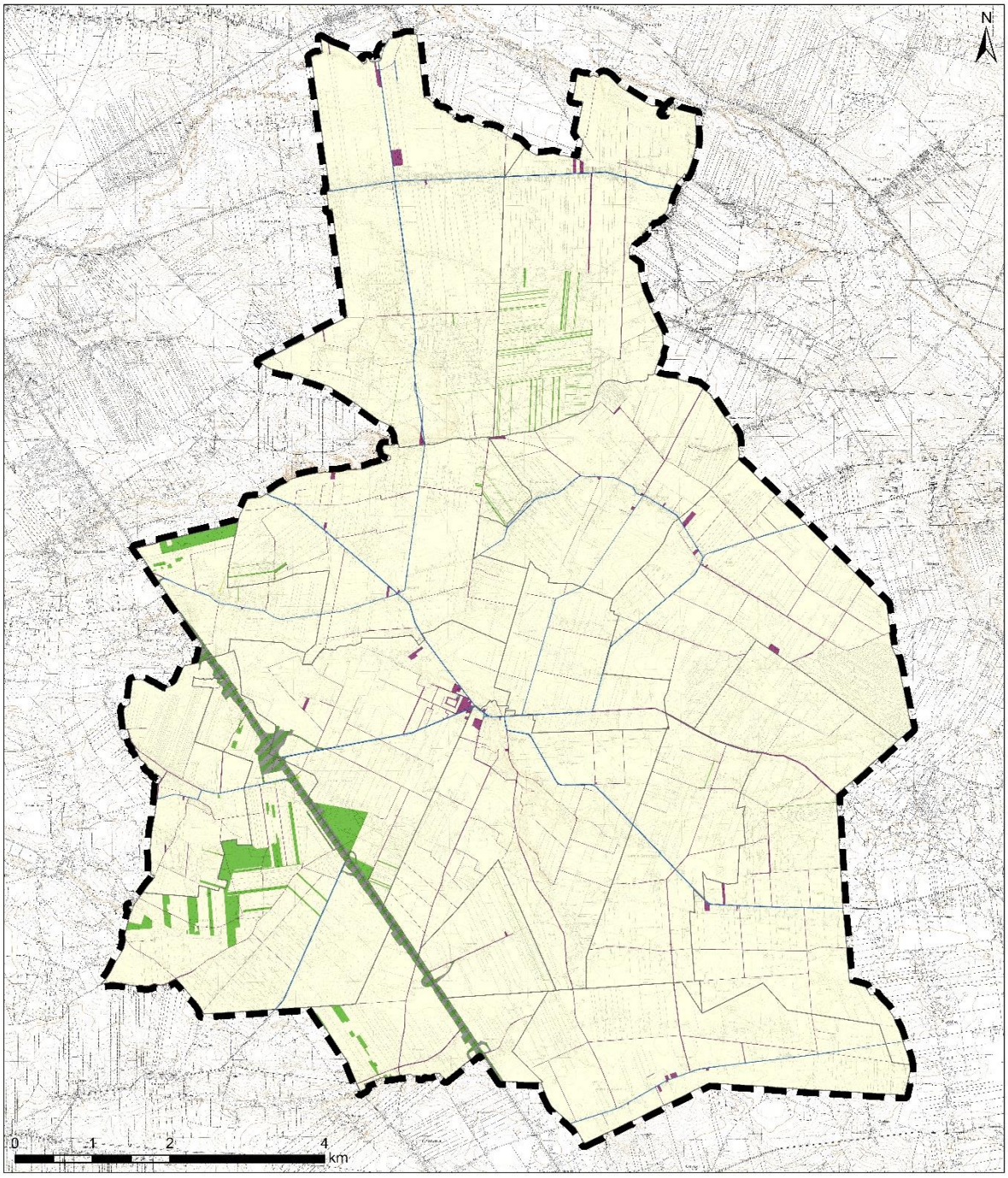
Grunty Skarbu Państwa stanowią 2,59 % gminy Górzno. Zlokalizowane są w różnych jej częściach, a największe ich skupiska znajdują się w południowo-wschodniej części gminy i stanowią one głównie grunty leśne, oraz grunty w trwałym Zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Na terenie gminy nie ma gruntów, które stanowią własność województwa. Grunty powiatowe stanowią niewielki udział w ogólnej powierzchni gminy (0,67%) i są to tereny dróg. Gmina posiada w swoich zasobach grunty, które stanowią 1,46% powierzchni gminy. Do gruntów tych należą przede wszystkim tereny dróg, grunty pod placówkami oświatowymi i innymi obiektami użyteczności publicznej. Najwięcej gruntów gminnych zlokalizowanych jest w obrębie Górzno oraz Górzno Kolonia. Pozostałe grunty należą do osób prywatnych.

Tabela 37 Zestawienie własności gruntów na terenie gminy Górzno

	pow. w ha	**procentowy udział w pow. gminy**
Grunty Skarbu Państwa	**236,3961**	**2,59 %**
Grunty Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	142,7235	1,56 %
Grunty Skarbu Państwa w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad	93,1099	1,02 %
Grunty Skarbu Państwa powierzone Krajowemu	0,5627	0,01 %

Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa		
Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym (Poczta Polska S.A.)	**0,0843**	**0,001 %**
Grunty województwa	**0,00**	**0 %**
Grunty powiatów	60,6974	**0,67 %**
Grunty w trwałym zarządzie Powiatowego Zarządu Dróg	60,6974	0,67 %
Grunty Gminy Górzno	**133,3515**	**1,46 %**
Grunty Gminy Borowie	**0,0736**	**0,001 %**

Rysunek 24 Stan własności gruntów

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- grunty Skarbu Państwa w zarządzie GDDKiA
- grunty Skarbu Państwa (Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa)
- grunty Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych
- grunty Skarbu Państwa (Poczta Polska)
- grunty powiatu
- grunty Gminy Górzno
- grunty Gminy Borowie
- grunty prywatne

XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

1. Ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i sanitarnych

Na terenie gminy Górzno ochroną w postaci pomnika przyrody objęto 3 obiekty – dwa pojedyncze drzewa oraz Aleję drzew. Zostały one ustanowione na podstawie Zarządzenia Nr 38/88 Wojewody Siedleckiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 30.12.1988 r. Nr 18, poz. 135), Orzeczenia Nr 405 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 26.09.1973 r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 27.12.1973 r. Nr 21, poz. 498) oraz Rozporządzenia Nr 43/93 Wojewody Siedleckiego z dnia 15.12.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Siedleckiego z dnia 31.12.1993 r. Nr 10, poz. 238). W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to ograniczenia związane głównie z zakazem niszczenia lub przekształcenia obiektu, zmianą stosunków wodnych czy zmianą sposobu użytkowania ziemi.

Na terenie gminy występują cmentarze, dla których obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315).

2. Ograniczenia wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego

Na obszarze gminy znajdują się obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego, obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne figurujące w ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków – elementy te podlegają ochronie, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Podjęcie jakichkolwiek prac związanych z obiektami chronionymi wymaga uzgodnień lub pozwoleń określonych w przepisach odrębnych odnoszących się do ochrony zabytków.

3. Ograniczenia wynikające z uwarunkowań transportowych i infrastruktury technicznej

Na obszarze gminy Górzno występują następujące ograniczenia wynikające z uwarunkowań transportowych oraz infrastruktury technicznej:

- przez teren gminy przebiegają droga ekspresowa nr 17, które powodują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów położonych w ich rejonie z uwagi na niekorzystne oddziaływania. Ograniczenia wynikają również z Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie;
- przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa;
- w granicach gminy znajdują się następujące obiekty sieci gazowej wysokiego ciśnienia: gazociąg DN 500 MOP 5,0 MPa relacji Rembelszczyzna – Wronów oraz gazociąg DN100

odgałęzienie Górzno – Łaskarzew. Od powyższych gazociągów obowiązują minimalne odległości mierzone od osi gazociągu do rzutu obrysu projektowanego obiektu (połowa szerokości strefy kontrolowanej) zgodne z przepisami odrębnymi.

XIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W granicach gminy Górzno nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, tj. nie wskazano udokumentowanych osuwisk[21].

XIV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

1. Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie gminy Górzno występuje dziewięć złóż kruszywa naturalnego (piaski) oraz jedno złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej (iły i mułki).

Wśród złóż kruszyw naturalnych największym jest złoże Gąsów (KN 10511) o powierzchni złoża ok. 15 ha. Najmniejszym jest złoże Unin I (KN 19137) o powierzchni złoża ok. 0,98 ha. Dla złóż Gąsów, Gąsów II, Kobyla Wola, Kobyla Wola I, Kobyla Wola II, Unin I, Józefów wyznaczono obszary i tereny górnicze. Obecnie eksploatowane są cztery złoża: Gąsów, Kobyla Wola (eksploatowane okresowo), Kobyla Wola I (eksploatowane okresowo), Unin I.

Dla złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Unin (IB 4890) o powierzchni ok. 10,85 ha nie wyznaczono obszaru i terenu górniczego.

Charakterystykę złóż na terenie gminy Górzno przedstawia tabela poniżej.

Tabela 38 Rejestr udokumentowanych złóż na terenie gminy Górzno (źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r., PIG-PIB 2022; System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS – karty informacyjne złóż kopalin, PIG-PIB)

lp.	nr systemowy	nazwa złoża	stan zagospodarowania złoża	zasoby [tys. t]		wydobycie [tys. t]	rodzaj kopaliny
				geologiczne bilansowe	przemysłowe		
1	KN 10511	Gąsów	złoże zagospodarowane	4 973	4 830	103	kruszywa naturalne (piaski)
2	KN 18515	Gąsów II	złoże rozpoznane szczegółowo	3 086	660	-	kruszywa naturalne (piaski)
3	KN 20007	Józefów	złoże rozpoznane szczegółowo	269	-	-	kruszywa naturalne (piaski)
4	KN 11720	Kobyla Wola	złoże zagospodarowane,	61	-	-	kruszywa naturalne (piaski)

[21] SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej, portal PIG

			eksploatowane okresowo				
5	KN 15604	Kobyla Wola I	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	93	-	-	kruszywa naturalne (piaski)
6	KN 18713	Kobyla Wola II	złoże rozpoznane szczegółowo	172	374	-	kruszywa naturalne (piaski)
7	KN 10126	Unin	eksploatacja złoża zaniechana	59	-	-	kruszywa naturalne (piaski)
8	IB 4890	Unin	eksploatacja złoża zaniechana	385	-	-	surowce ilaste ceramiki budowlanej (iły i mułki)
9	KN 19137	Unin I	złoże zagospodarowane	124	-	19	kruszywa naturalne (piaski)
10	KN 18591	Wólka Ostrożeńska	złoże rozpoznane szczegółowo	53	-	-	kruszywa naturalne (piaski)

Oprócz tego, zgodnie z Mapą Geośrodowiskową Polski[22] na terenie gminy Górzno znajdują się obszary perspektywiczne[23] i prognostyczne[24] występowania złóż piasków w miejscowościach Unin, Kobyla Wola, Józefów, Wólka Ostrożeńska.

2. Zasoby wód podziemnych

Gmina Górzno położona jest w granicach dwóch nieudokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 215 Subniecka warszawska i GZWP nr 2151 (pierwotnie: 215A) Subniecka warszawska (część centralna).

Wody Głównych Zbiorników Wód Podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto objęte mogą być dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Oba GZWP nie zostały udokumentowane, w związku z czym nie wyznacza się specjalnych stref ochrony a zasoby GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

W granicach gminy Górzno nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

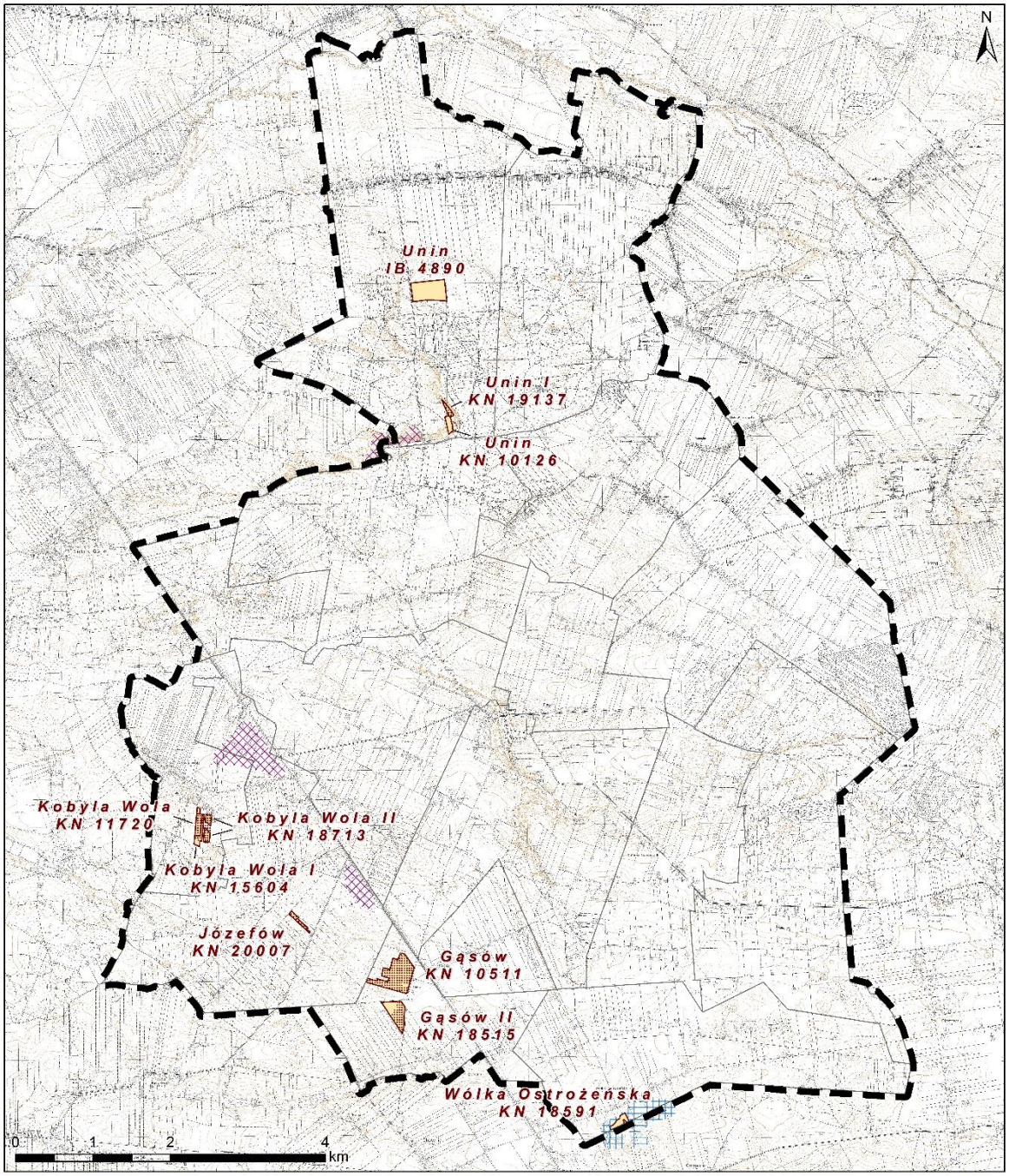
Rysunek 25 Udokumentowane złoża, obszary oraz tereny górnicze w granicach gminy Górzno, prognozy i perspektywy występowania złóż kopalin (źródło: warstwy tematyczne CBDG PIG-PIB: Surowce – złoża kopalin, tereny górnicze, obszary

[22] Mapa Geośrodowiskowa Polski Plansza A, skala 1:50 000, arkusze 599 – Garwolin, 600 – Stoczek Łukowski, 636 – Łaskarzew, 637 - Żelechów, PIG-PIB 2016.

[23] Obszar perspektywiczny (perspektywiczna jednostka surowcowa) jest obszarem występowania skał i/lub naturalnych płynów, które mają cechy kopalin, a geologiczno-górnicze warunki nie wykluczają możliwości ich eksploatacji.

[24] Obszar prognostyczny (nie będący w wyraźnym konflikcie środowiskowym) dotyczy obszaru występowania kopalin w ramach perspektywicznej jednostki surowcowej, mających określone własności jakościowe, określone zasoby (generalnie odpowiadające kat. D1) lub oszacowane przez autora, po wyłączeniu obiektów i obszarów prawnie chronionych.

górnicze, Mapa Geośrodowiskowa Polski, arkusze: 599 – Garwolin, 600 – Stoczek Łukowski, 636 – Łaskarzew, 637 – Żelechów)

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- udokumentowane złoża kopalin
- obszar i teren górniczy

perspektywy i prognozy występowania złóż piasku

- obszar perspektywiczny
- obszar prognostyczny

XV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Obecnie na terenie gminy zlokalizowanych jest siedem terenów i obszarów górniczych, ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39 Rejestr terenów górniczych (TG) i obszarów górniczych (OG) na terenie gminy Górzno (źródło: System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS – rejestr obszarów i terenów górniczych, PIG-PIB)

nr w rejestrze	nazwa	decyzja koncesyjna ustanawiająca OG i TG	data ważności koncesji	rodzaj kopaliny	pow. TG [m²]	pow. OG [m²]
10-7/6/429a	TG i OG Gąsów A	18/18/PE.I z dnia 16 stycznia 2018 r. wydana przez Marszałka Województwa Mazowieckiego	31.12.2041	kruszywa naturalne (piaski)	156 449	156 449
10-7/13/1324	TG i OG Gąsów II	305/17/PE.I z dnia 18 grudnia 2017 r. wydana przez Marszałka Województwa Mazowieckiego zmieniona decyzją 159/18/PE.I z dnia 4 lipca 2018 r.	31.12.2037	kruszywa naturalne (piaski)	43 411	43 411
10-7/7/666	TG i OG Kobyla Wola	RŚ.7510-6/09 z dnia 17 marca 2009 r. wydana przez Starostę Powiatu Garwolińskiego	31.12.2028	kruszywa naturalne (piaski)	24 487,75	19 941
10-7/10/940	TG i OG Kobyla Wola I	RŚ.6522.39.2011 z dnia 10 lutego 2012 r. wydana przez Starostę Powiatu Garwolińskiego	31.12.2031	kruszywa naturalne (piaski)	11 895	11 895
10-7/13/1347	TG i OG Kobyla Wola II	55/18/PE.I z dnia 12 marca 2018 r. wydana przez Marszałka Województwa Mazowieckiego	12.03.2033	kruszywa naturalne (piaski)	28 890	28 890
10-7/13/1356	TG i OG Unin I	RŚ.6522.26.2018.AG z dnia 14 sierpnia 2018 r. wydana przez Starostę Powiatu Garwolińskiego	31.12.2043	kruszywa naturalne (piaski)	10 732	10 732
10-7/15/1540	TG i OG Józefów	RŚ.6522.8.2022.AG z dnia 10 marca 2022 r.	31.12.2046	kruszywa naturalne	12 715	12 715

		wydana przez Starostę Powiatu Garwolińskiego		(piaski)		

XVI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI

1. Sieć drogowa

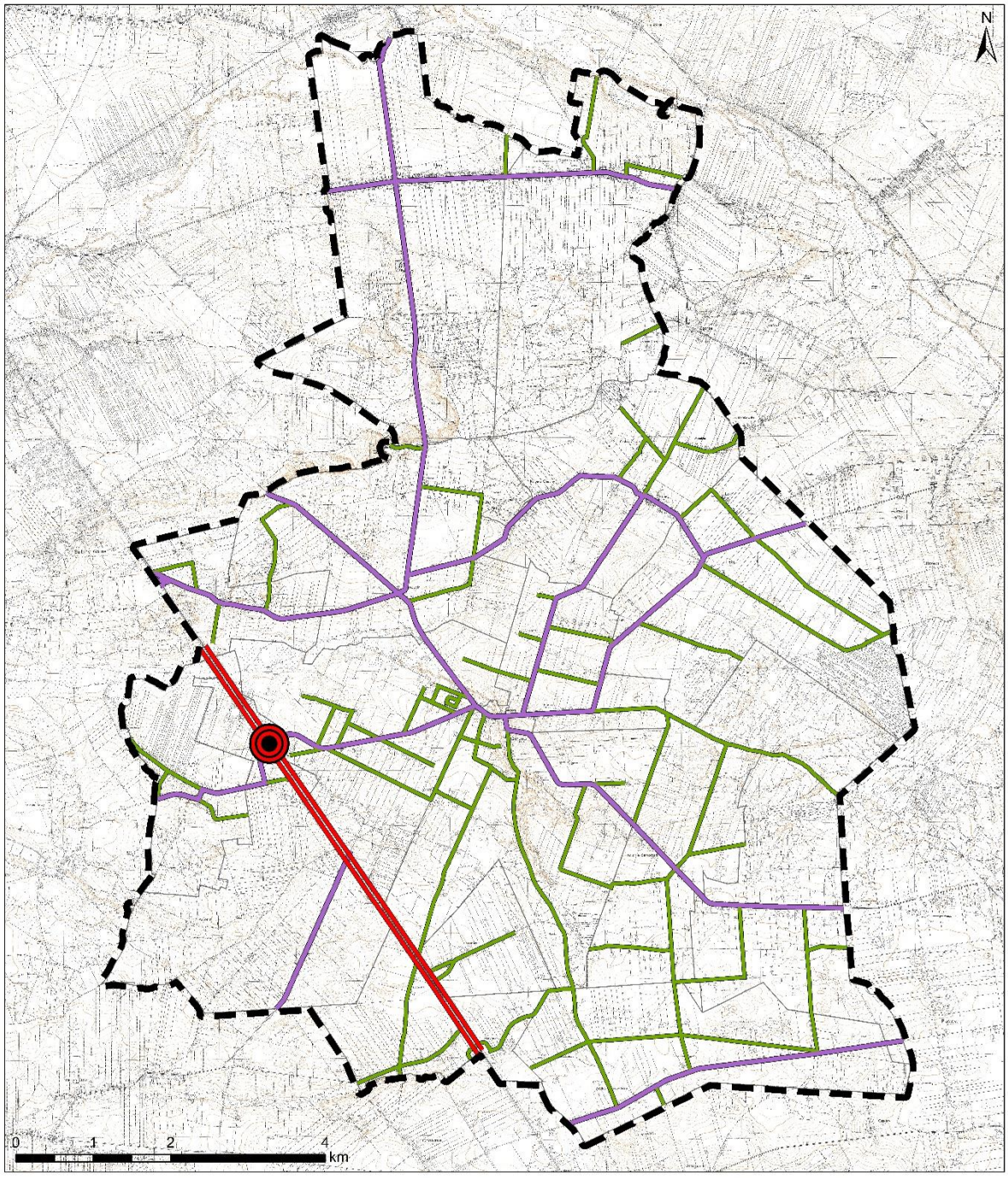
Podstawowym elementem układu drogowego gminy Górzno jest droga ekspresowa nr 17 relacji Warszawa – Garwolin – Gończyce – Ryki – Lublin – Zamość – Hrebenne /granica państwa/. Droga ekspresowa przebiega przez zachodnią część gminy i zapewnia powiązania zewnętrzne gminy Górzno na osi północ – południe. Na przecięciu z drogą powiatową nr 1329W zlokalizowany jest węzeł drogowy „Górzno". Droga S17 jest częścią trasy europejskiej E372 łączącej Warszawę z Lwowem.

Pozostałą część podstawowego układu drogowego stanowią drogi powiatowe:

- droga powiatowa nr 1327W relacji Ruda Talubska - Taluba - Kobyla Wola – do drogi ekspresowej nr 17,
- droga powiatowa nr 1328W relacji Garwolin – Reducin - Górzno - Samorządki – Żelechów,
- droga powiatowa nr 1329W relacji Górzno – do drogi ekspresowej nr 17,
- droga powiatowa nr 1330W relacji Garwolin – Oziemkówka - Miastków Kościelny – Zwola Poduchowna - Żelechów - Dudki –Trojanów,
- droga powiatowa nr 1331W relacji Głosków - Unin – Reducin,
- droga powiatowa nr 1339W relacji Górzno - Brzegi - Miastków Kościelny;
- droga powiatowa nr 1341W relacji od drogi ekspresowej nr 17- Mierżączka – Reducin – Chęciny - Łąki
- droga powiatowa nr 1343W relacji Gończyce - Chotynia – Wólka Ostrożeńska – Piastów,
- droga powiatowa nr 1344W relacji Chęciny – Górzno,
- droga powiatowa nr 1345W relacji od drogi ekspresowej nr 17 - Pilczyn - Łaskarzew – Krupa – do drogi nr 801.

oraz sieć dróg gminnych, będących uzupełnieniem podstawowego układu drogowego, które łączą poszczególne miejscowości na terenie gminy Górzno oraz gminy sąsiednie.

Rysunek 26 Układ drogowy gminy Górzno

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- węzęł drogowy "Górzno"
- droga ekspresowa S17
- drogi powiatowe
- ważniejsze drogi gminne

2. Natężenie ruchu

Pomiary natężenia ruchu prowadzone są przez Główną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu (GPR). Badania odbywają się w pięcioletnim cyklu, ostatnie pomiary miały miejsce w latach 2010, 2015 i 2020.

Tabela 40 Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu

Droga	Odcinek	Liczba pojazdów		
		2010	2015	2020
DK17/S17	Garwolin – Gończyce	14 162	15 803	-
	Garwolin Płd. – Górzno	-	-	25824
	Górzno – Gończyce	-	-	22633

W porównaniu do Generalnego Pomiaru Ruchu w latach 2010 i 2015 zanotowano wzrost natężenia ruchu samochodowej na drodze ekspresowej nr 17. Przyczyną zwiększającego się natężenia ruchu oraz uciążliwości spowodowanych hałasem oraz emisją zanieczyszczeń powietrza jest ciągle wzrastająca liczba pojazdów na drogach, co jest tendencją ogólnokrajową. Ponadto przebudowa drogi ekspresowej nr 17 wpłynęła na komfort jazdy oraz skróciła czas dojazdu do Warszawy. W 2010 r. na terenie powiatu garwolińskiego zarejestrowanych było 69 692 pojazdy, w tym 48 875 samochodów osobowych. Do 2020 r. wartości te wzrosły odpowiednio do 105 792 pojazdy i 76 350 samochodów osobowych[25].

3. System parkowania

Miejsca parkingowe i postojowe ogólnodostępne występują na terenie gminy nielicznie. Zlokalizowane są jedynie przy budynkach użyteczności publicznej, obiektach sakralnych, a także przy usługach komercyjnych. Większość miejsc postojowych lokalizowana jest w ramach nieruchomości, na której prowadzona jest działalność. Równocześnie zaznacza się potrzeba wyznaczenia nowych parkingów, zapewniających obsługę terenów szkół i innych obiektów użyteczności publicznej oraz usług komercyjnych, a także cmentarzy.

W związku z charakterem zabudowy na obszarze gminy nie ma potrzeby wyznaczenia miejsc postojowych ogólnodostępnych w ramach zabudowy mieszkaniowej.

4. Komunikacja autobusowa

Transport zbiorowy oparty jest na sieci komunikacji autobusowej. Połączenia komunikacyjne zapewniane są przez Starostwo Powiatowe w Garwolinie w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Garwolinie S.A., a także przez przewoźników prywatnych.

5. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Górzno nie przebiega linia kolejowa.

[25] Dane GUS BDL

6. Infrastruktura rowerowa

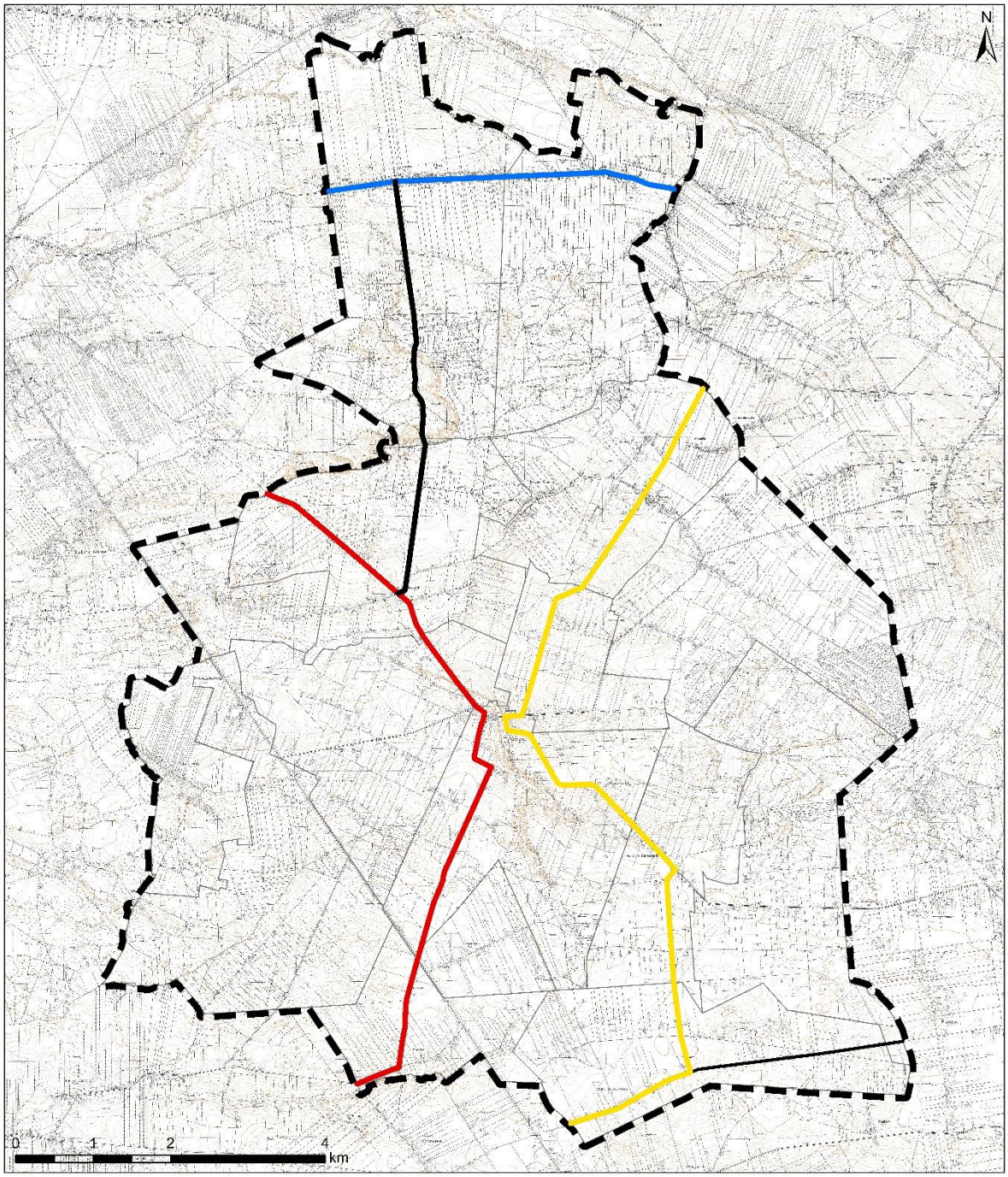
Na terenie gminy brak jest infrastruktury rowerowej (drogi dla rowerów, pasy rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe). Komunikacja rowerowa odbywa się na zasadach ogólnych po drogach publicznych.

Rower może być skutecznym środkiem transportu, szczególnie w terenach o zwartej zabudowie (w gminie najbardziej predysponowany są do tego Górzno, Unin i Goździk), a także pomiędzy poszczególnymi miejscowościami na terenie gminy. Rozwój infrastruktury rowerowej wskazany jest wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu – przede wszystkim drogi powiatowe nr 1328W, 1329W i 1341W).

Na terenie gminy występują również szlaki rowerowe wykorzystywane głównie w ruchu turystycznym:

- Kacprówek – Garwolin (szlak czerwony),
- Garwolin – Miastków Kościelny (szlak niebieski),
- Chotynia – Zgórze (szlak żółty),
- Reducin – Unin (szlak czarny),
- Wólka Ostrożeńska – Piastów (szlak czarny).

Rysunek 27 Infrastruktura rowerowa w gminie Górzno

OZNACZENIA

granica administracyjna gminy
Wólka Ostrożeńska – Piastów
granice obrębów ewidencyjnych

szlaki rowerowe

Kacprówek – Garwolin
Garwolin – Miastków Kościelny
Chotynia – Zgórze
Reducin – Unin

XVII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

1. Zaopatrzenie w wodę

Źródłem wody dla gminy Górzno jest woda ujmowana ze studni głębinowych. System wodociągowy gminy działa w oparciu o ujęcie wody zlokalizowane w miejscowości Samorządki. Wodociąg gminny zaopatrywany jest w wodę, która uprzednio jest napowietrzana i filtrowana. Na wypadek awarii woda jest dezynfekowana. Ujęcie wody oraz stacja uzdatniania zostały zbudowane w 1998 r. i wymagają modernizacji. Ponadto, część mieszkańców gminy zaopatrywana jest w wodę z ujęć zlokalizowanych poza granicami gminy Górzno. Ujęcia te zlokalizowane są w m. Gończyce w gminie Sobolew, m. Ryczyska w gminie Miastków Kościelny, m. Kamionka w gminie Borowie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2020 r. długość sieci wodociągowej w gminie Górzno wynosiła 111,1 km, do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania prowadziło 1566 przyłączy, a gospodarstwom domowym dostarczono 112,6 dm^3 wody. Liczba korzystających z sieci wodociągowej to 5584 osób, co stanowi 85%. Jakość dostarczanej wody jest stale monitorowana przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny. Należy stwierdzić, że dostarczana woda spełnia wszystkie wymagania jakościowe.

Teren ochrony bezpośredniej studni głębinowej ujęcia wody w Samorządkach mieści się w granicach ogrodzonej działki wokół studni.

2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Odbiornikiem ścieków komunalnych w gminie są dwie oczyszczalnie ścieków:

- w miejscowości Unin o przepustowości 150 m^3/d,

- w miejscowości Górzno o przepustowości 200 m^3/d.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2020 r. długość sieci kanalizacyjnej w gminie Górzno wynosiła 23,9 km, do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania prowadziło 537 przyłączy. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej to 2 080 osoby, co stanowi 31,7% ogółu mieszkańców gminy. Na terenie gminy Górzno funkcjonowało 379 przydomowych oczyszczalni ścieków, 536 zbiorników bezodpływowych oraz 2 stacje zlewna, do których wozami asenizacyjnymi dowożone są ścieki z obszarów nieobjętych systemem kanalizacji zbiorowej. W 2020 r. ze zbiorników bezodpływowych odebrano 4 549,9 m^3 ścieków. W 2020 roku w oczyszczalniach ścieków wytworzono w ciągu roku 17 ton, których całość została magazynowana czasowo.

Siecią kanalizacyjną objęte są obręby: Unin, Goździk, Górzno, Mierżączka, część obrębu Reducin i część obrębu Piaski.

Na terenach nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i następnie dowożone taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego na terenie oczyszczalni ścieków.

3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 województwo zostało podzielone na trzy regiony gospodarki odpadami, gmina Górzno jest jedną z gmin należących do regionu wschodniego. Na terenie gminy nie są zlokalizowane instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady z Górzna są przekazywany do odpowiednich instalacji zlokalizowanych poza granicami gminy.

Na terenie gminy Górzno, przy ul. Anders 9 w Górznie zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

W 2021 r. odebrano i zebrano w PSZOK ogółem 1087,68 ton odpadów komunalnych, w tym w formie zmieszanej ok. 34%. W 2021 r. gmina Górzno osiągnęła następujące poziomy recyklingu[26]:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych - 27,18%,
- przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100%,
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł 0,1%.

Powyższe oznacza, że wszystkie wymagane poziomy recyklingu zostały osiągnięte i gospodarka odpadami na terenie gminy funkcjonuje prawidłowo.

W miejscowości Unin zlokalizowana jest instalacja do termicznego przekształcania odpadów. Głównym rodzajem przekształcanych odpadów są zwierzęta padłe i ubite z konieczności oraz odpadowa tkanka zwierzęca.

4. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Górzno posiada korzystne warunki zaopatrzenia w gaz ze względu na przebiegające przez jego teren układy magistralnych gazociągów wysokiego ciśnienia, jednakże do sieci gazowej podłączonych jest zaledwie 29,6% mieszkańców gminy. Gaz wykorzystywany jest do celów gospodarstw domowych, przemysłu i usług.

W granicach gminy znajdują się następujące obiekty sieci gazowej wysokiego ciśnienia:
- gazociąg DN 500 MOP 5,0 MPa relacji Rembelszczyzna – Wronów,
- gazociąg DN100 odgałęzienie Górzno – Łaskarzew.

Od powyższych gazociągów obowiązują minimalne odległości mierzone od osi gazociągu do rzutu obrysu projektowanego obiektu (połowa szerokości strefy kontrolowanej) zgodne z przepisami odrębnymi.

Długość czynnej sieci przesyłowej znajdującej się w granicach gminy Górzno wynosi 6,408 km (dane z GUS, stan na 31.12.2020 r.).

Na obszarze gminy Górzno nie są zlokalizowane stacje gazowe. Mieszkańcy zaopatrywani są w gaz ze stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej poza granicami gminy.

[26] Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Górzno za 2021 rok.

Na terenie gminy Górzno zlokalizowana jest dystrybucyjna sieć gazowa średniego ciśnienia o łącznej długości 38,220 km (stan na 31.12.2020 r.).

Dystrybucyjna sieć gazowa nie jest dostatecznie rozbudowana, korzysta z niej 29,6% ogółu mieszkańców gminy Górzno. W zasięgu gazu sieciowego znajdują się mieszkańcy obrębów: Górzno, Wólka Ostrożeńska, Samorządki, Samorządki Kolonia, Piaski, Reducin, Mierżączka.

5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Sieć elektroenergetyczna w gminie Górzno opiera się na liniach średniego napięcia SN. Z głównych punktów zasilania zlokalizowanych poza granicami gminy Górzno wyprowadzone są linie średniego napięcia 15 kV, które występują zarówno jako kablowe jak i napowietrzne. Linie średniego napięcia doprowadzają energię elektryczną do stacji transformatorowych SN/nN, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia bezpośrednio zasilająca odbiorców.

W gminie Górzno występują urządzenia elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia, są to:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV,
- kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV,
- napowietrzne linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV,
- kablowe linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV,
- stacje transformatorowe 15 kV/ 0,4 kV.
- Operatorem systemu dystrybucyjnego jest PGE Dystrybucja S.A.

6. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Górzno nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy.

Gospodarstwa domowe ogrzewane są ze źródeł indywidulanych głównie wykorzystujących węgiel, gaz, drewno oraz biomasę.

7. Odnawialne źródła energii

W Polsce istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Na terenie gminy Górzno roczne nasłonecznienie wynosi 1080-1100 kWh/m^2. Jest to średnioroczna suma promieniowania słonecznego całkowitego padającego na jednostkę powierzchni. Dla województwa mazowieckiego przyjmuje się średnie nasłonecznienie wynoszące 1600 godzin rocznie.

Najpopularniejszymi metodami pozyskiwania energii słonecznej są systemy fotowoltaiczne, które przetwarzają promieniowanie słoneczne bezpośrednio na energię elektryczną. Na terenie gminy Górzno w ostatnich latach można zauważyć wzrost zainteresowania energię słoneczną również za pomocą kolektorów słonecznych, które przetwarzają promieniowanie słoneczne w energię cieplną, wykorzystywaną najczęściej do podgrzewania ciepłej wody użytkowej.

XVIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje inwestycje celu publicznego jako: „działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami".

Zagadnienie realizacji ponadlokalnych celów publicznych zostało opisane w rozdziale Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego - Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

XIX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

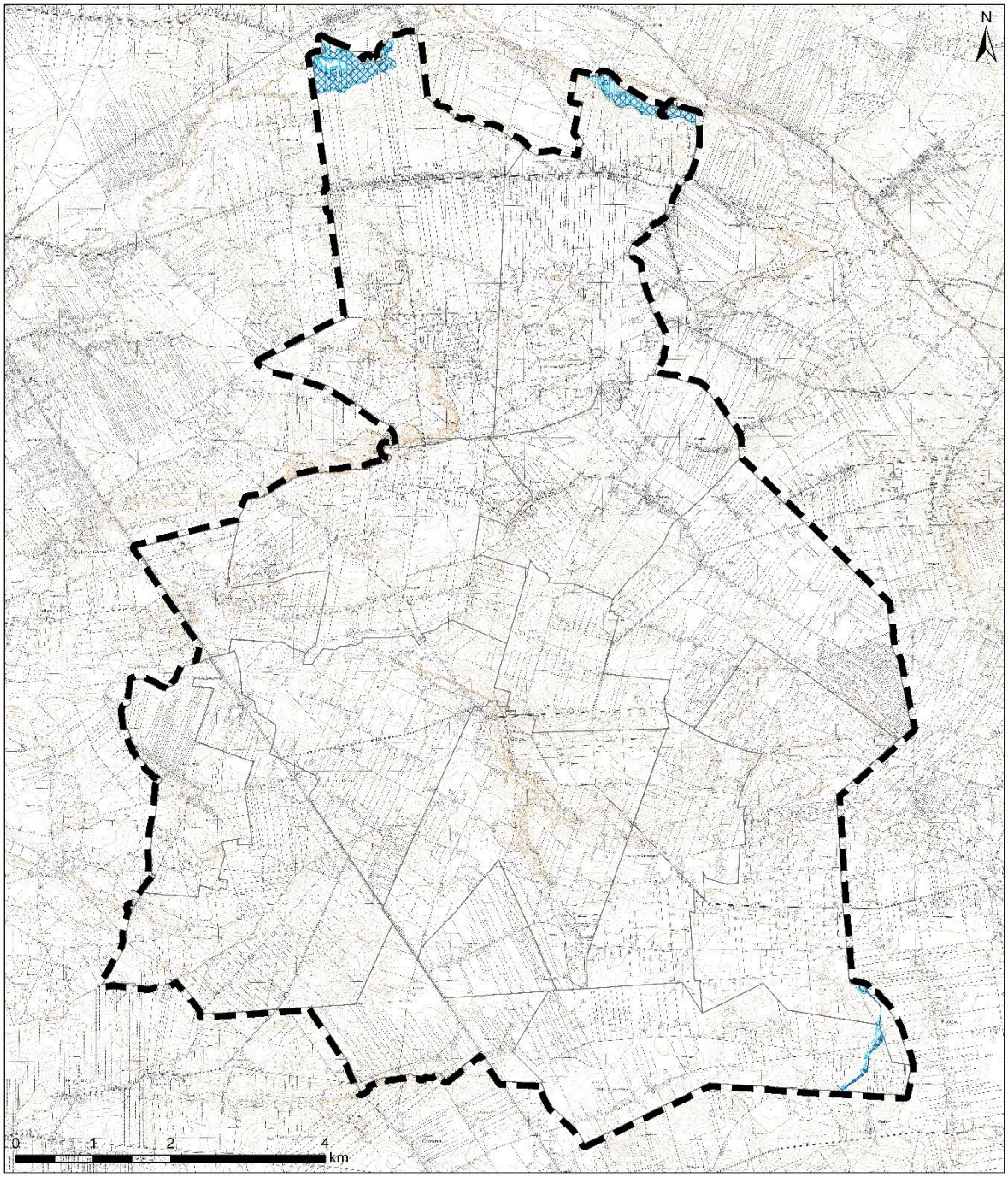
Zgodnie z ustawą Prawo wodne, ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez:

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
- zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;
- zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
- budowę, przebudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;
- prowadzenie akcji lodołamania;
- prowadzenie polityki informacyjnej w zakresie ochrony przed powodzią oraz ograniczania jej skutków.

Aktualna ocena ryzyka powodziowego na terenie gminy Górzno została przedstawiona w rozdziale Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – Zagrożenie powodziowe.

Zgodnie z Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP) na terenie gminy nie jest planowana budowa wałów przeciwpowodziowych ani inne działania techniczne mające na celu ograniczenie ryzyka powodziowego.

Rysunek 28 Zagrożenie powodziowe w gminie Górzno

OZNACZENIA

- granica administracyjna gminy
- granice obrębów ewidencyjnych
- obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=10%, tzw. wody dziesięcioletnie)
- obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=1%, tzw. wody stuletnie)
- obszary o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=0,2%, tzw. wody pięćsetletnie)

CZĘŚĆ B.
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

I. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

1. Cele polityki przestrzennej

Zgodnie z celami strategicznymi określonymi w Planie Rozwoju Lokalnego gminy Górzno na lata 2015-2020 głównym celem rozwojowym gminy jest: **„podwyższenie standardu życia na obszarze gminy oraz zwiększenie oferty rekreacyjno-kulturalnej a co za tym idzie, umożliwienie rozwoju kulturalnego lokalnej społeczności oraz promocja i pielęgnowanie lokalnej tradycji."**

Wizja ta realizowana ma być w ramach trzech obszarów strategicznych:

- rozwój infrastruktury technicznej i transportowej,
- poprawa jakości życia,
- kompleksowy rozwój Wspólnoty Lokalnej.

Polityka przestrzenna gminy powinna zostać określona na podstawie celów strategicznych gminy i wizji jej rozwoju przy uwzględnieniu jej uwarunkowań przestrzennych. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy powinny w pełni wykorzystywać lokalne uwarunkowania korzystne dla rozwoju gminy oraz w jak największym stopniu niwelować uwarunkowania niekorzystne, które mogą ograniczać rozwój gminy. Jednocześnie zachowanie walorów gminy i jej rozwój powinien następować z poszanowaniem zasad ładu przestrzennego. Tworzenie wielofunkcyjnych struktur urbanistycznych o formie zwartej stanowi odpowiednie środowisko dla zamieszkania, jak i rozwoju gospodarczego. Wszechstronne zaspokojenie potrzeb mieszkańców, optymalna dostępność do usług, miejsc pracy i wypoczynku z miejsca zamieszkania prowadzić powinny do podniesienia atrakcyjności gminy.

W kształtowaniu polityki przestrzennej gminy należy zatem dążyć do wykształcenia wielofunkcyjnych, nieprzeskalowanych przestrzeni, które powinny łączyć w sobie elementy mieszkalne, usługowe i rekreacyjne, zapewniając możliwość rozwoju przedsiębiorczości, przy jednoczesnym zachowaniu unikatowych walorów kulturowych i przyrodniczych.

Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno pozwala wyznaczyć poniższe cele dla określenia kierunków jej polityki przestrzennej:

- **rozwój lokalnej gospodarki poprzez wsparcie prowadzenia wielofunkcyjnej działalności gospodarczej na terenie gminy** w oparciu o korzystne położenie gminy wzdłuż trasy ekspresowej S17 stanowiącej dogodne połączenie drogowe z większymi ośrodkami miejskimi:
  - lokalizowanie nowych zakładów produkcyjnych, składów i magazynów w pobliżu węzła drogowego „Górzno" oraz w innych dobrze skomunikowanych i uzbrojonych rejonach gminy,
  - rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, w tym także w miejscowościach o dotychczasowo wyłącznie rolniczym charakterze,

  - rozwój działalności agroturystycznej jako sposób na zwiększenie dochodowości działalności rolniczej,
  - rozwój systemu transportowego jako wspierającego rozwój gospodarczy gminy - modernizacja i rozbudowa sieci dróg, zapewnienie drogom parametrów technicznych odpowiednich dla danej klasy,
  - przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych oraz uzbrojenie ich w nowoczesną i efektywną infrastrukturę,
  - rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
  - umożliwienie eksploatacji złóż kopalin zlokalizowanych na terenie gminy;
- **uporządkowanie struktury przestrzennej gminy** w oparciu o już wykształcone struktury osadnicze oraz istniejącą infrastrukturę techniczną i komunikacyjną:
  - wielofunkcyjny rozwój gminy przy zachowaniu zasady minimalizowania wzajemnego odziaływania zabudowy o różnych funkcjach,
  - zachowanie właściwych proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi a terenami otwartymi,
  - eliminowanie rozpraszania zabudowy – szczegółowe określenie terenów budowlanych i niebudowlanych,
  - lokalizacja zabudowy w miejscach o dogodnym dostępie komunikacyjnym,
  - wykształcenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w północno-zachodniej części gminy, jako odpowiedź na wysokie zapotrzebowanie związane z bliskim sąsiedztwem miasta powiatowego Garwolina,
  - zwiększenie intensywności zabudowy w miejscowości Górzno - wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z usługami w centrum miejscowości gminnej;
  - w pierwszej kolejności uzupełnianie zabudową terenów z już wykształconą strukturą funkcjonalno-przestrzenną,
  - rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej;
- **ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych gminy** w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego oraz bogate dziedzictwo kulturowe gminy:
  - planowanie i realizowanie zabudowy na terenie gminy z zachowaniem obowiązujących standardów jakości środowiska,
  - racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony i rekultywacji;
  - ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
  - racjonalne kształtowanie wyraźnej granicy rolno-leśnej poprzez tworzenie zwartych kompleksów leśnych w wyniku zalesiania nieużytków oraz gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa,
  - ochrona zabytków oraz miejsc o wysokim znaczeniu kulturowym,
  - promocja bogatego dziedzictwa kulturowego gminy m.in. poprzez działania informacyjne i edukacyjne,
  - rozwój życia kulturalnego spajającego miejscową społeczność m.in. poprzez kultywowanie tradycji lokalnych,

- wykorzystanie walorów kulturowych gminy dla rozwoju rekreacji i wypoczynku,
- ochrona ekspozycji obiektów oraz zachowanie historycznych relacji przestrzennych.

Dla województwa mazowieckiego nie został przeprowadzony audyt krajobrazowy oraz nie wyznaczono granic krajobrazów priorytetowych.

II. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

W celu tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju oraz uczytelnienia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wyznacza się następujące tereny, dla których określono kierunki przeznaczeń:

- M – tereny zabudowy mieszkaniowej
- M1 – tereny zabudowy mieszkaniowej
- ML – tereny rekreacji indywidualnej
- RM – tereny zabudowy zagrodowej
- MU – tereny zabudowy mieszkaniowej lub usług
- MWU – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług
- U – tereny usług
- UK – teren usług kultury
- UKs – tereny usług sakralnych
- US – tereny usług sportu i rekreacji
- PU – tereny produkcyjno-usługowe
- RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych
- PG – tereny eksploatacji złóż
- PEF – tereny obiektów produkcyjnych – elektrownia fotowoltaiczna
- IT – tereny infrastruktury technicznej
- KS – tereny parkingów
- ZC – tereny cmentarzy
- ZP, ZP1 – tereny zieleni urządzonej
- R – tereny rolnicze
- WP – tereny wód powierzchniowych płynących
- WS – tereny wód powierzchniowych stojących
- ZL – tereny lasów
- ZN – tereny zieleni naturalnej

Dla powyższych terenów określa się kierunki przeznaczenia podstawowego i dopuszczalnego oraz standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu. Uzupełnieniem dla tych ustaleń są treści kierunków ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, kierunków i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju systemu komunikacji i systemów infrastruktury technicznej oraz wskazania wynikające z ogólnych zasad polityki przestrzennej.

Ponadto na obszarze całej gminy Górzno zakazuje się lokalizowania zakaz lokalizacji zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

M – tereny zabudowy mieszkaniowej:

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa zagrodowa.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zabudowa usługowa, w zakresie utrzymania istniejących usług, z dopuszczeniem rozbudowy i nadbudowy do parametrów ustalonych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- zieleń izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w przypadku lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy innej niż zagrodowa nakazuje się urządzenie pasa zwartej zieleni wielopiętrowej lub innych zabezpieczeń, tworzącego barierę wizualną i akustyczną, z możliwością przerwania w miejscach sytuowania bram wjazdowych oraz w przypadku konieczności ominięcia istniejących przeszkód – określenie szerokości pasa zieleni oraz zasad zastosowania innych zabezpieczeń zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- ograniczenie dopuszczalnej obsady zwierząt hodowlanych w gospodarstwach do 39 DJP,
- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- zakaz lokalizowania nowych budynków na terenach zlokalizowanych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią dopuszcza się remonty, przebudowę i nadbudowę wyłącznie istniejących budynków.

Ograniczenia zmian przeznaczenia:

- lokalizacja zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artkuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, w pasie izolacyjnym wokół cmentarza w odległości 50 m i 150 m zgodnie z §3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1953 r. Nr 52 poz. 315),

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 10 m, z dopuszczeniem zwiększenia wysokości do 12 m dla budynków gospodarczych i inwentarskich w zabudowie zagrodowej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 45% działki budowlanej, z dopuszczeniem zmniejszenia do 15% działki budowlanej dla zabudowy zagrodowej,

- maksymalna powierzchnia zabudowy – 40% działki budowlanej, z dopuszczeniem zwiększenia dla do 60% działki budowlanej dla zabudowy zagrodowej.

M1 – tereny zabudowy mieszkaniowej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa letniskowa.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- zieleń izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 45% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 40% działki budowlanej.

ML – tereny rekreacji indywidualnej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa rekreacji indywidualnej.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- zieleń izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 45% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 40% działki budowlanej.

RM – tereny zabudowy zagrodowej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa zagrodowa.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- usługi agroturystyki,
- zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- zieleń izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w przypadku lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy innej niż zagrodowa nakazuje się urządzenie pasa zwartej zieleni wielopiętrowej lub innych

zabezpieczeń, tworzącego barierę wizualną i akustyczną, z możliwością przerwania w miejscach sytuowania bram wjazdowych oraz w przypadku konieczności ominięcia istniejących przeszkód – określenie szerokości pasa zieleni oraz zasad zastosowania innych zabezpieczeń zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- ograniczenie dopuszczalnej obsady zwierząt hodowlanych w gospodarstwach do 39 DJP,
- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 12 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 60% działki budowlanej.

MU – tereny zabudowy mieszkaniowej lub usług

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne, z wyłączeniem usług z zakresu stacji paliw.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zabudowa zagrodowa w zakresie utrzymania istniejącej zabudowy z dopuszczeniem rozbudowy i nadbudowy w parametrach ustalonych jak dla zabudowy usługowej,
- zieleń ogólnodostępna z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- place publiczne i skwery, tereny zieleni urządzonej oraz inne przestrzenie publiczne ze szczególnym uwzględnieniem ich reprezentacyjnego charakteru,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ograniczenia zmian przeznaczenia:

- lokalizacja zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artkuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, w pasie izolacyjnym wokół cmentarza w odległości 50 m i 150 m zgodnie z §3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1953 r. Nr 52 poz. 315),

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 10 m, z dopuszczeniem zwiększenia wysokości do 12 m dla budynków gospodarczych i inwentarskich w zabudowie zagrodowej,

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 45% działki budowlanej, z dopuszczeniem zmniejszenia do 30% działki budowlanej dla zabudowy usługowej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 45% działki budowlanej.

MWU – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne, z wyłączeniem usług z zakresu stacji paliw.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń ogólnodostępna z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- place publiczne i skwery, tereny zieleni urządzonej oraz inne przestrzenie publiczne ze szczególnym uwzględnieniem ich reprezentacyjnego charakteru,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 15 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 65% działki budowlanej.

U – tereny usług

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w zakresie utrzymania istniejącej zabudowy z dopuszczeniem rozbudowy i nadbudowy w parametrach ustalonych jak dla zabudowy usługowej,
- zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, itp.,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ograniczenia zmian przeznaczenia:

- lokalizacja zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artkuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, w pasie izolacyjnym wokół cmentarza w odległości 50 m i 150 m zgodnie z §3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1953 r. Nr 52 poz. 315),

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 13 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 45% działki budowlanej, z dopuszczeniem zmniejszenia do 30% działki budowlanej dla zabudowy usługowej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 45% działki budowlanej.

UK – teren usług kultury

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- usługi kultury,
- miejsca pamięci wraz z obiektami i infrastrukturą towarzyszącą służącymi organizacji obchodów świąt państwowych, rocznic, uroczystości.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń urządzona,
- infrastruktura informacyjna i edukacyjna tak jak m.in.. plansze informacyjne i tablice edukacyjne,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 8 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 35% działki budowlanej.

UKs – tereny usług sakralnych

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- obiekty sakralne, obiekty towarzyszące obiektom sakralnym.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- usługi, w tym usługi publiczne,
- zieleń urządzona,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 15 m, z dopuszczeniem utrzymania wysokości istniejącej zabudowy dla obiektów objętych ochroną konserwatorską lub obiektów położonych na obszarze objętym ochroną konserwatorską,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej, z dopuszczeniem utrzymania aktualnej powierzchni biologicznie czynnej obszarów objętych ochroną konserwatorską,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 60% działki budowlanej, z dopuszczeniem utrzymania aktualnej powierzchni zabudowy obszarów objętych ochroną konserwatorską.

US – tereny usług sportu i rekreacji

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- tereny usług sportu i rekreacji,
- urządzone miejsca organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych (amfiteatr, scena).

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- usługi, w tym usługi publiczne,
- zieleń urządzona,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 16 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 30% działki budowlanej.

PU – tereny produkcyjno-usługowe

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- obiekty produkcyjne, składy, magazyny wraz z zapleczem administracyjnym, biurowym i socjalnym,
- zabudowa usługowa, w tym stacje paliw wraz z zapleczem usługowo – handlowym, usługi związane ze sprzedażą, diagnostyką i naprawą pojazdów, usługi logistyki i spedycji oraz usługi administracji.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- dopuszczenie rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- zieleń urządzona i izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- w miejscach wskazanych na rysunku Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego nakazuje się urządzenie strefy zieleni izolacyjnej w postaci pasa zwartej zieleni wielopiętrowej o minimalnej szerokości 10 m lub innych zabezpieczeń, tworzącego barierę wizualną i akustyczną, z możliwością przerwania w miejscach sytuowania bram wjazdowych oraz w przypadku konieczności ominięcia istniejących przeszkód.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 20 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej.

RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- produkcja w gospodarstwach rolnych taka jak m. in. uprawa szklarniowa roślin, uprawy ogrodnicze,
- produkcja w gospodarstwach hodowlanych taka jak m. in. chów i hodowla zwierząt inwentarskich.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- budynek lub lokal mieszkalny dla właściciela gospodarstwa rolnego lub hodowlanego,
- tereny użytków rolnych, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, sady, stawy hodowlane,
- zieleń urządzona i izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w miejscach wskazanych na rysunku Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego nakazuje się urządzenie strefy zieleni izolacyjnej w postaci pasa zwartej zieleni wielopiętrowej o minimalnej szerokości 10 m lub innych zabezpieczeń, tworzącego barierę wizualną i akustyczną, z możliwością przerwania w miejscach sytuowania bram wjazdowych oraz w przypadku konieczności ominięcia istniejących przeszkód.

Ograniczenia zmian przeznaczenia:

- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 30 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 60% działki budowlanej.

PG – tereny eksploatacji złóż

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- powierzchniowa eksploatacja kopalin.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- obiekty biurowo - administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym oraz inne obiekty i urządzenia pomocnicze związane z eksploatacją i przeróbką kopalin,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi;
- zieleń izolacyjna.

Standardy kształtowania zabudowy:

- zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego,
- wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kopalin w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 15% działki budowlanej.

PEF – tereny obiektów produkcyjnych – elektrownia fotowoltaiczna

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- elektrownia fotowoltaiczna.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- dopuszczenie rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- zieleń urządzona i izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej.

IT – tereny infrastruktury technicznej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z elektroenergetyką, gazownictwem, gospodarką odpadami, gospodarką wodno-kanalizacyjną oraz urządzenia wodne.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
- dopuszczenie rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- zieleń urządzona i izolacyjna,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Standardy kształtowania zabudowy:

- w terenach stanowiących regionalne i lokalne korytarze ekologiczne nakazuje się utrzymanie ciągłości naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych poprzez zakaz lokalizacji nowych budynków w odległości 5 m od cieku wodnego – w przypadku działek już zabudowanych minimalna odległość budynków od cieku wodnego może zostać zmniejszona i zostanie ustalona na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 16 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej.

KS – tereny parkingów

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- tereny obsługi transportu samochodowego, w tym parkingi z niezbędnym zapleczem techniczno-użytkowym.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń urządzona i izolacyjna
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

ZC – tereny cmentarzy

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- cmentarze wraz z usługami kultu religijnego.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- usługi związane z przeznaczeniem podstawowym – zakłady kamieniarskie, pogrzebowe, handel (kwiaty, znicze),
- obiekty związane z przeznaczeniem podstawowym – kaplice, kostnice, dom przedpogrzebowy, zaplecze administracyjno-gospodarcze, kolumbaria, ściany urnowe,
- zieleń urządzona,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Ograniczenia zmian przeznaczenia:

- odległość cmentarza od zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 12 m, z wyłączeniem elementów wysokościowych takich jak: wieże, maszty, krzyże dla których maksymalna wysokość wynosi 15 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 25% działki budowlanej.

ZP – tereny zieleni urządzonej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- teren zieleni urządzonej,
- teren parku.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- oranżerie, ogrody botaniczne, ogródki jordanowskie,
- urządzenia sportowo-rekreacyjne, place zabaw, itp.,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 50% działki budowlanej.

ZP1 – tereny zieleni urządzonej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- teren zieleni urządzonej,
- teren parku.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- oranżerie, ogrody botaniczne, ogródki jordanowskie,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- maksymalna wysokość zabudowy do 7 m,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 60% działki budowlanej,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 25% działki budowlanej.

R – tereny rolnicze

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- tereny użytków rolnych, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, sady, stawy hodowlane.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- lasy,
- zieleń nieurządzona, zadrzewienia,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Standardy kształtowania zabudowy:

- zakaz lokalizacji budynków,

Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej.

WP – tereny wód powierzchniowych płynących

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- wody powierzchniowe śródlądowe – rzeki,
- obiekty i urządzenia służące gospodarce wodnej.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń nieurządzona,
- obiekty i urządzenia służące turystyce i rekreacji wodnej.

Standardy kształtowania zabudowy:

- zakaz lokalizacji budynków,
- utrzymanie dominacji terenów otwartych z ochroną ciągłości ekosystemów w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- utrzymanie naturalnej otuliny rzek i cieków wodnych, z zachowaniem zasad ochrony przeciwpowodziowej,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem

WS – tereny wód powierzchniowych stojących

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- wody powierzchniowe śródlądowe – jeziora i stawy,
- obiekty i urządzenia służące gospodarce rybackiej.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- zieleń nieurządzona,
- obiekty i urządzenia służące turystyce i rekreacji wodnej.

Standardy kształtowania zabudowy:

- zakaz lokalizacji budynków,
- utrzymanie dominacji terenów otwartych z ochroną ciągłości ekosystemów w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem

ZL – tereny lasów

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- lasy,
- zalesienia.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- urządzenia turystyczne – miejsca wypoczynkowe, polany, zadaszenia, punkty widokowe,
- zieleń nieurządzona, zadrzewienia,
- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Standardy kształtowania zabudowy:

- zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu przyrodniczego gminy oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji;
- gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzania lasu sporządzane przez właściwe służby,
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, obiektów małej architektury i urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych, infrastruktury technicznej oraz ciągów pieszych i rowerowych,
- zakaz lokalizacji nowej zabudowy niezwiązanej z gospodarką leśną

ZN – tereny zieleni naturalnej

Podstawowe kierunki przeznaczenia:

- zieleń łęgowa, przywodna,
- użytki rolne, w tym łąki, pastwiska, zadrzewienia.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Standardy kształtowania zabudowy:

- utrzymanie dominacji terenów otwartych z ochroną ciągłości ekosystemów w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- ochrona gleb, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- utrzymanie naturalnej otuliny rzek i cieków wodnych, z zachowaniem zasad ochrony przeciwpowodziowej**.**

III. TERENY Z OGRANICZENIAMI ZABUDOWY ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

1. Tereny z ograniczeniami zabudowy:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;

- tereny objęte ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: pomniki przyrody;
- tereny objęte ochroną konserwatorską;
- strefy sanitarne wokół cmentarza – 50 m i 150 m zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze;
- tereny wskazane pod zabudowę przyległe do lasów na zasadach wynikających z przepisów odrębnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- droga krajowa z uwagi na jej oddziaływanie; ograniczenia wynikają również z Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie oraz z ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
- pasy technologiczne wokół magistralnych urządzeń infrastruktury technicznej na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także zgodnie z przepisami odrębnymi;
- strefy kontrolowane gazociągów na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także zgodnie z przepisami odrębnymi.

2. Tereny wyłączone spod zabudowy:

- tereny lasów oznaczone symbolem ZL na zasadach określonych w Studium;
- tereny rolnicze oznaczone symbolem R na zasadach określonych w Studium;
- tereny zieleni naturalnej oznaczone symbolem ZN;
- tereny wód powierzchniowych płynących oznaczone symbolem WP;
- tereny wód powierzchniowych stojących oznaczone symbolem WS.

Zakaz zabudowy na wskazanych powyżej terenach nie dotyczy obiektów drogowych, elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, obiektów hydrotechnicznych lub służących ochronie środowiska bądź zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.

IV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uznaje naczelną zasadę, że podstawą działań w zakresie przeznaczenia terenów na określone cele i ustalania zasad ich zagospodarowania jest ład przestrzenny oraz zrównoważony rozwój, czyli gospodarowanie w harmonii z przyrodą, tj. z zachowaniem zasad i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego.

Aby osiągnąć postawiony cel nadrzędny należy dążyć do poprawy jakości środowiska przyrodniczego na terenach zurbanizowanych, natomiast na terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane, należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych.

1. Wskazania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

W granicach administracyjnych gminy występują pomniki przyrody, dla których ustala się uwzględnienie obowiązujących zakazów i nakazów określonych w przepisach odrębnych.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto stosuje się zapisy rozporządzenia Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu garwolińskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2009 r. Nr 36 poz. 858) zmienionego uchwałą Nr X/64/2015 Rady Gminy w Górznie z dnia 16 września 2015 r. zmieniającą rozporządzenie w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu garwolińskiego.

Ponadto na terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane (przede wszystkim dolina rzeki Wilgi, dolina rzeki Promnik oraz kompleksy leśne), należy ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. W tym celu przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy:

- zachowanie drożności powiązań ekologicznych:
  - w trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy ograniczyć realizację nowych budynków i antropopresję na system przyrodniczy gminy, obejmujący obszary o charakterze naturalnym i pełniące funkcję korytarzy ekologicznych (dolina Wilgi oraz dolina Promnika stanowią korytarze o randze regionalnej; dopływy Wilgi oraz Promnika pełnią rolę lokalnych korytarzy ekologicznych; funkcje lokalnych korytarzy ekologicznych pełnią również tereny leśne);
  - racjonalna lokalizacja zabudowy – należy koncentrować zabudowę (nie rozpraszać), jednocześnie zachowując luki w zabudowie – szkodliwe jest tworzenie długich pasów zabudowy wzdłuż dróg;
  - kształtowanie i ochrona mozaiki siedliskowej – z większą różnorodnością siedliskową wiąże się możliwość dyspersji większej liczby różnych gatunków;
  - zachowanie wszelkich płatów lasów, zadrzewień, terenów wód powierzchniowych, alei drzew wzdłuż dróg;
  - ochrona dolin rzek przepływających przez gminę (Wilga wraz z dopływami, Promnik wraz z dopływami) – utrzymanie otulin biologicznych wokół cieków, zadrzewień oraz zarośli;
- ochrona ekosystemów leśnych:
  - zakaz przeznaczania terenów Lasów Państwowych na inne cele;
  - ograniczenie przeznaczania działek leśnych pod zabudowę, w przypadku zabudowy – dążenie do ograniczania wycinki drzewostanu, wydzielanie dużych działek, określenie wysokiego współczynnika powierzchni biologicznie czynnej;
  - stosowanie gatunków zgodnych z warunkami siedliskowymi, wykluczenie gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych;
- ochrona nieleśnych zbiorowisk o charakterze naturalnym – dotyczy zbiorowisk łąkowych związanych z dolinami rzek Wilgi i Promnika oraz ich dopływów:

  - ograniczenie lub eliminacja procesów sukcesji – wycinanie i karczowanie podrostów drzew w okresie wiosennym, karczowanie karp korzeniowych;

- ochrona nieleśnych zbiorowisk o charakterze seminaturalnym – wszystkie użytki zielone figurujące w ewidencji jako łąki lub pastwiska należy czynnie chronić przed zarastaniem (regularne koszenie) i zabudową:
  - zachowanie stanu siedlisk poprzez ich ekstensywne użytkowanie kośno-pastwiskowe;
  - promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych, w ramach których rolnik otrzymuje płatność za koszenie łąki;
  - utrzymanie powierzchni trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo – zakaz przeorywania, wałowania, stosowania ścieków i osadów ściekowych, stosowania wypasu i nawożenia;
- uregulowanie ruchu turystycznego w obszarach cennych zarówno przyrodniczo jak i krajobrazowo (przede wszystkim dolina rzeki Wilgi oraz zwarte kompleksy leśne) – poprowadzenie szlaków pieszych, rowerowych, budowa polan rekreacyjnych itp.

2. Wskazania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych:

Priorytetem ekologicznym w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody do picia wysokiej jakości. Stan wód powierzchniowych na terenie gminy jest zły oraz są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny), na co wpływ mają presje troficzne, hydromorfologiczne oraz chemiczne. Wody podziemne są dobrej jakości, JCWPd nr 66 nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych (charakteryzuje ją dobry stan chemiczny i ilościowy). W celu przywrócenia dobrego stanu wód powierzchniowych oraz utrzymania dobrego stanu wód podziemnych planowane rozwiązania przestrzenne powinny uwzględniać:

- uregulowanie gospodarki ściekowej obszaru poprzez rozwój systemów kanalizacji sanitarnej, eliminując w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych;
- dopuszczenie na obszarach przewidzianych do objęcia zbiorczą sanitarną kanalizacją, do czasu jej wybudowania, odprowadzenia ścieków do szczelnych szamb tylko jako rozwiązania tymczasowego z koniecznością monitorowania systematyczności wywożenia nieczystości;
- dopuszczenie docelowego odprowadzania ścieków do szamb, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną;
- kontrolę wywozu nieczystości ze zbiorników bezodpływowych:
  - na podstawie dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości,
  - kontrolę ilości wywiezionych ścieków w porównaniu ze zużytą wodą (jeśli jest wodociąg);
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami;

- zakaz odprowadzania do ziemi wód niepodczyszczonych;
- dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych;
- wykluczenie składowania nawozów (w tym nawozów naturalnych) i innych środków chemicznych bezpośrednio na powierzchni ziemi;
- ograniczenie rolniczego wykorzystywania ścieków oraz gnojowicy;
- rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększenie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody;
- wspieranie retencji wodnej poprzez utrzymanie terenów leśnych oraz zbiorników wodnych,
- niedopuszczanie do powstawania nowych źródeł zagrożeń dla jakości wód podziemnych;
- zapewnienie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnych umożliwiających infiltrację wód opadowych do gruntu;
- zapobieganie spływom powierzchniowym z terenów utwardzonych, zanieczyszczonych bezpośrednio do cieków wodnych;
- zachowywanie otulin biologicznych wokół cieków i zbiorników wodnych ograniczających spływ zanieczyszczeń oraz stwarzających warunki dla naturalnego, biologicznego oczyszczania się wód.

3. Wskazania w zakresie ochrony gleb:

Ochrona gleb na terenie gminy powinna być realizowana poprzez:

- ochronę zwartych kompleksów terenów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych przeznaczonych do produkcji rolnej – gleb klasy III podlegają ochronie zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2409);
- ochronę gleby przed erozją wietrzną, m.in. poprzez pokrywanie powierzchni gleby materią organiczną w okresie od jesieni do wiosny;
- racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych, zakaz składowania bezpośrednio na ziemi nawozów, pasz, obornika i innych substancji wykorzystywanych w rolnictwie;
- utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, a w przypadku przekroczenia wymaganych standardów doprowadzenie ich jakości (poprzez działania rekultywacyjne) co najmniej do wymaganej;
- nasadzenia roślin fitoremediacyjnych wzdłuż dróg;
- stosowanie alternatywnych sposobów odladzania jezdni, placów i parkingów.

4. Wskazania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

Na terenie gminy odnotowuje się przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10 – główną przyczyną przekroczeń jest emisja pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków. Przekraczany jest również poziom celu długoterminowego ozonu. Ochrona przed powyższymi zanieczyszczeniami jest szczególnie ważna z uwagi na ich negatywny wpływ na zdrowie ludzi. Na terenie gminy nie występuje scentralizowany system

ciepłowniczy, obszar gminy jest tylko częściowo zgazyfikowany (w 2021 roku z instalacji gazowych korzystało 32,8% ogółu mieszkańców).

Wskazuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych:
  - zmiana sytemu ogrzewania z użyciem tradycyjnego paliwa na ekologiczne, wycofanie z użytkowania kotłów i pieców węglowych o złym stanie technicznym i niskiej sprawności cieplnej;
  - modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną;
  - popularyzacja energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji do powietrza, w tym odorów:
  - w terenach zwartej zabudowy; w przypadku obiektów istniejących – realizacja zieleni izolacyjnej;
  - w dolinach rzecznych i innych obniżeniach terenu podatnych na tworzenie zastoisk;
- utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza, ograniczanie zabudowy dolin;
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

5. Wskazania w zakresie ochrony klimatu akustycznego:

Zagrożenie hałasem w gminie nie jest uciążliwe, ogranicza się do kilku źródeł, głównie dróg. Najważniejszymi zadaniami w zakresie ochrony przed hałasem są:

- modernizacja dróg publicznych, poprawa stanu nawierzchni;
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych;
- niewskazane jest stosowanie fizycznych barier akustycznych w formie ekranów;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji hałasu:
  - w terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej (w przypadku obiektów istniejących – realizacja zieleni izolacyjnej lub infrastruktury wyciszającej);
  - w granicach korytarzy ekologicznych.

V. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Historyczne i kulturalne dziedzictwo gminy Górzno powinno być przedmiotem wzmożonej ochrony ze względu na wyjątkowe walory zabytkowe. Zasób obiektów o wartościach zabytkowych

oraz ukształtowanych historycznie elementów struktury przestrzennej gminy stanowi o tożsamości miejsca i jego przeszłości. Ochrona powinna przebiegać w oparciu o odpowiednie działania konserwatorskie, ale również poprzez działania uświadamiające i propagujące wiedzę o dziedzictwie kulturowym gminy Górzno.

Celem prowadzonej w studium polityki przestrzennej jest zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, jego walorów historycznych, architektonicznych i ekspozycyjnych. Do ogólnych zasad sformułowanych na potrzeby niniejszego studium, a dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, należy zaliczyć dokumentowanie, zachowanie, ochronę i propagowanie wartości dziedzictwa kulturowego. Jest to obowiązkiem władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Działalność ta z jednej strony stanowi element edukacji i rozbudzania poczucia tożsamości, z drugiej zaś musi godzić elementy ochrony z potrzebami adaptacji do wymogów współczesności. Dziedzictwo kulturowe stanowi wartość podlegającą ochronie prawnej. Ochrona dóbr kultury materialnej jest także zadaniem polityki przestrzennej. Dobra kultury powinny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji oraz nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Działania prowadzone w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego powinny zmierzać do:

- zachowania istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i kompozycyjnych;
- konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych parków i cmentarzy, oraz innych terenów publicznych;
- zachowania i ochrony stanowisk archeologicznych;
- zachowania i konserwacji historycznych układów przestrzennych oraz dążenia do usunięcia elementów uznanych za zniekształcające założenia historyczne i rekonstrukcji obiektów zniszczonych;
- dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej;
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonijnych;
- dostosowania współczesnej funkcji do wartości obiektów zabytkowych.

Przedmiotem ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego są ukształtowane historycznie, znajdujące się na terenie gminy zachowane układy, elementy struktury przestrzennej, jak również pojedyncze obiekty lub ich zespoły, o wyjątkowych walorach zabytkowych, a także świadectwa ciągłości historycznej osadnictwa na terenie gminy, w postaci zabytków archeologicznych.

Pod szczególną ochroną prawa znajdują się obiekty, obszary, zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Wszelkie działania dotyczące ww. obiektów i obszarów muszą odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi.

Studium ustala następujące zasady ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego:

- ochrona z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. w odniesieniu do zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, przy czym wykaz obiektów objętych rejestrem jest zestawieniem otwartym, który można uzupełniać o nowe elementy wskazane do objęcia ochroną prawną, jeżeli wynika to z działań bądź decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- ochrona obiektów ujętych w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także obiektów objętych ochroną w planach miejscowych, przy czym wykaz tych obiektów jest zestawieniem otwartym, który można uzupełniać o nowe elementy wskazane do objęcia ochroną,

- zasada harmonijnego wkomponowania nowej zabudowy i nowego zagospodarowania terenu w istniejący krajobraz kulturowy,
- wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z zabytkowym sąsiedztwem,
- zasada maksymalnej ochrony zachowanych obiektów o wartości historyczno-kulturowej,
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- rewaloryzacja historycznych elementów zabytkowych w oparciu o szczegółowe wytyczne konserwatorskie;
- zachowanie i ochrona przydrożnych kapliczek i figurek,
- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu,
- dążenie do upowszechniania, szczególnie wśród społeczności lokalnej, wiedzy w zakresie rozpoznawania walorów obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy.

W gminie Górzno występują obiekty zabytkowe objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Z uwagi na fakt, że wykaz obiektów nimi objętych jest zestawieniem otwartym, studium dopuszcza korekty w ramach wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W odniesieniu do obiektów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków obowiązują następujące zasady ochrony:

- wszelkie działania inwestycyjne w obiektach wpisanych do rejestru zabytków powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
- w przypadku remontów, przebudowy, zmian sposobu zagospodarowania i użytkowania należy zachować zabytkowy wystrój elewacji i wyposażenia wnętrz, utrzymać gabaryty i historyczne rozplanowanie wnętrz, stosować tradycyjne materiały budowlane o wysokiej jakości,
- ustala się priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej,
- wykorzystanie obiektu wpisanego do rejestru zabytków na cele użytkowe powinno zapewniać trwałe zachowanie jego wartości,
- zakaz wprowadzania urządzeń technicznych, masztów itp. na obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- rewaloryzacja otoczenia zabytków zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- w sąsiedztwie obiektów zabytkowych zakaz wprowadzania funkcji kolidujących, mogących stanowić dla nich istotą uciążliwość, m.in. działalności produkcyjnej,
- ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym wpisanym do rejestru zabytków.

W odniesieniu do obiektów objętych ochroną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, obowiązują następujące zasady ochrony:

- zachowanie obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków z możliwością rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, zmiany sposobu użytkowania na zasadach określonych w planie miejscowym i zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,

- trwałe zachowanie historycznej formy urbanistycznej i architektonicznej, utrzymanie cech stylowych, formy, kompozycji oraz detali architektonicznych zabytkowych obiektów,
- stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: dachówka ceramiczna, drewno, kamień, cegła, szkło,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- rewaloryzacja otoczenia zabytków zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym.

W odniesieniu do obiektów o wartości kulturowej, nie objętych ochroną prawną, należy podejmować następujące działania:

- utrzymanie istniejącej zabudowy w należytym stanie technicznym, z dopuszczeniem zmiany funkcji obiektu i podniesienie standardu wyposażenia techniczno-użytkowego, z zastrzeżeniami dotyczącymi zachowania w maksymalnym stopniu, a tam gdzie jest to możliwe, odtworzeniu historycznej kompozycji obiektu, zewnętrznego detalu architektonicznego, a także dostosowaniu nowej funkcji i nowego programu użytkowego do specyfiki obiektu,
- zachowanie, w przypadku remontów i modernizacji, historycznego detalu architektonicznego,
- zachowanie historycznych relacji przestrzennych i obiektów wspomagających oraz zieleni towarzyszącej w obrębie działek, na których są zlokalizowane.

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wskazano relikty murowanego kościoła z XV w. wraz ze strefą ochronną, które podlegają ochronie na mocy ustaleń planu. Zaleca się utrzymanie ochrony wskazanych obiektów, zgodnie z przepisami odrębnymi. W obrębie strefy ochronnej ww. obiektu ustala się:

- dopuszczenie wyeksponowania fundamentów, stanowiących relikty murowanego kościoła z XV w., z otaczającej ich przestrzeni,
- zakaz działań i prac mogących spowodować uszkodzenie obiektu,
- zakaz lokalizacji obiektów przesłaniających obiekt,
- prace remontowe i rewitalizacyjne oraz inne ingerencje w obiekt, wymagają uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytów;

W odniesieniu do obiektów o wartości kulturalnej, nie objętych ochroną prawną, należy podejmować następujące działania:

- utrzymanie istniejącej zabudowy w należytym stanie technicznym, z dopuszczeniem zmiany funkcji obiektu i podniesienie standardu wyposażenia techniczno-użytkowego, z zastrzeżeniami dotyczącymi zachowania w maksymalnym stopniu, a tam gdzie jest to możliwe, odtworzeniu historycznej kompozycji obiektu, zewnętrznego detalu architektonicznego, a także dostosowaniu nowej funkcji i nowego programu użytkowego do specyfiki obiektu,
- zachowanie, w przypadku remontów i modernizacji, historycznego detalu architektonicznego,
- zachowanie historycznych relacji przestrzennych i obiektów wspomagających oraz zieleni towarzyszącej w obrębie działek, na których są zlokalizowane.

2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

W granicach administracyjnych gminy Górzno zlokalizowanych jest 111 zabytków archeologicznych. W większości stanowiska posiadają trudny do określenia rzeczywisty zasięg i wartość poznawczą. Ocena ich wartości poznawczej tylko na podstawie rejestracji powierzchniowej (bez wnikania w struktury nawarstwień) uniemożliwia uznanie któregokolwiek z nich jako bezwartościowe. Należy wobec tego uznać, iż obszary przez nie zajmowane są dostępne do celów inwestycyjnych, pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych, których rodzaj i zakres określa Wojewódzki Konserwator Zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami.

W obrębie zewidencjonowanych zabytków archeologicznych wszelkie działania inwestycyjne powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Wokół zabytków archeologicznych, w odległości ok. 30 m, wyznaczono strefę ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych. Funkcjonowanie strefy ma na celu zwiększenie ochrony dotychczas odkrytych zabytków archeologicznych w gminie.

3. Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Górzno nie występują dobra kultury współczesnej.

4. Miejsca pamięci narodowej

Na terenie gminy Górzno występuje 20 obiektów uznawanych za miejsca pamięci narodowej. Studium ustala utrzymanie miejsc pamięci narodowej w dotychczasowej formie wraz z ochroną ich lokalizacji.

VI. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI

Polityka transportowa gminy Górzno powinna być oparta na zasadach zrównoważonego rozwoju. Głównym zadaniem jest usprawnienie i rozwój systemu transportowego w celu poprawy przemieszczania osób i towarów na terenie gminy jak i w ruchu tranzytowym, przy ograniczeniu uciążliwości dla środowiska.

Polityka transportowa gminy Górzno powinna być oparta na zasadach zrównoważonego rozwoju. Głównym zadaniem jest usprawnienie i rozwój systemu transportowego w celu poprawy przemieszczania osób i towarów na terenie gminy jak i w ruchu tranzytowym, przy ograniczeniu uciążliwości dla środowiska.

Ustala się następujące kierunki rozwoju układu komunikacji drogowej:

- utrzymanie przebiegu istniejącej drogi ekspresowej, dróg powiatowych i gminnych – usprawnienie powiązań wewnętrznych gminy i obsługi terenów zainwestowanych poprzez poprawę ich nawierzchni,
- budowa nowych odcinków dróg gminnych uzupełniających układ komunikacyjny gminy, skoordynowana z budową urządzeń podziemnej infrastruktury technicznej i przestrzennym rozwojem zabudowy,

- podniesienie standardu funkcjonalnego i bezpieczeństwa ruchu na wszystkich drogach, co można osiągnąć przez urządzenie ciągów pieszych i rowerowych poza jezdniami dróg, realizację chodników dla pieszych oraz przebudowę miejsc szczególnie niebezpiecznych,
- wzmocnienie istniejących konstrukcji drogowych do wymagań współczesnego transportu;
- podjęcie starań o odpowiednie utrzymanie dróg powiatowych,
- zwiększenie środków finansowych na zimowe utrzymanie przejezdności sieci drogowej, a szczególnie lokalnej,
- dopuszczenie lokalizacji infrastruktury rowerowej i szlaków rowerowych na terenie gminy.

1. Zasady kształtowania parametrów sieci drogowej

Określa się zasady kształtowania parametrów podstawowej sieci drogowej, przedstawionej na rysunku studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego).

- Droga klasy ekspresowej (S17)
  - utrzymanie obecnego przebiegu drogi,
  - tranzytowy charakter drogi, powiązania komunikacyjne poprzez węzeł drogowy „Górzno”,
  - lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi,
  - w miejscach lokalizacji terenów przeznaczonych pod zabudowę w bezpośrednim sąsiedztwie drogi zapewnienie skomunikowania tych terenów poprzez drogi serwisowe lub drogi niższych klas.
- Drogi klasy zbiorczej
  - należy dążyć do ograniczania bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowo wyznaczanych działek budowlanych,
  - w miejscach lokalizacji nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę w bezpośrednim sąsiedztwie drogi niezbędne jest zapewnienie innego skomunikowania tych terenów z drogą klasy zbiorczej np. poprzez wyznaczenie dróg serwisowych lub układu komunikacyjnego opartego na istniejących lub projektowanych skrzyżowaniach z tą drogą, konkretna lokalizacja dróg odbarczających drogę klasy zbiorczej zostanie wskazana na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
  - dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.
- Drogi klasy lokalnej i dojazdowej
  - lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi klasy lokalnej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi,
  - możliwość lokalizacji bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowo wyznaczanych działek budowlanych,
  - dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Dla wybranych dróg publicznych, tworzących podstawowy układ komunikacyjny w gminie Górzno, określa się klasy techniczne, zgodnie z rysunkiem studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego). W uzasadnionych przypadkach na etapie sporządzania miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się zmianę klasy technicznej dróg wskazanych w studium. Dopuszcza się możliwość lokalizacji dróg publicznych niewskazanych w studium, na zasadach zgodnych z przepisami odrębnymi. Dla dróg publicznych niewyznaczonych w studium klasy techniczne do określenia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Należy dążyć do zapewnienia, w jak największym zakresie, dostępu do dróg publicznych dla wydzielanych działek budowlanych w istniejących i planowanych terenach budowlanych.

Dla dróg gminnych ustala się następujące zasady kształtowania infrastruktury drogowej:

- ulepszanie nawierzchni dróg gruntowych i żwirowych,
- remont nawierzchni dróg asfaltowych,
- modernizacja dróg pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom,
- zaległości w zakresie wyposażenia dróg w urządzenia typu: oznakowanie przejść dla pieszych, oświetlenie, a także parkingi publiczne w rejonie koncentracji potrzeb parkingowych.

Ustala się następujące ogólne zasady kształtowania sieci drogowej:

- w liniach rozgraniczających dróg możliwość lokalizowania zieleni pod warunkiem nie utrudniania organizacji ruchu, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym telekomunikacyjnej), dróg dla rowerów,
- obiekty budowlane przy drogach powinny być usytuowane zgodnie z przepisami odrębnymi,
- przy trasowaniu nowych dróg oraz przebudowie istniejących należy uwzględnić wymagania ochrony środowiska,
- dopuszcza się inne niż określone przepisami odrębnymi szerokości dróg w liniach rozgraniczających, w sytuacjach gdy uwarunkowania terenowe uniemożliwiają wprowadzenie określonych szerokości.

2. Komunikacja zbiorowa

Podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej o zasięgu ponadlokalnym jest komunikacja autobusowa. W zależności od potrzeb ludności i uwarunkowań ekonomicznych należy zapewnić odpowiednie warunki rozwoju komunikacji zbiorowej, tak aby stanowiła ona podstawowy środek komunikacji w gminie, zapewniając w ten sposób mieszkańcom przewozy do pracy, usług oraz szkół.

3. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Górzno nie przebiega linia kolejowa.

4. Drogi dla rowerów

Gmina Górzno nie dysponuje rozbudowanym systemem dróg rowerowych. W celu stworzenia spójnego systemu należy opracować koncepcję sieci dróg dla rowerów i szlaków rowerowych. Zaleca się wydzielenie infrastruktury rowerowej w miejscach, gdzie występuje zwiększony ruch rowerowy, przy nasilonym ruchu pojazdów samochodowych oraz wzdłuż ciągów biegnących do zespołów szkół czy terenów rekreacyjnych. Ponadto przy tworzeniu koncepcji należy zwrócić uwagę na szlaki turystyczne przebiegające przez gminę. Infrastruktura rowerowa powinna opierać się na:

- bezpieczeństwie – ograniczenie niebezpieczeństwa dla rowerzystów i innych uczestników ruchu poprzez minimalizację kolizji drogowych,
- spójności – łatwa orientacja i spójna całość z systemem lokalnych tras rowerowych,
- bezpośredniości – tworzenie tras tak aby uniknąć zbędnych objazdów, wydłużających drogę,
- wygodzie – łatwość korzystania z tras przez wszystkich rowerzystów, tak aby trasa nie wymagała nadmiernego wysiłku oraz przystosowanie odpowiednio nawierzchni, rozplanowaniu miejsc postojowych, wypoczynkowych oraz stojaków rowerowych,
- atrakcyjności – trasy powinny przebiegać przez atrakcyjne tereny oraz zapewnić rowerzystom poczucie bezpieczeństwa poprzez m.in. odpowiednie oświetlenie trasy.

5. Polityka parkingowa

Polityka parkingowa jest jednym z elementów polityki transportowej i przestrzennej gminy. Powinna ona określać zasady kształtowania przestrzennego wyznaczonych parkingów, porządkować i ograniczać możliwości parkowania w liniach rozgraniczających ulic oraz poza wyznaczonymi miejscami.

Miejsca do parkowania powinny być lokalizowane w terenie inwestycyjnym. Minimalna liczba miejsc do parkowania powinna być obliczona wg wskaźników w zależności od proponowanego zagospodarowania. Określone wskaźniki parkingowe dotyczą inwestycji nowo powstających, w przypadku przebudowy istniejących obiektów oraz przy zmianie sposobu użytkowania obiektów budowlanych należy zbilansować zarówno istniejące jak i projektowane obiekty na danym terenie. Polityka parkingowa ma charakter ogólnych wytycznych, w planach miejscowych mogą być ustalone inne wskaźniki parkingowe w przypadku istniejącego zainwestowania terenów.

Dopuszcza się urządzanie parkingów ogólnodostępnych w obrębie linii rozgraniczających dróg – przy zachowaniu wymaganych parametrów technicznych dróg. Pożądane jest uporządkowanie systemu parkowania w rejonach koncentracji potrzeb parkingowych (szkoły, obiekty handlowe, obiekty sportowe, obiekty użyteczności publicznej, zakłady produkcyjne itp.) oraz zapewnienie urządzeń do parkowania rowerów przy celach podróży. Postuluje się, aby w uzasadnionych przypadkach w celu ograniczenia ruchu kołowego, określać maksymalną liczbę miejsc postojowych, szczególnie w obszarach o walorach krajobrazowych.

Tabela 41 Wskaźniki parkingowe

obiekty	minimalna liczba miejsc do parkowania	minimalna liczba miejsc do parkowania dla rowerów
zabudowa mieszkaniowa	1/1 wydzielony lokal mieszkalny 1/1 wydzielony lokal użytkowy	nie określa się
usługi handlu	1 na każde 50 m^2 powierzchni sprzedaży lub powierzchni użytkowej	1/50 m^2 powierzchni sprzedaży lub powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2
hotele, pensjonaty	1/2 pokoje 1/30 pokoi – miejsce dla autokaru	nie określa się
urzędy, banki, poczty	3/100 m^2 powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2	1/100 m^2 powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2
warsztaty samochodowe	1/1 stanowisko obsługi	nie określa się
obiekty oświatowe	2 miejsca na 5 stanowisk pracy	5/1 salę lekcyjną
gastronomia	1/6 miejsc konsumpcyjnych	nie określa się

obiekty	minimalna liczba miejsc do parkowania	minimalna liczba miejsc do parkowania dla rowerów
obiekty kultu religijnego	1 na każde 30 m^2 powierzchni całkowitej obiektu	1 na każde 50 m^2 powierzchni całkowitej obiektu, nie mniej niż 5
hurtownie, magazyny	2/5 stanowisk pracy nie mniej niż 2	1/10 stanowisk pracy
zakłady produkcyjne	2/5 stanowisk pracy nie mniej niż 2	1/10 stanowisk pracy
cmentarze	2/1000m^2 powierzchni	nie określa się
inne obiekty	1 na każde 30 m^2 powierzchni użytkowej obiektu	1/50 m^2 powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2

VII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zaopatrzenie w wodę

Dostęp do sieci wodociągowej jest jednym z elementów decydujących o dobrych warunkach życia mieszkańców. Zaopatrzenie gminy Górzno w wodę do celów bytowo-gospodarczych opiera się na ujęciu wód głębinowych w miejscowości Samorządki oraz na ujęciach zlokalizowanych poza granicami gminy tj. w m. Gończyce w gminie Sobolew, m. Ryczyska w gminie Miastków Kościelny, m. Kamionka w gminie Borowie.

Jako główne inwestycje w zakresie zaopatrzenia w wodę wskazuje się:

- przebudowę stacji uzdatniania wody w miejscowości Samorządki,
- budowę sieci wodociągowej od miejscowości Samorządki do miejscowości Wólka Ostrożeńska.

Budowa nowych jak i przebudowa oraz rozbudowa istniejących sieci wodociągowych to główne działania prowadzone w zakresie zaopatrzenia w wodę. Prawidłowa eksploatacja sieci i urządzeń wodociągowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz racjonalne zarządzanie systemem wodociągowym to również działania mające na celu utrzymanie jak najlepszego stanu sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa wymaga stałej rozbudowy. Zwodociągowaniu należy poddawać tereny nowo zagospodarowane oraz te, które wskazane są do urbanizacji w celu ich uzbrojenia i przygotowania pod inwestycje oraz zapewnienia dostaw wody nowym odbiorcom.

Teren ochrony bezpośredniej studni głębinowej ujęcia wody w Samorządkach mieści się w granicach ogrodzonej działki wokół studni, dla którego obowiązują zakazy i nakazy dotyczące zagospodarowania zgodne z przepisami odrębnymi, co wiąże się z ograniczeniami w użytkowaniu terenu wokół studni.

Na ternie gminy dopuszcza się lokalizację nowych ujęć wody, stacji uzdatniania wody w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz budowę, przebudowę i modernizację sieci wodociągowych.

2. Odprowadzanie ścieków

Sieć kanalizacyjna, podobnie jak sieć wodociągowa, wymaga rozbudowy i modernizacji. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w celu uniknięcia odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu i wód powierzchniowych, a także ograniczenia konieczności transportu ścieków do punktu zlewnego z wykorzystaniem wozów asenizacyjnych jest priorytetem do rozwiązania problemów związanych z odprowadzeniem ścieków. Na terenie znajdującym się w zasięgu sieci kanalizacyjnej należy dążyć do likwidacji szamb przez podłączenie budynków do sieci. Do objęcia siecią kanalizacyjną przewiduje się tereny wskazane do zainwestowania. Ponadto rozbudowa sieci kanalizacyjnej powinna być prowadzona równolegle z inwestycjami związanymi z siecią wodociągową. Ma to szczególne znaczenie ze względu na ochronę jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Jako główne inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej wskazuje się:

- rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Samorządki i Samorządki Kolonia,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Józefów, Kobyla Wola i częściowo w obrębie Górzno Kolonia,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Łąki, Chęciny, Reducin.

3. Ciepłownictwo

W gminie Górzno zakłada się kontynuację zaopatrzenia w ciepło poprzez indywidualne kotłownie.

Należy dążyć do ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez stopniowe ograniczanie wykorzystywania węgla kamiennego, jako głównego nośnika energii cieplnej stosowanego do ogrzewania budynków mieszkalnych. Jednym z rozwiązań jest wykorzystanie gazu do celów grzewczych. Jest to możliwe dzięki sieci dystrybucyjnej gazu na terenie gminy. Ponadto do wytwarzania ciepła należy wykorzystywać systemy działające w oparciu o energię elektryczną lub odnawialne źródła energii. Należy dążyć do zmniejszenia ilości zużywanego ciepła. W tym celu wskazane jest przeprowadzenie termomodernizacji budynków. Dbałość o wysoką sprawność instalacji grzewczej można osiągnąć poprzez modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz zachowanie dobrego stanu instalacji wewnętrznej.

4. Elektroenergetyka

Głównym kierunkiem działań w zakresie energetyki jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez zagwarantowanie odpowiedniego działania systemu energetycznego.

Na terenie gminy nie są zlokalizowane i nie planuje się budowy obiektów, które stanowią część krajowej sieci przesyłowej.

Przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględniać uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej.

Zakłada się wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej. W związku z powyższym sieć średniego i niskiego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi powinna podlegać stałej rozbudowie i przebudowie w celu zaspokojenia potrzeb odbiorców na terenach nowo zagospodarowanych.

W granicach gminy Górzno dopuszcza się odbudowę, przebudowę oraz modernizację istniejących linii elektroenergetycznych oraz budowę nowych linii elektroenergetycznych, a także odbudowę, przebudowę, modernizację oraz wymianę istniejących stacji transformatorowych, rozdzielczych, transformatorowo-rozdzielczych oraz budowę nowych stacji. Dopuszcza się lokalizowanie nowych oraz rozbudowę już istniejących źródeł wytwórczych energii elektrycznej.

5. Gazyfikacja

Wskazuje się na utrzymanie dotychczasowego sposobu zaopatrzenia mieszkańców gminy Górzno w gaz przy wykorzystaniu gazu sieciowego z sieci średniego ciśnienia oraz z wykorzystaniem indywidualnych rozwiązań takich jak butle gazowe i zbiorniki gazu. W miarę możliwości technicznych i uzasadnienia ekonomicznego wraz z rozwojem zabudowy powinna być rozbudowywana sieć dystrybucyjna gazociągów średniego ciśnienia w celu doprowadzenia gazu do nowych odbiorców.

W granicach gminy Górzno przebiegają trasy gazociągów wysokiego ciśnienia, które wprowadzają ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w ich pobliżu. Dla istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia ustala się strefy kontrolowane o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi, które wynoszą:

- dla gazociągu wysokiego ciśnienia DN500 Rembelszczyzna – Wronów:
    - do budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego – 65 m,
    - do budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej – 35 m,
    - do wolnostojących budynków niemieszkalnych – 30 m,
    - do obiektów zakładów przemysłowych – 50 m
    - do przewodów kanalizacyjnych, kanałów sieci cieplnej, kanalizacji kablowej, wodociągów oraz studzienek mających bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt – 30 m,
    - do przewodów kanalizacyjnych, kanałów sieci cieplnej, kanalizacji kablowej, wodociągów oraz studzienek niemających bezpośredniego połączenia z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt – 14 m;
    - do napowietrznych linii telekomunikacyjnych i napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu do 1,0 kV – 4,0 m,
    - do napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 1,0 kV do 30 kV oraz do stacji transformatorów elektroenergetycznych o napięciu do 15,0 kV – 10 m,
    - do napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 30 kV do 110 kV oraz do stacji transformatorów elektroenergetycznych o napięciu powyżej 15,0 kV – 20 m,
    - do napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 110 kV – 30 m;
- dla gazociągu wysokiego ciśnienia DN500 Rembelszczyzna – Wronów na przebudowanym odcinku – 8 m,

W granicach gminy dopuszcza się przebudowę, rozbudowę istniejących gazociągów oraz budowę nowych gazociągów oraz stacji gazowych. Wraz z rozwojem zabudowy i wyznaczaniem nowych terenów pod inwestycje sieć dystrybucyjna gazociągów średniego ciśnienia powinna być uzupełniana w celu doprowadzenia gazu do nowych odbiorców.

6. Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych zapobiegający wykluczeniu cyfrowemu społeczeństwa. Do zwiększenia dostępności wskazuje się rozwój sieci telekomunikacyjnej umożliwiającą łączność i szerokopasmową transmisję danych. Kolejnym wskazaniem jest rozwój sieci bezprzewodowych poprzez budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu np. za pomocą sieci hotspotów.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne.

Ponadto należy dążyć do zapewnienia dostępu do usług telefonicznych poprzez utrzymanie, modernizację i rozbudowę urządzeń telekomunikacyjnych.

7. Gospodarka odpadami

Dokumentami wyznaczającymi kierunki w zakresie gospodarki odpadami w gminie Górzno jest Krajowy Plan Gospodarki Odpadami oraz Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024.

Głównymi kierunkami planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 w zakresie odpadów komunalnych jest m.in.:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ograniczenie ilości odpadów unieszkodliwionych przez składowanie,
- rozwijanie selektywnego zbierania odpadów, w sposób umożliwiający przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi,
- zmniejszenie masy powstających odpadów,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji,
- doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie),
- zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych,
- zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia,
- zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych
- monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12),
- zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości

ogólnego węgla organicznego powyżej 5 % s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

Planowane przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami zawierają również działania informacyjno-edukacyjne. Ponadto, należy dążyć do wykrywania i likwidacji „dzikich wysypisk", a także kontrolować utylizację azbestu. Niezbędny jest nadzór funkcjonujących podmiotów gospodarczych pod kątem właściwego postępowania z odpadami.

Na terenie gminy Górzno nie przewiduje się terenów przeznaczonych na cele składowania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

8. Odnawialne źródła energii

Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej jest jednym z kierunków działań zgodnych z polityką Unii Europejskiej oraz kraju. Polityka energetyczna Polski do 2030 r. zakłada, że udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu w kraju ma wzrosnąć do 20% w 2030 r.

W granicach gminy wskazuje się obszary, na których mogą być lokalizowane urządzenia wykorzystujące odnawialne źródła energii o mocy przekraczającej 500 kW (instalacje fotowoltaiczne).

Ponadto na całym obszarze gminy Górzno dopuszcza się lokalizację:

- urządzeń wytwarzających energię z OZE o mocy zainstalowanej poniżej 500 kW,
- wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki - w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne,
- urządzeń innych niż wolnostojące.

Największe możliwości występują w zakresie mikro- oraz małych instalacji o mocy do 500 kW wykorzystujących energię słoneczną oraz biomasę (m.in. kotły na biomasę). Istnieje możliwość wykorzystania OZE w budynkach użyteczności publicznej, budynkach mieszkalnych oraz sektorze usługowym. Generacja rozproszona pozwoli na wzrost produkcji energii z OZE oraz zmniejszenie strat podczas przesyłu energii.

Na terenie gminy Górzno zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz biogazowni.

Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW zostały określone w rozdziale „Rozmieszczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu".

VIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Określa się, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, służące zaspokojeniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców gminy, mogą być lokalizowane na podstawie miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego lub decyzji lokalizacyjnych, podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w tym w formie:

- obiektów usług publicznych,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej zgodnie z przyjętym programami budowy tych urządzeń,
- terenów usług sportu i rekreacji,
- terenów usług kultury,
- cmentarzy,
- innych celów publicznych określonych w przepisach odrębnych.

Realizacja nowej zabudowy na obszarach dotychczas niezainwestowanych również może wymagać realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, takich jak rozbudowa sieci drogowej i infrastruktury technicznej o dodatkowe odcinki. Realizacja kolejnych inwestycji będzie rozłożona w czasie i przeprowadzana etapowo zgodnie z przyjętymi przez władze gminy wieloletnimi prognozami finansowymi oraz corocznymi uchwałami budżetowymi.

IX. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKLANYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODODROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego z 2018 roku określa następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym należące do zadań podstawowych i potencjalnych:

- Budowa drogi S17 Garwolin – Kurów – inwestycję zrealizowano.
- Budowa gazociągu Rembelszczyzna – Wronów (rozbudowa istniejącego gazociągu).
- Zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryta rzeki Wilgi w km 28+300-39+580.

Na obszarze gminy mogą zostać zlokalizowane inwestycje celu publicznego realizowane w ramach zadań, ujętych w ww. dokumencie, dla których nie ustalono konkretnej lokalizacji, lub ujęto ją np. jako całe województwo mazowieckie lub powiat garwoliński.

X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalają obowiązek określenia w studium obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którymi są:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy Górzno nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, ani obszarów przestrzeni publicznej.

XI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne

Zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych przeznaczenia gruntów rolnych klasy I – III i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy Górzno wskazano obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne, zgodnie z oznaczeniem na rysunku Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

2. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Gmina Górzno charakteryzuje się tym, iż na 100% swojego terenu posiada obowiązujący plan miejscowy. Ponadto obecnie sporządzane są punktowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla małych obszarów w miejscowościach Reducin, Gąsów, Górzno, Górzno Kolonia, Józefów, Łąki, Piaski, Samorządki i Wólka Ostrożeńska.

W związku z tym, iż plan, który obejmuje większość obszaru gminy Górzno został uchwalony w 2003 roku, Gmina Górzno planuje w najbliższej przyszłości sporządzać nowe plany miejscowe, które będą zastępować wspomniany plan i aktualizować ustalenia planistyczne dla poszczególnych terenów. W pierwszej kolejności powinny zostać opracowane miejscowe plany zagospodarowania dla miejscowości Górzno i Górzno Kolonia oraz terenów produkcyjno-usługowych w sąsiedztwie węzła drogowego „Górzno” oraz drogi S17.

Elementem kształtowania polityki przestrzennej gminy powinno być, w przypadku podjęcia opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przeciwstawienie się tendencjom dalszego rozpraszania zabudowy i oczekiwaniom przeznaczania na cele budowlane dowolnie wskazanych terenów, położonych w oddaleniu od istniejącej zabudowy lub w terenach o silnej ekspozycji krajobrazowej.

XII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. Wskazania w zakresie kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Priorytetowym działaniem jest ochrona zwartych kompleksów gleb przydatnych do produkcji rolnej przed zmianą przeznaczenia i degradacją. Najważniejsze zasady to:

- ochrona przed zabudową terenów otwartych, mających istotne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe w systemie przyrodniczym gminy oraz terenów o najwyższych klasach bonitacyjnych poprzez niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy;
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, nad ciekami oraz wewnątrz wsi, ze względu na ich znaczenie ekologiczne i krajobrazowe;
- grunty rolne mogą być zalesiane pod warunkiem, iż nie będzie to negatywnie wpływało na stosunki wodne;
- preferowanie rozwoju gospodarstw specjalistycznych i specjalizacji produkcji w kierunku jej intensyfikacji oraz modernizacja gospodarstw rolnych w celu podniesienia jakości i konkurencyjności produktów rolnych;
- racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych, zakaz składowania bezpośrednio na ziemi nawozów, pasz, obornika i innych substancji wykorzystywanych w rolnictwie;
- rozwój agroturystyki oraz wykorzystanie starych i nieużytkowanych zagród do rozwoju różnych form turystyki.

2. Wskazania w zakresie kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Udział terenów leśnych w powierzchni gminy wynosi ok. 29,7% – są to lasy prywatne oraz lasy Skarbu Państwa. Lasy w granicach gminy (w tym lasy prywatne) znajdują się pod zarządem nadleśnictwa Garwolin. Gospodarka leśna na terenie gminy powinna uwzględniać:

- ograniczenie do niezbędnego minimum przeznaczania terenów leśnych na cele nieleśne;
- prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzania lasu, w tym uproszczone plany urządzania lasu;
- ochronę różnorodności biologicznej oraz wielofunkcyjność i zrównoważony rozwój lasów;
- ochronę ostoi zwierząt;
- umożliwienie wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacji, poprzez wytyczanie ścieżek pieszych i rowerowych, wyznaczanie miejsc piknikowych i rejonów lokalizacji urządzeń terenowych, bez konieczności zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, przy zachowaniu przepisów odrębnych;
- dążenie do tworzenia ciągłości ekosystemów leśnych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

XIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

1. Wskazania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej

Na obszarze gminy Górzno zagrożenie powodziowe stanowią rzeki Wilga oraz Promnik. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczono na podstawie map zagrożenia powodziowego (MZP). W zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o średnim

prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q=1% (tzw. wody stuletnie) znajdują się grunty w dolinach rzek – są to grunty niezabudowane. Zarówno rzeka Wilga jak i rzeka Promnik w granicach gminy Górzno nie została obwałowana.

W zakresie ochrony przed powodzią na rysunku Studium wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują ustalenia zawarte w Prawie Wodnym.

Głównym celem ochrony przeciwpowodziowej jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego oraz poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. Przedstawione cele wynikają z Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2022 r., poz. 2739).

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej wskazuje się, aby w obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi:

- nie lokalizować przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w ramach których gromadzone są substancje chemiczne stanowiące znaczące zagrożenie dla środowiska na skutek uwolnienia w wyniku powodzi;
- tereny rolnicze wykorzystywać jako trwałe użytki zielone, co jest korzystne ze względu na poprawę retencji wody w dolinie;
- posadawiać budynki tylko w przypadku możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej.

2. Wskazania w zakresie ochrony przeciwosuwiskowej

W granicach gminy Górzno nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, tj. nie wskazano udokumentowanych osuwisk[27].

XIV. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

W granicach administracyjnych gminy Górzno występują udokumentowane złoża kopalin oraz tereny i obszary górnicze przeznaczone pod eksploatację kopalin. Na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) powyższe tereny zostały oznaczone symbolem PG jako tereny eksploatacji złóż. Eksploatacja złóż może być realizowana przez inwestora, który posiada koncesję na ich wydobycie, zgodnie z warunkami i w terminie określonym w tej koncesji. Na obszarze gminy Górzno nie ustala się filaru ochronnego w żadnym złożu kopaliny.

Teren zakładu górniczego należy odpowiednio zabezpieczyć i w widoczny sposób oznaczyć przez umieszczenie tablic informacyjnych i ostrzegawczych. Ruch zakładu górniczego winien być prowadzony zgodnie z przepisami odrębnymi oraz przy zapewnieniu:

- bezpieczeństwa powszechnego,
- bezpieczeństwa pożarowego,
- prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem,
- ochrony środowiska,
- zapobiegania szkodom.

[27] SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej, portal PIG

XV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Górzno nie występują pomniki zagłady ustalone przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120), w związku z czym nie wyznacza się takich terenów i ich stref ochronnych.

XVI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub remediacji.

Rekultywacją powinny zostań objęte tereny zdegradowane i przekształcone przez działalność człowieka, a mianowicie tereny przeznaczone pod eksploatację kopalin (udokumentowane złoża, w których eksploatacja została zakończona). Aktualnie w miejscowościach Gąsów, Kobyla Wola, Unin prowadzona jest eksploatacja złóż kruszyw naturalnych, nie jest ona jednak zakończona. W przyszłości, po wyczerpaniu zasobów złóż i zakończeniu eksploatacji, tereny te będą wymagały przeprowadzenia rekultywacji. Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja, polegająca na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym, pozwala na wykorzystanie wartości użytkowych terenu. Tereny poeksploatacyjne należy rekultywować zgodnie z kierunkiem i w terminie określonym w decyzjach administracyjnych. Rekultywacja gruntów i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winny być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

XVII. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Gmina Górzno nie przystąpiła dotychczas do sporządzania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym nie określono obszarów zdegradowanych na terenie gminy. Gmina Górzno planuje sporządzić Lokalny Program Rewitalizacji w przyszłości.

XVIII. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH, W TYM STREF OCHRONNYCH WYNIKAJĄCYCH Z DECYZJI LOKALIZACYJNYCH WYDANYCH PRZEZ KOMISJĘ PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW, W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI W ZAKRESIE OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Na terenie gminy Górzno nie ma wyznaczonych terenów zamkniętych.

XIX. ROZMIESZCZENIE OBSZARÓW, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977): „Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, w studium ustala się ich rozmieszczenie, z wyłączeniem:

1) wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki - w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 ze zm.);

2) urządzeń innych niż wolnostojące.”.

W Studium ustala się rozmieszczenie takich terenów. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW zostały wskazane na rysunku Kierunki i polityka przestrzenna.

Studium dopuszcza lokalizowanie we wskazanych obszarach urządzeń fotowoltaicznych oraz zakazuje lokalizacji biogazowni i farm wiatrowych.

Faktyczna, dopuszczona w studium lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, zostanie wskazana na etapie procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ostateczne przesądzenie o możliwości lokalizacji urządzeń wytwarzających energię zostanie dokonane na późniejszym etapie.

Elektrownie fotowoltaiczne są bezobsługowe, nie wymagają budowy zaplecza socjalnego, ani infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, nie są źródłem hałasu i zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, nie oddziałują negatywnie na ludzi i zwierzęta. Lokalizacja instalacji ogniw fotowoltaicznych musi być zgodna z przepisami odrębnymi. W granicach ww. obszarów dopuszcza się również lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących elektrowni fotowoltaicznej.

XX. OGÓLNE ZASADY STOSOWANIA ZAPISÓW STUDIUM I WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Treść tekstu i rysunku studium wyraża kierunki polityki przestrzennej gminy, nie jest ścisłym przesądzeniem faktycznych granic zainwestowania i użytkowania terenów, zgodnie z poniższymi ustaleniami; ustalenie granic terenów powinno być dokonywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi dokładne zlokalizowanie granicy terenu inwestycyjnego w odniesieniu do granicy działki inwestycyjnej z zastrzeżeniem pkt 2.
2. W studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania każdego z terenów, dlatego dopuszcza się możliwość poszerzenia lub zawężenia zasięgu ustalonych w studium terenów

o działki lub ich części bezpośrednio do nich przylegające o nie więcej niż 50 m z zastrzeżeniem pkt 3.

3. Korekta zasięgu poszczególnych obszarów i terenów może być dokonywana pod warunkiem zachowania zasad zrównoważonego rozwoju, a w szczególności w oparciu o zasadę:
    - kontynuacji funkcji podstawowej określonej na rysunku studium;
    - integralności zagospodarowania oraz infrastruktury technicznej i drogowej;
    - konieczności realizacji inwestycji celu publicznego;
    - nie rozpraszania obiektów i tworzenia zwartych zespołów zabudowy;
    - nienaruszalności zasobów kulturowych;
    - nienaruszalności cennych elementów systemu przyrodniczego.
4. Dopuszcza się, aby funkcja dopuszczona w danym terenie wyznaczonym w studium, nie będąca podstawowym kierunkiem przeznaczenia, stanowiła przeznaczenie podstawowe terenu wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
5. Układ komunikacyjny wskazany na rysunku studium ma przebieg orientacyjny i nie obejmuje w pełni lokalnego układu komunikacyjnego. Dopuszcza się zmianę klasy technicznej i kategorii dróg wskazanych w niniejszym studium oraz korekty przebiegu wyznaczonych dróg publicznych na etapie sporządzania planu miejscowego, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb oraz możliwości technicznych wytyczania i budowy tych dróg.
6. Na etapie miejscowego planu, należy uzupełnić lokalny układ komunikacyjny, który nie został wskazany w studium, w celu określenia obsługi komunikacyjnej danych terenów.
7. W opracowanym planie miejscowym istnieje możliwość realizacji dróg publicznych nie ustalonych na rysunku studium. Dopuszcza się również możliwość zmiany przebiegu dróg lub zaniechanie realizacji drogi ustalonej na rysunku, jeżeli utrzymany zostanie kierunek powiązań komunikacyjnych wyznaczony daną drogą w studium.
8. W przypadku braku realizacji projektowanego układu komunikacyjnego należy przyjąć przeznaczenie terenu tożsame z przeznaczeniem w sąsiedztwie terenu, w którym wyznaczono przebieg układu komunikacyjnego.
9. Wskazane w Studium urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz przebiegi sieci infrastruktury technicznej są przebiegami orientacyjnymi i mogą ulec korektom na etapie planów miejscowych, w oparciu o przepisy odrębne. Warunkiem zgodności ze studium jest utrzymanie określonej zasady ich przebiegu. Na etapie sporządzania miejscowego planu dopuszcza się uaktualnienie przebiegu stref technicznych od sieci i urządzeń infrastruktury na podstawie przepisów odrębnych lub w związku ze zmianą ich przebiegu i lokalizacji urządzeń.
10. Dopuszcza się dostosowanie granic osuwisk wyłącznie do aktualnych danych PIG, SOPO, oraz kart osuwiskowych, na etapie sporządzania planu miejscowego.
11. Dopuszcza się zmianę ustalonych w Studium parametrów i wskaźników urbanistycznych, nie więcej jednak niż o 10%.
12. Określona maksymalna wysokość zabudowy nie wyklucza sytuowania dominant o lokalizacji i wysokości określanej indywidualnie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wynikającej z przesłanek kompozycyjnych, kształtujących atrakcyjne zamknięcia widokowe czy panoramy.
13. Wskazana maksymalna wysokość zabudowy nie dotyczy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej – np. masztów telefonii komórkowej, kominów, instalacji kolektorów słonecznych,

obiektów i urządzeń, których wysokość wynika m.in. z wymogów technologicznych, technicznych lub konstrukcyjnych;

14. W przypadku, gdy wskaźniki określone w obowiązujących planach miejscowych (w dniu uchwalenie Studium) są inne, niż wskazane w studium, dopuszcza się utrzymanie wskaźników na poziomie określonym w planie.
15. Dopuszcza się utrzymanie w miejscowych planach funkcji innych niż określone w studium, a wynikających ze stanu faktycznego (jeżeli stanowią one uciążliwości dla terenów sąsiednich, należy dążyć do ograniczenia tej uciążliwości).
16. Na etapie miejscowego planu nową zabudowę w strefach objętych ochroną konserwatorską należy dostosować do kompozycji przestrzennej i architektonicznej danego miejsca z uwzględnieniem wartości zabytkowych i kompozycyjnych.
17. Dopuszcza się korektę granic stref objętych ochroną konserwatorską ujętych w Studium na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się na etapie planu miejscowego zmianę w oparciu o uaktualnione przebiegi granic.
18. Odległość zabudowy od cieków wodnych należy przyjąć wg obowiązujących przepisów na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, z wyłączeniem cieków stanowiących lokalne i regionalne korytarze ekologiczne, od których należy odsunąć nową zabudowę na odległość określoną w ustaleniach niniejszego studium dla poszczególnych terenów.
19. Uwzględnienie w poszczególnych terenach ochrony przed uciążliwym oddziaływaniem w zakresie klimatu akustycznego zgodnie z przepisami odrębnymi.
20. Na etapie tworzenia planów miejscowych, przy wyznaczaniu linii zabudowy od dróg należy uwzględnić strefy uciążliwości zgodnie z przepisami odrębnymi.
21. Dopuszcza się wskazanie w planie zaktualizowanych elementów (w trybie określonym w przepisach odrębnych) wynikających z dokumentów typu: ewidencja obiektów zabytkowych w obszarze gminy, rejestru zabytków, spisu obiektów objętych ochroną przyrody, inwentaryzacji roślinności rzeczywistej klasyfikującej się do objęcia ochroną lub wykonania mapy roślinności planowanej podlegającej ochronie, wykazu terenów będących własnością gminy, terenów zamkniętych, zadań Planu Gospodarki Odpadami i tym podobnych;
22. Dla terenów, których istniejące zagospodarowanie przekracza określone w Studium parametry i wskaźniki, ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogą ustalać je zgodnie ze stanem istniejącym pod warunkiem, iż pozostaną w zgodności do przepisów odrębnych oraz pozostałych ustaleń Studium, w szczególności ustaleń dotyczących celów i kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w polityce przestrzennej;
23. Uściślenie przebiegu granic stref wynikających z przepisów odrębnych nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; dopuszcza się uaktualnienie przebiegu stref na podstawie przepisów odrębnych.
24. W przypadku nieuzyskania zgody na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dla obszarów wskazanych w Studium, dopuszcza się pozostawienie odpowiednio terenu rolnego lub lasów w planie miejscowym.
25. Dopuszcza się zawężanie zasięgu terenów inwestycyjnych wskazanych w Studium jako kierunki przeznaczenia poprzez pozostawienie dotychczasowego charakteru terenu.

XXI. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Rada Gminy w Górznie podjęła uchwałę nr XXVIII/203/2021 z dnia 22 października 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Górzno, która stanowi podstawę sporządzenia studium. Granicami obszaru objętego studium są granice administracyjne gminy.

Zasadność zaktualizowania studium wynika z:

- ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. określającej szczegółowe wymagania dotyczące zarówno zapisu problematyki studium jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- potrzeby posiadania przez Radę Gminy aktualnej wersji studium, służącej jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy, nie naruszając aktualnej wersji studium, o czym mówi cytowana ustawa w art. 20.

Przyjęte w studium rozwiązania związane z gospodarowaniem przestrzenią posiadają przede wszystkim zadania wiążące się z:

- podporządkowaniem działalności w sferze aktywizacji i przekształceń społeczno-gospodarczych na terenie gminy, zachowaniu, wzmocnieniu wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- harmonizowaniem celów ochronnych, ekologicznych, społecznych i gospodarczych na zasadzie ekorozwoju, poprzez:
  - poprawę stanu i odporności środowiska przyrodniczego,
  - poprawę ładu przestrzennego na terenie gminy,
  - ochronę krajobrazu,
  - ochronę obiektów i zespołów zabytkowych,
- kompleksowym kształtowaniem prawnych i programowych podstaw rozwoju w zakresie:
  - gospodarki przestrzennej,
  - zadań długookresowych, dotyczących szczególnie infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego,
- lokalizacją potencjalnych inwestycji gospodarczych w terenach produkcyjnych i terenach usług,
- budownictwem mieszkaniowym, a szczególnie terenami dla jego realizacji.

Przedstawione w treści studium uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego odnoszą się do wyżej wymienionych zadań między innymi poprzez określenie:

- miejsca gminy w systemie osadniczym kraju oraz jej związków z otoczeniem (poprzez układy przyrodnicze, kulturowe, transportowe),
- systemu środowiska przyrodniczego i zasad jego ochrony oraz wykorzystania go jako waloru rozwojowego,
- dziedzictwa kulturowego, zasad jego ochrony i wykorzystania go jako waloru rozwojowego,

- kierunków zagospodarowania gminy, uwzględniających potrzeby lokalizacji zespołów działalności gospodarczej, zespołów mieszkaniowych, usługowych,
- zasad rozwiązywania problemów związanych z układem komunikacyjnym i infrastrukturą techniczną poprzez planowanie przestrzenne i zagospodarowanie przestrzeni.

Przyjęte w studium kierunki rozwoju wynikają bezpośrednio z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych, komunikacyjnych oraz ze wskazań i rozwiązań przyjętych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

Stosunek do przedstawionych uwarunkowań rozwoju, w tym odnoszących się bezpośrednio do kształtowania polityki przestrzennej, znajduje swoje odzwierciedlenie w przyjętych w studium kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy oraz politykach odnoszących się do problematyki przyrodniczej, dziedzictwa kulturowego, komunikacyjnej, infrastruktury technicznej. W ten sposób respektowana jest generalna zasada kontynuacji i rozwijania zasadniczych kierunków rozwoju Gminy Górzno i stałej oceny uwarunkowań tego rozwoju.

W ramach sporządzania Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego sporządzono analizę potrzeb i możliwości rozwoju wraz z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Porównując maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę o danej funkcji z łączną chłonnością obszarów stwierdzono, że zapotrzebowanie przekracza chłonność w przypadku dwóch badanych w bilansie funkcji zabudowy tj. zabudowy usługowej komercyjnej i produkcyjnej. W związku z powyższym w Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego poza obszarami o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej istnieje możliwość wskazania nowych terenów budowlanych, które pozwolą na lokalizację około 437815 m^2 powierzchni użytkowej nowej zabudowy usług komercyjnych oraz około 1754694 m^2 powierzchni użytkowej nowej zabudowy produkcyjnej.

W Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego spośród funkcji zabudowy analizowanych w bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę, studium poza obszarami zwartej zabudowy ustala nowe tereny budowlane (tereny, które dotychczas nie były ustalone w studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny budowlane) o funkcji produkcyjnej o powierzchni użytkowej około 399987 m^2 oraz o funkcji usług komercyjnych o powierzchni użytkowej około 410011 m^2.

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż studium nie narusza ustaleń bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Ponadto zgodnie z rekomendacją bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę w Kierunkach Zagospodarowania Przestrzennego wdrożono zaproponowane w Bilansie rozwiązanie konfliktu przestrzennego w miejscowościach Unin i Goździk związanego z proponowanym w dotychczasowym Studium układem terenów budowlanych tych miejscowości. Zrezygnowano z terenów budowlanych ustalonych w dotychczasowym studium jako „druga linia zabudowy" miejscowości Unin oraz Goździk i wskazano tereny zwartego kompleksu zabudowy w miejscowości Unin, w lokalizacji zaproponowanej przez mieszkańców oraz w 17 kluczowych, punktowych obszarach na terenie gminy jako tereny budowlane. Zastosowane rozwiązanie, jest neutralne dla porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej i chłonnością obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Rozwiązanie to nie powoduje wyznaczenia nowych terenów budowlanych poza obszarami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, ponieważ polega jedynie na zmianie lokalizacji już ustalonych w dotychczasowym studium terenów budowlanych.

Studium zostało sporządzone w formie wymaganej przez rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem procedury określonej w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Informację o wykorzystanych materiałach i źródłach informacji, analizy planistyczne sporządzone w trakcie opracowania studium oraz dokumenty związane z poszczególnymi fazami procedury sporządzania studium zawiera dokumentacja planistyczna.